Fra Det Kgl. Biblioteks tekstportal (tekster.kb.dk)

Forfatter: Schack, Hans Egede

Titel: Phantasterne

Citation: Schack, Hans Egede: ”Phantasterne”, i Schack, Hans Egede: *Phantasterne*, udg. af Jens Kr. Andersen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, i samarbejde med Nyt Dansk Litteraturselskab, 1993, s. 5. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-schackval-shoot-workid54353.pdf (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Phantasterne

6

Phantasterne *udkom i tidsrummet 27.11.-31.12.1857. kostede 3 rigsdaler og indeholder [IV] + 470 + [2] s. i gult omslag med sort tryk.*

I Phantasterne. Fortælling af E.S. Kjøbenhavn. I Commission hos C.A. Reitzels Bo og Arvinger. "Dannevirkes" Officin i Haderslev. 1858. *II blank. III*Phantasterne *(smudstitel og titel er m.a.o. ombyttet i alle benyttede eksemplarer). IV blank. 1-470 tekst. [471] blank. [472]* Da Correcturen af nærværende Bog har maattet besørges af Flere, ere adskillige Feil og Uoverensstemmelser i Retskrivningen indløbne, hvilket Læseren bedes velvillig at undskylde.

Omslaget har samme tekst (men ikke samme typografi) som titelbladet i ramme; bagomslaget et ornament og samme ramme. Det afbildede eksemplar er stifthæftet med nyere, her ikke gengivet ryg (Kgl. Bibl., Dansk dedikationssamling). Højde 178 mm.

7

I

For faa Aar siden stod der i en Egn i Sjælland et gammelt, ærværdigt Egetræ, om hvilket Egnens Beboere med en vis Stolthed pleiede at fortælle, at det var over sine tusind Aar gammelt. Formodenlig har denne Beretning dog neppe været ganske historisk; og det var da maaskee i Fortørnelse over denne idelig gjentagne Usandhed, at Himlen engang i en Novembernat aabnede sine Porte og lod en Storm udgaae, der knækkede Egnens Stolthed Om Morgenen laae denne henstrakt paa Marken, og Sognets træskoklædte Ungdom trampede nysgjerrig omkring i den store afbladede Trætop, som hidtil kun havde baaret de lette Fugle. Man maalte, hvor mange Skridt Træet havde indtaget i Høide og Brede, og den Ene viste den Anden det Sted, hvor det var brudt, med det idelig gjentagne, beklagende Udraab: "See, saadan sad det!" - Præsten, som selv var nede at beskue den Faldne, tolkede den almindelige Sorg ved at udbryde i et alvorsfuldt: "*Fuit Ilium!*" hvortil han, skjøndt vistnok mindre passende, endnu føiede: "*Fuimus Troes!*" Herremanden, min ærede Farbroder, paa hvis Grund Træet havde staaet, erkjendte, at det havde været fælles Eiendom, og viste sin liberale Tro i Gjerningen ved at lade det uddele til Brændsel blandt Sognets Fattige. Og Huuslæreren, som ikke var uden lærd og æsthetisk Dannelse, bemærkede i den Anledning, at det tusindaarige Træ, der havde sin Rod i Hedenskabet, saaledes ogsaa havde faaet en hedensk Ligprædiken og en hedensk Begravelse.

Det vilde være ubilligt at trætte Læseren med de mange Sagn, der i sin Tid bleve berettede om benævnte gamle Eg, saa meget mere som adskillige af Landets andre gamle Ege sikkert vilde gjøre Fordringer gjældende paa de fleste af dem: mangen Rosenmund skal her en Sommeraften have ladet sig bøie til det første Kys, medens Ellekonen bryggede nedenfor paa Engen og kastede sit Taageslør om Træet; i Vinternætterne derimod skal man ofte have seet den gamle, langskjæggede Trold her "blege Sølvpenge i Maaneskin". - For noget mere end en Snees Aar siden vare de Personer, som hyppigst færdedes paa dette Sted, dog af en mindre poetisk Natur, da det nemlig var 8 den sædvanlige Samlingsplads for mig og mine to Venner, Christian og Thomas. Den første var en Søn af Præsten og havde i nogle Aar været bestemt til Seminarist, maaskee ikke uden Hensyn til det usædvanlig gode Skolelærerkald, som min Farbroder havde at give bort; men da hans Faders Omstændigheder imidlertid forbedrede sig, forlod han den begyndte Bane og havde nu i Egenskab *af studiosus artium* viet sig til de classiske Studier. Den Sidste beklædte en Kohyrdes Værdighed paa "Gaarden" og var især den, der havde Deel i Valget af vort sædvanlige Mødested, dog neppe saa meget af nogen fremtrædende Sands for Naturens Skjønhed, som fordi han herfra havde det bedste Overblik over sine Undersaatter, de 56 røde Køer og den blissede Tyr fra Tyrol - næst Egetræet Egnens største Mærkværdighed I en Huulhed i Egen laae Tobakspiberne, som hjemme vare forbudne Varer, men her ble ve tændte med roligt Alvor og en vis Ligegyldighed, som om det var en Sag, der var ganske i sin Orden: dog forvissede man sig iforveien om, at ingen Uvedkommende var i Nærheden. Thomas præsterede Ild af sin Fyrtønde og skulde desuden hos Landsbyens Handelsmand besørge Indkjøb af den fornødne Biskop-Tobak: til Gjengjæld blev han derimod holdt frit med Tobak, og Udgifterne reparteredes alene paa os Standspersoner.

Begge mine Venner vare iøvrigt noget ældre end jeg, - Christian næsten eet, Thomas et Par Aar; men da jeg i Lærdom idetmindste var Christians Ligemand og overfor Thomas nød Autoritet som Herremandens Brodersøn og præsumptive Arving, var denne Forskjel ikke tilhinder for vort Venskab. Christian og jeg havde fra vor første Barndom af næsten ikke havt anden Omgang med Jevnaldrende end vor egen og havde derfor altid maattet betroe os til hinanden, naar vi havde Noget, som trængte til at betroes; og vi fandt saa stort Behag i disse gjensidige Forklaringer, at vi efterhaanden ikke blot meddeelte hinanden vore ydre

Livsbegivenheder, men ogsaa vore indre Fata og Luftslotte, som man ellers i den unge Alder almindelig beholder for sig selv. Da vi tidlig havde begyndt at studere først Holberg og siden uden Valg en broget Samling af høist forskjellige Forfattere, og derhos altid havt Tid og Ensomhed nok til at sysselsætte vor Indbildningskraft med det Læste, saa blev det efterhaanden en mere og mere sikker Regel, at vi, naar først Dagens Begivenheder vare afhandlede, begave os paa Reiser ind i Landet Ginistan, - et Navn, hvormed Digterne dengang hyppig prydede Phantasiens Verden. Her vare vi som 9 hjemme og bevægede os der med langt mere Sikkerhed end i det virkelige Liv, hvor vi endnu led en Deel af vor Alders Usikkerhed og Undseelse. De udødelige Bedrifter, vi i Tankerne udførte, bleve da paa en Maade fælles Eiendom, saa at hver tilegnede sig, hvad der behagede ham bedst, og deri gjorde sig selv til Helten, men da ogsaa uden smaalig Avind indrømmede den Anden samme Ret. - Ved disse Underholdninger fungerede Thomas i Begyndelsen som stiltiende og upaaagtet Tilhører; men efterhaanden havde han tiltaget sig baade Sæde og Stemme, og uagtet han derved af og til forvoldte os ikke ringe Bryderi, saa var dette nu dog engang blevet en *fait accompli,* som ingen af Parterne tænkte paa at forandre.

Naar jeg nu "sætter mig ved mit Skrivebord for til Papiret at fængsle" nogle af hine fælles Udflugter, da skeer dette dog just ikke i den Hensigt at give Exempler paa pindarisk Digterflugt eller endog blot paa sporadisk Geniblik: det er tvertimod Meningen at minde den ærede Læser om de samme Ungdommeligheder eller, om man vil, Barnagtigheder, som han selv paa et lignende Punkt af sit Liv gjorde sig skyldig i, dengang ogsaa han phantaserede og trak de store Vexler paa Fremtiden, som denne aldrig honorerede. - Mange Mennesker føle, naar de ikke ere Børn mere, næsten Undseelse ved at tænke paa den Tid, da de saaledes gjorde sig selv til Helten i Alt, hvad de hørte og læste; men man finder dog som oftest deri curiøse Spor af den Maade, hvorpaa man siden gjør sig til Helt eller Nar i Livet; og det forekommer mig ogsaa, at jeg kan spore Sligt i mine og mine daværende unge Venners Phantasi-Bedrifter. - Af saadanne maa den ærede Læser berede sig paa, i denne Biographi over tre Phantaster, at finde flere end af virkelige saakaldte Begivenheder; thi en Phantast udvikler sig gjennem Phantasier, ligesom andre Mennesker gjennem Handlinger og Begivenheder.

Saaledes vare vi da engang for endeel Aar siden samlede paa vort sædvanlige Mødested. Det var den 18de Juni; og da Christian just den Dag fyldte sit 16de Aar, modtog han i Anledning deraf Selskabets deeltagende Lykønskninger. Efterat have takket i faa, men velvalgte Ord, foreviste han de modtagne Foræringer, og vi gjennemgik derpaa i nogen Tid, hvad Mærkeligt der var passeret siden vort sidste Møde. Under Samtalens Løb bemærkede jeg, at denne Dag i sig selv var mærkelig, og idet Christian bejaede dette, tilføiede han med nogen Selvfølelse, at det just ikke var Enhver givet at være født den 18de 10 Juni 1815. Da Thomas efterat have indrømmet Rigtigheden heraf yttrede Tvivl om, at denne Dag var mærkeligere end alle andre Dage i Aaret, underrettedes han med maadeholden Overlegenhed om, at det var den Dag, da Napoleon blev slaaet ved Waterloo: - en Meddelelse, som han imidlertid modtog temmelig urørt med det Svar: "Naa ja, det har jeg nok læst Beskrivelse om; men ellers kunde det da skille os lige meget."

En saadan Tale kunde paa den Tid ikke Andet end være meget tirrende for en ung Studiosus. Napoleon den Tredie havde da ikke endnu begyndt at skure Trylleglandsen af Napoleon den Førstes Billede: tvertimod straalede dette dengang i sin største Glorie, og man mødte overalt Gjenstande, der tjente til dets Forherligelse. Enhver Pakke fra Egnens Læseselskab indeholdt Memoirer, enhver Avis Anekdoter om ham; paa Havestuens Væg hang hans Portrait, paa Onkels Snuusdaase saae man ham mellem St. Helenas Taarepile; skulde der synges i vore landlige Soireer, sang man Bertrands Afskedssang, og skulde der dandses, spillede man Hertugen af Reichstadts Vals. Kort sagt, Napoleon var dengang Helten i fast enhver Phantasi; og det var saaledes umuligt med Rolighed at finde sig i den unge Kohyrdes Kulde.

"Nei," tog jeg derfor ivrig tilorde, "deri tager Du ganske feil, min gode Thomas! Det kunde slet ikke skille os lige meget. Thi Napoleon var en Ven af os Danske, og havde han vundet, saa havde vi ikke mistet Norge, men faaet Sverig til. Og havde der været noget Ordentligt ved os dengang, saa havde vi ogsaa baaret os anderledes ad og hjulpet ham lige til det Yderste med Alt, hvad vi havde. - Det har jeg just tit tænkt paa," fortsatte jeg, "at jeg kunde have Lyst til paa den Tid at have været Konge i Danmark istedetfor ham, vi havde. Saa skulde jeg have fløiet med Armeen igjennem Tydskland og være naaet til Waterloo just om Aftenen mellem 7 og 8. Hvor jeg skulde styrte mig over Preusserne, netop da de mest trængte ind paa Franskmændene! - Jeg kan ret tænke mig Napoleon, holdende midt i Slaget paa en Høide mellem Ney og Soult og allerede troe Alting tabt, da Soult i det samme viser ham en urolig Bevægelse blandt Preusserne og nye Colonner, som sees i Horizonten. Ney udraaber, at det er Grouchy. "Nei," svarer Keiseren kort, idet han tager Kikkerten fra Øiet: "det er blot flere Englændere: de have rød Uniform." - Men paa een Gang sprænges Preusserne til alle Sider; deres Ild ophører, og det røde Cavalleri 11 giver de utvetydigste Beviser paa, at det ikke betragter dem som Venner."

"Ja, jeg vover da nok vort Hestfolk," udbrød Thomas med Tryghed, "og det lige mod hvem det skal være! - Det troer jeg da, at der ikke er Nogen, som kan være bedre ridendes, end baade det ene og det andet Slags af dem. For det har jeg selv seet forgangen Høst, da jeg fulgtes til Manøvren med vor Niels og Stykhesten, - saa at Løgn er det ikke; det veed jeg da."

"Aa nei," svarede Christian; "men jeg maa dog bemærke, at de danske og neapolitanske Heste vistnok

ere de bedste, der gives til Kjørebrug, men det er neppe afgjort, at de ere i ligesaa høi Grad udmærkede Rideheste: imidlertid anseer jeg det for utvivlsomt, at de overgaae Preussernes. - Naa, men hvad siger nu Keiseren til den Vending af Sagerne?"

"Jo, han bliver godt fornøiet og siger: "*Qu'est-ce que cela!* - De splintre jo Preusserne -""

"Nei, lad os tænke efter, hvad han kan sige paa Fransk."

"Paa Fransk? Ja, det er nu ikke saa let. - - Han kunde vel sige: "*Ils écrasent les Prussiens! - Mon dieu! ce sont des Danois: - voila leur jeune roi! ah, le brave garçon; il a sauvé la France!*" - See, det synes jeg kan blive et ganske morsomt Øieblik, naar nu vi To mødes der midt paa Valpladsen: den unge Chef for det oldenborgske Huus, jeg, som idag leverer min første Bataille, - og han, der har leveret hundrede og selv skaffet sig sin Krone, som han idag kommer til at takke mig for. Det, mener jeg, man kan kalde en rigtig *belle alliance.*"

"Ja, det kan jo kanskee nok have sin Rigtighed altsammen," sagde Thomas efter et Øiebliks Pause. "Men ellers er det da min Mening, naar jeg tænker over den Sag, at han saa ogsaa skal give os Noget for det: - for ellers ligner det ikke Noget, at vi skulde gaae afsted for at gjøre det ud for Folk, som vi ikke kjende til."

"Veed Du da ikke, Thomas! at der staaer skrevet, at Hver skal ikke blot see paa sit Bedste, men ogsaa paa Næstens tillige?"

"Ja, der staaer saa Meget skrevet: det er ikke saadan til at rette sig efter altsammen. Havde Keiseren hjulpet os, saa havde han sgu nok villet have Noget for det"

"Ja, vi faae ogsaa Noget: Du behøver ikke at være bange. Dengang han vilde have den russiske Keiser med sig, bød han ham den ene 12 Halvpart af Europa; og nu kunde han vel ikke byde os Mindre. - Forresten vilde jeg nok for det Første nøies med det, som hørte under Danmark i Unionstiden."

"Aa ja, det kunde jo ogsaa være godt nok, - forsaavidt," svarede Thomas. "Men ellers var det da det Bedste, om vi havde Landkort at see paa. Saa kunde vi faae rigtig Redelighed paa, hvordan det skal være altsammen." - Jeg søgte at efterkomme dette Forlangende ved at tilbyde et lille Europas Kort, som fandtes paa Indersiden af min Tegnebog. Men efter sin Sædvane var Thomas ikke rigtig tilfreds: "Det er jo saa gniddret, at man ikke kan see den ringeste Ting paa det," sagde han. "Jeg kan ikke engang see at finde Sjælland" - "Jo, den lille Ø der, det er Sjælland" - "Naa, saa det Knappenaalshoved skal være Sjælland! - Det er da ellers, hvad man kalder reentud at gjøre Nar af Folk. Paa den Maade blev vor By ikke saa stor som en Myre engang."

Christian, som havde siddet og gjort en rød Rose grøn ved at tilrøge den med Tobak, betragtede nu Kortet nogle Øieblikke og sagde derpaa: "Veed Du hvad? Det, der hørte til Danmark i Unionstiden, bliver for lidt. Vi burde egenlig have alt det, som nogensinde har hørt under Danmark; men jeg indrømmer, at der for Tiden neppe er nogen Udsigt til, at vi kan faae England med; thi ved sin Beliggenhed som Ø og sin store Sømagt vil det vel for det Første være sikkret imod vore Angreb. Men kan vi ikke faae Knud den Stores Erobringer, saa vil vi idetmindste have alle Valdemar Seirs og Dronning Margrethes. Foruden Norge og Sverig vil jeg saaledes ogsaa have For- og Bag-Pommern, Meklenborg og det egenlige Preussen, samt Oldenborg, der jo dog naturlig maa høre under den ældre oldenborgske Linie, altsaa under det danske Kongehuus. Hermed følger da ogsaa Hamburg, Lübeck, Bremen og Verden, samt for Afrundingens Skyld vel helst hele Hannover. Ligeledes bør Esthland, Kurland og Liefland, Ingermannland, Karelen og Kexholm igjen forenes med Danmark. Finland, som ulovlig er frataget Sverig, maa Rusland ogsaa rykke ud med, saa at vi altsaa faae alle Østersøens Kyster under os. - Naar det er gjort, tænker jeg at ville oprette det Hele til det Østesøiske Keiserdømme, hvilket Rige dog blot skal kunne arves af Sværdsiden, og ikke af Spindesiden, da en Kvinde aldrig vil kunne styre en saadan vældig Stat som det østersøiske Keiserdømme. - I Vesterhavet vil jeg strax bemægtige mig Helgoland; og hvad Ørkenøerne 13 og Shetlandsøerne angaaer, da tænker jeg vel, at man skulde kunne true England til godvillig at afstaae disse gammelnorske Besiddelser, ialfald mod Udbetaling af den Pengesum, hvorfor de i sin Tid bleve pantsatte; - thi, som bekjendt," vedblev Christian i en løselig henkastende Tone, der dog ikke var ganske fordringsfri, "bleve de jo af Christian den 1ste, der altid var i Pengetrang, overdragne til den skotske Kong Jakob den 3die, som Sikkerhed for Christians Datter Margrethes Medgift, men senere ingensinde indløste." - - Ved disse Ord, ligesom overhovedet, naar han lagde betydeligere historiske Kundskaber for Dagen, saae Christian sig om med en Mine, der fordrede Anerkjendelse, Noget, der dog neppe tilstrækkelig blev ham til Deel; thi jeg var altfor bekjendt med Kilden, hvoraf han øste sin Indsigt, til ret at paaskjønne denne, og for Thomas havde et Mere eller Mindre paa dette Omraade ikke Stort at betyde. - Christian var imidlertid for vant til ikke at blive paaskjønnet, til at dette skulde have nedslaaet hans Mod Idet han igjen tog sine Øine til sig, vedblev han efter paany nogle Gange at have ladet dem glide hen over Kortet: "Naa ja, - ja, ellers er der jo forresten i Vesterhavet ikke just Meget, som før har tilhørt os;" - - men af hans længselsfulde Blikke at dømme frygter jeg dog for, at det tilsidst alligevel vilde være gaaet ud over England, uanset dets Beliggenhed som Ø og store Sømagt, hvis vi ikke, til al Lykke for det, pludselig vare blevne afbrudte ved Avlskarlen Jakobs Raab: "Thomas, skynd Dig nu at vande

Kvæg og kom saa hjem og faa Mad! Det er strax Middag."

Denne dobbelte Opfordring tilstedte intet Ophold og afvendte saaledes for Øieblikket Faren fra det truede Albion. - Thomas tog Tyren fra Tyrol under sit eget Tilsyn, medens vi Andre dreve det fredeligere Kvæg; og saaledes ankom vi lykkelig hjem til Brønden, som af alle Gaardens Folk blev erklæret for bundløs, og som det ikke engang var raadeligt at ville søge Bund i. Thi engang, da en mere vantro Herremand havde nedsænket et Toug paa hundrede Favne i den og hængt et tungt Bismerlod paa Enden, saa var det rigtignok, som om man havde fundet Bund; men da man drog Touget op igjen, saa var Bismerloddet borte, og istedetfor hængte der en Horsepande, der rigtig grinede ad Folkene, som droge den op. "Og hvad det skulde betyde, det kunde jo nok Enhver begribe."
14

Om Aftenen, da Træets Skygge var bleven saa lang, at den naaede heelt over til Stengjærdet, samledes vi atter hos Thomas, der ligesom hans Forgængere, de græske Hyrder, var ifærd med at danne kunstige Fløiter, idet han ved Hjælp af sit Knivskaft bankede Barken af en Pilegreen løs uden dog at slaae den istykker, udtog det hvide Træ, skar det til og derpaa satte det ind igjen. "Nu skal I høre, at jeg kan spille!" tilraabte han os, og blæste derpaa et Stykke, der blot havde behøvet den jydske Hede til Baggrund for i alle Maader at være ligesaa sørgeligt som Hjeilens berømte Fløiten. Efterat denne Kunstnydelse havde varet en passende Tid, bragte Christian igjen Samtalen over paa Krigsbedrifter og spurgte mig, om jeg havde tænkt paa noget yderligere Tog.

"Nei," svarede jeg, "men da jeg før gik nede i Haven, tænkte jeg paa, hvordan det kunde være at komme hjem igjen efterat have udført alt det, vi have talt om, og efter saaledes at være bleven Keiser af Østersøen. - Jeg vilde da gjøre mit Indtog i Kjøbenhavn, der just ligger passende til at være Hovedstad for saadant et Keiserdørrime, og komme hjem, efter f.E. syv Aars Fraværelse, med hele Hæren.

Indtoget skulde skee gjennem Vesterport, og mine tolv berømte Marschaller skulde ride nærmest ved mig, sex foran og sex bagefter; de kan gjerne hedde ligesom Napoleons Marschaller og i det Hele være de samme: vi kan jo lade, som om han havde nogle andre. De skal da ride tre og tre ved Siden af hverandre, 2 Geleder foran mig og 2 bagefter. I det første vil jeg have Murat, der skal være Konge i Spanien, Bernadotte, som skal have Neapel og Sicilien istedetfor Norge og Sverig, som jeg jo selv vil have, og Poniatowsky, der skal være Konge i Polen: det er den kongelige Række. I andet Geled komme Prindsen af Eckmühl Davoust, Prindsen af Esslingen Massena og Prindsen af Moskva, Ney: det er den prindselige Række. I tredie Geled kommer Hertugen af Dalmatien Soult, Hertugen af Montebello Lannes og Hertugen af Abrantes Junofc det er Hertugernes Række. I fjerde Geled endelig vil jeg have Vendeens General Hoche, Ægyptens General Kleber og Marengos General Dessaix: - de Tre kan nok undvære Titler." - Denne sidste Yttring, troer jeg, skrev sig dog mindre fra mig selv end fra min Farbroder, ligesom jeg i det Hele er tilbøielig til at antage, at min store Kyndighed om de franske Marschallers Titler og Værdigheder ikke var uden Forbindelse med hans specielle Interesse for den gloriøse Periode, hvori hans Ungdom indtraf 15 - Men uden at forringe min Nydelse med Reflexioner af denne Art vedblev jeg:

"Imellem de to første og de to sidste Geleder er der en Afstand af omtrent en Snees Alen: - der rider jeg alene. - I det samme Øieblik, jeg rider ind ad Porten, falder det første af de 101 Kanonskud, og en vældig Jubel udbryder i Staden, men næsten i Sekundet standser den igjen; thi man veed, at nu kommer Keiseren. Men da man saa virkelig seer ham, idet jeg langsomt og ene kommer ridende ud af den lange, mørke Port, saa udbryder Begeistringen endnu ti Gange stærkere: alle Mandfolk svinge med Hattene og raabe Hurra, og Damerne vifte fra Vinduerne med deres hvide Tørklæder; Menneskene myldre paa Gaden, og paa Torvet springe Guldæblerne i Springvandet."

Christian, som med megen Interesse havde fulgt det hele Seierstog, tilkjendegav nu sit Bifald, da jeg standsede for at drage Aande. "Men," sagde han lidt efter, "der kunde endnu være Adskilligt at tilføie. - Den Hest, Keiseren rider paa, mener jeg saaledes, bør være hvid, og han selv skal være i rød Husar-Uniform med Stjerne paa venstre Side af Brystet og fire smaa Gulddusker paa høire Side; dog bør han bære sit særegne lange Slagsværd i simpel Staalskede, det samme, som han har brugt i alle sine berømte Seire. - Ude ved Damhuset vil jeg have, at den første Deputation skal komme mig imøde, og den følger da med Toget til Byen. I Porten selv staaer Magistraten og de 32 Mænd; og Overpræsidenten holder Tale." - -

Thomas, som allerede flere Gange havde viist Lyst til at faae Ordet, benyttede sig her af en Pause, medens Christian gjorde nogle ivrige Træk af sin Pibe: "Ja, men see nu hvad Vesterport angaaer, saa kommer der ikke til at staae 32 Mænd: den Sag er baade vis og sikker."

"Det var som Fanden! Vil Du jage dem ud da?"

"Nei, det behøves ikke."

"Saa?"

"Nei, de kommer slet ikke der. For Vesterport, den kjender jeg nu meget godt til; jeg har været der over

en Snees Gange, og det baade paa den ene og paa den anden Maade. Og naar Mandskabet der skal rigtig ride i Geleder, om det saa ogsaa blot er tre Mand høi, saa er der ikke nogen Plads til, at 32 Mænd kan staae der og gjøre Taler."

"Meget rigtig, Thomas!" svarede jeg. "Vesterport maa holdes ryddelig; men de kan jo faae Plads paa Volden over Porten."

"Over Porten!" raabte Christian. "Troer Du da, at de 32 Mænd skal 16 agere Transparent? - Og saa glemmer I nok, at Overpræsidenten skal holde Tale. I vil dog vel ikke forlange, at han skal staae deroppe og skrige ned paa Gaden?"

"Naa ja, saa kan han jo tie stille. Der er jo Ingen, der har bedt ham om at sige Noget."

"Jo vist er der saa!" sagde Christian. - "Baade Magistraten og alle Borgerne have bedt ham om det."

"Da var det sgu dumt af dem. Men saa Meget er vist, at i Porten kan han ikke være. For det Første er der ingen Plads. Og for det Andet maa man ikke fordærve Keiseren det Øieblik, da han rider der alene, medens Alles Øine nu vente paa ham indenfor. Det er just det Bedste af hele Indtoget, hvor han rigtig kan føle Forskjellen mellem den Tid, da han drog bort for syv Aar siden, og den, da han nu kommer hjem saa mægtig og berømt. Og inde i Porten lyder desuden Hestens Hovslag saa deilig huult, naar man rider der alene. - Nei, Christian! Magistraten og de 32 Mænd maa Du slaae ihjel."

"Nei, Conrad!" - dette var mit Navn - "Det gjør jeg paa ingen Maade. Der kommer just en af de 32 Mænd herud og besøger os næsten hver Pintse - Grosserer Jansen, som Du selv har seet hos os -, og han siger netop ogsaa, at altid, naar der er Tale om Indtog og saadant Noget, saa skal baade Magistraten og de 32 Mænd med; og det kan man ogsaa see overalt, hvor man læser om den Slags Ting. Og derfor maa det ogsaa være saaledes her, hvis der ellers skal være nogen Orden i det Hele. Derimod skal jeg overtænke, om man maaskee kunde finde nogen anden Plads til dem."

"Ja, jeg har saamænd ikke det Mindste hverken mod Magistraten eller de 32 Mænd Jeg vil blot ikke have, at de skal staae og fylde op i Porten. - Men hvor blev Thomas af?"

"Han ligger der og studerer Landkortet."

"Thomas!"

"Halloi!"

"Nu skal vi hjem. Men lad os først høre, hvorledes Du vilde have det?"

"Ja, det er nu ikke just saadan til at løbe til. - Men ellers har jeg da tænkt paa, at jeg nok vilde have alt det, som I Andre have snakket om; og saa vilde jeg nok ogsaa have det, der har tilhørt Keiser Bonaparte, som Conrad skal ud at stride for. Og de Lande, som den tyrkiske Røver har at regere over, dem synes jeg da ikke, at saadan En skulde blive 17 ved at have til at pine og plage: saa dem har jeg ogsaa tænkt paa, at jeg da hellere vilde have, end at han skulde have dem. Og saa er der jo da ogsaa Jødeland, om det ellers er til endnu. - - See, det havde jeg tænkt kunde være rimeligt; og ellers veed jeg ikke Noget, som jeg saadan større brød mig om."

"Du er virkelig nøisom, Thomas!"

"Ja, det kan jo ikke nytte at forlange Mere, end man kan vente at faae sig tilstaaet."

Da vi saaes næste Dag, yttrede Christian strax: "Nu har jeg bestemt, at Magistraten og de 32 Mænd skal staae paa en Tribune ude ved "Sorte Hest", hvor jeg veed, at Kjøbenhavns Grund begynder; og saa kan Cancelliet tage Plads ved Frihedsstøtten. - Men har Nogen af Jer tænkt paa, hvad Kongen skal hedde?"

"Valdemar," svarede jeg.

"Ja, det har jeg selv tænkt; men skal han nu hedde Valdemar den Fjerde eller den Femte? Det har jeg været meget i Tvivl om."

"Den Fjerde! - Valdemar Seirs Søn kom jo aldrig til at regere. Desuden bør alle Valdemarer være udmærkede Folk, og det slaaer bedst til, naar vi blot have Valdemar den Store, Valdemar Seir, Valdemar Atterdag og saa denne Valdemar: hvad Tilnavn skal vi nu give ham?"

"Den Uovertræffelige!"

"Nei, det er dumt."

"Valdemar Løve da."

"Nei, det minder om den tydske Henrik Løve."

"Bjørn da."

"Hvorfor ikke heller Ulv?"

"Nei, saa hellere Hund" - "Eller Kat." - "Eller Grus."

"Nei, lad os saa hellere kalde ham for Gimmerlam," sagde Thomas.

"Skal vi saa ikke endnu heller slet ikke kalde ham med noget Tilnavn," svarede jeg. "Det behøves jo aldeles ikke; han er Keiser, og de Andre vare Konger: vi sige altsaa blot Keiser Valdemar, ligesom man blot siger Keiser Napoleon."

"Ja, men jeg synes dog, at man ogsaa maatte kunne finde paa et ordenligt Tilnavn til de To," svarede Christian eftertænksomt.
18

"Nei, det er umuligt," svarede jeg. "De To ere for store til, at noget Tilnavn kan passe paa dem."

Denne Vending behagede Christian, saa at han opgav Forsøget paa at skaffe de to Keisere Tilnavn. "Men," tilføiede han, "de skal dog ikke ligne hinanden altfor meget: jeg vil dog nok have, at Valdemar skal være den største og noget mere rask Soldat, end Napoleon var."

"Ja, han skal ligne Ney noget mere," svarede jeg.

Denne tappre Marschal var vor fælles Yndling, og især blev Christian veltalende ved at høre hans Navn og havde da almindelig en eller anden Begivenhed paa rede Haand om ham. Ogsaa nu svarede han strax:

"Ja, det er meget rigtigt: det er just det, han skal; thi Marschal Ney var dog den gevaltigste blandt dem allesammen. - Jeg læste just forleden Dag," vedblev han, idet han hævede sig noget op paa Cothurnen, hvortil Christian ikke var ganske uden Tilbøielighed, "hvorledes de franske Tropper paa Tilbagetoget fra Moskov bleve fordrevne fra en Bro, de skulde forsvare, saa at Fjenden allerede næsten var ovre, og hvorledes Ney, der førte Arrieregarden og var den Første i Armeen efter Keiseren, da selv kastede sig ned paa Broen, sloges som simpel Soldat med Kaarden i Haanden og i flere Minuter standsede Russernes hele Hær, indtil de franske Soldater endelig igjen vendte om og styrtede ham tilhjælp og forjog Fjenden. - See, det kunde jeg nok have Lyst til selv at udføre, blot med den Forandring, at jeg ikke vilde være simpel Marschal, men derimod Keiser Valdemar selv. - - løvrigt," fortsatte han med sin ligegyldige, men dog ikke ganske fordringsfrie Mine - "iøvrigt begyndte Michel Ney, som bekjendt, med at være Væversvend" - - Christian gjorde her en Pause og saae paa os med en Mine, som om han vilde spørge: "Hvad siger I dertil?" hvilket Thomas besvarede med at yttre:

"Ja, ikke var det nogen ringe Gjerning, den der, helst af En, som kuns havde været Væver. Men ellers læste jeg da her forleden i den gamle Bog, som Herremanden har laant os ud i Borgestuen, om en Mand, som hed Jakob, der stod ganske ene paa Volden i over to Timer og sloges med hele Fjendens Mandskab. Og altstille saa ventede han paa, at der skulde komme Nogen og hjælpe ham; men der kom hverken den Ene eller den Anden; - og saa tilsidst maatte han da selv alene slaae dem ihjel allesammen, ligesaa mange som de var, og der stod da, at de vare over sex Hundrede imod ham. - Det var nok ovre 19 i Holland, at det skete; men det var da ellers en dansk Mand, som udgjorde det."

"Ja, det var Jakob von Thyboe," svarede jeg. "Men der er bare den Omstændighed ved, at det er Løgn."

"Ja, men det er det Andet kanskee ogsaa."

"Du er ret en stridig Rad, Thomas! Det er vist for at efterligne Apostlen, at Du altid er saa vantro."

"Ja, Thomas er ret et Fæ!" istemte Christian, uden at det dog lod til, at denne Enighed nedtrykkede Thomas synderlig.

"løvrigt," vedblev jeg, "er det faldet mig ind, at vi næsten aldrig tænke paa Søkrig, men blot paa Krig tillands, og jeg kunde derfor have Lyst til ligesom Alcibiades i nogen Tid at afvexle med Land- og Sø-Seire. - Desuden har jeg tænkt paa at udføre Henrik den Fjerdes Plan, at dele Europa i et passende Antal lige store Republiker, saasnart jeg først har faaet Tyrkerne jagede ud; thi det maajeg rigtignok være enig med Thomas i, at de Hunde ikke skal taales her; hvorimod deres Land bør gives til Grækerne. - Men den Plan vil vel nok møde en Deel Modstand, og det bliver derfor nødvendigt at bane den Vei gjennem adskillige Slag baade tillands og tilvands; og da jeg just imorges kom til at læse om den taalmodige Hjob, at han havde 7 Sønner og 3 Døttre, faldt det mig ind, at det netop ogsaa kunde være et passende Antal af vundne Slag. Inden jeg

sætter mine Planer igjennem, troer jeg derfor, at jeg vil vinde 7 Landslag: det kan være Sønnerne; og 3 Søslag: det kan saa være Døttrene. Fordelingen af Slagene har jeg opskrevet mig paa et Stykke Papir, men det er blevet liggende hjemme."

Efter nogen Beklagelse herover bleve vi enige om, at det skulde hentes af Thomas, som, da han havde sin faste Station i Marken, almindelig var ligesaa villig til at gjøre sig et Ærinde hjem, som vi Andre dertil vare uvillige af Frygt for, at der, hvis høiere Vedkommende fik Øie paa os, skulde blive lagt Hindringer iveien for en fornyet Udflugt i Marken: en Frygt, som Thomas med Føie aldrig nærede. Da han derhos vidste, at han ikke betroede Hjorden til Leiesvende, men til troe og gode Hyrder, begav han sig trøstig paa Veien, efter at jeg havde betegnet ham den Bog *in quarto, de* Hofmans Danske Adelsmænd, hvori Dokumentet laae.

Efter med det Samme at have røgtet nogle private Forretninger vendte Thomas tilbage, hvorpaa Forslaget, lydende som følger, blev oplæst:
20

"Af Landslag vindes:

Over Russerne ..... 2.

- Englænderne ..... 1.

- Tyrkerne ..... 1.

- Preusserne ..... 1.

- Østerrigerne ..... 1.

- det tydske Rige ..... 1.

Summa: 7.

Af Søslag vindes:

Over Russerne ..... 1.

- Englænderne ..... 1.

- Tyrkerne ..... 1.

Summa: 3.

Summa Summarum: 10."

Efterat det Oplæste uden nogen Ændring var antaget, udviklede der sig nu ved fælles Samvirken en levende Fremstilling af en Søkrigs Rædsler og Nydelser; men da Læseren har faaet saa udtømmende en Beskrivelse over en Landkrig, turde det være mindre nødvendigt at gaae ind i en fuldstændig Detail af Søkrigen. Med særlig Forkjærlighed dvælede vi ved Tanken om, hvorledes Slaget, der skulde staae paa Kjøbenhavns Rhed, efterhaanden, naar Fjenden begyndte at vige, vilde trække sig forbi Toldboden, og hvorledes man da derindefra, den ene Gang efter den anden, vilde faae at see et dansk Skib naae op til et flygtende engelsk og en Stund seile ved Siden af det under gjensidig Dundren, indtil endelig Ilden standsede, og Røgen trak bort; hvorpaa man da i Kikkerten kunde skjelne det danske Flag vaie over det engelske. løvrigt skulde Forfølgelsen ikke hermed være endt, men fortfare op igjennem Sundet forbi Helsingør og Helsingborg og langt ud i Kattegattet, hvor det tilsidst endnu vilde lykkes at tage to af de bedste fjendtlige Linieskibe, der allerede ansaae sig for frelste. - Ei mindre kvægende var det at tænke paa det Blodbad, der vilde blive ombord paa de Skibe, der ret havde været med, hvilket de iøvrigt alle 21 skulde have været. Til Udgangspunkt benyttede vi efter Christians Forslag Capitain Lassens "Prøvesteen", som efter Slaget d. 2den April af 700 Mand havde 550 Døde og Saarede". Dette Forhold blev anseet for passende, og grundige Beregninger anstilledes for at udfinde, hvor mange Døde og Saarede der da vilde blive, naar hele Flaadens Mandskab beløb sig til 7000, 14,000, 21,000 &c. løvrigt vilde Christian og jeg begge være blandt de Saarede, hvorimod Thomas meente, at der paa den Maade gik for meget Mandskab tilspilde; hvorfor han nok vilde forblive usaaret. - Da jeg i de samme Dage havde læst Noget om Havfruer, kom jeg til at yttre, at det vel ogsaa kunde hænde, at en saadan viste sig under Slaget; men dette stødte strax paa Opposition hos Thomas:

"Nei, det kan aldrig hænde sig," udbrød han, "for saadanne Havfruer det er bare Løgn og Opfindelse altsammen. Det er ikke Andet end Søkøer, som er langt borte."

"Aa Sludder, Thomas!"

"Nei, det er ikke Sludder, ikke! Det er, hvad jeg selv har seet hvert Ord i en Bog, som Gartneren har, hvor det staaer at læse. Christian han har ogsaa seet Bogen og veed, at det er, som jeg siger."

"Ja, deri maa jeg jo rigtignok give Thomas Ret," sagde Christian. "Fortællinger om Havfruer og slige Væsener er kun Overtro og Fabel, - hvorvel der dog ofte deri skjule sig meget smukke Tanker."

Disse Yttringer førte Samtalen hen paa andre Æmner, og Christian tog deraf Anledning til at bemærke, at det dog var underligt nok, at vi altid talte om Krig og Krigsbedrifter: "Der er jo dog," bemærkede han med Rette, "ogsaa meget Andet til, som man kan tale om og tænke paa."

"Ja," sagde jeg, "men der er dog ikke noget Andet, hvorfor næsten alle Folk i Hjertet har saadan Respekt som just for Krigsbedrifter."

"Ja, men veed I, hvorfor det er?" sagde Thomas.

"Naa?"

"Jo, det skal jeg sige Jer. Det er, fordi den meste Deel kan ligesom finde paa sig selv, at, naar det rigtig kom til Stykket, saa vilde de løbe deres Vei; og derfor synes de, at det er saa bestemt gjort af dem, der bliver staaende."

"Du er i Grunden ikke saa dum, som Du lader til, Thomas!"

"Aa nei, der er vel kanskee de, der ere meer dumme endda."
22

I en Phantasts Liv er, som berørt, Phantasierne Begivenheder, gjennem hvilke Helten udvikler sig, og som derfor trænge til Meddelelse, ligesom i andre Fortællinger hans Bedrifter og Hændelser. Som disse behøve ogsaa Phantasierne, naar Spiren til dem ligger i Jordbunden, kun liden Anledning for at fremkaldes; og en saadan gav Christian, da vi næste Gang mødtes, ved en stor Bog, som han kom bærende med ud i Marken. Paa vore Spørgsmaal om, hvad den indeholdt, svarede han: "Det er en Bog, som jeg har taget med i Anledning af, hvad vi sidst talte om, - at vi tænke for meget paa Krigsbedrifter. Den handler om ganske andre Ting og er just ypperlig, naar man ikke selv kan finde paa noget Morsomt. Det er Statskalenderen, som vi nylig have faaet hjemme, og som man kan bruge paa mange forskjellige Maader. - Saaledes kan man f.Ex. tænke sig, at man har Ret til at vælge et vist Antal af de Poster eller Værdigheder, som findes paa det Blad eller den Side, man slaaer op. Det har jeg just prøvet nogle Gange, og, om I synes, kunde vi jo gjerne forsøge det nu her." Da Ingen gjorde Indvendinger, erklærede Christian, at han da først vilde forsøge sin Lykke; vi Andre skulde derpaa følge efter, saa at Hver fik Lov til at vælge tre Værdigheder.

Med en Omhu, som syntes at vise, at han ikke var aldeles fremmed for Statskalenderens indre Økonomi, aabnede Christian derpaa Bogen, medens vi Andre saae til i taus Forventning. En tæt trykt Side med en stor Mængde Navne viste sig for vore Øine.

"Midt i alle Kammerherrerne!" udbrød Christian med tilfreds Ansigt: "Naa, det var ikke daarligt! Ti nu stille! - Nummer Eet: "Stiftamtmand over Sjællands Stift"; - Nummer To: - bi nu lidt! - Nummer To: "Breide, Greve af Rantzau!" - - Men nu Nummer Tre: der gjælder det; det maa alvorlig overveies. Hvad siger Du om "Comthur af den hvide Falk"? Det lyder forbandet godt."

"Jeg troer dog, at jeg heller vilde være Herre til Skjoldnæsholm og Svenstrup."

"Ja, men det er ikke nogen Værdighed eller Post."

"Jo, det er en meget god Post."

"Ja, ja da. Men saa maa jeg opgive at blive Stiftamtmand; thi Comthur af den hvide Falk, det synes jeg dog ikke, jeg vil undvære. - - Paa den Maade vilde Resultatet altsaa være, at jeg blev: "Breide, Greve af Rantzau til Skjoldnæsholm og Svenstrup, Comthur af den hvide Falk"! - Det var jo ikke saa ringe endda. Men Kammerherre antager 23 jeg da ogsaa, at jeg uden Videre maa være; thi det gælder jo om alle dem, der staae paa den Side."

Med Liberalitet blev dette tilstaaet; hvorpaa Touren kom til mig. Paa Lykke og Fromme slog jeg op bag i Bogen og traf der paa Landets 17 Grevskaber og 14 Baronier: et rigt Omraade, som heller ikke var ganske fremmed for min Phantasi. - "Naa, nu skal jeg ordenlig tage for mig!" udbrød jeg: "her er Noget at vælge imellem. - -

For det Første: "Frisenborg, erigeret 1672 for Mogens Friis; er 6677 Tønder Hartkorn, Ager, Eng, Skov- og Mølle-Skyld. Skovenes Areal udgjør 10,920 Tønder Land. Besidderen har Kaldsret til 2 Birker og 34 Kirker", samt adskillige andre Rettigheder og Agrements. - Det var Nummer Eet."

"Det var ellers ikke nogen daarlig Gaard, den!" sagde Thomas. "Den er da, saa en Mand kan leve af den baade med Kone og Børn og endda svare Hver Sit."

"Ja, man skal dog have Exempler paa det Modsatte. Jeg vil derfor for en Sikkerheds Skyld tage mig endnu et godt Grevskab, nemlig Langeland, - som jo rigtignok ikke udgjør Meer end 2700 Tønder Hartkorn, men hvortil der til Gjengjæld hører gode Capitaler. Det ligger desuden paa en Ø, hvoraf jeg vil tilkjøbe mig Resten og saa arrangere mig der, ret som jeg synes; thi i den Henseende, maa jeg sige reent ud, gaaer det mig ligesom Sancho Panzæ jeg vil allerhelst have mig en Ø, som jeg rigtig kan raade over, saadan for min egen Mund Jeg vil da boe paa Tranekjær, midt paa Øen; det skal være en gammel, vældig Borg med Taarne og tykke Mure, og saa har den saadant et godt Navn. Men desuden vil jeg bygge mig et smukt, hvidt Slot i italiensk Stiil nede ved Kysten, hvor ogsaa mit Skib skal ligge. Det skal være en udmærket Hurtigseiler og i alle Henseender excellent indrettet; i Kahytten vil jeg have Bøger og Landkort og Sligt, saa at jeg kan tilbringe flere Dage paa Søen og dog more mig fortræffelig. Vil jeg leve som Eneboer paa Landjorden, lader jeg Havnen lukke og tilsteder ingen Fremmede Adgang til min Ø. En mageløs Dyrehave maa jeg ogsaa kunne oprette paa den; og paa de smaa underlydende Øer vil jeg forplante vilde Dyr: paa en f.Ex. Bjørne og Ulve, og paa en anden Vildsviin og Elsdyr, der nu ere nær ved at uddøe, men som her skal finde Fristed - For mit Ophold i Kjøbenhavn vil jeg lade mig bygge et stort Palais med Jerngitter foran, ligesom Schimmelmanns: det kunde ligge f.Ex. i Kronprindsessegade ligeoverfor Indgangen 24 til Kongens Have og altid følge med Godset. Endnu bedre var det forresten, om jeg kunde faae Rosenborg at kjøbe; det vilde just passe for mig.

- Mit tredie og sidste Grevskab skal være Lethraborg: det ligger saa nær ved Kjøbenhavn, og desuden hører det gamle Leire derunder, og det kunde jeg nok have Lyst til at eie."

"Ja, men Greve bliver Du ikke," udbrød Christian; "og Du faaer heller ingen Ordener."

"Jo, saasnart man eier et Grevskab, er man Greve. Og hvad Ordener angaaer, saa skal man foragte dem, naar man eier tre Grevskaber: det er just gentilt"

"Men et berømt Navn som Rantzau faaer Du ikke: Du maa nøies med Dit eget Navn."

"Det er ogsaa et meget godt Navn: "Conrad Cornelius Malcolm"! Det klinger jo, saa man kan slaae en engelsk Tyr ihjel med det."

"Ja, men sgu ingen Tyr fra Tyrol!" sagde Thomas; "idetmindste voverjeg da vor den blissede."

"Det skulde Du dog nødig gjøre, Thomas! - Navnet skal jo nemlig staae paa en dygtig Øxe."

"Naa saaledes - ja, det bliver nu en anden Udtolkning. Paa den Maade kunde man slaae en Løve ihjel bare med "Thomas Peder". - Men ellers er det vel nu paa Tiden, at jeg ogsaa skal til at have min Deel, for det er nok snart saa Dags, at man skal til at flytte Bæster."

"Ja, der har du Bogen."

"Naa ja, Tak. - Men for at det kunde være gjort i en Hastighed, saa vil jeg da nok gjøre paa den Maade, som det gik her forleden Dag, at jeg tager lige det Samme, som I Andre have udvalgt; og saa vil jeg dertil blot have Jens Larsens Gaard: for det er da den bedste Bondegaard her i Sognet."

"Nei stop, min gode Thomas! Der kan maaskee nok være to Comthurer af den hvide Falk; men der kan rigtig ikke være flere end een Eier af Frisenborg. Vil Du have Noget, saa maa Du selv erhverve Dig det og selv slaae op i Bogen: kan Du der træffe paa Jens Larsens Gaard, saa kan Du tage den, men ellers ikke."

"Det er ogsaa fælt, saa I er nøieseende. - Naa ja, saa faaer jeg vel til det da. Conrad han fik jo Sit bag i Bogen, saa at der troer jeg da, at jeg ogsaa vil prøve paa det. - - Hvad er det for Noget? Det er jo ikke Andet end hele Sider fulde af Fruentimmernavne."
25

"Thomas!" udbrøde begge vi Andre i Munden paa hinanden: "Thomas! Glæd Dig! Du skal være Frøken! adelig Frøken! Klosterfrøken i et Frøkenkloster."

"Nei, gu skal jeg ei."

"Jo, det er en afgjort Sag."

"Nei, det antager jeg da ikke."

"Jo, det kan Du frit bande paa. - Men Du kan faae de allernydeligste Navne: Thecla Malvina Rosaura v. Buchwald! - Armida Francisca v. Hedemann-Hespen! - Signe Cathinka Clarissa v. Wedderkopp!" -

"Nei, jeg bryder mig ikke om at hedde hverken Wedderkopp eller Edderkop, - saa kunde jeg ligesaa

gjerne hedde Mistemad."

"Ja, Du kan ogsaa faa andre Navne: der er Nok at vælge imellem. Men i Kloster skal Du; og Frøken skal Du være."

"Nei, aldrig her i Verdens Rige skal det skee: saa vil jeg heller være den, jeg er, og ikke faae nogen eneste Ting efter den lede Bog."

"Det er just en rar Bog, som har gjort Christian til Comthur af den hvide Falk og skaffet mig tre gode Grevskaber."

"Nei, det er den ledeste Bog, som nogensinde kan være skreven. Den er blot gjort for at forlokke Folk og forblænde Øinene paa dem."

"Og jeg siger Dig, Thomas! at det just er en sandfærdig Bog, og at der ikke er et Ord Løgn i den. Men for at Du ikke skal have mindste Grund til at være vred paa den længer, saa skal Du nu see, hvor ædel jeg skal være. Her paa næste Side staaer en Liste over de Rettigheder, som Dit Frøkenkloster har mod nogle andre Godser: af dem vil jeg nu give Dig Lov til at tage, hvilken Du vil, og udøve den mod et af mine Grevskaber."

"Ja, men det skal være det, som er her i Sjælland."

"Aa ja, lad gaae. - Men saa tilstaaer Du vel ogsaa, at jeg er en Menneskeven?"

"Aa ja, saadan til Ordenlighed Men ellers kunde jeg da nok begribe, at der maatte komme en anden Redelighed paa den Sag. Det kunde aldrig ende med det Udfald: Det var jeg sikker nok paa."

"Hør, Thomas! Du er ligesaa fuld af Utaknemlighed, som jeg af Høimodighed: Du burde skamme Dig som en Hund, burde Du! - Men vælg nu, hvad Du vil have, medens jeg lægger mig her ved Siden af Grev Breide."

Efter nogen Tids Overveielse erklærede Thomas, at han nu havde 26 bestemt sig. "Her staaer en Rettighed til at have fireogtyve Oldensvin frit paa Skov i 3 Maaneder af Aaret: det troer jeg nok, jeg vil tage, for det er ingen ringe Rettighed"

"Det var da et underligt Valg. Hvad vil Du saa gjøre med Dine Svin i de andre 9 Maaneder?"

"Aa, naar jeg blot har Rettighed til at gjenne dem ind paa Din Skov i de 3 Maaneder af Aaret, saa skal jeg nok lave det, saa at de ogsaa er der den meste Tid af de andre; og om det skulde ogsaa arrivere sig, at der løb et Par Smaagrise med eller kanskee en Posegris eller to, udover de 24, saa kunde det jo da heller ikke ødelægge nogen Mand For det er nu sikkert nok, at der ikke er noget Slags Kreatur, som er bedre at have paa den Maade end Svin - og saa da Ænder, for den, som forstaaer sig paa det: de kan gaae rigtig saa pænt og pille og nappe paa Andres Jorder, og saa saare Eiermanden kalder ad dem, saa kan de dog komme ligesaa hastig og bestemt, som om de havde rigtig Menneskeforstand"

"Men paa den Maade snyder Du mig jo."

"Ja, det maa jeg vel nødsages til, naar jeg skal have Noget ud af det."

En Søndag Morgen traf jeg Christian læsende i nogle Reisebeskrivelser over Asien og Afrika, for hvilke Verdensdele han var bleven begeistret ved at læse "Aladdin" og "Fiskeren". - "Conrad!" raabte han mig imøde: "Hvad skal vi dog gjøre for at komme til Afrika?"

"Aa, det kan jo ikke være saa svært."

"Ja, men det skal være strax."

"Ja, det kan vel ogsaa lade sig gjøre. Idag er Onkel borte, saa at vi have god Tid; og jeg tænker just i den Anledning paa at ride ud i den vide Verden. Har Du Lyst, kan Du gjerne følge med som Sekretair."

Christian gik et Par Gange op og ned ad Gulvet: "Det er et Ord!" raabte han derpaa, som om han fattede sin Beslutning: "Ja, vi reise til Afrika, og det uden at spilde et Minut."

Derpaa greb han sin Kasket, og vi fulgtes ad ud paa Gaarden, hvor vi traf Thomas, der høitideligholdt Søndagen ved at sidde i rene Skjorteærmer paa Brøndtruget og fløite en Vise, af hvilken han dog ved Enden af hvert Vers med klar Røst sang Omkvædet, der, hvis jeg husker ret, lød saaledes:
27

"Ja Vennerne, de er jo mange;
Men polidske Folk, de er dog fleer".

I den melancholske Livsanskuelse, som disse Stropher udtalte, blev han nu forstyrret, idet vi allerede i Frastand tilraabte ham:

"Thomas! Du er jo ogsaafri idag; - skynd Dig! Vi skal ud at ride!"

"Hvorhen skal det være?"

"Til Afrika."

"Skal vi saa langt?"

"Ja, endnu længer maaskee!"

"Naa, ja saa jager det vel ikke saa stærkt: saa komme vi dog ikke frem idag."

"Jo vist, vi skal være hjemme igjen til Middag."

"Hille den væltende Syge! Jeg troede, der var et Par tusind Mil til."

"Ja, det er der ogsaa; men skynd Dig nu blot, saa skal vi være der om et Øieblik."

"Det kan jeg da ellers ikke begribe. Men det forstaaer sig, derfor kan det jo gjerne være noget Sludder. - Naa, hvilke Heste skal vi saa tage da?"

"Jeg vil have den gamle Ridehoppe," sagde Christian; "Conrad tager den graae, og saa kan Du jo tage Stykhesten."

"Den gamle Kameel! Nei den vil jeg da rigtignok ikke have."

"Kameel, siger Du! - Men det er jo just det allerypperligste: jeg vilde blot ønske, at vi alle tre havde Kameler."

"Saa kan I jo bare tage de to Røde: de kan tjene for Kameler, hvor det skal være."

Dette Forslag antog Christian med megen Iver; hvorpaa vi da sadlede og vandede vore Kameler. Thomas gjorde rigtignok Indsigelse mod at give dem Vand umiddelbart før Reisen; men Christian svarede, at den Regel jo kunde være god nok for Heste, men for Kameler kunde den ikke gjælde: disse skulde just lige før Reisen altid drikke for flere Dage. "Naar vi komme ud i de store Sandørkener," vedblev han, idet han kom ihu sine Reisebeskrivelser, "ville vi desuden upaatvivlelig komme til at lide Vandmangel og plages af den forsmædeligste Tørst: vi maae da slagte en af vore Kameler og drikke det Vand, som er i dens Mave; hvilket endnu efter flere Dages Forløb vil befindes saa frisk og velsmagende som det klareste Kildevand."

"Aa ja, det er jo nok troligt," svarede Thomas. "Men jeg skal da ellers 28 ikke have Noget af det Kildevand - Den Slags Kildevand, som saadan kommer ud af en Hest, det har vist ikke nogen større Velsmag."

Christian vilde have svaret bittert, men da vor Karavane i det Samme satte sig i Bevægelse, tabte hans Ord sig i det almindelige Glam, som vor Reise opvakte: Fairfax og Bjørn, der tjente som Lænkehunde, klagede med hæftig Længsel, medens Pallas og Springfort med ivrigt Bjæf dandsede baglænds foran Hestene og derpaa i Spidsen for Toget vel tilmode hastede ud ad Veien.

I nogen Tid gik det fremad i rask Trav, indtil et Stykke ujevn Vei standsede Farten og derved igjen tillod en mere sammenhængende Meddelelse.

"Nu, Christian! Mener Du, at vi snart have naaet Afrika?" begyndte jeg: "Naar jeg skal være ganske ærlig, forekommer det mig, at den tykke Hvedemark her ikke har megen Lighed med de afrikanske Sandørkener."

"Lad være at see Dig omkring," sagde Christian, der red med nedslagne Øine, "og betragt blot Veien, saa kan vi godt antage, at vi er midt i en Sandørken."

"Mon der dog skulde være saa mange Graastene i en Sandørken? Det kan jeg næsten ikke antage. Troer Du ikke snarere, at vi er i det stenede Arabien?"

"Du siger Noget!" udbrød Christian. "Naar vi reise tillands, maae vi jo nødvendigvis passere Arabien; og det er umuligt, at vi kan være komne længer endnu. Det kan ansees for afgjort: - vi er i Arabien! Og her ender jo den stenede Vei, saa at vi nu vistnok have naaet Begyndelsen af det lykkelige Arabien."

Med disse Ord løftede Christian igjen Øinene fra Jorden og saa sig omkring med et Udtryk af Henrykkelse: "Ak ja, hvilket deiligt Land! Hvilken Rigdom! Hvilken Frugtbarhed! Det er noget Andet end det magre Europa. See, hvilken svær, bred Sæd her staaer, det var nok den, Du antog for Hvede, min gode

Conrad! Ha ha! Jeg maa lee ad din Uvidenhed, - skjøndt paa en Maade har Du maaskee Ret, det er uden Tvivl tyrkisk Hvede eller Mais. Ja, det er det: vi ride her mellem vilde Maismarker; thi I maae ikke troe, at Markerne her ere egenlig dyrkede eller besaaede. I disse lykkelige Himmelstrøg gjør Naturen Alting selv!" -

Al denne Snak behagede aabenbart ikke Thomas, hvem denne 29 Phase af Phantasilivet traf altfor uforberedt; ja, han syntes endog tilbøielig til at ansee det Hele for et underfundigt Forsøg paa at mystificere ham. Dette vakte en ond Lyst hos mig til ogsaa at yde mit Bidrag til Sagen, og da Lysten jo driver Værket, faldt det mig ikke vanskeligt i en Hast at orientere mig i de fremmede Zoner. - Det Første, mit Øie faldt paa, var et stort vildt Rosentræ, der stod paa et Gjærde, med sine mange røde Blomster. "Bi lidt!" raabte jeg, idet jeg afrev nogle af disse og lugtede til dem: "Hold Jere Kameler an! - Tager jeg ikke meget feil, saa have vi her et ualmindelig smukt Exemplar *af Boa Uppas* eller Gifttræet, der er kjendeligt saavel ved sine Blomsters Skjønhed, som ved den tillokkende og farlige Lugt, der boer i disse. Eller hvad mener Du, Thomas?"

"Jeg mener, at Du og Christian ere noget mere tossede idag, end I pleier van at være."

"Men er Du da ikke henrykt over det deilige Træ, Thomas? Hvilken Rigdom af prægtige Blomster og hvilken yndig Lugt! - Bliver Du ikke begeistret?"

"Nei, jeg gjør ikke. Jeg kan ikke see noget Rart ved et gammelt Rosentræ."

"Ja, det er fordi Du allerede synes, at Du er vant til at see det. Men tænk Dig nu rigtig, at Du aldrig har seet saadan en *Boa Uppas* før, saa skal Du undre Dig over, hvor smuk den bliver."

"Nei, det vil jeg ikke tænke. Jeg tænker aldrig saadanne Tossestreger."

"Tys, Thomas! Du maa ikke være saa sjællandsk. Husk paa, at Du er i Arabien! - Alligevel", vedblev jeg, "maa jeg tilstaae, at der er Noget i Tanken herpaa, som gjør mig urolig. Der er jo nemlig Ingen af os, der, saavidt jeg veed, forstaaer Arabisk; og det er jo dog virkelig betænkeligt, naar vi reise i Arabien. Hvad skal vi gjøre ved det? Hvordan skal vi dog kunne gjøre os begribelige for Landets Børn? - Du seer saa ligegyldig ud, Thomas! Kan Du maaskee Arabisk?"

"Ja, der er ikke Noget i Veien. Lad kun mig snakke med Landets Børn: jeg skal nok udtolke Alting."

"Naa, Gud ske Lov! Der lettede Du en slem Sten fra mit Hjerte. - Men se nu tilhøire, Thomas! Der er Noget for Dig. Seer Du de vilde Bøfler, der gaae og græsse under Træerne derhenne, - Palmetræer, formoder jeg, at det er; - hvor de see brøsige ud! Betragt engang den gamle Bøffeltyr: hvilken Bringe han dog har, og hør, hvor han brummer!"
30

"Jeg synes, han brummer ligesom en anden Bondetyr."

"Nej, Thomas! Der gjør Du ham Uret. Man kan tydelig høre, at det er et Dyr, som aldrig har seet Mennesker før, men kommer lige ud af Urskovene. - Og forresten, naar jeg tænker mig ret om, saa er det, Gud hjælpe mig! Uroxer Bøfler kunde umulig have saa vildt et Udseende. Ja, der er ingen Tvivl om, at det er Uroxer. - - Den gamle Bøffeltyr bliver saaledes egentlig en gammel Urtyr."

"Ja, det gjør den vel nok", sagde Thomas. "Men hvor mon det ellers kan være, at den gamle Urtyr, inde fra Skovene af, har faaet et ordenligt Bræt for Panden ligesom en rigtig simpel Tyr hjemme fra vor By?"

"Ja, seer Du", svarede jeg efter et lille Ophold "For det Første veed Du jo nok, Thomas! at een Nar kan spørge om Mere, end ti Kloge kan svare paa. - Og dernæst maa jeg bemærke, at det sikkert ikke er noget ordenligt Bræt, som Du siger det er blot en Træklods, et Stykke af en stor gammel Gren, som en Dag, da Uroxerne gik inde i Urskoven, formodenlig er falden ned; saaledes som det saa tit gaaer i den Slags Skove, at de gamle trøskede Træer pludselig styrte omkuld af Ælde. Grenen har da fæstet sig paa Tyrens lange Horn og er bleven siddende. Der skeer jo saa meget Mærkeligt i Naturen."

"Ja, det skal jeg jo aldrig negte til," sagde Thomas. "Men skulde vi dog ikke for en Visheds Skyld ride tilbage til den Tyr og see, om ikke det Bræt skulde være bundet med et Stykke Reb."

"Nei," svarede jeg, idet jeg sporede min Hest; "nei, Thomas! det var at friste Gud, naar man uden Nødvendighed red hen til slige glubende Dyr. Maaskee er den omtalte Gren endogsaa falden ned for vor Skyld, for at ikke den vilde Tyr skulde sønderrive os, naar vi nu kom i Nærheden af den; - Gud regerer jo Alting viselig."

Dette religiøse Argument, der var et af Præstens Mundheld, bragte Thomas til Taushed; skjøndt det ikke syntes at overbevise ham. Han blev nu imidlertid noget forsigtigere, og da vi strax derpaa red forbi nogle Skabninger, som han sikkert ellers uden Betænkning vilde have erklæret for Faar, henvendte han sig til os med høflig Forespørgsel om, hvad det vel kunde være for Kreaturer, som gik der paa Marken og saae saa

fredelige ud. - Jeg var strax i Begreb med at udnævne dem til et eller andet fornemt Dyr; men Christian, som formodentlig vilde vise sin Candeur, svarede, skjøndt med et Suk, at det ikke var Andet end Faar; og jeg maatte da lade mig nøie med at tilføie: 31 "Om de dumme Dyr nu endda havde været gule, saa kunde man dog have ladet dem avancere til nubiske Løver; men Faar er og bliver ikke Andet end Faar." - Christian syntes uden Tvivl, at denne Yttring faldt vel meget udenfor Rollen, og saa generт ud, hvilket ikke aftog, da Thomas svarede: "Ja, - men jeg troer da ellers nok, at det er Løver."

"Saa, hvorfor troer Du det?"

"Jo, det har jeg saadan min Betænkning om. De seer jo nok ud som rigtige Faar: det skal jeg aldrig fragaae; og de gjør jo heller ikke just nogen Fortræd videre; men det er nu vistnok bare skeet for vor Skyld altsammen, for at ikke de vilde Løver skulde sønderrive os, naar vi kom i Nærheden af dem. - Det er nu saadan en Styrelse; for Alting bliver jo regeret viselig."

"Ja, ja, Thomas!" svarede jeg. "Du kan troe jeg skulde nok faae Præsten til at forhøre Dig ordenlig paa Søndag paa Kirkegulvet, dersom jeg ikke just nu trængte til at faae Hjælp af Dig."

"Naa, hvad er der da iveien? Skal vi kanskee til at slagte Kameler?"

"Nei, det varer noget endnu. Men derhenne gaaer en deilig Fugl, som seer meget mærkelig ud, og som jeg gjerne vilde vide Noget om. Den lille Vilde, som staaer der med den røde Hue, - den røde Turban, vilde jeg sige; - maa vist kunne give os Besked og det var meget ønskeligt, om Du nu kunde spørge ham ud Du forstaaer jo de Indfødtes Sprog, sagde Du før."

"Naa, saaledes! - Nei vil I gjøre Nar af ham, saa kan I sgu gjøre det selv. Det forstaaer I meget bedre end jeg."

"Ja, ja; saa faaer jeg hjælpe mig, saa godt jeg kan." - Derpaa standsede jeg Hesten, husede med Anstand den unge Araber, der paa østerlandsk, drømmende Vis stirrede hen for sig, og begyndte at udspørge ham, medens Christian fremtog sin Tegnebog for strax at notere Alt, hvad Vigtigt vi maatte erfare.

"Hil Dig, o Ungersvend!" begyndte jeg. "Tilgiv Vandringsmanden fra det fjerne Norden, hvor Isen lægger Bro, saa at Tusinder af staalklædte Mænd og vrinskende Hingste ile hen over Havet saa let, som fordum Israels Børn gjennem de Vande, som vi her see glimte rødlig, hist fjernt i Horizonten: - tilgiv, siger jeg, at vi forstyrre Dig i din dybe Pønsen, der sikkert har Dit Fædrelands Vel til Formaal! - Sig mig, jeg beder Dig, med hvilket Navn nævne Krigerne i din Stammes Telte Dig, eller, som vor Tolk, naar han ikke var saa stædig, vilde udtrykke det: Hvad hedder Du, Dreng?"
32

"Jeg hedder Lars," svarede han; hvorved jeg dog maa bemærke, at Navnet ikke blev udtalt ganske, som det skrives, men snarere: La-us.

"Laus: - nei, virkelig! Og den unge letopkiltrede Nymphe hist henne ved den rislende Kilde: hvorledes nævne Kvinderne hende; jeg mener fortolket: Den lille Tøs derhenne ved Brønden, hvad hedder hun?"

"Det er vor Ellen."

"Laus og Ellen: - Ah! det er i høieste Grad interessant. Laus er utvivlsomt en Forkortelse af Menelaus, og Ellen er som bekjendt Helene. - Skriv, Hr. Skriver! at: "Vi i Nærheden af det gamle Troja ikkun have truffet faa Navne saa almindelig udbredte som Navnene Menelaus og Helene; ligesom ogsaa mange andre Kjendetegn klarligen synes at vise, at vi her have fundet virkelige Descendenter af hint berømte Ægtepar. Navnlig gjenfindes hine fagre hvidgule Lokker, for hvilke Oldtidens Menelaus var saa berømt, i en overraskende Grad hos den yngre Menelaus eller Laus; og hvad den yngre Helene eller Ellen angaaer, saa, ja - saa -""

- "Saa kan hun da baade gloe og vise Tænder," sagde Thomas.

"Gloe og vise Tænder, sagde Du. Ja, din Mening er ikke saa tosset, Thomas! men Du udtrykker Dig saa forbandet. Naar Du sætter det i Stil, da hedder det: "Hvad den yngre Helene eller Ellen angaaer, da vil Oldforskeren, efterat have seet hende, pludselig komme paa det Rene med, hvorfor Homer saa hyppig kommer til at tale om det hvide Tændernes Gjærde hos sin Helena, ligesom den kyndige og smagfulde Reisende heller ikke vil kunne miskjende, at det drømmende og tankefulde Blaaøie, hvormed Ellene nu betragter ham, er det samme Blik, som i Oldtiden bragte saa mange Hjerter til at blusse og saa mange Byer til at brænde."" -

"Men der var jo en Fugl, som Du vilde udspørge ham om," afbrød Thomas.

"Ja, det er sandt. Vi maae ikke blot tænke paa Menneskeslægten, men ogsaa paa Dyreverdenen. Sig mig

derfor, Du, som kalder Dig Laus! hvad er det for en skjøn broget Fugl, som nys udstødte et saa langt og stærkt Skrig, og som nu vandrer paa Møddingen saa stoltelig histhenne?"

"Det er ikke nogen Fugl."

"Saa! - Er det da maaskee en Fisk?"

"Nei, for det er en Gaardhane."
33

"En Goerhane! - Det er i høi Grad mærkeligt. Skriv, Hr. Skriver! "At vi her have opdaget et ganske nyt *genus* - et Dyr, der i høi Grad ligner en Fugl uden dog at være det. Dets Gang er stolt, dets Fjedre skjønne og dets Stemme stærk og klingende.""

"Ja," tilføjede Thomas, "og skriv saa ogsaa, at hver Gang han galer, saa lukker han Øinene."

"Ja, det er ogsaa et mærkeligt Kjendetegn."

"Ja, men veed I, hvorfor han gjør det?"

"Nei?"

"Jo, det skal jeg sige Jer: det er for at Hønsene skal vide, at han kan det udenad."

"Nei virkelig? Det var en værdifuld Oplysning; skriv, Hr. Skriver! "At vor Medreisende, den lærde Hollænder Thomas van Flyng"" - saaledes hed nemlig Thomas's Fødeby - ""med sin sædvanlige Skarpsindighed gjorde den Opdagelse, at Hanen paa ovennævnte mærkelige Vis ved at lukke Øinene søger at imponere Hønsene; hvilket vidner om, at Dyret er i Besiddelse af stærk Intelligens, men ogsaa af nogen Forfængelighed - løvrigt mærker man her ret, at man er kommen mod Syden, hvor Solens Glands forgylder Alt: hvor vilde man dog nogensinde udenfor den tropiske Zone kunne finde et saadant Farvespil som paa dette prægtige Dyr?""- -

"Ja, men se der kommer ridende Folk," afbrød Thomas. "Hvem mon det kan være?"

"Maaskee en Karavane Kjøbmænd fra Kabul, der handle med Guld, Myrrha og Aloe."

"Nei, det har jeg da aldrig seet, at Kjøbmænd, der handler med Guld, skulde ride omkring paa den Maade."

"Ja, saa maa det være nogle fromme Dervischer, der reise til Prophetens Grav."

"Nei, nu kan jeg see, hvem det er: den Ene det er Provsten; og den, som følger med ham, det er Degnen fra Vindovre."

"Deri tager Du sikkert feil, Thomas! - Den, som Du antager for Degnen, maa vist være en ærværdig Ulemah; og han, som rider foran, kan ikke være nogen Anden end selve den høie Mufti."

"Nei, det er ikke nogen høi Mufti; det er Provsten selv, og ingen Anden. Og den, som er med ham, det er heller ikke det, som Du sagde; - men det er just Degnen henne fra Vindovre: ham kjender jeg altfor bestemt. Men nu kommer de, saa kan I jo selv see."
34

Det viste sig snart, at Thomas havde Ret, idet Provsten med sin Ledsager virkelig kom ridende i fuld Trav. Idet han red forbi, raabte han paa sin sædvanlige muntre Viis: "Goddag, Goddag, mine unge Herrer! Nu, *quid novi ex Africa?*" Christian svarede nogle høflige Ord; og imidlertid benyttede jeg Leiligheden til at give Thomas et dygtigt Puf, idet jeg hviskede: "Naa, kan Du nu høre, Du vantro Rad! at vi er i Afrika?"

Thomas, som ikke kunde fragaae, at han havde hørt Ordet Afrika, holdt sig paa det mishandlede Sted, idet han sukkende beklagede sig baade over de Smerter, han led, og over det sørgelige Forhold, at vi nu endog havde faaet Provsten i Ledtog med os. Inden Reisen sluttede, maatte han imidlertid udstaae endnu en lignende Sorg. Da vi nemlig nærmede os til en Kro, foreslog jeg, at vi, inden vi igjen begave os paa den lange Hjemreise, først skulde tage ind i Kroen og faae noget Kaffe og Smørrebrød: - "Hvad jeg vilde sige," rettede jeg mig, - "jeg mener, at vi her ere ved et af Ørkenens gjæstfrie Telte, og at vi maaskee derfor nu skulde tage en liden Siesta. Den ædle Scheik, som beboer Teltet, og som uden Tvivl hedder Abbas, vil da vistnok haste med at byde os Kaffe og Brødfrugt."

"Ja Kaffe, det vil jeg nok have," sagde Thomas; "og Brød da ogsaa nok for den Sags Skyld, naar der kommer dygtigt Smør og Ost og Kjød paa. Men der er jo Kromanden selv. Se Goddag, Svendsen! Har I nogen god Kaffe idag?"

"Ja, ægte Mokka sgu!"

"Kan I høre!" raabte jeg, "ægte Mokka! Vil Du saa troe, at vi er i Arabien, Thomas! Eller mener Du kanskee, at man faaer ægte Mokka i en dansk Landsbykro?"

Thomas gav ikke noget Svar herpaa: muligvis var han ikke ganske paa det Rene med, hvad Mokka egenlig skulde sige, Noget, han dog ikke vilde være bekjendt for Svendsen, som havde benyttet dette Udtryk, og som vel altsaa maatte vide, hvad det betydede. Vi fortærede derfor uden nogen videre Disput den nævnte Mokka, som vistnok heller ikke noget andet Sted end i Arabien kunde erholdes for den billige Pris, hvortil den her solgtes, nemlig 3 Skilling Kontorkoppen.

Hermed kunde vor afrikanske Reise betragtes som endt; og der blev paa Hjemveien af Christian endnu kun bragt det Spørgsmaal paa Bane, hvad man vel skulde angive som Formaalet for vor Reise, hvis 35 man vilde udgive en Beskrivelse over denne. "Thi det er dog altid rigtigt", sagde han, "naar man vender tilbage fra en saadan større Reise, saa at kunne angive, at man har reist, enten paa en Kunst eller paa en Videnskab eller saadan noget Andet Jeg kunde saaledes nok have Lyst til at skrive Noget om Landets Befolkning og Sprog, og bevise, at Beboerne stamme ned dels fra de gamle Grækere og deels fra Kopter og Berber."

"Saa vil jeg have reist paa Naturvidenskaberne," yttrede jeg, "og skrive Noget om alle de mærkelige Dyr og Planter, vi have seet, især om det Huusdyr, der lignede en Fugl saa meget, men ikke var det. - Og hvorfor reiser saa Du, Thomas?"

"Hvorfor jeg reiser? Aa, det er mest for Piaseer."

"Ja, det er nu godt nok; men det kan man ikke saadan sige."

"Hvad skal jeg da sige?"

"Aa hvad, Du kan jo sagtens finde paa Noget. - Vi have jo nu været i Nærheden af Landet Chaldæa, saa at Du jo gjerne kunde reise f.Ex. paa Astronomien."

"Nei, det vil jeg da rigtignok ikke reise paa."

"Hvorfor ikke det?"

"Nei, for det veed jeg ikke, hvad er."

"Nu ja - saa kunde Du reise f.Ex. som Sproggransker: Du tog jo før Ansættelse som Tolk."

"Ja, det troer jeg da nok, at jeg hellere vilde, naar det skulde være. For det har jeg jo rigtignok hørt fortælle, at det at lære Sprog det er saavidt det Fornemste af al Slags Lærdom."

"Det kan altsaa," sluttede Christian, "ansees for afgjort, at Thomas har reist for at berige Sprogforskningen, Conrad Naturvidenskaberne, og jeg Oldkyndigheden."

Alle samtykkede; og saaledes endte Reisen til Afrika.

Christians Novelle.

Christian var en stor Elsker af at læse Noveller og utrættelig i at studere denne Del af Litteraturen. "Egenlig," yttrede han dog en Dag nogen Tid efter vor Hjemkomst fra Afrika, "er jeg nu alligevel kjed af saaledes blot at læse om, hvad der er hændt Andre: jeg vil selv være den, som oplever det altsammen. Imidlertid kunde jeg dog ogsaa nok 36 have Lyst til at være Forfatter til en saadan rigtig udmærket Novelle; thi der er ikke Mange, der nyde den Anseelse som en stor Digter. Jeg har derfor nedskrevet et lille Udkast til det, jeg har tænkt at ville opleve, og det var jo nok muligt, at jeg engang vilde udgive noget af det i Trykken." - Paa vore nærmere Spørgsmaal svarede han, at han allerede havde skrevet Planen og forskjellige Situationer i den nævnte Novelle, og efter vort Ønske oplæste han det for os af et lille Hæfte, som han trak op af Lommen, og som var sammensyet af det samme blaagraae Papir, hvorpaa Præsten, Christians Fader, altid pleiede at skrive sine Prækener.

"Inden jeg begynder," sagde han, "maa jeg blot bemærke, hvad I nok iøvrigt selv vil kunne begribe, at jeg her jo ingenlunde er ganske saadan, som jeg selv ønsker, at jeg skulde være. Jeg har naturligvis maattet tage Hensyn til, hvorledes jeg maa erkjende, at jeg vistnok vilde blive, naar alt det traf mig, som staaer her i Bogen; og jeg har derfor maattet tillægge mig selv endog storartede Feil, naar jeg maatte indrømme, at det, jeg vil gjennemleve, sandsynligvis vilde føre Sligt med sig.

Hvad mit Navn angaaer, saa har jeg tænkt, at det ikke skulde være det, hvormed jeg ellers kalder mig; derimod mener jeg, at mit andet Navn, Valfred, her kunde være mest passende.

- "Valfred,"" begyndte han derpaa, efter et lille Ophold og efter et Par Gange at have sat sig tilrette, ""Valfred er en mørk, maaskee noget vild Karakter, med et Ydre, som svarer til hans Indre, og som faaer sit fremherskende Præg af kulsorte Haar, sorte dybtliggende Øine og en dristig krummet Ørnenæse. Over hans tidligere Skjæbne hviler et dunkelt Slør; og selv nu er der stedse udbredt noget Løndomsfuldt over ham. I Selskaber, hvor han iøvrigt kun lidet kommer, sidder han taus og indesluttet i et Hjørne af Salen og er hensjunken i indre Grublerier, undtagen det maaskee skulde hænde sig, at der ligger meget sjeldne fremmede Værker fra fjerne Lande, f.Ex. fra Spanien eller endnu heller fra Amerika, paa Bordet; thi da er det vel muligt, at han nogle Øieblikke kan blade i disse Skrifter fra en fjern Verden, med deres fremmede, dristige Tanker og fine Staalgravurer. I de Andres Leg og Lystighed deltager han aldrig, men betragter det i Afstand med et Smil. Kun naar indholdsrige Samtaler mellem de aandrigste Mænd og Kvinder i Selskabet komme paa Bane, træder han stundom ufrivillig nogle Skridt nærmere, og naar da Samtalen har 37 naaet et vist Punkt, udbryder han i et eller andet dybttænkt Spørgsmaal, hvortil Samtalen giver Anledning: - "Ja, hvad er Livet!" - "Ja, hvad er Døden!" - "Er Livet maaskee ikke en stedsevarende Død?" - "Ja, hvad er vel Sandhed?!" - Saadanne ere de Udbrud, hvormed han forbauser Alle; hvorpaa han igjen taus som før trækker sig tilbage. Samtalen standser, og han gaaer bort med Æren som den, der med sine faa Ord snart har truffet, hvad de Andre forgjæves søgte, snart har vist dem det Tomme i al deres Søgen.

Overhovedet ligner Valfred en Vulkan, der vel almindelig ligger taus og stille, men dog hyppig minder om, hvad der ulmer i dens Dyb, baade ved de Lynglimt, den af og til opsender, og ved den mørke Sky, der stedse hviler om dens Pande."" - -

"Men hvorfor vil Du være saadan tungsindig?" afbrød Thomas. "Der er jo slet ikke noget Fornøieligt ved det."

"Fornøieligt!" svarede Christian, "nei, det er der tilvisse ikke. Men det er interessant."

"Naa ja," svarede Thomas, "det kjender jeg nu ikke saa nøie til."

"Nei, det vil jeg troe," svarede Christian. - "Men iøvrigt kan jeg nu strax bemærke for Jer, skjøndt det først langt senere bør opklares for Læseren, at det er rimeligt, at enten en Plet paa min Fødsel eller maaskee min Faders Forbandelse kan være Aarsagen til denne mørke Tungsindighed."

"Men ikke er der jo hændet Dig Noget af den Slags," udbrød Thomas.

"Nei, vist er der ei, nei! Det veed jeg naturligvis ligesaa godt som Du, dit Fæ! Men jeg har jo allerede forklaret Dig, at her slet ikke er Tale om, hvad der virkelig er hændet mig, men derimod om det, som jeg vil opleve, eller som jeg vil, skal hænde mig."

"Men da kan da Ingen, som ikke er rent tosset, ville have, at saadant Noget skal hænde ham, naar det ikke er blevet ham tiiskikket."

"Jo det skeer, som jeg nylig sagde Dig, altsammen fordi Valfred derved bliver mere interessant: Læseren faaer mere Deltagelse for ham og bryder sig mere om ham og hans Skjæbne. Men det forstaaer Du formodenlig heller ikke?"

"Nej, det er sgu vist."

"Kan Du da forstaae, at man kan bryde sig meer om ham, naar han har været i Krig for Exempel?"

"Ja, hvis ellers han slaaes godt."
38

"Ja, det kan Du være vis paa," svarede Christian tillidsfuld og skyndte sig derpaa at fortsætte:

""Valfred har nemlig i flere Aar været i fremmed Krigstjeneste og i denne udmærket sig overordenlig. Rygtet herom har ogsaa naaet hjem til hans Fødeland, dog kun igjennem Andres Beretninger; thi selv taler han aldrig om sine Bedrifter. Een Gang, da den gamle værdige Biskop L, med hvem Valfred altid gjerne underholder sig, og for hvis Mening han nærer stor Agtelse, leder Samtalen hen herpaa og i den Anledning udtaler nogle for Valfred hædrende Ord, svarer han blot med et Smil: "Og hvad har jeg saa for alle hine Kampe og Bedrifter, som De, min høitagtede Ven! behager at kalde det? - Dette Ar, denne Stump Baand, dette halte Been!""" - -

"Skal Du da ogsaa være halt?" sagde Thomas.

"Ja, jeg var det strax i Begyndelsen efter min Hjemkomst; men den udmærkede Læge, Professor T., skaffede mig ved en dristig Kur mit fulde Helbred tilbage."

"Den Professor," vedblev Thomas, "kunde han da ikke ogsaa kurere paa den gamle Meierske, som har været halt i saa mange Aar? Hun taler altid om, at hun vilde saa svært gierne til engang igjen at gaae rigtig."

"Den gamle Meierske? Nei, det troer jeg rigtignok ikke lader sig gjøre. - Dertil udfordres en Operation af overordenlig smertefuld Art, som vistnok kun faa Andre end Valfred vil underkaste sig."

""Ved dette og Mere,"" vedblev han derpaa igjen, ""fængsler Valfred efterhaanden Alles Opmærksomhed, - som iøvrigt er ham ganske ligegyldig; - men Een er der dog især, som mere og mere beundrer ham, og som han efter nogen Tids Forløb heller ikke kan undlade at bemærke: denne Ene er Husets eneste Datter, den unge, af Alle hyldede Clothilde, som med sine gule Lokker, sine blaae Øine og sit lette, livsglade og lykkelige Væsen danner den stærkeste Contrast til den mørke Valfred; - medens hun dog tillige under dette glade Ydre skjuler en virkelig Dybde og en uendelig Rigdom af skjønne Følelser. Uagtet hun overfor Valfreds Overlegenhed er frygtsom og tilbageholdende, bryde disse Følelser dog stundom frem, især naar han bittert spotter over Menneskeheden: - "Nei, Valfred! nei! De kjender ikke Kvindehjertet!" - "Nei, De har aldrig elsket!" - "Veed De, hvad en Moder er?!" - - saadanne ere de Udbrud, hun ikke kan 39 holde tilbage, og hvorigjennem hendes skjønne Sjæl saa herlig aabenbarer sig.""

Her vilde Christian kvæge sig ved et Par Træk af sin Pibe, men da han kunde see paa Thomas, at denne lavede sig til paany at gjøre Bemærkninger, lod han Piben gaae ud og læste uden Ophold videre.

""Valfred og Clothilde elske hinanden; og have de end ikke allerede givet hinanden deres Løfte, saa maa Sagen dog imellem dem ansees for afgjort Men da træder pludselig en anden uforklarlig ung Mand frem paa Skuepladsen. Han viser varm Interesse for Clothilde, og hun igjen Ømhed og Ængstelse for ham. Skjøndt Valfreds høie Sjæl vanskelig kan fatte Mistanke til hans Clothilde, saa kaster dette Forhold dog en Skygge over hans Lykke. Det Smil, som Clothilde i den senere Tid stundom formaaede at fremlokke om de ellers sammenpressede Læber, forsvinder, og snart er han atter den mørke Valfred." - - Skjøndt Læseren vistnok bør holdes spændt i fuldkommen Uvidenhed om, hvem den anden unge Mand er, vil jeg dog her fortælle Jer, at det er Clothildes Broder, der har været nødt til en Tid lang at holde sig skjult paa Grund af politiske Sammensværgelser, som han har deltaget i ovre i Tydskland, - men som iøvrigt have det ædleste Øiemed. - "Endelig er dog Alt saaledes ordnet, at han igjen frit kan antage sit Navn og sin Stilling: han meddeler dette til Clothilde, hans eneste Fortrolige; og i deres Glæde omfavne de tvende Sødskende hinanden. Men - i samme Øieblik aabnes Døren! og ubemærket af dem begge seer Valfred deres Omarmelse."" -

"Det er da underligt, at han skulde komme der just lige i det Øieblik," bemærkede Thomas.

"Ja", svarede Christian kort, "saaledes gaaer det altid"

- ""Bleg og med et bittert Smil,"" fortsatte han derpaa, ""betragter Valfred dem et Minut; derpaa trækker han sig tilbage og lukker Døren sagte efter sig. Han iler hjem, tager noget Guld og Vexler til sig, og en Time efter er han ombord paa et Dampskib, som fører ham til fjerne, fremmede Lande.""

"Reiser Du da din Vei, uden at høre ordenlig Besked?" udbrød Thomas.

"Ja naturligvis," svarede Christian.

"Da var det svært dumt."

"Dumt!" gjentog Christian. "Ja saa, det var Meget! - Jeg skulde dog 40 ellers mene, at det just er paa den Maade, saadant Noget altid gaaer til."

"Nei, det er det da rigtignok ikke. Der er saa tit Noget iveien mellem Kjærestefolk; men jeg har da aldrig hørt, at den Ene derfor strax løber sin Vei. Er der Noget, som Een ikke rigtig kan forstaae sig paa, saa gaaer han da vel allerførst hen til den Anden og spørger den ud ellers maatte han jo være tosset."

"Ja, Du kjender aldeles ikke Noget til Kjærlighed, Thomas!"

"Aa jo, ligesaa Meget som Du altid, og kanskee lidt til. - Men vi kan jo ogsaa høre, om Conrad veed, at Nogen har reist paa de Maader, og hvad han mener om den Sag."

Med den Upartiskhed, som sømmer sig en Appellations-Instans, svarede jeg herpaa: "Ja, at virkelig levende Mennesker skulde have gjort Sligt, det har jeg rigtignok aldrig hørt: de skaffe sig nok først ordenlig Besked, som Thomas siger. Men med Romaner og Noveller er det jo en ganske anden Sag: der gaaer det for det Meste til, som Christian siger."

"Naa, der kan Du høre, Thomas! og dette skal jo just være en Novelle. - Men Du er nu altid saa klog, skjøndt Du ikke har læst ti Noveller i hele dit Liv. Dersom Du kjendte noget Mere til den Slags Ting, saa vidste Du, at der skeer det altsammen just saaledes, som jeg siger: han reiser sin Vei, og de sees da maaskee aldrig mere, skjøndt de vistnok flere Gange ere meget nær ved det. Blandt Andet hænder det sig for det Meste, at den Ene kommer vandrende f.Ex. til et Værtshus eller et lignende Sted, just i selvsamme Minut, som den Andens prægtige Ekvipage ruller derfra og i flyvende Fart jager henad Landeveien. Den, som kommer, seer netop et Glimt af den, som reiser, eller hører hans Stemme, og iler da øieblikkelig i største

Hast efter ham, vinker med Haanden og vifter med Tørklædet; men Altsammen forgjæves. - Den Anden forsvinder i en Støvsky."

"Vil Du da nu ogsaa have, at alt det der skal hænde Dig?" spurgte Thomas.

"Det vil jeg ikke sige; det er ikke absolut nødvendigt, at det just skal gaae saaledes. Jeg behøvede strængt taget ikke engang at reise bort; jeg kunde gjerne nøies med blot at tie og paa alle Maader vise Clothilde, hvor dybt jeg foragter hende, dog uden med et Ord at sige hende Grunden; hvorpaa hun da, efter nogle forgjæves Forsøg paa at erfare den og bringe mig til at bryde min Taushed, stille hensygner."
41

"Ja, ikke er det bedre."

"Nei, det har Du Ret i: det er vistnok endnu værre; thi saaledes gaaer der mange Aar, hvori de leve et mørkt og sørgeligt Liv, den ene Dag efter den anden. Først naar den Ene af dem skal døe, kommer det til en Forklaring imellem dem: de fortryde da begge bittert, hvad der er skeet; - men da er det for silde!"

"Aa ja, det er jo noget sent taget. Men jeg tænker da ogsaa nok, at naar de gaaer der og seer paa hinanden hver Dag og er ulykkelige, saa varer det ikke slet saa længe, inden de klarer, hvad der kan være dem imellem."

"Ja, det synes man maaskee, naar man ikke forstaaer sig paa det; men gjør man det, saa veed man, at det netop hører sig til, at den, som faaer saadan en Mistanke, skal gaae med den i lange Tider, og mange Gange paa den allerharmeligste Maade lade Leiligheden til at faae den opklaret slippe sig af Hænderne."

"Ja, det kan jo gjerne hænde sig. Men se, jeg kan da rigtignok ikke forstaae, at naar En synes om en Anden, den saa alligevel kan gaae saadan og troe al Slags Daarlighed om den."

"Ja, det er, som jeg siger, Thomas! Det er, fordi Du aldeles ikke kjender Noget til Kjærlighed Dersom Du havde læst noget Mere om Sligt, saa vilde Du allerede for længe siden have seet, hvorledes baade han og hun just i de Forhold troe om hinanden, hvad der ellers aldrig kunde falde dem ind: saasnart blot Nogen fremfører en Beskyldning eller gjør en Hentydning, saa antage de det næsten altid for afgjort, og tit bliver hele deres Liv forspildt bare af den Grund"

"Ja, men saa er det ogsaa nogle Tossehoveder."

"Det er virkelig underligt," svarede Christian med undertrykt Harme, "at høre Dig, Thomas! tale paa den Maade om Mennesker, der netop beskrives som de ædleste og klogeste."

"Ja, men kanskee de ikke passer efter Beskrivelsen."

"Kunde Du ikke snarere tænke Dig, at det maaskee var Dig, som i din Visdom ikke forstod Beskrivelsen? - - Jeg kan sige Dig, at just det, som Du slet ikke kan begribe, netop er det Allernødvendigste i en Novelle: først de vigtige Misforstaaelser, som yderst vanskelig kunde opstaae, dersom det ikke hørte sig til, at de Elskende gjensidig skulde troe alt Slags Ondt om hinanden; og dernæst den urokkelige Taushed hos den, som blot ved at sige et Ord kunde opklare det Hele; thi uden den hjalp alt det Andet dog ikke." - - 42 "Ja, men naar nu Du kjender til alt det der og veed, at det er saaledes: saa kan Du jo da tage Dig ivare for det og sørge for, at det ikke skal gaae Dig paa den Maade."

"Ja, se der taler Du nu igjen saa urimelig. Naar jeg vil opleve en Novelle, saa maa jeg jo opleve en Novelle og dermed Alt, hvad der virkelig hører til den: baade Misforstaaelserne og Feiltagelserne og den haardnakkede Taushed og alt det Øvrige."

"Ja, saa skulde da ogsaa Fanden leve Noveller, og ikke noget ordenligt Menneske, - naar ikke man var nødt og tvungen til det," svarede Thomas; hvorpaa Christian, som ikke fandt det nødvendigt at besvare denne Yttring, atter fortsatte saaledes:

""Valfred gjenfinde vi - ved Pharao-Bordet I en stor fremmed Hovedstad sidder han der mellem vilde Spillere og store Dynger af Guld og Bankosedler. Under den ryggesløse Larmen er han ene taus: - taus pointerer han, taus vover han de største Summer, og hvad enten Banquieren med sin lille Skuffe kaster Guldet til ham eller tager det fra ham, forandrer han ikke en Mine derved Øiensynlig har det vilde Selskab en sky Ærefrygt for ham, medens han behandler det med kold Overlegenhed; men skulde Nogen stundom prøve paa at nedbryde den Muur, han har opreist omkring sig, da vil det skarpe Blik, hvormed Valfred et Øieblik fixerer den Dristige, være tilstrækkeligt til hurtig igjen at vise ham indenfor sine Skranker. Sjelden svarer han paa deres raae Skjemt: kun naar Talen falder paa Kvinden og Kvindetroskab, farer et Haansmil over hans Ansigt, og han siger nogle Ord, der kaste et forfærdende Lysglimt over Afgrundsdybet i hans Sjæl. Midt under denne Scene, - midt i denne Samling viser Clothilde sig som en Lysets Engel mellem Mørkets Aander. Ved utrættelig trofast Leden har hun endelig fundet Valfreds Opholdssted; - hun udriver ham nu

derfra; Alt opklares, og den fuldstændigste Forsoning finder Sted Men ligesom Alt er ordnet til Brylluppet, indtræder en ny, uovervindelig Hindring af den sørgeligste Art.""

"Det er da ogsaa urimeligt, saa mange Ulykker der skal træffe de stakkels Mennesker!" sagde Thomas.

"Ja vist," svarede Christian og fortsatte derpaa:

""Valfred er, saasnart han vendte tilbage til sit Fædreland, bleven modtagen med almindelig Glæde. Ogsaa Regeringen anerkjender hans høie Værd og iler med at tilbyde ham en Overdommers vigtige Post, hvilken han beklæder med ligesaa dyb Indsigt som stræng Retfærdighed. 43 Men netop fra denne Side træffer Slaget ham. Clothildes Fader, den gamle v. Y., har længe været misfornøiet med den nærværende Styrelse, og bliver indviklet i en Sammensværgelse, der gaaer ud paa at udnævne Fyrstens Brodersøn til Medregent Sammensværgelsen opdages, og skjøndt overordenlig Meget taler til Undskyldning for den gamle v. Y.; ja, skjøndt Fyrsten, der virkelig er en ædel Mand, gjerne selv vil benaade ham, saa sætter den ubøielige Minister dog igjennem, at Retten skal have sin uforandrede Gang. Men den, som skal dømme Clothildes Fader, er ingen Anden end - den ulykkelige Valfred! - - Med blødende Hjerte opfylder han sin Pligt; men han opfylder den. Efter Lovens Strenghed dømmer han den gamle v. Y. til Døden. Dommen gaaer i Opfyldelse; - og Clothilde er tabt for ham!""

"Hvorfor det?" sagde Thomas.

"Hvorfor det!" gjentog Christian. "Det var da et underligt Spørgsmaal: troer Du, Clothilde kan gifte sig med den, der har dømt hendes Fader fra Livet?"

"Ja, hvorfor ikke det? Det er jo ikke hans Forseelse. - Du siger jo selv, at han har gjort sin Skyldighed som en bestemt Mand"

"Men Gud bevares, Thomas, hvor Du dog er uvidende! Sagen er jo netop den, at jeg ikke kan faae Clothilde, naar jeg gjør min Pligt eller min Skyldighed, som Du siger. Jeg har Valget imellem to Ting: Enten kan jeg paa en eller anden Maade frikjende Faderen, eller ialfald hemmelig skaffe ham ud af Fængselet og hjælpe ham paa Flugt; og isaafald kan jeg selv reise bag efter, og vi kan da leve allesammen enten i Schweiz eller i Norge inde mellem Bjergene og der udgjøre een lykkelig Familie; - eller - jeg kan strængt opfylde min Pligt, men saa kan og vil Clothilde naturligvis ikke tage mig."

"Ja, saa er det sgu ogsaa en skidt Tøs."

"Clothilde en skidt Tøs! -"

"Ja, det siger jeg rent ud For det Fruentimmer, som vil have, at Manden eller Kjæresten skal dømme mod Ret og Retfærdighed, hun er ikke værd at eie."

"Naa, saa Clothilde skulde ikke være værd at eie! - Nu, det maa jeg tilstaae; det er første Gang jeg hører det! - Men det er, som jeg siger. Du er fuldkommen vankundig om, hvad der hører sig til. Naar han har dømt hendes Fader, saa er det en afgjort Sag, at hun ikke kan tage 44 ham; det vil Du finde overalt: den henrettede Faders Gjenfærd vil bestandig truende stille sig imellem dem."

"Aa nei, det kan jeg aldrig troe. Er Faderen rigtig slem, og bliver han til en Djævel, saa er der nok Nogen, som holder Styr paa ham; og kommer han i Himmerige, saa har han nok faaet bedre Forstand og kan see, at hun staaer sig bedst ved at faae en Mand, som gjør, hvad rigtigt og redeligt er."

"Ja, det kan jo ikke nytte, at jeg forklarer Dig det, naar Du ikke vil troe mig. - Men da Du nævner Himlen, vil jeg forresten dog sige Dig, at der maaskee derfra paa en Maade kunde komme en Udvei, hvorom jeg ogsaa har opskrevet Et og Andet, skjøndt jeg rigtignok endnu maa ansee det for høist tvivlsomt, om man her tør benytte sig af den. - I har sikkert lagt Mærke til, at der i mange Bøger forekommer en Person, der har meget Mere at gjøre med Himlen end alle de Andre. Er det i et katholsk Land, saa er det sædvanlig en gammel Munk, enten Fader Ambrosius eller Broder Martin eller saadant Noget; hos os og i andre lutherske Lande er det mere vanskeligt: dog kan det nok lade sig gjøre, at det er en meget gammel og agtværdig Præst, der boer langt ude paa Landet, fjernt fra Hovedstaden og alle Kjøbstæder; helst i et meget lille Kald, skjøndt han flere Gange har kunnet faae et større. Han har i sin Ungdom rimeligvis selv havt en ulykkelig Kjærlighed, hvorved han viste sig fra den ædleste Side, og lever nu ugift blot for sin kjære Menighed, hvis troe Sjælesørger han nu i en saa lang Aarrække har været, og som igjen ærer og elsker ham som et høiere Væsen. - Hvis Sagen foregaaer i et Land, hvor der er Kvækere, kan det iøvrigt ogsaa være en meget udmærket gammel Kvæker, som da altid gaaer med Hatten paa, og ellers er meget underlig og, som man synes, ogsaa noget gnaven og urimelig, hvilket dog blot lader saa.

Hvem af disse det nu ogsaa bliver, er Forskjellen ikke stor. Han skal sørge for, at Alt skeer sømmelig og i Orden og see til, at man ikke glemmer det Himmelske over det Jordiske. Han er meget alvorlig af sig, og hænder der noget særdeles Lykkeligt, saa at Folk bliver overmaade glade, saa viser han dem tilrette og

opfordrer dem til at prise Himlen, hvilket da skeer. Kommer der Krig paa, er han ogsaa som oftest med, enten som Feltpræst eller ellers, trøster og styrker de Saarede og lover at bringe deres Koner og Børn deres sidste Levvel; - skal der leveres Slag, opmuntrer han Krigerne til Tapperhed, og efter Slaget 45 holder han Bøn og bebreider Seirherrerne det Blod, de have udøst. Hans Ord modtages af Alle med Ærefrygt, og selv de vildeste Kæmper bøie sig for ham. - Imod Elskende er han noget stræng, i det mindste en Tid lang: han taler alvorlig imod den jordiske Kjærlighed og dadler deres verdslige Sind; dog mindes han ofte med Veemod sin egen ulykkelige Ungdomskjærlighed Men i det Hele er han en meget hellig og udmærket Mand, som aldrig forlanger Noget for sig selv, men blot fordrer, at man ved enhver Leilighed skal, som han siger, yde Tiende til Himlen i Sang, Bøn og Paakaldelse.

Men ved denne Hellighed har han da ogsaa erhvervet sig Ret til at gjøre Meget, som ingen Anden kan; og derfor er det saa overordenlig en Lykke for de Elskende at have saadan en Mand i Nærheden, skjøndt han vel stundom kan synes noget haard De bør derfor ogsaa altid rette sig saa meget efter ham, som deres Kjærlighed paa nogen Maade kan tillade. Thi hvilke Hindringer der end optaarner sig, saa kan han dog altid give dem Dispensation, og overfor den tier da al Tvivl, baade hos de To selv og hos alle Andre. Og da han i Grunden er meget god afsig, gjør han det næsten altid, naar de Elskende blot erkjende deres Feil."

"Se, en saadan ærværdig Mand," vedblev Christian, "kunde jo maaskee ogsaa nok komme ind i denne Novelle, og han vilde da kunne forene Valfred og Clothilde. Men jeg veed endnu ikke ganske bestemt, om jeg vil have ham eller ei."

"Saa har Du vel heller ingen rigtig Ende sat paa endnu?" sagde Thomas.

"Jo," svarede Christian, "der er enkelte Steder, som jeg allerede har skrevet ned ganske, som de skal være, og blandt dem er ogsaa Slutningen; men da jeg ikke bestemt veed, om den bliver god eller ond, saa har jeg skrevet to, som I kan faae at høre, om I vil. - Dersom Alt gaaer godt, da har jeg tænkt, at Enden ganske kort kunde blive saaledes:

"Et Aar efter, paa den skjønne Pintsefest, lod Valfred sin og Clothildes førstefødte Søn døbe i den lille Landsbykirke i A. af den ærværdige gamle Pastor B., der havde formanet dem i deres Forvildelser, husvalet dem i deres bittre Sorg og tilsidst selv været den Forjættelsens gode Genius, der aabnede dem Porten til den Himmel, hvori de nu levede."

- Gaaer det derimod ulykkelig, saa kan jo igjen enten de begge To 46 blive ulykkelige eller blot den Ene af dem. I første Tilfælde vil det da, hvad Valfred angaaer, kunne gaae saaledes til, at han for at redde et fattigt Barn, som er faldet i Vandet, styrter sig ud i den rivende Strøm, men idet han imod Strømmen svømmer tilbage med Barnet, faaer han af en Bjelke, der er skjult under Vandet, et voldsomt Stød Den heftige Smerte, som dette foraarsager, betvinger han, indtil han har givet det frelste Barn tilbage til dets Moder, som fortvivlet strækker Armene imod det fra Strandbredden; men i det Øieblik, han selv svinger sig iland, overfaldes han af en Blodstyrtning, som inden faa Timer gjør Ende paa hans daadrige Liv.

For Clothilde derimod bør det vistnok gaae mere langsomt, saa at hun først efterhaanden hendøer. Den Sygdom, hun lider af, er Brystsyge. At hun har Anlæg hertil, antydes i Begyndelsen blot ganske svagt f.Ex. ved at omtale hendes fine Bygning og zarte Ansigtsfarve. Efterhaanden tiltage imidlertid de foruroligende Symptomer, og den bekymrede Moder sender derfor trods Clothildes Bønner Bud efter den gamle Huslæge." - -

"Hvorfor skikker hun ikke heller Bud efter den Professor, som kurerede Dit Ben?" spurgte Thomas.

"Ja, det veed jeg ikke nu saa lige," svarede Christian noget misfornøiet over Afbrydelsen. "Han var nu engang ikke Familiens Læge; - men iøvrigt er det sandsynligt nok, at han netop i den Tid har befundet sig paa en Udenlandsreise."

"Kanskee han har været reist til Afrika."

Christian besvarede denne Yttring blot derved, at han med sit Blik skarpt fixerede Thomas, hvorpaa han fortsatte: ""Denne gamle erfarne Læge hørte til Hovedstadens mest udmærkede. Efterat have seet Clothilde trækker han vel paa Skuldrene, men opgiver dog i Begyndelsen ikke alt Haab; og for Clothildes Venner forøges dette Haab, da med det begyndende Foraar friske Roser paany synes at fremblomstre paa hendes Kinder. De Kortsynede! De mærke ikke, at Ormen ligger skjult under disse Roser, og at denne blændende, skarpt begrændsede Rødme netop varsler det Værste. - Først da Lægen en Dag tager Moderen afsides og erklærer, at han anseer det for sin Pligt at sige hende Sandheden, først da rives Bindet fra hendes Øine; men endnu søger man dog med største Omhu at holde det tunge Budskab skjult for Clothilde selv. Alligevel har hun anet det, og en Dag, da hun er ene med Lægen, siger hun mildt, men alvorlig: "Professor M.! 47 dølg ikke Sandheden for mig! jeg er stærk nok til at høre den." - Den gamle Læge bøier sig bevæget og kysser hendes Haand; og hvor vant han end er til slige Scener, kan han dog ikke tilbagetrænge en Taare, idet han svarer: "De har endnu kun fire Uger at leve i." "Tak!" gjensvarer Clothilde og rækker ham med et mat Smil sin Haand -

I disse fire Uger er der Noget i hendes Væsen, som man med Rette kunde kalde overjordisk, og Enhver, som forlader hende, føler sig gjennemtrængt deraf Selv Valfreds rystende Fortvivlelse dæmper hun med Resignationens ophøiede Kraft; og endnu den sidste Morgen skriver hun nogle Linier, hvori hun minder ham om Gjensynet hisset. - En Time efter styrter Valfred ind i Forgemakket: "Menneske! - tal! - hvad er det? - svar! bring mig dog ikke til Fortvivlelse!" - - saaledes tilraaber han Familiens gamle Tjener, som med Tørklædet for Øinene reiser sig fra en Stol; kun en kvalt Hulken svarer ham, og den Gamle formaaer blot at vise paa den Dør, der fører ind til Clothildes Værelse. Uanmeldt river Valfred Døren op, og - staaer for Clothildes afsjælede Legeme."" - -

Thomas og jeg vare ikke langt fra at være ligesaa rystede som den gamle Tjener; og Christian nød i nogle Øieblikke med en Blanding af Bevægelse og Tilfredsstillelse det Indtryk, han havde frembragt.

"Men," sagde Thomas, som først fattede sig, "er det da nu ogsaa nødvendigt, at det skal gaae saa urimelig sørgeligt? Jeg synes, at Du sagde, at Du kunde nøies med noget Mindre."

"Ja," svarede Christian, "jeg vil rent ud tilstaae, at jeg efter nøieste Overveielse virkelig ikke anseer det for absolut nødvendigt, at vi begge blive ulykkelige. For Valfred er der vistnok ingen Redning; men Clothilde kan gjerne efter nogle Aars Forløb faae en Anden, der vel ikke har de Gaver som Valfred, men dog er et meget dueligt og ædelt Menneske. I dette Tilfælde har jeg da tænkt mig Slutningen saaledes:

"Clothilde levede længe og lykkelig med Vilhelm, omgiven af blomstrende Børn, der alle lignede den skjønne Moder baade i ydre Ynde og Hjertensgodhed - Valfred døde ugift""

"Skal der ikke Mere om Valfred?" spurgte Thomas.

"Nei, det er Nok," svarede Christian.

"Saa? - Da synes jeg dog ellers, at der kunde være Mere at sige om et Menneske end det, at han ikke bliver gift."

"Nei, det er Alt, hvad der behøves," svarede Christian; "i Noveller 48 er der ikke Andet, der kommer i Betragtning. - Derimod vil jeg da endnu tilføie, at hvis Enden bliver lykkelig, saa at Valfred og Clothilde faae hinanden, saa vil vi tillige faae betydelige Rigdomme, og da især et stort Gods med en gammel Herreborg."

"Ja det er saa rimeligt," sagde Thpmas; "det kan man begribe, at I vil have, om I kan faae det."

"Nej, det er ikke derfor," svarede Christian; "paa ingen Maade! - Baade jeg og Clothilde udtale tvertimod ved alle Leiligheder den største Ligegyldighed for Rigdom. Clothilde vil upaatvivlelig allerhelst være fri."

"Hvad Fanden skal I da have det for?" sagde Thomas.

"Jo, det pleier alligevel næsten altid at hænde sig, at de blive rige; det er dog det sikkreste, og desuden giver det ogsaa Lejlighed til meget Andet, som man kan ønske. Saaledes vil jeg nu for at gjøre Clothilde en Glæde oprette en Opfostringsskole paa Godset for 100 fattige Børn."

"Hvad kommer det da hende ved?"

"Jo, hun vil naturligvis have Overtilsynet med den, og det vil rimeligvis just være hendes største Glæde, naar hun gaaer sin Tour om Formiddagen, saa med det Samme at see ind til den og snakke venlig med Børnene, som alle tilbede hende. Jeg er vis paa, at der ikke er Meget, der kunde skaffe hende større Glæde, og især vil hun føle sig lykkelig ved Tanken om, at alt dette er sket for hendes Skyld."

"Naaja. Ja, for jeg troede ellers, at det var for Børnenes Skyld."

"Ja, - det forstaaer sig, det er det jo ogsaa. - Men ellers er det da Noget, som jeg gjør for at vise Clothilde en Opmærksomhed."

- "Men," afbrød jeg, "Du talte om, at Du havde nedskrevet nogle flere Steder."

"Ja," svarede Christian, "for det Første har jeg nu her eet Stykke, som jeg vilde ønske, jeg kunde faae ind; men jeg veed ikke rigtig, hvordan jeg skal faae det til at passe til det Øvrige. Det skulde være, naar en af dem f.Ex. engang skal reise bort, og det ellers just seer ud til, at Alt skulde gaae godt. - "Men da bliver Clothilde pludselig greben af en uforklarlig Ængstelse: "Valfred!" udbryder hun, "jeg føler det, denne Afsked er vor sidste, vi see aldrig mere hinanden!" Forgjæves søge saavel Valfred som hendes Moder snart ved Spøg, snart ved alvorlige Forestillinger at overbevise hende om det Usandsynlige og Urimelige i hendes Frygt. Alt er forgjæves. "Nei," udbryder hun; 49 "forsøg ikke at modsige mig! Jeg føler det! jeg veed det: vi sees aldrig mere!" - Og - de saaes aldrig mere."" - -

"Men hvoraf kunde hun nu egenlig vide det?" spurgte jeg.

"Ja, det hører til det meget Ubegribelige, der er i alle slige Forhold. Hendes Anelse sagde hende det."

"Men det var dog underligt nok, at den saaledes skulde slaae ind," bemærkede jeg. "Jeg har saa tit saadanne Anelser, men der kommer aldrig Noget ud af dem."

"Ja Du," svarede Christian ikke uden Haan; "men med Clothilde er det rigtignok ogsaa en anden Sag."

-Jeg vilde have svaret, men Thomas forekom mig og erklærede sig til min Overraskelse til Fordel for Christian og Clothilde:

"Jo, det er meget rigtigt; det er Noget, man hører baade af den Ene og af den Anden, at der kommer Folk Noget for, og at det saa bagefter gaaer i Opfyldelse. Det er, som Christian siger: det er Noget, som Ingen kan begribe."

Christian syntes ikke fuldkommen tilfreds med, at Thomas vilde udstrække Sagen til "Folk" istedetfor blot til Clothilde og lignende mere begavede Personligheder, men henkastede dog blot en lille Anty djnng heraf og vedblev derpaa:

"Fremdeles har jeg optegnet nogle enkelte Svar og Udbrud, som jeg synes ere af en mere gribende og tiltalende Art. Saaledes har jeg tænkt, at, naar Valfred engang yttrer noget meget Mørkt og Fortvivlet, saa kunde man udtrykke Clothildes Svar f.Ex. paa følgende Maade:

""Nei, Valfred! Nei!" raabte Clothilde med den inderligste Ømheds Udtryk "Ikke saaledes, Du uudsigelig Elskede!"" -- Og en anden Gang kunde det maaskee i en lignende Anledning hedde f.Ex. saaledes:

"Clothilde svarede i nogle Minutter ikke; et mat, uendelig smertefuldt Smil spillede om hendes Læber. Da var det hende paa een Gang, som om hendes Genius skød op af Sjælens løndomsfulde Dyb: den blye Pige blev til en Præstinde, og hun udbrød næsten truende: "O, Yngling! Yngling! Ulykkelig er Du allerede: vil Du nu ogsaa fortjene at være det?!"

Valfred var dybt rystet." - - -

Se, det synes jeg nok kan gaae an; og af den Slags har jeg endnu Mere. - Dernæst har jeg ogsaa beskrevet vort første Møde; men dermed 50 er jeg nu kommen noget i Forlegenhed Jeg havde nemlig tænkt mig, at det skulde finde Sted ude i Naturen og helst f.Ex. i Schweiz; men senere har jeg ordnet det Hele saaledes, at vi egenlig først gjøre Bekjendtskab i den fornemme Verdens store Selskaber. Imidlertid kunde man jo for det Sammes Skyld arrangere et allerførste Bekjendtskab, som dengang ikke bliver til Noget; og lade det skee i Schweiz, hvor Clothilde da kan være i Huset hos sine Bedsteforældre. - "Paa en Gemsejagt træffer Bedstefaderen, der endnu er meget rask og rørig, den unge Valfred og fører ham hjem med sig til den landlige Alpehytte, hvor de med uforstilt Gjæstfrihed blive modtagne af den ærværdige Bedstemoder og den unge, endnu kun halvt udfoldede Clothilde. Paa et Vink af Bedstemoderen iler hun med lette Fjed bort, men kommer snart igjen, bringende paa et grønt Blad: hvidt Brød, frisk gult Smør, Gedeost og røde, svulmende Druer. Den unge Valfred forfølger med henrykte Blikke Clothildes luftige Skikkelse, og lader derpaa de fremsatte landlige Retter smage sig vel. Hans friske Appetit glæder i høj Grad den gamle Bedstemoder, medens Clothilde let som en Gazelle svæver frem og tilbage."" - -

"En Gazelle, hvad er det?" sagde Thomas.

"Det er et meget let og hurtigt Dyr."

"Har Du da seet saadan en?"

"Nei vist har jeg ei; hvor skulde jeg have seet den?"

"Hvorfor ligner Du da hende ikke hellere ved en Myndehund?"

"Naa! Du holder da heller aldrig op med dine dumme Spørgsmaal! Jeg kan bare sige Dig, at det er der ikke Nogen i hele Verden, der har gjort."

"Ja, derfor kunde vi jo gjerne gjøre det: der er jo Ingen, der har sagt, at vi altid skal være som de Andre."

"Ja, nu taler Du igjen om, hvad Du ikke forstaaer Dig paa, Thomas!"

"Jo, det forstaaer jeg mig meget godt paa: for det er baade vist og sikkert, at der ikke er noget Dyr, som kan være mere let og hastigt til at rende end en Myndehund."

"Ja, det kan nu altsammen være overmaade godt; men prøv Du paa i en Novelle at sammenligne Elskerinden med en Myndehund, saa skal Du bare see, hvad Folk vil sige! - Derimod lignes hun i enhver Bog ved en Gazelle; og det finder alle Mennesker smukt. - Men forresten er jeg jo gal, som bliver ved at sidde her

og læse for Jer; jeg kan 51 jo ikke blive færdig med en Linie, før Du allerede er kommen med ti Modsigelser."

"Ja, det er vel min Skyldighed," sagde Thomas. "Det har jeg da hørt alle Folk sige, som kjende til det, at naar Een skriver eller beretter Noget, saa skal hver den, som ikke vil være ham en falsk Ven, sige lige alt det, som han kan udtænke derimod - Og derfor holder jeg da ogsaa for, at Conrad nu vil til at udtale sin Betænkning."

"Ja," svarede jeg: "Jeg har jo nok tænkt paa, at der kunde være Et og Andet." - -

Christian satte et Ansigt op som en Forfatter, der har faaet Nok af Kritik, og svarede noget kort: "Aa, lad os nu heller opsætte det til en anden Gang; det har jo ingen Hast" Rigtigheden heraf maatte indrømmes; men som det gaaer med saa Meget, der opsættes, saaledes gik det nu ogsaa med min Recension: den kom aldrig siden frem, men gik tabt baade for Christian og Verden. Læseren maa da nøies med Novellen selv og den sporadiske Kritik, der indeholdes i Thomas's fordringsløse Bemærkninger.

Kort Tid efter kom Onkel en Dag til mig og sagde: "Conrad! Du maa nu til at tænke alvorlig paa at blive Student: det er derfor paa Tide, at Du reiser til Byen for at samle noget mere Lærdom, end Du kan faae her. Jeg har skrevet til en Mand, som gjør Folk færdige til Examen Artium, og han har lovet at dimittere Dig. - Imorgen skal Jakob ind med Hvede, saa kan Du følge med Du bliver da derinde, til Du har taget din Examen: saa skal Du igjen være velkommen herude."

Denne uventede Bestemmelse faldt mig tungt paa Hjertet. Jeg ventede dog altid i mit stille Sind, at der nok vilde komme en eller anden Begivenhed, der pludselig skulde hæve mig til Storhed; og min Overbevisning herom var saa stærk, at jeg følte et inderligt Ubehag ved Tanken om at gjøre et virkeligt, men saa ringe Skridt mod Maalet, som det at tænke alvorlig paa at blive Student. Det forekom mig, at jeg opgav min Ret til, at Lykken skulde hjælpe mig, naar jeg først ligesom andre Mennesker skulde tage Examiner og begynde paa den sædvanlige lange reglementerede Vandring. Men da jeg vel vidste, at Indvendinger ikke nyttede, spurgte jeg blot om, hvor jeg da skulde hen i Kjøbenhavn.
52

"Derom har jeg allerede skrevet til din Tante, Fru Malcolm, og hun er villig til at tage Dig i huset."

Hermed var Sagen afgjort, og Reisen blev berammet til næste Morgen Klokken fem. Som sædvanligt, naar der skulde gaae Vogn til Staden, var hele Huset paa Benene. Onkel uddelte sine Ordres, tændte derpaa sin Pibe ved Lyset og satte sig i Sofaen for at røge den; Jakob gik ned for at faae Kirsten til at sætte Liberi-Snorene paa Hatten; og jeg vandrede omkring med Thomas og Christian for ligesom Jeppe paa Bjerget, førend han skulde hænges, at tage en sidste Afsked med Porthunden Fairfax og min brogede Hest. Sidstnævnte stod i den lune Stald, hvor vi ellers om Vinteren og Høsten, naar Onkel reiste bort tidlig om Morgenen, pleiede at gaae en god Stund frem og tilbage og faae os en fornøielig Morgenpassiar. Nu gik vi stiltiende ved Siden af hverandre, og havde det ikke været for Skams Skyld, kunde jeg have grædt mine modige Taarer ved Tanken om, at inden et Kvarters Forløb skulde de andre To gaae her alene, medens jeg kjørte hen ad Landeveien og med sikkre om end langsomme Skridt fjernede mig mere og mere fra alle de gamle baade mælende og umælende Venner.

Men skjøndt jeg forsaavidt havde Ret i min Sindsstemning, som faa Vendepunkter kunne være større i Livet end denne Bortstødelse fra et landligt Hjem ud i den "vide Verden", saa fik jeg dog kun liden Tid til at overveie Situationen. Onkel kaldte paa mig og efter at have indskrænket Afskedsstunden til omtrent et Minut, hjalp han mig ind i den blaa "Carréfrakke", og transporterede mig derpaa op paa mit høie Stade i Agestolen øverst paa Læsset ved Siden af Jakob. Først da han deroppe, staaende paa Vognstigen, havde pakket mine Fødder ind i Halm, for at jeg ikke skulde fryse paa Veien, tog han mig om Hovedet og sagde paa sin korte Viis: "Nu farvel, Conrad! Du har altid været en brav Dreng, og jeg har været godt fornøiet med Dig: Du sørger nok for, at det bliver saaledes ved - Kommer der Noget iveien, saa veed Du jo, hvor Du har Din Farbroder." Derpaa steg han ned, tog selv Stigen fra Vognen og sagde til Kudsken: "Saa i Guds Navn, Jakob! Kjør nu!" - Og derpaa kjørte vi da, idet Lænkehundene for sidste Gang gjøede deres kraftige Farvel, der besvaredes af det fjerne Echo fra de løse Hunde, der vare blevne indelukte i Vognskuret, for at de ikke skulde løbe med; - Høns og Kalkuner, der nylig vare slupne ud af Hønsehuset, fløi larmende til alle Sider for Vognen; og Christian 53 og Thomas løb først ned til Porten, derpaa igjennem Haven og endelig over Vænget, for bestandig endnu engang at tage den allersidste Afsked Endelig kom denne da virkelig: deres Skikkelser forsvandt mellem Pilene i den mørke Morgentaage; deres Raab tabte sig i Vognens tunge Skumpien paa den hullede Vei; og Jakob og jeg vare overladte til os selv og vore Betragtninger.

II

Naar man paa Grund af ydre Omstændigheder indtræder i et nyt Livsafsnit, er det ikke uden Interesse at sammenligne de Indtryk, man før og efter modtager af de samme Gjenstande. Hidtil havde jeg kun været meget sjeldent i Kjøbenhavn; som de fleste Landsbybørn saa jeg det derfor i et næsten fortryllet Lys, og skjøndt jeg siden har gjort mange Reiser, veed jeg dog ingen, der i Nydelse kan sammenlignes med hin Tids Kjøbenhavnstoure fra Poulsminde. - Allerede et Par Mile fra Staden forekom det mig, at Alt begyndte at antage et andet Udseende: Roeskildekro og Røde Veirmølle laae som et Par Vedetter, der vare skudte ud fra Hovedkorpset, og mindede ved deres røde Tegltage og kjøbstadagtige Udvortes allerede om Byens Nærhed Endnu interessantere var Damhuset, ikke blot fordi man her skulde holde og betale Bompenge, hvilket jeg rigtignok almindelig var den Eneste paa Vognen, som fandt interessant, men især fordi vi her kom til en virkelig Sø, en Gjenstand, som man ved Poulsminde kun kjendte af Navn; hvorfor jeg ogsaa altid, naar jeg læste om Søer, selv de dybe Walter-Scottske Loch's, uvilkaarlig tænkte mig dem som Damhussøen. Det mest Poetiske ved denne var maaskee endda de hvide Svaner, som man om Sommeren saa langt borte i den, ovre ved den modsatte Bred at komme over til den og see, hvorledes der egenlig kunde være, hørte derfor ogsaa til mine ivrigste Ønsker, og det forekom mig, at al Romantik maatte findes derovre. - Derpaa fulgte den tillukkede, mystiske Søndermark og, paa Høiden af den lange Bakke, Frederiksberg Slot, hvor "Herskabet", dette usigelig fornemme Begreb, residerede om Sommeren; hvor Oehlenschlæger havde boet 54 som Dreng, og hvor man fremfor Alt saa de første Gardere med deres røde, sølvbesatte Kjoler, høie Bjørneskindshuer og martialske Miner. Lidt før vi naaede Slotsporten, holdt vi som oftest stille for, som Onkel sagde, at lade Hestene puste ud, men egenlig, troer jeg, fordi han vidste, hvor gjerne jeg vilde ind i Slotsgaarden og see, hvad der vel kunde gaae for sig. Naar jeg da fik Øie paa en galoneret Skikkelse i et af Vinduerne i første Etage, kunde jeg ikke lade være at troe, at det maatte være Kongen selv, og jeg tog uvilkaarlig til Kasketten: naar jeg imidlertid mærkede, at Onkel ikke rørte sig, lod jeg Haanden igjen synke, som om Ingenting var. For Slotsklokken havde jeg en stor Kjærlighed, og jeg gjorde altid, hvad der stod i min Magt, for at vi skulde vente, indtil vi havde hørt den slaae: denne Kjærlighed har jeg ogsaa siden bevaret; og ofte kan jeg endnu, naar jeg gaaer forbi, ikke lade være at standse, indtil jeg har hørt dens Klang gjenlyde over den eensomme Slotsgaard.

Og naar nu Slottet endelig var passeret, fulgte det ene interessante Punkt uafbrudt efter det andet. "Sorte" og "gule Hest" aabnede Rækken, førstnævnte i Person, sidstnævnte fremmanet af Digteren til nyt og bedre Liv i Poesiens Verden, efterat Blæsten havde gjort Ende paa det virkelige; - og efter disse kom da yderligere et helt Menageri af blaae Stude, gule Løver, hvide Lam og sorte Bjørne, der i forskjellige Stillinger prydede Husene. Alle disse Skikkelser syntes halvt at tilhøre min egen Legetøis-Verden, halvt det alvorlige Næringsvæsen og fik derved paa een Gang noget saa Tillokkende og dog saa Fremmedt og Naragtigt, at det forekom mig lige saa underligt, som om min couleurte Kjephest kunde have faaet Evne til at fungere som veritabel Ridehest og dog alligevel have bevaret sin Phantasi-Skikkelse som Kjephest. - Den morsomme, vigtige "Sise" *alias* "Accise eller Comsumption", er jo nu desværre for de stakkels Reisende afskaffet; og den kommende Generation vil ikke mere kunne nyde den behagelige og trygge Fornemmelse, hvormed man tilforn, naar man var vis paa sin Uskyld, kunne sidde og lade Toldbetjentene snuse, ligesaa lidt som Fremtiden paa den anden Side vil kunne kjende den yndige Uro, hvormed man under et ærbart og ligegyldigt Udvortes gjennemgik Visitationen, naar man vidste, at der muligen et eller andet Sted kunde skjule sig en accisepligtig Genstand Denne angeneme Uro havde jeg vel just ikke havt for vort eget Vedkommende; thi Onkel holdt strengt paa, at selv det mindste Vibeæg skulde udrede sin lovbefalede 55 Tribut; men derimod havde vi nogle Gange havt Lars Smed med paa Vognen, og jeg er ikke utilbøielig til at troe, at hvis Betjenten var falden paa at undersøge hans Hat nøiere, da vilde det have vist sig, at Grunden til den Raskhed, hvormed den var sat paa tre Haar, ikke var at søge i nogen Slags Forfængelighed hos Eieren, men ene og alene i det fortrinlige Udbytte af den sidste Bekkasinjagt. Dette, fandt Smeden, kunde aldrig vedkomme Toldvæsenet; - "thi," sagde han, "jeg har jo skudt dem hver eneste een nede i min egen Ellemose": en Paastand, som Jakob iøvrigt afhørte med en noget mistroisk Mine. - Skjæbnen var dog gunstig for min gamle Ven Lars: vi slap hver Gang godt fra Undersøgelsen, og kjørte derpaa i strygende Trav hen over de grønne Stadsgrave, som Onkel næsten altid passerede med den Bemærkning: "Se her, Conrad! her tilhøire var det, Svensken stormede." Tanken herpaa undlod ikke at sætte mig i krigersk Stemning, og naar da vor jernbeslagne Vogn buldrende foer igjennem den lange, hvælvede Port, kunde jeg ikke lade være at vende Hovedet ud til Siden og med vældig Røst, - dog ikke vældigere, end at den kunde tabe sig i Larmen, - commandere et imaginært Armeecorps paa det Allergrummeste og Blodtørstigste: "Fremad, Karle! Fæld Bajonetten! - Bataillon, ret! - Ingen Pardon! Ned med de Hunde! - Ind paa dem med det kolde Staal!" - - Længer kom jeg sjelden; thi naar Vognen havde passeret Porten, kunde man igjen høre Ørenlyd, og jeg maatte da, som Chilian, see til at styre mit martialske Mod Dette faldt mig da ogsaa saa meget lettere, som jeg nu stod midt i den fortryllede Verden. Her var ikke blot en indbildt Hær, men først den virkelige Vagt ved Porten og derpaa Uniform paa Uniform inde i Byen, og det ikke som nu fordringsløse, ensfarvede Dragter, men høirøde, kraprøde, carmoisinrøde og purpurrøde, med hvide, blaae, grønne og gule Rabatter; og derimellem til Afvexling lyseblaae Husarer og mørkeblaae Søofficerer, graagule Brandfolk, guld- og messinggule Gardere, grønne Liv- og Castelsjægere samt sortrødgyldne Studenter! - Og kom nu hertil, at alle Honoratiores, som iøvrigt viste sig paa Gaderne, vare idetmindste ligesaa zirlig klædte som Præster og Proprietairer hjemme paa Egnen, naar de vare i deres bedste Stads, saa var det intet Under, at Livet i Byen forekom mig som en uafbrudt glimrende Hoffest, hvor Torvene og Gaderne vare ligesaa mange brillante Sale, gjennem hvilke Gjæsterne strømmede frem og tilbage, medens der ved hvert Skridt var sørget for

deres Underholdning. Thi at betragte 56 de høie Huse, i Forbigaaende lytte til en Lirekasse, ja blot at see ind ad Boutiksvinduerne var jo en uudtømmelig Morskab! Hvilken Mængde af Nydelse kunde man ikke have alene ved at betragte et Skab med Pibehoveder udenfor en Porcellainshandler, med Portraiter af Demetrius og Alexander Ypsilanti, Henriette Sonntag og Fru v. Krüdener og alle mulige andre Slags berømte Mænd og Kvinder, eller med Jagt- og Elskovsscener, underlige Carricaturer og forgyldte Vers: "Am schönen Tage deiner Geburt!" - Og et Besøg hos en Isenkræmmer: at staae i hans Bod eller blot see ind ad hans Vinduer, det var jo at see alle Grimms Æventyr foregaae for sine Øine, baade med Dyr og Trolde og Soldater og Konger og Alt, hvad der iøvrigt hører sig til, - og det saa klart og bestemt, med de allerlivligste Farver, saa at man næsten kunde høre dem skrige. Og hvor rigtigt var det ikke, at de just stod der i den mest brogede Uorden? Man kunde da ret efter Behag enten fordybe sig i hver enkelt eller lade sig fortumle af det Hele, indtil pludselig en krigersk Musik antydede, at et Regiment var i Anmarsch og dermed da en ny Herlighed Med hvilken beundrende Studsen betragtede man saa ikke den vældige Skikkelse, Regimentstambouren, og den maaskee mindre vældige, men ialtfald som Eqvesterstatue imponerende Figur, Regimentschefen, med den tykke Major efter sig og den let hensprængende Adjutant ved Siden! - Kun Eet paatrængte sig altid som ærgerligt og stødende; thi medens det Hele iøvrigt var saa aldeles krigersk og uniformt, var dette dog aldeles ikke Tilfældet med de mange Soldat-Ansigter; dels bar mange iblandt dem Præg af en utilbørlig Fredsommelighed; og, hvad der var værre, ud af to Uniformer, der ikke i et Sting kunde skjelnes fra hinanden, tittede to Ansigter frem, hvoraf det tilhøire var lille, blegt og blondt, medens det tilvenstre var stort, rødt og mørkladent. Dette forekom mig næsten som Oprør imod hele den øvrige gode Orden; og jeg kan ikke undlade at bemærke, at jeg i en langt senere Periode har havt den Tilfredsstillelse at høre høitstaaende Militaire udtale en lignende Anskuelse og anerkjende, at Sligt i Grunden er stridende mod Begrebet om en ret Soldatesque.

Det vilde dog være ubilligt mod Læseren her at plage ham med de Reflexioner, hvortil Striden mellem det Militaire og det Personlige iøvrigt kunde give f.Ex. E. Burrit eller en liberal Journalist rigt og ønskeligt Stof. Heller ikke skal jeg dvæle længer ved Udmalingen af de mange andre Hovedstads-Henrykkelser: er Læseren født Landsbybarn, 57 kjender han dem desuden bedre, end jeg kan skildre dem. Derimod havde jeg vel, hvis jeg kunde vente noget Svar, Lyst til at spørge bemeldte ærede Læser om Maaden, hvorpaa disse eller lignende Fortryllelser igjen forsvandt; thi det er ikke uinteressant, om en slig Vexling skeer umærkelig, eller om det sidste Qvantum, der bliver skjænket i Bægeret, er saa stort, at det er muligt at angive selve Øieblikket, da Bægeret løb over. Dette Sidste skal især være Tilfældet ved Erhvervelsen af de mest ideelle Goder; og man vil ikke sjelden høre Philosophi, Musici og andre *artium liberalium magistri* kunne næsten paa Minutet angive den Stund, da de modtoge deres Indvielse; ja, i "en skjøn Sjæls Bekjendelser" - at jeg skal vise, at jeg ogsaa kan citere Goethe, - læser man jo noget Lignende om Tilegnelsen af det religiøse Liv. Forsaavidt jeg for min ringe Del har fornummet noget Saadant, da har det ingensinde været mere fremtrædende end ved Tilegnelsen af den lille Tabel, der uagtet al Anstrængelse længe var forekommen mig som et ufatteligt Mysterium, indtil den en Dag, da jeg sad i et Nøddetræ i Poulsminde Have, paa een Gang gik op for mig som et Lys; og fra det Øieblik af og indtil Dato er den siden trofast vedbleven at være min fuldkomne Eiendom. - Langt hyppigere har imidlertid Tabet af mine ideelle Goder truffet mig som et Lyn fra en skyfri Himmel. Utallige Gange er det saaledes gaaet mig som Henrik, at jeg var nær-ved at døe af Kjærlighed til en Pige, som jeg tog op til en eller anden Hane-Dands, eller endog blot tilbords til et langt Maaltid; men inden Dandsen eller Maaltidet var forbi, gad jeg ikke seet den Pige meer for mine Øine; - og med en lignende Pludselighed forsvandt Kjøbenhavns Fortryllelse for mig, da jeg nu drog ind for at fæste Bo der. For første Gang faldt det mig ind, at Roeskildekro saa forfalden ud og kunde trænge til at hvidtes. Da jeg bemærkede dette til min Ledsager, svarede han til min Overraskelse: "Ja, det har hun saamænd trængt til i al den Tid, jeg har kjørt forbi hende; og det er da nu snart paa fjortende Aar." Endnu større blev min Forundring, da vi kom til Røde Veirmøllekro, der altid før var forekommen mig som en temmelig pompøs Bygning, men nu pludselig viste sig i en høist fordringsfri Skikkelse.

"Men Jakob!" udbrød jeg, "hvorledes er det dog, Veirmøllekroen seer ud idag?"

"Hun seer ud, som hun pleier van," svarede Jakob.

"Men den er jo ble ven ganske lille og grim," sagde jeg.
58

"Nei," svarede Jakob, "nei, hun har aldrig været anderledes; men ellers er det en meget stolt Kro."

Jeg maatte saaledes antage, at jeg havde seet feil; men det samme Phænomen gjentog sig alligevel med Damhussøen, hvis fjerne, poetiske Bred idag hverken syntes fjern eller poetisk. Da jeg dog ikke her vilde gjentage det Samme som ved Veirmøllekroen, men alligevel følte Trang til at udtale min Stemning, gjorde jeg den Bemærkning, at man idag ikke saa Noget til Svanerne.

"Nei," svarede Jakob, "de ere vel i Huus, kan jeg tænke: det er jo nu den Aarstid, da man tager alt Slags Kreatur ind"

Hvorvidt det var af samme Grund, at jeg ikke udenfor Frederiksberg Slot saa Noget til min Elskede

Fodgarde, drister jeg mig ikke til at afgjøre; men forsvunden var den ialtfald Slottet derimod stod paa sin Plads og var endnu baade stort og smukt; men det havde tabt sin sædvanlige lyse og venlige Munterhed: Blæsten jog det gule Løv igjennem Porten, hvis ene Fløi knagende slog op og i; og da jeg et Øieblik traadte ind i Slotsgaarden, saa jeg intet levende Væsen uden mig selv derinde. Da vi havde Hast, kunde jeg ikke oppebie Klokkens Lyd, men maatte strax igjen stige tilvogns og bemærkede i det Samme, at man paa Grund af Løvfaldet kunde see gjennem Søndermarken i næsten alle Retninger, Noget, der slet ikke stemte med dens Character som lukket Mysterium. Og saaledes blev det fremdeles ved Den sorte Hest saa ud, som om den snart vilde følge den gule; og blaa Stud forekom mig aldeles ikke velskabt; - da jeg var kommen gjennem Vesterport, blev jeg forbauset over, at jeg rent havde glemt at commandere til Nedsabling; og min Forundring var ikke mindre, da jeg, ved at betragte Skildvagtens røde Trøie, opdagede, at denne var af grovt og stygt Tøi, hvori man kunde see alle Traadene: dette var Noget, som den røde Farve tilforn havde meddelt en meer end tilstrækkelig Fernis. At den nu ikke længer havde en saadan Kraft, fik jeg strax efter et yderligere Bevis paa ved at see en borgerlig Infanterist-Uniform, der forekom mig næsten at kunne komme i Classe med den ældste af Degnens tre Frakker. Kort sagt, det var, som om et Par fortryllede couleurte Briller pludselig vare blevne revne fra mine Øine, og jeg forbausedes hvert Minut over, hvor skarpt jeg nu kunde see.

Uden iøvrigt at ville afgjøre, hvilket af mine to Syn der i sig selv var det skarpeste, er det ialtfald vist, at jeg fandt uendelig større Behag 59 i det første end i det sidste; og jeg var kun daarlig tilmode, da vi, efter en lang og langsom Tour, nærmede os til mit Bestemmelsessted

Min Tante havde jeg aldrig seet, men derimod havde hun for omtrent otte Aar siden, da hun blev gift med sin nu afdøde Mand, i høi Grad sysselsat min unge Phantasi. Min Farbroder paa Poulsminde blev nemlig meget misfornøiet, da han først hørte Tale om denne Forbindelse, som jeg troer, især fordi der var over 25 Aar mellem de to Parter; hvilket efter hans Principer var over fem Gange saa meget, som der burde være. Hvorledes det nu end dermed forholdt sig, fik jeg imidlertid dengang af hans Ord det Indtryk, at min nye Tante vel var en ung og skjøn, men ogsaa en meget farlig Person. Jeg havde en levende Medfølelse med min stakkels Onkel, som hun skulde have, og da jeg paa den Tid just havde en af mine kamplystne Perioder, besluttede jeg at paaføre hende Krig. Denne blev saaledes foranstaltet, at jeg skulde føre en Hær af alle Drenge mellem 7 og 10 Aar, hvorimod hun skulde være Anførerinde for alle Piger mellem 14 og 20. - I adskillige Slag led hendes Hær nu de forfærdeligste Nederlag; men ganske imod Sædvane skiftede jeg efterhaanden Sind, og det forekom mig mere tillokkende og aparte, at hun blev den Seirende. Efter en Kamp, mod hvilken Slaget ved Cannæ var Børneleg, blev min tappre Hær slagen; og efter Bedrifter, mod hvilke Neys og Tyboes vare Fjas, blev jeg overvældet og fangen. Under almindeligt Fryderaab bliver jeg ført frem for den seirende Anførerinde, som modtager mig siddende paa en Throne, og i skarpe Ord bebreider mig min Opsætsighed og Grumhed Mit Svar er fuldt af Haan og vild Trods.

- "Er der da intet Middel til at bøie denne Staalnakke!" udbryder hun, og sidder et Øieblik taus og eftertænksom. Pludselig glider et Smil over hendes Ansigt, hun hvisker nogle Ord til den kvindelige Chef for Livvagten; med en jublende Latter meddeler denne det til de andre Krigerinder, og snart seer jeg paa alle Ansigter en Blanding af Haan og Glæde, der vel tildrager sig min Opmærksomhed, men dog kun lidet skrækker mig; thi jeg veed, at de ingen Pinsel kunne udfinde, der kan knække mit Mod Men til min Forfærdelse seer jeg dog endelig, at jeg i denne Forvisning har skuffet mig. Herskerinden paabyder Taushed, sætter sig paa Dommersædet og oplæser min Dom: jeg er ikke dømt til Døden, ikke til Pinebænk, ikke til Fængsel, men til at være Fruentimmer. - Kjole, Forklæde, Mamelukker bringes ind; efter en fortvivlet, men kort Kamp er den kjække Dreng forvandlet 60 til en Pige, og i ydmyg Trældom maa jeg nu overalt følge min strænge Herskerinde.

- - Saa langt var jeg omtrent kommen, da min Onkel vendte tilbage fra et Besøg i Kjøbenhavn, hvor han havde gjort Bekjendtskab med den nye Svigerinde, mod hvem han nærede saa stærke Fordomme uden endnu at have seet hende. Efterat dette var skeet, havde han ganske forandret sin Dom, og jeg hørte ham yttre, at nu kunde han ikke undre sig over, at hans Broder havde glemt den store Forskjel i Alderen. Med denne gunstige Forandring i hans Omdømme tabte sig imidlertid min Interesse for min Tante, og selv da jeg omtrent et Aars Tid efter hørte hende meget omtales og beklages, fordi hun havde mistet sin Mand, fremkaldte dette blot en ganske flygtig Deltagelse hos mig. Først nu, da jeg skulde i Huset hos hende, kom jeg igjen til at tænke paa hende.

I de senere Aar havde min Onkel paa Poulsminde iøvrigt heller ikke seet hende, da hun kort efter sin Mands Død havde bosat sig i Jylland: naar hun nu stundom blev omtalt, var det næsten altid som en stakkels sørgende Enke, der ikke havde Meget at leve af, og jeg havde derfor efterhaanden omskiftet mit tidligere Billede af hende med et andet, der forestillede hende som en mager, sortklædt Kone med et blegt Ansigt og sorte Haar, der begyndte at falde noget i det Graae; ligesom jeg ogsaa var forberedt paa, at hun vilde betragte mig som en lidet velkommen Gæst, hvem hun blot for at faae en forøget Indtægt fandt sig i at modtage. "Nu vel," tænkte jeg, "bryder hun sig ikke om mig, saa kan jeg jo ogsaa lade være at bryde mig om hende: saa er vi kvit!" - Og saaledes ankom jeg da i en mindre venlig Stemning og med en noget trodsig Mine til mit nye Hjem, der laa et Stykke udenfor Østerport. Vi skulde have været der tidlig paa Formiddagen; men inden vi kom, var det allerede begyndt at blive Skumring; thi jeg havde saa liden Lyst til at komme der,

at jeg fik Jakob til først at besørge alle sine andre Ærender.

Men ligesom der efter Nogles Forsikkring gives Dage, da man har en fast ufeilbarlig Divination, saaledes kan jeg af egen Erfaring bevidne, at der er andre, paa hvilke Ens Forventninger uafbrudt slaae feil. Da Vognen endelig holdt udenfor et ensomt beliggende, lille Sted, kom en Dame, som neppe saa ud til at være fem og tyve Aar, - skjøndt hun, som jeg siden erfarede, i Virkeligheden var tre Aar ældre, - ned ad Trappen og tog imod os. Hun var af Middelhøide, og 61 hendes temmelig fyldige Figur tog sig meget fordelagtig ud i en søgrøn Kjole, der prydedes af en mørkerød Sløife. Hun havde usædvanlig stort blondt Haar og et smukt, rundladent og meget venligt Ansigt. Denne Dame var ikke nogen Anden end min ærede Tante, Fru Therese Malcolm selv, der, som det forekom mig, ogsaa paa sin Side syntes at have tænkt sig sin elskværdige Neveu noget anderledes, men iøvrigt modtog mig som en intet mindre end uvelkommen Gæst. Efterat have sagt Goddag i nogle venlige Ord paalagde hun Pigen at sørge for Jakob og mit Tøi, og førte mig derpaa op paa mit Værelse, der var meget smagfuldt og behageligt, men dog især overraskede mig derved, at der allerede, skjøndt vi endnu kun var i Begyndelsen af October Maaned, var lagt i Kakkelovnen, Noget, der vel forekom mig høist hensigtsmæssigt i det kolde Veir, men tillige meget besynderligt, da man paa Poulsminde ligesaa godt kunde have foreslaaet at holde Juleaften før den 24de December, som at lægge i Kakkelovnen før den 1ste November.

Da jeg kom ned til Thebordet, dette vigtige Moment i et begyndende Bekjendskab, fandt jeg vel ikke de mange solide Sager, som paa Landet pleiede at udgjøre vort Aftensmaaltid, men til Gjengjæld desto mere af den fornøielige Hyggelighed, som vor Tids Critici jo rigtignok pleie at satyrisere over, men som det alligevel, saavidt jeg skjønner, ikke bør formenes en Forfatter stundom at dvæle ved, da den dog i Virkeligheden udgjør en ikke ringe Del af Livets Behagelighed løvrigt vil jeg for min Part overlade til den elskværdige Læserinde at tænke sig det Hele just saaledes, som hun arrangerer det: for hende er det ligesaa bekjendt, som det for mig, dengang jeg kom fra Poulsminde, og desværre mangen Gang senere, var fremmed - Da jeg allerede har vist, at jeg kjender Goethe, vil jeg heller ikke, som Forfattere ellers pleie, naar en Mandsperson første Gang betræder "et kvindeligt Værelse", minde om Faust og Gretchen, saameget mindre, som jeg troer, at, hvorledes det end kan have været med Ligheden mellem Fru Therese og Gretchen, saa har den dog sikkert været meget ringe mellem mig og Faust.

I Begyndelsen gik Samtalen mellem Fruen og mig ganske let, men efterat vi havde berørt de nærmestliggende Forhold, indfandt Forlegenheden sig hos mig, og jeg ønskede meget, at der var en tredie Person tilstede, paa hvem jeg kunde transportere en Del af Conversationen. Jeg ventede halvt, at en saadan skulde indfinde sig, da jeg havde 62 hørt min Tante sige til Pigen, at hun skulde bede en Dame om at komme, der, saavidt jeg hørte, blev kaldt Tante Ludovika, og i hvem jeg saaledes havde al Anledning til at vente en Grandetante; i hvilken Forventning jeg dog blev skuffet, da jeg senere erfarede, at hun ikke var nogen virkelig Tante til Fru Therese, men at denne blot kaldte hende saa, fordi hun som Barn havde været i Huset hos hende. løvrigt lod bemeldte Dame ikke vente paa sig, men kom just som hun var kaldet, hvilket hun efter det Anførte jo da iøvrigt ogsaa var. - Hun var meget høj og smekker, havde en stor kroget Næse og sortegraat Haar, gik næsten altid klædt i Sort og svarede i det Hele meget bedre til min Forventning om min Tante, end Tilfældet havde været med denne selv. Hun førte sin Person med stor Anstand; naar hun sad stille, saa hun meget værdig ud, stundom endogsaa noget barsk; naar man derimod talte til hende, og især naar man spurgte hende om Noget, fik hendes Ansigt et yderst forbindtligt Udtryk, omtrent som om hun vilde sige: "Ja, spørg kun! hold ikke din Videlyst tilbage! Alt hvad jeg veed, skal jeg meddele Dig, og jeg haaber, at vi vel skulle træffe det Rette." Sine Svar meddelte hun med en vis Vægt; og naar hun var færdig, gjorde hun oftest et lille Nik med Hovedet, som om hun vilde sige: "Se, saaledes forholder det sig!"

Da hun kom ind, nærmede hun sig meget venlig og sagde mig nogle forbindtlige Ord

"Men," tilføiede hun derpaa, "hvorledes er det min Therese! Du har stedse sagt til mig, at Du glædede Dig til at see din Neveu, den lille Conrad* det bliver nok snarere den store Conrad, Du iaften byder velkommen her i dit kjærlige Hjem."

Fru Therese og jeg toge af denne Tiltale begge Anledning til at rødme, og hun svarede noget forlegen: "Ja, jeg havde rigtignok tænkt mig min Fætter - eller min Neveu, skulde jeg sige - en Del yngre. - Jeg vidste," tilføiede hun, idet hun smilende vendte sig til mig, "ikke saa nøie Deres Alder; og min Svoger talte i sine Breve om Dem, som om De endnu var saa ganske ung, og kaldte Dem altid den lille Conrad"

Uagtet Begrebet lille jo er meget relativt, og jeg ret vel f.Ex. i Forhold til Frøken Ludovika kunde tilegne mig dette Prædikat, saa behagede det mig dog slet ikke, at Onkel havde tillagt mig det; jeg lod det imidlertid være nok med et lidt genert Smil; hvorimod Frøken Ludovika svarede:
63

"Sagen er den, at for Hr. Proprietair Malcolm bliver hans kjære Brodersøn altid den lille Conrad, ligesom Du, mit kjæreste Barn! altid for mig bliver min lille Therese."

Vi gik derpaa over til andre Materier, og jeg fandt mig snart meget tilfreds med Damernes Maade at

være paa; især syntes Frøken Ludovika at lægge en Vægt paa min Mening, som jeg aldeles ikke var vant til og som ikke smigrede mig lidt Alligevel forekom Frøkenen mig allerede den Aften noget egen: Da Fru Therese saaledes engang var gaaet ud, satte hun Koppen, hvoraf hun just drak, tilside og sagde, idet hun lagde sin Haand paa min Arm:

"Ja, kjære, unge Menneske! jeg ønsker Dem i Sandhed tillykke med at være kommen i dette Huus! - Himlen har stillet min Therese ene i Verden; men desto større Rigdom har hun derfor at give til de Faa, der komme indenfor hendes Kjærligheds Kreds; - ligesom jeg ogsaa kan tilføie, at Enhver, der slaaer Bo her i Huset, kan være forvisset om mit Venskab og min Deltagelse."

Da det i den yngre Alder er vanskeligt at besvare Sligt med passende Ord, indskrænkede jeg mit Svar til en høflig, douce Brummen; og en lille Stund efter blev vort Selskab forøget med en Person, hvis Væsen ganske egnede sig til at jage alle blidere Sindsbevægelser paa Flugten. Det var den anden af de to Huusvenner, der kom til min Tante; - thi i den Tid jeg var hos hende, kom der ingen andre stadige Gæster end disse to, og ved Skjæbnens Tilskikkelse traf det sig saa, at de begge gjorde Besøg denne Aften. - Det var hendes Huuslæge, *Dr.* Holm, hvem jeg, for ikke at trætte Læseren med Udførelsen af for mange Portraiter, blot vil silhouettere som en midaldrende Mand med et livligt Udvortes, men noget drøi baade i aandelig og legemlig Henseende.

Det forekom mig snart, som om Doktoren ikke rigtig sympathiserede med Damerne. De modsagde ham næsten altid, skjøndt paa en Maade, som om de vare lidt bange for ham. Med Frøkenen disputerede han tit om lærde og curiøse og især religiøse Materier; og ved slige Leiligheder var hun da meget alvorlig, medens jeg derimod aldrig ret vidste, om han mente, hvad han sagde. Saaledes kom de allerede den første Aften dybt ind baade i Himmel og Helvede, og Doktoren paastod til min Forundring, at hvad der var Himlen for En, upaatvivlelig vilde være Helvede for en Anden. Frøkenen yttrede i den Anledning, at man vel ei turde haabe, at Enhver skulde faa Sphærernes 64 Musik at høre; men at dog vist neppe Nogen vilde betvivle, at hver den vilde henrives, som var lykkelig nok til at naaes af deres Klang.

"Jo, det vil jeg rigtig betvivle," svarede Doktoren; "og kan De huske, at De sagde næsten det Samme, dengang De sidste Langfredag var paa Kirkeconcert; men jeg og den stakkels Phylax, der ogsaa var sluppen ind, vi udstod de største Lidelser."

"Men De har jo ogsaa selv sagt, at De slet ikke har Øre for Instrumentalmusik."

"Nei," svarede Doktoren, "det har hverken Phylax eller jeg. Men sæt nu, at det ikke gik os bedre med Sphæremusik." - -

Frøkenen svarede ikke derpaa, men baade hendes og Thereses Ansigt antog et misbilligende Udtryk, ligesom slige Yttringer af Doktoren overhovedet altid fremkaldte Damernes Uvillie. - Men dette var ogsaa næsten det Eneste, der stundom foraarsagede Misstemning i mit nye Hjem; thi iøvrigt forløb den nærmest følgende Tid meget behagelig for mig. Jeg nød en langt større Frihed, end tilforn; thi skjøndt min Farbroder ingenlunde plagede Folk med sin Myndighed, saa vidste man dog, at man havde en Villie over sig, som der ikke kunde være Tale om at unddrage sig. I mit nye Hjem derimod blev jeg behandlet som voxen Person, der kunde gjøre, hvad han vilde; hvilket jeg, som man kan vide, fandt meget behageligt, skjøndt jeg iøvrigt kun gjorde liden Brug deraf: Alt var saa vel ordnet for mig, at jeg uvilkaarlig fandt mig bedst hjemme, hvorvel Fru Therese, - saaledes bleve vi efter Frøkenens Forslag enige om, at jeg skulde kalde min Tante, - ingenlunde hørte til de egenlig Muntre eller meget Talende. Der var snarere en vis mild Alvorlighed udbredt over hende, eller, som Doktoren pleiede at sige til hende: hun saa altid sværmerisk ud Hos Frøken Ludovika, der besøgte os meget ofte, kom jeg, som jeg troer, snart til at staae meget vel anskreven; hun besad Kyndighed i mange Sager, hvilken hun gjerne meddelte, og var da altid vis paa at finde en opmærksom Tilhører i mig. Især var hun en stor Elsker af Astronomien; og naar jeg undertiden om Aftenen fulgte hende hjem til hendes Bolig, der var indenfor Østerport, standsede hun almindelig flere Gange paa Veien for at orientere mig paa Himlen. Dog var det ikke nogen egenlig systematisk Undervisning, hun meddelte; hvorimod hun især dvælede ved enkelte Stjernebilleder, som vare saa at sige Favoriter hos hende; navnlig glemte hun sjelden paa vore 65 Vandringer at omtale "Orlons Belte", "Saturni Ring", "den store Bjørn, som i Folkesproget kaldes Carlsvognen", "Leda", "Svanen", samt endelig fremfor alle den Stjerne, som kaldes "Atair", paa hvilken jeg strax mærkede, at hun havde kastet en ganske særdeles Gunst, skjøndt hun de første Gange ikke vilde sige mig Grunden dertil. Endelig bragte jeg hende engang i særdeles god Stemning, da Talen faldt paa Nordstjernen, ved at meddele hende Indskriften paa den svenske Nordstjerne-Orden, "*Occasum nescit*", og Betydningen deraf Noget, jeg havde hørt paa Landet af vor Amtmand, der var hædret med bemeldte Orden. Da vi derefter paany kom .til at behandle Atair og i nogen Tid havde dvælet ved Bestemmelsen af dens Vægtfylde, Afstand fra Jorden og Solen med flere intricate astronomiske Spørgsmaal, sagde hun endelig, efter i nogen Tid at have staaet hensjunken i Beskuelsen af titnævnte Atair:

"Jeg har, bedste Malcolm! forleden Dag, om jeg mindes rigtig, vist Dem det lille sydvestlige Hjørne paa Assistentskirkegaarden, hvor jeg ønsker, at mit jordiske Hylster, den forkrænkelige Del af mig, engang skal stedes til Hvile. Paa samme Vis vil jeg tilstaae Dem, at jeg ønsker og haaber, at den uforkrænkelige Del af

mig, mit bedre Jeg, engang, naar jeg skal bort herfra, maa finde sit Hjemsted paa Atair: der veed og fornemmer jeg, at jeg vil finde mig vel." - Og da vi lidt efter kom til at tale om "Taagepletterne" og de mange Stjerner, hvoraf disse bestode, udbrød hun: "Ja, i Sandhed! i min Faders Huus ere mange Boliger; og der er vel ogsaa beredt os Sted"; hvorpaa hun igjen vendte sig mod Atair, og da vi gik videre, saa jeg, at hendes Blikke vare vaade. Overhovedet havde hun altid ved slige Leiligheder et særegent Udtryk af Opløftelse i sit Ansigt, hvilket Doktoren paa sin Maade pleiede at betegne ved at sige, at hun saa lækkersulten ud, naar hun talte om Atair.

Jeg nægter ikke, at dette Udtryk om Frøken Ludovika forekom mig stødende, og i end høiere Grad var dette Tilfældet med Therese, der gjorde overordenlig meget af Frøkenen og udtrykte sig ganske anderledes om hende. Især talte hun, da vi vare blevne nærmere bekjendte, med Interesse om den Religionsundervisning, som Frøkenen havde meddelt hende og nogle andre unge Piger; ja, naar Talen kom herpaa, blev hun næsten varm og veltalende. "Bedre Øieblikke," sagde hun blandt Andet, "end de Timer, vi dengang havde, vil jeg aldrig kunne faae. Der var i dem Noget, som jeg næsten vilde kalde 66 forklaret, over Tante Ludovika. Ja, selv den Time, som kom næst efter, var bedre end alle de andre; og dog var der ingen anden Ting, hvori Tante var saa stræng som just i Religion: saasnart vi toge en Feil i Lærebogen og blot sagde f.Ex. et men for et og, saa fik vi strax t g; "thi", sagde Tante, "alt Andet er Menneskeværk, og der kan man tit sætte Noget i Stedet; men i Religionen der staaer ikke et eneste Ord uden Hensigt, og selv den mindste Forandring kan her aabne Vei for de værste Vildfarelser.""

Det forekom mig, at Frøkenen havde Ret heri, og jeg fik hende ganske kjær, naar Therese saaledes roste hende. Lidt efter yttrede jeg til Therese, at hun vist havde været Frøken Ludovikas Yndling imellem Eleverne: "Ak nei," svarede hun da: "Tante gjorde ingen Forskjel paa os; idetmindste kunde vi aldrig mærke det. Men undertiden hændte det sig, at vi, som vare i Huset hos hende, bleve bedte ud, og da vilde de Andre saa gjerne tage imod Indbydelsen, men jeg havde mere Lyst til at blive hjemme; og det, troer jeg nok, at Tante gjerne vilde have. Saa havde vi det rigtig deiligt, naar vi sad der alene om Aftenen; og da fortalte Tante saa Meget baade af Historien og Mythologien og meget Andet, saa at vi derover tit glemte baade Thetid og Sengetid, indtil de Andre endelig kom hjem."

Jeg kunde ret levende sætte mig ind i, at disse Aftener havde været, som Therese sagde, deilige; og skjøndt jeg nu kun sjelden gav mig af med at phantasere, saa kunde jeg dog ikke lade være at forestille mig, hvor morsomt det vilde have været at indtage tredie Mands Plads i dem. Dog var det ikke lang Tid, jeg dvælede ved Forestillingen herom; thi Damerne viste mig med hver Dag mere, at de virkelig betragtede mig som et Medlem af deres Kreds, og jeg følte saaledes ingen Tilskyndelse til at opsøge i Phantasien, hvad jeg saa tilfredsstillende fik i Virkeligheden. Et Bevis paa vort venskabelige Forhold, men af en noget overraskende Art, gav Frøken Ludovika mig en Dag ved at foreslaae, at vi skulde træde i Correspondance sammen. - Noget forundret over dette Forslag udbrød jeg:

"Men hvorfor skulde vi det? Vi kan jo tale sammen, saa meget vi vil!"

Frøkenen, der, som jeg siden erfarede, allerede førte en lignende Brevvexling med Therese, svarede imidlertid, at der dog var Meget, som man bedre kunde behandle skriftlig end mundtlig, ligesom hun ogsaa mente, at man i Samtale kun sjelden ret udtømte en Gjenstand, 67 saaledes som den burde udtømmes; hvorimod det skriftlige Foredrag i denne Henseende var mere fyldestgjørende. Heri maatte jeg vel give hende Ret, men jeg havde dog dengang ingen rigtig Lyst til at indlade mig paa Sagen, saameget mindre, som jeg syntes, at jeg havde Nok at skrive til mine Lærere jeg har imidlertid, som saa mangen anden brav Karl, altid havt vanskeligt ved at sige Nei til det kvindelige Kjøn, og jeg rettede mig derfor ogsaa nu efter Frøkenens Ønske, hvilket til Belønning indbragte mig Adskilligt, som interesserede mig meget.

Af mine egne Breve vil jeg ikke meddele Læseren Noget: de maae have været meget daarlige, eftersom Frøkenen, der dog altid var en mild Dommer imod mig, engang efterat have seet min danske Stilebog opfordrede mig til at skrive mine Breve ganske som mine Stile. Derimod vil jeg aftrykke et Brudstykke af et af Frøkenens Breve, som berørte hendes og Thereses Samliv, paa hvilket vor Brevvexling var blevet henledet, og hvorom jeg da fik adskillige Meddelelser. En af de mere betegnende blandt disse indeholdtes i nævnte Brudstykke, der lød saaledes:

- - "Af vor Samtale veed De, bedste Malcolm! at jeg foruden den hellige Skrift, Lærebogen, Catechismus og de andre af Gud selv og hans Udsendte til vi Menneskers Frelse givne Værker endvidere pleiede at lade mine Elever læse alle Slags gode Bøger, som handlede om Religion, Moral og de Videnskaber, der ellers kunne opløfte Hjertet til ret at nyde og smage Guds Herlighed, saasom Astronomi, Mythologi, lidt Anatomi - denne dog med Forsigtighed behandlet - samt flere lignende. Blandt andre findes der en for Barnehjertet høist tiltalende Bog, der fører Titelen: "Hr. Rahlffs Samtaler med sine Elever om det andet Liv". Denne herlige Mand udvikler paa en saa gribende Maade det bedre Hinsides, at alle hans Elever, især en lille Pige ved Navn Lise, udbryde i Ønske om, at denne vor Prøvetid herneden dog snarlig maatte være tilendebragt; og - jeg nægter det ikke - paa mig gjorde hans Ord samme Indtryk: - end mere greben af dem var dog min Therese. - - Samme Dag, vi havde læst herom, studerede vi ogsaa Naturhistorie, og fandt der blandt Andet den Notits om de bittre Mandler: at de for Dyr af Fugleslægten, og især for de tamme Fugle, indeholde en hurtig, men

for Menneskeslægten en langsomt dræbende Gift. Therese sagde Intet herom; men jeg lagde nok Mærke til, at hun siden var alvorlig og eftertænksom; om Eftermiddagen 68 bad hun om Penge til at gaae ud og kjøbe Noget for. - Næste Dag var hun end mere alvorlig og, som jeg syntes, bleg og lidende, men tillige saa inderlig og kjærlig; hun søgte ret at gjøre det tilpas for Enhver og talte flere Gange om den Glæde, det maatte være at gjensees i en anden Verden med dem, man her havde elsket. - Om Aftenen havde jeg hændelsesvis et Ærende ind paa Thereses Værelse, efterat hun havde sagt Godnat: jeg gaaer derind, men - tænk Dem, unge Menneske! - tænk Dem min Skræk, da jeg seer hende sidde der med en heel Skok af Mandler - bittre! - jeg tvivlede ikke derpaa! - paa Bordet foran sig. Med en Døendes Mine vendte hun sig imod mig og sagde blot de Ord: "Tante! er det Synd?" - "Jeg veed det ikke!" raabte jeg: "Jeg veed det ikke! men, lov mig, Therese! lov mig, aldrig at gjøre det mere!" - - Et Øieblik vaklede hun, men endelig kastede hun sig i mine Arme, og, idet vi begge brast i Taarer, hviskede hun: "Tante! jeg lover det!" - Og hun holdt det; thi Thereses Ord er ubrødeligt. - Jeg greb de afskyelige Mandler, aabnede Vinduet og kastede dem alle ned i Gaarden: derpaa satte jeg mig hos Therese og forlod hende ikke, før Dagen gryede.

"Var det Synd?" spurgte hun mig; - og De gjør mig maaske samme Spørgsmaal: "Var det Synd?" - - Kjære Yngling! jeg veed det ikke! i Sandhed nei! - men jeg troer det! - jeg troer, det var Synd, - en ædel, en ophøiet Synd, men dog en Synd; - og jeg troer dette, ogsaa fordi Straffen, som allerede her i Livet saa ofte rammer Synden, ikke udeblev. - Paa Thereses egen Sundhed havde det, lovet være Gud! ingen blivende Indflydelse; men næste Morgen, da hun aabnede Vinduet: hvad saa hun da? - - alle de muntre Høns, de smaa Kyllinger og hendes kjære, kjære Duer, som uden at drømme om nogen Fare - kaglende, kurrende, jublende - fraadsede i de bortkastede Mandler!! Ak, hvor den stakkels Pige da følte Angerens Bitterhed! især da alle disse Fugle lidt efter begyndte at hænge med Vingerne, og da endnu inden Aften fem Duer, syv Kyllinger og en lille sort spansk Høne, der især var Thereses Yndling, - under store Smerter sank om og døde. --

Endnu maa jeg dog fortælle Dem, hvorledes Doktor Holm, hvis haardhjertede Natur - uden at jeg vil nedsætte noget af mine Medmennesker, det være fjernt fra mig! - dog, som mig synes, hidtil altfor lidet er bleven Dem klar: - jeg maa fortælle Dem, siger jeg, hvorledes han ved denne Leilighed røgtede sit i sig selv saa skjønne og betydningsfulde 69 Kald, - næst Sjælesørgerens maaskee det mest ophøiede af alle. - - Af Frygt for Thereses Sundhed sendte jeg Bud til ham og bad ham at komme; fortalte ham derpaa hele Begivenheden, og opfordrede ham baade til at give Therese Modgift for Legemet, hvis saa var fornødent, og tillige til som ældre og erfaren Mand at forholde hende det, som kunde siges imod selve den begangne Handling. I det Samme traadte Therese ind, og tænk Dem, bedste Malcolm! tænk Dem, De, som selv har et fintfølende Hjerte! - thi jeg veed, at det har De! - da gik han uden den mindste Forberedelse hen til hende og sagde: "Hør nu, min Tøs! naar Du næste Gang vil tage Livet af Dig, saa maa Du ikke bruge saadanne langsomme Midler, der virke om et halvthundrede Aar. Nei, vil Du gjøre Noget af den Slags, saa tag Du Dig en dygtig Portion Rottekrudt; det gjør en ganske anden Effekt. - Med bittre Mandler kan saadanne store, firskaarne Pigebørn, som Du, ikke udrette Noget: det er kun for smaa Piphøns!" - -

Hvad siger De, unge Menneske! om saadanne Ord, efter en saadan Begivenhed, til et saadant Væsen som Therese?!" - -

Jeg kunde ikke Andet end være enig med Frøkenen i hendes Betragtning af Doktorens Adfærd; og paa mig gjorde den nævnte Begivenhed et helt andet Indtryk, end den syntes at have gjort paa ham. Jeg følte Uro og Skræk ved Tanken om, at det dog havde været saa nær ved, at jeg aldrig skulde have seet Therese, og jeg gik den Aften meget tidligere, end jeg pleiede, ned i Dagligstuen, for at forvisse mig om, at hun virkelig var der. Hun sad rolig og syede ved Lampen; og efterat have sagt Godaften satte jeg mig i nogen Frastand og betragtede hende stiltiende. Der var, syntes mig, foregaaet en Forandring imellem os: jeg vidste en af hendes Hemmeligheder og var anderledes end før indviet i hendes Forhold Og hun selv, hendes egen Person forekom mig ogsaa ligesom forandret: der var udbredt noget Helgenagtigt over hende; og som hun sad der saa stille og fordybet i sit Arbeide, havde jeg en inderlig Fornemmelse af, at man ikke turde give hende Uret, naar hun vilde tilhøre Himlen. Og dog var hun tillige saa jordisk deilig: hendes fyldige Skikkelse, hvor gjorde den sig ikke gjældende i den mørkeblaae Silkekjole! og idet hun bøiede sig fremad, saa at Lampen kastede sin fulde Glands paa den hvide Nakke 70 og de tykke blonde Flætninger: hvor levende følte jeg da ikke, at dette dog ei tilhørte Himlen, men at det var, jeg maatte næsten sige, for godt til den. - "Jeg har," tænkte jeg, "ofte i Romaner læst om de ravnesorte Lokker, der toge sig saa fortryllende ud til den snehvide Hals; men hvor det er en dum, klodset Smag, der passer for dem, som finde Behag i, hvad der er rigtig grelt! Nei, man skulde blot see dette: - Enhver maa jo dog tilstaae, at noget Deiligere kan der ikke sees!" - - Som jeg saaledes sad og betragtede, kan jeg sige, at det, man kalder Skjønhedssands, for første Gang blev vakt hos mig: jeg havde før altid ifølge en Art Tradition antaget, at blot den kunde være virkelig smuk, som havde sort Haar og krum Næse og derhos var høi og smekker: baade af min Farbroder og Præsten havde jeg saa ofte hørt dette udtale, at skjøndt jeg aldrig selv havde havt nogen Fornemmelse deraf, ansaa jeg det dog for en given Sag. Og nu saa jeg paa een Gang just alt det Modsatte og følte dog med en saa uendelig Vished, at dette var smukt.

De Timer, jeg havde frie, tilbragte jeg nu næsten udelukkende i vor lille Familiekreds; hvilket altid syntes at behage Therese. Hun spillede og sang nu ofte, hvad hun tidligere ikke havde gjort, og jeg hørte med inderligt Behag paa de smaa idylliske Viser af "Høstgildet" og "Peters Bryllup". Til Gjengjæld maatte jeg,

skjøndt det i Begyndelsen generede mig, undertiden læse høit; og det var da altid med en særegen Interesse, jeg læste de Fortællinger, hvori Navnet Therese forekom: jeg syntes, at de havde et ganske andet Liv end de, med hvilke det ikke var Tilfældet. Det vakte derfor i høi Grad min Deltagelse, da Frøkenen en Aften, da ogsaa Doktoren var tilstede, havde en Bog med sig, af hvilken hun var meget indtagen, nemlig "Martin Luther" af den tydske Forfatter Zacharias Werner, som i den Tid havde ikke faa Beundrere. Hun meddelte os noget af dens Indhold og berettede blandt Andet, at der i den var den alleryndigste lille Pige ved Navn Therese. "Hun er," fortalte Frøkenen, "kun 9 Aar gammel og døer en Dag i et skrækkeligt Tordenveir, dels af Luftens Tryk og dels af Kjærlighed til en Yngling paa femten Aar, som hedder Theobald, og som ogsaa tilsidst døer, dels af et Kaardestød og dels af Længsel efter den lille forudgangne Therese." - -

"Dersom Kaardestødet ellers har været forsvarlig ført," sagde Doktoren, "saa vilde den sidste Grund slet ikke behøves."

"Da de see hinanden første Gang," fortsatte Frøkenen uden at tage 71 Hensyn til Doktorens Bemærkning, "udraabe de begge: "En Engel!" og de ere ogsaa af Forfatteren fremstillede ganske som Luthers og Catharina v. Boras Skytsengle. Han spiller desuden paa Fløite og hun paa Cithar."

Da jeg naturligvis senere læste Bogen, kan jeg bevidne, at Alt forholdt sig, som Frøkenen sagde; ligesom hun ogsaa ganske holdt sig til Sandheden, da hun fremdeles vedblev: "Men idet de døe, udsynge de sagte, eller, som der staaer paa Tydsk, "singen sie leise" hinanden ved Navn, og i deres Dødsstund er det da egenlig først, at man ret erfarer deres Kjærlighed. Dog sige de ikke Navnene ganske, som de ere, men hun henaander *Theos-bald!* og han derimod *Theou-rosa.* - Det er mig ikke ganske tydeligt, hvad det egenlig skal sige," tilføiede Frøkenen og saa spørgende paa Doktoren.

"Det er noget Sludder," svarede Doktoren: en Oplysning, som imidlertid ikke tilfredsstillede Frøkenen, hvorfor hun henvendte sig til mig, som da i al Beskedenhed svarede: "*Theos-bald,* det er halvt Græsk og halvt Tydsk og betyder Gud-snart; og *Theou-rosa,* det er halvt Græsk og halvt Latin, og betyder Guds-Rose."

"Ak, hvor det er smukt og kunstigt", udbrød Therese.

"Ja, svært udspekulert," sagde Doktoren; "men Gud veed forresten, hvor den lille Therese havde lært Græsk fra?"

"Maaskee i Klosteret," svarede Fru Therese.

"Kunde det maaskee ikke være som en Art Inspiration i Dødsøieblikket," sagde Frøkenen. - "Paa første Pintsedag blev der jo ogsaa talt forskjellige Tungemaal af dem, som ikke havde lært Sligt," tilføiede hun i en noget usikker Tone.

"Aa ja," svarede Doktoren, "og ligesaa gik det jo ved Babels Taarn."

Uden at bryde mig om at løse dette Problem, kunde jeg derimod ikke Andet end inderlig sympathisere med Theobald, naar han ved at see Therese udbrød "en Engel!" eller naar han sagte henaandede "*Theou-rosa!*" - Efter Thereses Ønske læste jeg den hele Tragoedie høit for hende, og ønskede i den Tid Intet høiere end ret at ligne Theobald Ja, jeg vil ikke fordølge, at jeg i den Anledning endog kjøbte mig en Fløite og begyndte at tage Musiktimer. Da jeg frygtede, at man skulde læse for meget i min Sjæl, turde jeg dog ikke øve mig hjemme, men vandrede ud paa Østerfælled, og gik der omkring og blæste. Localet var imidlertid ikke heldig valgt: saasnart Himlen ogsaa begyndte at blæse, fløi Tonerne fra mig; og adskillige Gange 72 maatte jeg desuden finde mig i at blive antaget for Piber-Aspirant, Noget, som slet ikke smigrede mig. En desto mere ublandet Nydelse havde jeg ved vor Læsning hjemme. Den store og den lille Therese smeltede sammen til een Person for mig; og medens jeg læste det Øvrige, glædede jeg mig til de Scener, hvori "Therese" forekom. Engang kunde jeg ikke lade være at omtale den Lighed, som jeg saaledes fandt mellem Fru Therese og hendes Navne; men hun svarede mig da vistnok mildt, men ogsaa noget alvorlig: "Ak nei, det maa De ikke sige; - saa reen og overjordisk er vel næsten Ingen, og allermindst jeg; det føler jeg kun altfor dybt." Men jeg følte herved kun desto dybere, at jeg dog havde Ret, og at hun blot ogsaa i elskelig Ydmyghed stod ved Siden af Werners lille Helgen.

Naturligvis vilde jeg være bleven uendelig lykkelig, hvis Therese havde yttret Noget om en tilsvarende Lighed mellem mig og Theobald. Dette skete imidlertid ikke; men Frøkenen, som saa ofte kom mig til Hjælp, skaffede mig dog paa en Maade ogsaa dette Ønske opfyldt Ved Siden af sine mange Fortrin havde hun, som jeg troer, den lille Svaghed, at hun ikke vel kunde tie, især hvor der var Tale om Noget, som hun troede interesserede hendes Venner. Hun berørte saaledes en Dag, at hun havde modtaget et Brev fra Therese, og at deri ogsaa fandtes Noget om mig. Da hun vistnok mærkede, at jeg meget gjerne vilde see dette, laante hun mig Brevet, idet hun ligesom undskyldende tilføiede, at hun troede, det var meget gavnligt for Ens Selvkjendskab, om man saaledes kunde erfare Andres uforbeholdne Yttringer om En. Jeg gav hende ubetinget Ret og jublede i mit Hjerte, idet jeg tog Brevet til mig. Mit Besøg fik derpaa en hastig Ende og jeg løb, saa hurtig jeg kunde, ud af Østerport, uden dog at kunne vente med Læsningen, til jeg naaede mit Hjem. Da jeg kom ud i Alleen, sprang jeg over Grøften og tog Post inde bag et Træ, hvor Ingen kunde see

mig; og her fremtog jeg da paa een Gang ilsomt og nølende det lille fine Brev. Jeg betragtede det T.M. i det grønne Segl, som jeg allerede saa ofte havde betragtet med Længsel efter at see det paa et Brev, som jeg maatte bryde; et Øieblik dvælede jeg ved Underskriften: "Din Th."; og derpaa stjal jeg mig til hastig at kaste et Blik ind i Brevet paa det Sted, hvor jeg omtrent ventede at finde det, som angik mig. Da jeg der fik Øie paa et "Conrad", følte jeg, hvorledes jeg rødmede, og idet jeg urolig saa mig om, lukkede jeg hastig Brevet sammen og skjulte det hos mig: jeg syntes, at der nødvendig maatte 73 være usynlige Tilskuere; og det varede flere Minuter, førend jeg igjen vovede at begynde.

Men da jeg nu saa, at Brevet udtrykte meget velvillige Følelser, tabte jeg igjen Modet til at læse videre: jeg knappede min Frakke op og i, for ligesom at skaffe mig Paaskud til at udsætte Læsningen, og dog kunde jeg med det Samme ikke bare mig for at titte efter, hvad der stod Endelig læste jeg det da; og hvad jeg havde brugt saa mange Omsvøb for at udfinde, lød, forsaavidt det angik mig, saaledes:

"Hvad Du, bedste Tante! yttrer om Conrad, er just det Samme, som har foresvævet mig. Du husker, at jeg havde tænkt mig ham ganske anderledes, og især meget yngre; som jeg troer, at jeg engang tilstod Dig, stod det for mig, som om han maaskee skulde erstatte mig den Lykke, det vilde have været, dersom Malcolm og jeg i vort Ægteskab vare blevne velsignede med Børn; jeg syntes, at det var saa naturligt, at min Mands Brodersøn kunde blive næsten som min Egen. Til denne Forventning svarede han jo rigtignok slet ikke; men skjøndt jeg derfor i Begyndelsen var ligesom noget undseelig, saa bleve vi dog snart gode Venner, da han var saa forstandig og venlig; og det varede ikke længe, før jeg betragtede ham næsten som en yngre Broder.

I den senere Tid synes jeg igjen, at det er noget anderledes og næsten mere, som jeg først havde ventet. Han er saa barnlig og tillige saa god og kjærlig i sit Væsen, at mit Hjerte ret kommer ham imøde; og tit naar han træder ind og saa venlig siger Godaften, faaer jeg ret en inderlig Lyst til at sige ham, hvor meget jeg holder af ham; og jeg er ofte vred paa mig selv, fordi jeg synes, at jeg ikke er saa kjærlig imod ham, som jeg burde være og i Hjertet har Lyst til.

Blot een Ting har jeg imod Conrad: - jeg frygter, kjæreste Tante! at han ikke er rigtig religiøs! Han følger nok med, naar jeg gaaer i Kirke; men af sig selv falder det ham aldrig ind Jeg kan endogsaa mærke, at han ofte morer sig over *Dr.* Holms underlige Spotterier; og hvor stor Agtelse jeg endog i mange Henseender har for Holm, saa er jeg dog nu næsten bange, hvergang han kommer. Derimod var jeg meget glad over, at Conrad kom til at læse den skjønne Tragoedie "Martin Luther", og fandt saa stort Behag i dette Digt, der er saa rigt paa religiøs og opløftende Følelse.

-Jeg maa dog fortælle Dig, at han forleden Dag paa sin venlige Maade sagde til mig, at jeg lignede den lille Therese. Jeg behøver ikke 74 at sige Dig, at jeg kun altfor vel følte, hvor meget han deri tog feil; men det var dog underligt nok, at vi To just Dagen iforveien havde talt om, at han lignede Theobald Jeg havde nær fortalt ham det; men den dumme Undseelse, som altid kommer over mig, gjorde, at jeg taug stille." - -

Som man kan vide, følte jeg mig inderlig henrykt over, at Therese skænkede mig saa megen deltagende Opmærksomhed; og da jeg om Aftenen skulde ned til Thebordet, var jeg høist lykkelig over den Sindsstemning, hvormed jeg nu vidste, at hun modtog mit Godaften; ja, jeg kunde ikke lade være med sød Frygt at tænke mig den Mulighed, at hun kunde give efter for den Lyst, hun havde berørt i Brevet: Noget, der dog desværre ikke blev Tilfældet. - Imidlertid øvede jeg mig flittig paa Fælleden, og levede mig med en vis blid Glæde mere og mere ind i den Tanke, at jeg var Theobald; derimod vilde jeg Intet have forandret ved Therese. Frøkenen styrkede mig i min Illusion, idet hun ofte ikke kunde bare sig for at kalde mig "Theobald"; og da hun, som rimeligt var, kaldte Therese "Therese", var Situationen let at vedligeholde. Uheldigvis benævnede hun mig ogsaa engang Theobald i Doktorens Nærværelse, hvilket gav ham Anledning til først at gjøre Nar baade af Theobald og Therese og siden, da jeg ved hans Bortgang fulgte ham ud, at sige til mig:

"Hør nu, min unge Ven! tag imod et godt Raad, og vogt Dem for at blive bortskjørtet af disse meget rare, men ogsaa meget forskruede Fruentimmer. Det er farligt i Deres Alder; og giver De for meget efter, saa kan De let komme til engang at svare høie Renter af den nærværende Tids Delice."

Disse, som jeg troer, velmente Ord havde dog ikke den tilsigtede Virkning, men mishagede mig tvertimod meget. Det forekom mig oprørende at kalde disse elskværdige Damer forskruede og at tale om at blive "bortskjørtet" af dem; og da jeg kom ind igjen, havde jeg en Fornemmelse af, at jeg skyldte dem dobbelt Hengivenhed, for ligesom at give dem Opreisning, fordi jeg havde hørt dem omtale saaledes.

Hvorvel min Hengivenhed for Doktoren saaledes var i stærk Aftagende, havde jeg dog i denne Tid næsten større Længsel efter hans Komme end nogensinde før. Grunden hertil vilde jeg ikke være mig bevidst, og da den et Par Gange faldt mig ind, viste jeg den rødmende og leende bort som en Urimelighed; men jeg skulde tage meget feil, 75 om den dog ikke - saa underlig er den forelskede Ungdom! - laa deri, at han næsten var den Eneste, som kaldte Therese Fru Malcolm; thi Frøkenen kaldte hende ved Fornavn, og Pigen benævnede hende blot "Fruen". Og dog lød denne Benævnelse "Fru Malcolm" saa usigelig vel i mine Øren! - det var jo mit Navn: det lød, hviskede jeg til mig selv ganske, ganske sagte, som om hun var min -

min Frue. Ja, da Doktoren engang havde været længe borte, kunde jeg ikke bare mig for selv at kalde hende ved Efternavn, istedetfor som ellers "Fru Therese"; dog fortrød jeg det strax, saasnart den kildr ende Lyd naaede mit Øre; jeg blev skamfuld over mig selv, og det blev endnu værre, da Therese misforstod mig og spurgte, hvad der var passeret, siden jeg talte saa fremmed til hende. For Fremtiden maatte jeg da nøies med at udtale den kjære Benævnelse i Eenrum; men - ja, jeg gjentager det: saa underlig, men tillige saa inventiøs er den forelskede Ungdom - jeg, som aldrig tilforn havde lagt Mærke til, om der blev ringet paa Klokken eller ikke, jeg fik nu paa een Gang det fineste Øre for dens sagteste Klang og ilede, hver Gang jeg hørte den, som et Lyn ned ad Trappen for at komme Pigen i Forkjøbet; - Noget, der iøvrigt ikke var vanskeligt Jeg kan med Sandhed sige, at det ikke var mig klart bevidst, hvorfor jeg gjorde det; men jeg bør heller ikke fordølge, at jeg havde en Følelse afrig Løn for min Møie, naar den Ringende da spurgte efter "Fru Malcolm"; og gjorde han det ikke, da vidste jeg dog uvilkaarlig selv at skaffe mig min Løn, idet jeg efter Omstændighederne svarede: "De vil tale med Fru Malcolm; jo, hun er hjemme"; eller: "Nei, De gaaer feil; Hr. N. boer ikke i dette Huus; her boer Fru Malcolm"; - eller noget Andet, hvadsomhelst, naar blot det tillokkende Navn indeholdtes deri.

At denne Yttring af min Følelse ikke var enestaaende, vil man iøvrigt let kunne forstaae. Alt hvad der havde nogen Forbindelse med Therese, fik derved en Trylleglands i mine Øine; ja, jeg syntes, at Folk saa anderledes ud, naar de kom fra hende, end naar de gik til hende. Jeg var ikke blot forelsket i hende selv, men jeg kan næsten sige, at jeg havde en lignende Følelse for hendes Breve, for de Bøger, hvori hun havde skrevet sit Navn, for det Sybord, hvorved hun arbeidede, og det Tøi, hvori hun klædte sig. Blandt Andet havde hun et rødt Shavl med hvide Palmer, hvilket hun pleiede at tage paa, naar hun besørgede sine smaa huslige Sysler; for dette, som sædvanlig hang i Forstuen, naar det ikke blev benyttet, følte jeg især Tilbøielighed, og 76 saa ofte jeg gik forbi og vidste mig ubemærket, kyssede jeg det gjentagne Gange, ligesom jeg ogsaa mangen Aften sent og mangen Morgen tidlig, medens det øvrige Huus sov, har listet mig ned for at have den Fryd at svøbe mig ind i dette lykkelige Klædebon, der saa tit omsluttede min Kjærligheds Gjenstand

Under alt dette var jeg meget flittig, og mine Lærere bevidnede mig ofte deres Tilfredshed En Dag indtraf der imidlertid hos en af dem Noget, som i flere Timer berøvede mig al Agtpaagivenhed Denne Præceptor boede langt fra mig, og det var derfor ordnet saaledes, at jeg undertiden udarbeidede de Opgaver, han gav mig, hjemme hos ham; hvilket da skete i et Værelse, som kun ved et Skillerum var adskilt fra hans eget: han var en Bekjendt af Doktor Holm, som ofte besøgte ham og flere Gange havde truffet mig der, ligesom jeg ogsaa kunde høre dem tale, naar jeg sad i Sideværelset Da jeg den nævnte Dag havde siddet i nogen Tid og spekuleret paa Cirkelens Qvadratur, hørte jeg Doktoren komme, og efter nogen Tids Forløb drog deres Samtale, der blev ført temmelig høit, min hele Opmærksomhed bort fra Mathematiken. De kom først til at tale om Ægteskab mellem Nærbeslægtede, hvilket Doktoren erklærede for i Regelen at være meget forkasteligt, skjøndt han mente, at det var Noget, som i vor Tid ikke kunde vedkomme Lovgivningen. "Her i Landet," tilføiede han, "ere Bestemmelserne derom nu specielt urimelige, idet man tillader Ægteskab med en kjødelig Farbroder eller Morbroder, men forbyder det med Farbroders eller Morbroders Enke, som dog ikke har een Draabe Blod fælles med sin Mands Broder- eller Søsterbørn." Jeg rødmede som sædvanlig, naar Noget kunde henføres til mit og Thereses Forhold, men kunde iøvrigt ikke Andet end give denne Tale mit udelte Bifald; ligesom det ogsaa lød som Musik i mine Øren, da min Lærer bemærkede, at man let erholdt Bevilling til Giftermaal af sidstnævnte Art; hvortil Doktoren, saavidt jeg husker, imidlertid svarede, at det just allerstærkest viste Lovgivningens Urimelighed, naar der kunde være Tale om at give Dispensationer i Forhold, hvor Reglerne skulde hvile paa Naturlove: Sligt, mente han, kunde kun være tjenligt for det catholske Præsteskab og dets Myndighed Da den Anden dertil svarede, at Sagen jo maaskee kunde være ligesaa tjenlig for det danske Cancelli og dets Myndighed, gik Samtalen over paa Politikens Omraade og havde ikke nogen særlig Interesse for mig, førend jeg pludselig hørte Thereses og Frøken Ludovikas 77 Navne, hvilket jog mig op som Trompeten Krigshingsten. Det var min Lærer, der lod til at have ældre Bekjendtskab til Damerne, og som gjorde et Spørgsmaal dem angaaende, hvorpaa Doktoren svarede med at udtale sig meget stærkt om hvad han kaldte deres fjantede Sentimentalitet. "Ved den Gamle," hørte jeg ham sige, "er der naturligvis ikke Noget at gjøre: hun er og bliver gal. Den Unge derimod er i sig selv slet ikke ilde og kunde endogsaa blive meget flink, naar hun blot kunde blive gift engang. Men naturligvis maa det store, fyldige Fruentimmer blive sentimental, naar hun sidder der hen som Enke nu snart paa tiende Aar. - Naar hun blot fik et Barn eller to om Aaret, saa gik det nok over." - -

Jeg hørte ikke mere, saaledes susede det for mine Øren: jeg var rasende over den Maade, hvorpaa de omtalte Therese, og dog blandede der sig i mit Raseri en vis Henrykkelse. De sad der og talte høit om Ting, som neppe turde henaandes i den sagteste Tanke: - at være gift med Therese! at faae et eller to - - ah, jeg kunde ikke gaae videre, men greb i Hast efter en af mine Bøger for at lede Sindet hen paa noget Andet. Det var en Bibelhistorie jeg fik i Haanden. Idet jeg slog op i den, traf jeg paa Fortællingen om den taalmodige Hjob og hans 10 Børn, og kom til at tænke paa den Tid, da jeg sad med Christian og Thomas under den store Eg og udmalede, hvorledes jeg vilde vinde 7 Landslag istedetfor de 7 Sønner og 3 Søslag istedetfor de 3 Døttre. - "Ja det var dengang: da kjendte jeg ikke Therese; men nu - -." Jeg kunde ikke længer holde det ud, og da Doktoren i det Samme gik, skyndte jeg mig saa meget som muligt med ogsaa at komme ud i det Frie, hvor jeg længe forgjæves søgte at faae min Ligevægt tilbage.

Med mere end almindelig Heftighed knugede jeg det røde Schavl til mit Hjerte, da jeg igjen stod i vor Forstue, og med endnu mere Tilbedelse end sædvanlig iagttog jeg Alt hvad der vedkom Therese. Jeg traf hende idag i en Situation, hvori jeg aldrig før havde seet hende, og som jeg ikke havde tænkt mig mulig for hende: hun skændte paa sin Pige, og det endog temmelig alvorlig. Denne Pige var overhovedet en meget forsømmelig Person, men idag havde hun især vist sig uforsigtig ved at lade en Lem staae aaben i en mørk Gang, som nogle smaa Børn pleiede at løbe igjennem, naar de legede; hvorved et Par af dem vare komne til Skade. Det var i Anledning heraf, at Therese mod Sædvane brugte sin huusmoderlige Myndighed, vistnok alvorligt, men tillige saa yndigt og indtrængende, at jeg ingensinde 78 havde hørt nogen Prædiken, der forekom mig halvt saa opbyggelig. Og hvor fandt jeg ikke den forsømmelige Pige lykkelig: hvad vildejeg ikke have givet for at være i hendes Sted! Der var næsten Intet, syntes mig, som kunde sammenlignes dermed Det var en saa ny Stilling, hvori Therese her viste sig; - hvor kildrende og tillokkende maatte det ikke være at bringe hende i denne og at være Gjenstanden for hendes yndige Vrede!

Jeg fik en saadan Længsel herefter, at det formelig betog mig som et Slags Mani; og jeg tænkte hele Dagen næsten ikke paa Andet, end hvorledes jeg dog skulde bringe det til at faae Skænd af hende. Det faldt mig først ind at gaae ned og igjen lukke Lemmen op for Børnene; men det var mig dog baade for dumt og for ondskabsfuldt, hvorvel det en Tid lang var det Eneste, jeg kunde finde paa; thi jeg havde, som sagt, aldrig før seet Therese vred Endelig sent om Aftenen kom jeg til at tænke paa, at hun oftere havde yttret Mishag med, hvad Frøkenen kaldte Doktorens Religionsspotterier, ligesom jeg ogsaa erindrede, at hun i sit Brev til Frøkenen havde yttret nogen Frygt for min Religiøsitet.

Tanken herom greb jeg med den største Glæde: "Jeg har det!" raabte jeg, idet jeg foer op: "Jeg vil være ugudelig! ja, rigtig gudsforgaaen, ti Gange værre end Doktoren! Jeg river ned paa Pastor X.; jeg troer ikke paa Djævelen; og imorgen er det Søndag, saa begynder jeg strax med ikke at gaae i Kirke!"

Jeg spildte virkelig heller ingen Tid, førend jeg næste Dag begyndte. Da Therese som sædvanlig spurgte mig, om jeg vilde gaae med hende i Kirke, svarede jeg, skjøndt jeg havde inderlig Lyst til at ledsage hende, dog temmelig rask, at jeg idag vilde bestille andre Ting, og at jeg saaledes ikke kunde have den tiltænkte Fornøielse. Jeg saa tydelig, at dette Svar ikke behagede hende; dog gjorde hun ingen Indvendinger, men lod mig blive ene tilbage, halv elendig og halv lykkelig over, at jeg havde begyndt saa tappert. Engang var jeg dog nær ved at løbe efter hende; men inden jeg endnu fik min Frakke paa, samlede jeg mig igjen og tilbragte siden Kirketiden med at tænke paa ny Ugudelighed, hvortil jeg da ogsaa snart fik Anledning. Da jeg nemlig lidt før Maaltidet traf Therese, kom hun mig venlig imøde, men sagde dog ligesom lidt bebreidende, at jeg var gaaet glip af en meget smuk og tiltalende Prædiken. Idet jeg samlede alt mit Mod, svarede jeg, at jeg ret gjerne vilde troe hende, men at jeg dog maatte tilstaae, at jeg 79 slet ikke holdt af at høre Prædikener. Da hun overrasket spurgte om Grunden, svarede jeg, at det altid var det Selvsamme, man fik at høre, ligesom det ogsaa plagede mig, at jeg stedse, naar Præsten begyndte en Sætning, vidste Alt, hvad der vilde komme efter, inden han i sit udtværede Sprog var kommen halvt tilende. Istedetfor, som jeg havde haabet, at blive vred svarede Therese imidlertid paa den blideste Maade: "Men kjæreste, bedste Conrad! Om det nu ogsaa var saa, og om endog de, der ere klogere og mere belæste end vi Andre, ofte vide Meget af, hvad Præsten kan sige: er det saa dog ikke alligevel velgjørende at samle sine Tanker fra al Adspredelse og med hele den øvrige Menighed at henvende dem til det høieste Væsen?" - Jeg havde den inderligste Lyst til at kaste mig for hendes Fødder og give hende Ret; men ak! hun havde jo endnu ikke skændt det allermindste paa mig. Med blødende Hjerte svarede jeg hende derfor i en haard og spottende Tone, saa at hun taug stille og bedrøvet vendte sig fra mig; hvorpaa hun lidt efter forlod Stuen.

Til Middag ventede vi Doktor Holm, og inden Therese kom tilbage, havde han indfundet sig. Ved Maaltidet kan jeg, for at betjene mig af en udtryksfuld Lignelse, sige, at det var, som om Fanden selv red mig. Doktoren kom snart i Anledning af Søndagen ind paa sit Yndlingsthema, Skumleri over Kirken og dens Tjenere; og ganske mod min Følelse stemte jeg uafbrudt i, tildels endog stærkere end han selv, da jeg var uvant til den Slags Virksomhed og saaledes mindre istand til at veie mine Ord. De Andre lode begge til at være lige forundrede herover; men medens Doktoren lo og morede sig, gjorde det øiensynlig den modsatte Virkning paa Therese. I Begyndelsen søgte hun, hvad ellers aldrig var Tilfælde, naar Doktoren alene sagde Noget af den nævnte Art, at slaae vore Yttringer hen i Spøg; men efterhaanden taug hun stille, og hendes Ansigt antog et saa alvorligt og sørgmodigt Udtryk, at jeg umulig kunde have fremturet, hvis ikke Djævelen, som sagt, havde redet mig. Han gav mig uafbrudt af Sporerne, og da Samtalen nu næsten blot førtes af Doktoren og mig, og vi idelig søgte at overbyde hinanden, fik jeg fuld Leilighed til at erkjende Sandheden af, hvad der staaer skrevet: at med onde Mennesker bliver det værre og værre; de forføre og forføres. - Tilfældigvis kom Doktoren til at tage en Adresseavis i Haanden og udbrød, idet han kastede et Blik i den: "Ja, se nu der! man behøver jo blot at læse Anmeldelsen af et Dødsfald i Adresseavisen for strax at see, hvorledes Løgnen bemægtiger 80 sig Alt, hvad der nærmer sig det Hjørne. Her takker nu en sørgende Borger Præsten for "den skjønne, trøstende, uanmodet holdte Tale". Og dog tør jeg med Ed bekræfte, at Talen hverken var skjøn, eller trøstende, ja ikke engang uanmodet holdt."

"Men hvoraf kan De dog vide det?" udbrød Therese.

"Jo, jeg kjender Præsten, og af hans Beskaffenhed kan jeg med fuld Sikkerhed sige, at de Taler, han

holder, ikke ere skjønne. Borgeren kjender jeg ogsaa og talte med ham, ligesom han kom fra Konens Begravelse; men han var aldeles ikke trøstet, og for ham har Talen altsaa heller ikke været trøstende. Og hvad endelig det Uanmodede angaaer, saa forholder den Sag sig saaledes, at naar man sender Præsten et vist Gebyr og lader ham bede om "at følge", saa er Meningen, der aldrig misforstaaes, i Virkeligheden den, at han skal holde Tale."

"Det gaaer altsaa," sagde jeg, "dermed ligesom med Indbydelsen til et Bal: der staaer paa Kortet, at man bedes til The, men Meningen er i Virkeligheden, at man skal dandse."

Jeg Ulykkelige kunde som yderligere Exempel paa Affektation med end større Ret have tilføiet mig selv, der dengang i Virkeligheden var saa from og skikkelig som vel nogen 16aarig forelsket Yngling, men dog nu sad her og af al Magt agerede ugudelig.

Doktoren var i saa godt Lune, at han, som jeg troer, af Hjertens Grund lo af mit satyriske Indfald For Selskabs Skyld stemte jeg selv i; men min Munterhed mindede mig paa en traurig Maade om det berømte Sted i Odysseen, hvor

> - "Pallas Athene paa Stand blandt Beilerne vakte
> Vild og umaadelig Latter, og rent deres Sind forvilded.
> Alt lød Latteren tvungent fra deres fordreiede Kæver;
> - - i Øinene traadte
> Taarerne frem, og det bares dem for, at Jammer sig nærmed."

Vort Maaltid kunde nu iøvrigt omtrent ansees for sluttet; og efter min sidste Bemærkning reiste Therese sig og gik ud med en lille Bøining for os. Doktoren tilkjendegav mig nu sit Bifald med den friere Livsanskuelse jeg syntes at have tilegnet mig; men sjelden har nogen Ros glædet mig mindre. Til Kaffen kom Therese igjen ind: hun saa ikke paa mig, men jeg desto mere paa hende; og - jeg tog ikke feil; det var altfor tydeligt: hun havde fældet Taarer, og det for min Skyld, 81 over mit oprørende onde og løgnagtige Forhold! Nu havde jeg Nok og forlangte ikke, at hun skulde skænde paa mig: jeg følte næsten Fortvivlelse over min Opførsel, men dog et Glimt af Henrykkelse, fordi hun havde grædt for min Skyld; det havde hun aldrig gjort, hvad saa endog Doktoren havde sagt. Med hæftig Længsel ventede jeg nu paa, at han skulde gaae; men inden dette skete, var Frøken Ludovika kommen, og hun blev derpaa den hele Aften. Denne forløb med pinlig Langsomhed, og jeg holdt Conduiten saa slet vedlige, at Frøkenen, der dog ingenlunde var nogen fin lagttager, spurgte, om jeg var syg. Therese, som siden Middag hverken havde seet paa mig eller talt til mig, fæstede ved dette Spørgsmaal sine Øine paa mig med et Udtryk, som om hun ønskede, at det maatte være saa, for deri at kunne søge en Forklaring over mit Forhold. Jeg var lige ved at svare ja; men en pludselig Stolthedsfølelse forbød mig det, og jeg svarede med et muntert Ansigt, at jeg aldrig havde befundet mig bedre. Therese slog Øinene ned, og jeg knyttede Haanden af Raseri over min utidige Raskhed Endelig kom da den Tid, paa hvilken Frøkenen pleiede at gaae hjem; men iaften kom der ikke Bud efter hende: hun bad mig om at følge sig; og jeg maatte sige Godnat til Therese uden at have givet hende den mindste Forklaring og uden at have faaet et eneste venligt Ord af hende.

Den Vandring, som nu paafulgte, var skrækkelig. Himlen var saa oversaaet med Stjerner som et Logulv en Løverdag Aften med Kjerner, og da jeg kastede et stjaalent Blik op til Atair, saa jeg med Gru, at den funklede og gnistrede trods nogen Istap i Solskin. Astronomien var saaledes ikke til at undgaae. Næsten uafbrudt stod Frøkenen stille og gjorde mig opmærksom paa de talløse Skjønheder, som udfoldede sig for vore svage dødelige Øine; og ved hvert tyvende Skridt bøiede hun Hovedet tilbage og sendte en venlig Hilsen til Atair, som sikkert, hvis der er Rapport mellem os og Stjernerne, maa have følt sin høie Ro afficeret baade af Frøkenens Kjærlighed og af min fortvivlede Utaalmodighed. Endelig fik Touren da Ende: jeg forlod Frøkenen, idet hun i Gadedøren kastede et sidste Blik til Himlen; og fløi nu hjem med et Stjerneskuds Hastighed

Udenfor Huset standsede jeg et Øieblik Igjennem Sprækken paa Vinduesskodderne kunde jeg see, at der endnu var Lys i Dagligstuen, og jeg følte den hæftigste Længsel efter at gaae derind Men da jeg kom i Forstuen, turde jeg ikke, men gik langsomt op ad Trappen, idet 82 jeg standsede ved hvert Trin i et sagte Haab om, at Døren maaskee skulde aabne sig. Dette skete dog ikke, og jeg gik da ind i mit Værelse, tændte Lys og stod derpaa et Øieblik stille og lyttede. - Jeg syntes, at jeg hørte Fodtrin nedenunder, og var ikke istand til at holde det ud længer jeg tog min Beslutning, slukkede Lyset, gik ned ad Trappen og bankede ganske sagte paa Døren. Therese spurgte, hvem det var; og da jeg svarede, at det var Conrad, og at jeg gjerne vilde tale med hende, bad hun mig at komme ind. Hun sad i Sophaen og læste, som jeg siden saa, i en gudelig Bog: - paa de blonde Fletninger havde hun en lille hvid Kappe, som jeg ikke tidligere havde seet hende med iøvrigt var hun klædt, som da vi før skiltes, i den mørkeblaae Silkekjole, som hun sædvanlig bar om Søndagen. Da jeg traadte ind, reiste hun sig og kom mig imøde, og uden ret at vide af mig selv udbrød jeg:

"Kjæreste Fru Therese! Jeg kommer for - for at - - ak, De er vist meget vred paa mig!"

"Vred," gjentog hun, "nei tro dog ikke det, kjære Conrad! - Men lidt bedrøvet har jeg rigtignok været."

"Ak, jeg beder Dem, tilgiv mig, at jeg har været saadan, - saa dum og afskyelig den hele Dag igjennem!"

"Ja, jeg kan sagtens tilgive Dem, Conrad! Mig har De jo ikke gjort det Mindste. Jeg er kun bedrøvet, fordi jeg, som De veed, holder saa meget af Dem og dog næsten rnaa troe, at De savner det Bedste af Alt - Maaskee har jeg taget mig det mere nær, end jeg skulde; men jeg blev saa overrasket: jeg syntes, at De idag var anderledes, end De pleier; De er ellers saa mild og god, kjære Conrad! men idag" -

"Ak ja," afbrød jeg hende, "tro mig, bedste, kjæreste Fru Therese! det var Altsammen kun Forstillelse: jeg mente ikke et Ord af Alt, hvad jeg sagde idag; og jeg havde saadan en Lyst til at følge med Dem i Kirke: engang var jeg paa Veien dertil, men - saa lod jeg igjen være."

"Men Gud! hvorfor har De da forstilt Dem saaledes? Hvad skulde det dog betyde, Conrad?"

"O, jeg veed nu slet ikke, hvorledes det er gaaet til. Men jeg troer, jeg syntes, at De altid havde været saa venlig og elskværdig; - og nu veed jeg ikke, hvorledes det kom over mig: jeg fik saadan en Længsel efter, at De engang skulde blive vred paa mig; - - ak, kjæreste Fru Therese! det er umuligt, at De kan forstaae mig!"

"Nei, det var rigtignok underligt! Jeg synes da altid, at det er bedst, at Ens Venner holde af En."
83

"Ja, De kan troejeg føler, hvor dum og urimelig jeg har været! Og De kan ogsaa være vis paa, at jeg har lidt for det og næsten været fortvivlet ved hvert Ord jeg har sagt."

"Og for saadant et Indfalds Skyld har De talt Usandhed den hele Dag igjennem, og gjort Løier med Ting, som ere saa alvorlige! - Men Conrad! hvor kan De dog være saa letsindig! Det havde jeg aldrig kunnet troe om Dem."

"Ak, jeg veed ikke; det er, som om en ond Aand har været over mig. Men tilgiv mig, kjære, kjære Fru Therese! - Jeg skylder Dem saa Meget, saa Meget: det er just Dem, som har bragt mig til at tænke paa Religion og Alt, hvad der er godt! Før havde jeg aldrig slige Tanker; men siden jeg kom til Dem, seer jeg hele Verden anderledes end før, og jeg føler ret, at Alting er saa godt og deiligt"

"O kjære Conrad, hvis det var saa, hvor det da vilde gjøre mig lykkelig! Og det skulde jeg være Skyld i! - Ak Jeg kan jo gjerne sige Dem det, nu da vi tale saa oprigtig med hinanden Jeg bad just nylig saa inderlig om, at De maatte faae et andet Sind, end jeg da troede, at De havde; - og saa var min Bøn allerede opfyldt, inden jeg udtalte den. - - Men De kan troe, at jeg bad ogsaa om Blidhed og Taalmodighed for mig selv, hvis vi for Fremtiden skulde blive uenige; og imorgen haaber jeg vist, at jeg ogsaa nok skulde have været anderledes, end jeg har været i Eftermiddag."

"O, kjæreste Fru Therese! De har jo været just ganske saaledes, som De skulde være. - Men ikke sandt, nu er De ikke mere vred paa mig? De holder jo ligesaa meget af mig som før!"

"Ja, kjære Conrad! endnu meget mere. - Men jeg maa ogsaa inderlig bede Dem om Tilgivelse: De fik mig jo næsten vred, just da jeg burde være dobbelt kjærlig. Og hvor smukt er det af Dem, at De kommer til mig for at sige mig, hvad De her siger: jeg, som jo aldeles ingen Ret havde til at fordre Regnskab af Dem! - Men De kan ogsaa troe, at jeg skjønner paa det."

Ved disse Ord rakte hun mig begge sine Hænder, og jeg saa Taarer i hendes Øine, idet hun tilføiede: "Og nu, kjæreste Conrad! vil vi jo ret af Hjertet tilgive hinanden Alt, hvad der kan være at tilgive, og holde dobbelt saa meget af hinanden som før: - ikke sandt, Conrad?"

Jeg kunde ikke svare paa hendes Spørgsmaal, saa lykkelig var jeg. Jeg trykkede hendes Hænder til mit Hjerte; mine Øine hvilede paa hendes deilige, bevægede Ansigt og rige Skikkelse; og jeg syntes, at 84 jeg aldrig blot havde kunnet tænke mig noget Saadant Den inderligste Længsel betog mig: ude af mig selv omfavnede jeg hende, og mine Læber søgte den søde Mund, om hvilken min Attraa nu i saa mange Dage og Nætter havde drømt. Hun gjorde ingen Modstand, og først, da jeg igjen lod mine Arme synke, sagde hun sagde: "Godnat, min egen kjære Conrad! Nu maae vi skilles for iaften."

Under min i sin Tid udstrakte Romanlæsning var det altid forekommet mig urimeligt og usandt, naar der stundom blev fortalt, at "de Tvende" havde vexlet et Kys, uden at de dog derfor med det Samme betragtede sig som Forlovede. Naar Sligt havde fundet Sted, syntes mig, at Alt med det Samme var sagt og afgjort, saa at enhver Tvivl havde Ende. Saaledes gik det mig da ogsaa nu. Alting forekom mig afgjort: jeg havde ikke Spor af Tvivl om, at Therese var min, ligesom jeg selv med hver Tanke tilhørte hende. Og da hun næste Aften i Tusmørket spillede og sang nogle af sine smaa Sange, var det vel med Undseelse, at jeg igjen sagte vovede at kysse hende, men tillige med Følelsen af, at jeg dog derved ikke gjorde Andet, end hvad der nu

var i sin Orden. Therese gjorde heller Intet, som kunde udrive mig af mine lykkelige Drømme: om hun end ikke just kom mig imøde, saa unddrog hun sig dog heller ikke min Kjærlighed, men viste mig stedse en mild Venlighed, som indeholdt Alt, hvad jeg forlangte, og gjorde mig ublandet lykkelig.

Saaledes vare nogle Uger forsvundne, da Therese en Dag i Midten af Marts fik Underretning om, at hendes ældre Søster, som boede i Fyen, var bleven hæftig syg og længtes meget efter at see hende hos sig. Saa hurtig som mulig ordnede Therese sine Sager saaledes, at Frøken Ludovika, medens hun var borte, skulde bestyre Huset, og afreiste derpaa uden Ophold Det gik saa pludselig, at jeg, da jeg efter Afskeden paa Postgaarden igjen var kommen hjem, næsten ikke var istand til at fatte, at hun var borte, og at jeg maaskee i længere Tid ikke skulde see hende. - Vor lille Bolig, der nylig var saa munter og hyggelig, havde nu et melankolsk Udseende, og jeg skyndte mig blot med at komme op paa mit Kammer, hvor jeg søgte at tilbagekalde mig alle de lykkelige Timer jeg havde levet med Therese, og alle de venlige Ord, hun havde sagt mig. Midt i dette Arbeide syntes jeg 85 pludselig, at jeg hørte hendes Stemme nedenunder: jeg løb ned saa hurtig, jeg kunde, og tænkte, at Vognen maaskee kunde være gaaet istykker, eller at der kunde være kommet Afbud; - men da jeg kom ned, fandt jeg ikke Andet end de tomme Værelser. I Bordskuffen, som stod halv aaben, bemærkede jeg endel Papirer; jeg trak den hurtig helt ud og gjennemsøgte den ivrig, for maaskee at finde Noget, Therese kunde have skrevet; men det var kun gamle Regninger; og skjøndt hendes Navn jo vel stod paa dem, saa havde jeg dog nu været saa rig, at Synet deraf ikke, som for en Maaned siden, tjente til at stille min Længsel, men blot til med ny Hæftighed at vække den.

Efter et Par Dages Forløb meldte Therese os sin Ankomst til Søsterens Hjem; og derpaa fik Frøken Ludovika en fjorten Dages Tid senere et længere Brev, hvorefter den Syges Tilstand fremdeles var saadan, at Therese ikke kunde forlade hende. løvrigt befandt hun sig vel og skildrede sit Ophold behageligere, end hun havde ventet. "Især," skrev hun, "har jeg megen Glæde af de Besøg, Præsten her i Sognet, Pastor A., næsten daglig aflægger her i Huset for at trøste og opmuntre den Syge. Inden jeg saa ham, var jeg noget bange, da det var fortalt mig, at han hørte til hvad man kalder den nyere philosophiske Skole, og jeg ventede derfor, at han vilde have mange nye Lærdomme. Men dette er saa langt fra Tilfældet, at jeg tvertimod ikke har kjendt Nogen, der holder saa meget paa næsten alt det Gamle. Jeg liar hørt ham tale med flere ellers ærværdige ældre Præster, og der var adskillige Ting, hvorom selv de yttrede Tvivl og mere nymodens Meninger; men han, som var saa meget yngre end alle de Andre, var just allerstrængest og talte meget skarpt og stærkt; hvad man ikke skulde vente, naar man første Gang seer hans fine og zarte Skikkelse. Han disputerer ganske mærkværdigt, og kommer slet ikke med de Grunde, som man venter og selv kunde tænke sig, men med Beviser, som man skulde synes, at Ingen kunde falde paa, og som dog ere ganske uigjendrivelige og kunstige. Han faaer ogsaa bestandig Ret imod de Andre og har stor Anseelse hos de Fleste; ja, jeg hørte endogsaa en meget gammel Præst yttre, at han vistnok vilde blive Biskop og Tilsynsmand i Kirken. - Alligevel har han ogsaa megen Interesse for Poesi og skjøn Kunst, og jeg hørte ham forleden sige mange aandrige Ting om Billedhuggerkunsten. Han er ogsaa Baronessens kjæreste Selskab oppe paa Herregaarden, og det er nok især hende, som har skaffet ham det store Kald i saa ung en Alder: hendes Venskab 86 gjør ham ogsaa megen Ære, da det er en særdeles from og begavet Dame. løvrigt ere alle de andre Damer jeg har talt med, ligeledes enige i at rose ham. Han er ugift; og man mener, at han udelukkende vil hellige sig til sit Kald og dets høie Pligter." - Herpaa fulgte nogle Spørgsmaal om vor Tilstand hjemme og tilsidst en kjærlig Hilsen til Frøkenen og mig, forbunden med Ønsket om et snart Gjensyn.

Dette drog imidlertid mere og mere i Langdrag, og da Frøkenen efter nogen Tid blev syg, var der ikke Andet for, end at jeg idetmindste foreløbig maatte søge mig et nyt Opholdssted Efterat have skrevet til Therese derom meddelte min Farbroder mig, at jeg skulde flytte hen til Grosserer N.; og da han mente, at jeg nu var saa forstandig, at jeg nogenlunde kunde raade mig selv, blev det ordnet saaledes, at jeg kun skulde have Lidet at gjøre med Familien.

I sørgmodigt Lune forlod jeg det Sted, hvor jeg havde været saa lykkelig; men neppe havde jeg nogenlunde faaet mine Sager ordnede i min nye Bolig, førend Sorgen for Alvor indfandt sig. Da jeg en Dag gjorde et Besøg, lykønskede man mig nemlig paa min Tantes Vegne til, at hun var bleven forlovet. Jeg afviste dette leende som en Urimelighed; men nogle Timer efter traf jeg Doktor Holm, og han bekræftede det som en sikker Kjendsgjerning. Han saa paa mig, idet han fortalte mig det; men uden al Anstrengelse forandrede jeg ikke en Mine derved. Sagen forekom mig saa ubegribelig og fremmed, at jeg slet ikke kunde tænke mig den. Doktoren fulgte mig et Stykke Vei, og da jeg havde sagt ham Farvel, skyndte jeg mig hjem og lukkede min Dør i Laas. Jeg satte mig ned ved Bordet og holdt Hænderne for Ansigtet for ret at samle mig. Det Skete forekom mig umuligt, det kunde ikke være saaledes; hun havde jo holdt af mig og kysset mig: det var jo afgjort imellem os to. - Paa een Gang syntes jeg dog, at det maaskee var muligt; jeg saa mig forvirret om og vidste intet Raad i min Elendighed hvad skulde jeg tage mig for? Det var, som om min Sjæl var tagen fra mig. - Saaledes sad jeg længe og tænkte blot paa, at Therese ikke mere tilhørte mig, indtil det paa een Gang faldt mig ind, at hun tilhørte en Anden: jeg rødmede hæftig, og min tause Bedrøvelse gik over til et fortvivlet Raseri. Jeg vilde hævne mig og fremfor Alt hævne mig paa hende, som havde handlet saaledes imod mig; og den Hævn jeg vilde tage, skulde ikke være af den sædvanlige Art, men rigtig bitter og smertelig. Jeg kom til at tænke paa, hvad den gamle Philosoph havde svaret, da man spurgte ham om det sikkreste 87 Middel til at hævne sig paa sin Fjende, - nemlig de berømte Ord "Bliv bedre!" - "Jo vist," tænkte jeg, "det skulde hjælpe stort! Hun vilde da blot glæde sig over, at lille Conrad var saadan en rar Dreng; - jeg

er vis paa, at hun ikke er min Fjende: hun er endnu min allerkjæreste Ven! og just som Ven vil jeg derfor hævne mig paa hende. Jeg vil ikke blive bedre, men meer og meer ond fra denne Dag af Hun sværmer jo for Fromhed og Religion: saa vil jeg rigtig hade Alt, hvad Religion hedder; jeg vil blive lumsk og grusom og gjøre alt det Onde, jeg kan udtænke. Og naar hun da erfarer det, vil hun nok fornemme, at det er hende, som er Skyld i det altsammen; og saa har jeg maaskee dog taget nogen Hævn over hende."

- Doktoren havde hørt, at det var med en Greve, hun var bleven forlovet, og Tanken herpaa gjorde min Monolog endnu bittrere: "Det er vel altsaa for at blive Grevinde, hun har taget ham," vedblev jeg. "Hvor jeg vilde ønske, at vi fik Krig! Saa vilde jeg gaae over til Fjenden og tjene mig op til General. Og naar hun og hendes Greve da en Dag sad ved Taffelet, omgivne af hele Egnens Adelskab, saa vilde jeg komme over dem, som Coriolan over Romerne. Mine Ryttere skulde fylde deres Slotsgaard, Salsdøren slaaes op, og Therese da gjensee mig mægtig og berømt, som Herre over baade hendes og Hr. Grevens Liv. Og jeg skulde ikke som Coriolan lade mig bøie af Kvindegraad!"

- Midt under disse af min klassiske Læsning paa virkede Udbrud fik jeg en Billet fra Frøken Ludovika, hvori hun meddelte mig - - "en sørgelig og en glædelig Nyhed fra Therese. Den første er, at hendes gode Søster er død, hvilket, som De kan vide, dybt har bøiet Thereses kjærlige Sind. Men i den samme Stund er der sendt hende Trøst Den værdige unge Geistlige, der saa skjønt har røgtet sit Kald som den Afdødes Sjælesørger, har tilbudt vor elskede Therese sin Haand; og ved den Saliges Baare have de tilsvoret hinanden den alvorlige Troskabsed." - - Tillige indeholdt Billetten, at Therese havde arvet en ikke ubetydelig Formue efter denne Søster, og at hendes ydre Stilling saaledes ogsaa vilde være meget god

- I min daværende Sindsstemning kunde jeg ikke lade være at tænke, at Præsten havde friet til Therese for Arvens Skyld; dog følte jeg i det Samme, hvor ubillig min Mistanke var; thi til hende kunde man tilvisse nok frie for hendes egen Skyld Jeg fik tillige under Læsningen 88 af Frøkenens Billet Følelsen af, at jeg havde gjort Therese Uret: hun havde jo altsaa ikke taget Nogen for at blive Grevinde.

En blidere Stemning betog mig. "Jeg vil tæmme min Vrede," udbrød jeg: "jeg, som elsker Therese, vil ikke ønske Ondt over hende. Hun vil sikkert komme til at leve lykkelig ude paa Landet, og hvor hun vil gjøre Alle omkring sig lykkelige! - - Hvor Christians Fortælling om Valfred dog var sand, og hvor dens Slutning dog vil blive prophetisk, meer end jeg dengang tænkte: "Therese levede lykkelig," sagde han, "omgiven af hendes blomstrende Børn, der alle lignede den skjønne Moder baade i ydre Ynde og Hjertensgodhed" - -

--Men," vedblev jeg efter en Stund: ""Valfred døde ugift"" Det var, sagde Christian, alt hvad der behøvedes om ham. Dengang syntes jeg, at Thomas havde Ret, naar han mente, at der kunde være meget Andet at fortælle om ham; men nu seer jeg, at Christian sagde sandt. - Ja, saaledes vil det gaae. Jeg vil leve eensomt mit Liv igjennem og blot arbeide paa at blive stor og udmærket. Saa kan jeg tænke mig, hvorledes Therese engang kommer her til Byen med sin - sin Mand og sine Børn, - og hvorledes vi saa igjen see hinanden. Det er en Aften i Theatret ved en stor Fest. Jeg, som ellers ei har Tid til Fornøielser, er den Aften som første Minister iblandt Kongens Ledsagere. Logen ligeoverfor har Præstens Veninde, Baronessen, taget, og i den sidder Therese og hendes blomstrende Familie. Jeg har et alvorligt, blegt og melankolsk Udseende, og gjenkjender ikke engang min Ungdomselskede. Men hun gjenkjender mig, og har selv under Stykket næsten stedse sit Blik fæstet paa mig. "Uagtet al sin Storhed seer han dog ikke lykkelig ud," tænker hun og tilføier maaskee med et Suk: "Havde han faaet mig, da havde det dog vist været anderledes.""

- - "Ja, havde jeg faaet hende! Ak ja, hvor vi kunde have levet lykkelig sammen vi To!"

- Men dette skulde nu ikke være saa, og da Virkeligheden saaledes svigtede mig, kastede jeg mig med større Hæftighed end nogensinde før i Phantasiens Arme. Ogsaa mine nærværende ydre Forhold indeholdt megen Opfordring til at vende mig bort fra Virkeligheden. Medens jeg hos Therese havde levet i lutter Omhu og Kjærlighed, saa maatte jeg nu ganske sørge for mig selv. Med den Familie, jeg boede hos, havde jeg, som berørt, kun Lidet at gjøre: blot en enkelt Gang kunde jeg have et Ærinde ind til den og traf da almindelig den unge Frøken, en meget elegant Dame, der saa paa mig, som om hun 89 vilde sige: "Strax ud af Døren, Du afskyelige Skoledreng!" Paa mine ærbødige Andragender svarede hun med en Beklagelse over, at hendes Fader saa ganske imod hendes Ønske vilde udleie de Værelser, som man vel ikke brugte, men "som man jo ogsaa saa overordentlig godt kunde lade staae ubrugte"; hvorpaa hun bøiede Nakken tilbage, hvilket var Tegn til, at jeg kunde gaae min Vei. Dette gjorde jeg da ogsaa, og vendte mig saa med dobbelt Længsel til Phantasien og afparerede med den Sorgen, saa at denne ikke traf lige paa Hjertet, men fik en skæv Retning. - Min meste Tid tilbragte jeg saaledes nu med at skabe romantiske Æventyr, hvortil jeg hentede Elementer fra mine tvende Liv, hos Therese og paa Poulsminde, samt fra det tredie i Romanverdenen. De to sidste afgave da almindelig Udstyrelse og "Staffage" til det Længsels-Thema, som havde sin Rod i det førstes svundne Herlighed - Jeg var imidlertid fra den Tid af, da jeg levede med Christian og Thomas, altid vant til at meddele mig, og da jeg nu ikke kunde gjøre det til Personer, bidrog dette vel til, at jeg gjorde det paa Papiret; og saaledes begyndte da en Dagbog, som jeg fortsatte selv udover min egenlig sværmeriske Periode, og hvoraf jeg nu vil meddele den ærede Læser enkelte Stykker. Han vil deraf bedre end af min Fortælling kunne overskue saavel min som min Ven Christians Udviklingshistorie, hvilken nu igjen for os begge, maaskee meer end nogensinde, gik for sig gjennem Phantasier istedetfor Handlinger.

Den første Optegnelse, som jeg skal meddele, er nedskreven et Par Ugers Tid, efterat jeg havde erfaret den sørgelige Forlovelse.

Den 20. April.

Jeg vil ikke mere bryde mig om Therese: jeg vil tænke mig én anden Pige, der blot seer ud som hun, men ellers er ganske forskjellig fra hende, og ikke engang har samme Navn som hun. - Første Gang sees vi under ganske romantiske Forhold. Jeg vil være ung Skovrider og boe eensomt inde i en tyk Skov ovre i Jylland En Dag, sidst i November, har jeg været paa Jagt ude paa den store Hede, som grændser til Skoven. Men da jeg henimod Aften rider hjem med nogle Urhøns i Jagttasken, begynder der et vældigt Snefog, saa at Himmel og Jord staae i Eet, og selv jeg er nærved at fare vild Af og til maa jeg standse min Hest for at lægge Mærke til Egnen, men man kan ikke see ti 90 Skridt omkring sig: Himlen har næsten lagt sig ned paa Jorden, og naar man seer opad, er det, som om den opløste sig i lutter Snefnug. Den eneste Veiledning er enkelte Buske, som man hist og her endnu er istand til at gjenkjende.

For med større Sikkerhed at kunne dette stod jeg undertiden af Hesten og slog Sneen af Buskene. Som jeg engang var ifærd hermed, forekom det mig, at jeg i Frastand hørte Nogen raabe. Jeg stod stille og lyttede, men fornam kun Vindens Piben og den hvislende Lyd af Snefoget Paa een Gang hørte jeg igjen Raabet ganske tæt ved, og fik i det Samme Øie paa noget Mørkt, som med stor Fart kom imod mig. Jeg kastede mig paa Hesten, men var neppe kommen op, før et Par løbske Heste med en lukket Vogn fore forbi mig: paa Bukken sad to Mennesker og skreg om Hjælp med en saadan Iver, at de ikke engang lagde Mærke til mig. Jeg satte strax min Hest i Galop og red nogle Øieblikke ved Siden af Hestene, inden det lykkedes mig at faae fat i Tømmen. Da jeg havde opnaaet dette, søgte jeg ved korte og voldsomme Ryk at faae dem standsede, hvilket dog først skete, da vi kom til et Sted, hvor Sneen var blæst sammen, og hvor Farten derfor blev besværligere.

Det var den gamle Geheimeraad A. og hans deilige Datter Therese; - thi der er dog alligevel ikke noget andet Navn, som saaledes rigtig passer til hende. - De vare paa Reisen til næste Kjøbstad, og deres Kudsk var først faren vild og havde derpaa ladet sine Heste løbe løbsk Den unge Frøken takkede mig med en Varme og Hjertelighed, som gjorde mig baade forlegen og fornøiet; og da Geheimeraaden ogsaa havde udtalt sin Tak, spurgte han mig, om jeg ikke end mere vilde gjøre mig dem forbunden, ved at skaffe dem et Logis for Natten; thi til Kjøbstaden var flere Mil, hvilke det iaften var umuligt at reise. Under Forudsætning af, at de vilde nøies med Tarvelighed, tilbød jeg mit eget Hjem, og red derpaa foran Vognen, efterat Kudsken igjen havde sat sig op, hvorimod Tjeneren gik ved Hovederne af de urolige Heste. Efter nogen Vanskelighed kom vi igjen paa rette Vei, og naaede snart Skoven, hvor jeg boede: her var vel mere Ly; men Touren gik dog kun langsomt, og af og til maatte vi ganske standse, naar Hvirvelvinden blæste store Snekolonner op foran os. Kudsken bandede; Tjeneren sukkede, og jeg tænkte snart med hemmelig Glæde paa den unge Dame, som jeg i Mørket blot havde kunnet skimte, 91 snart med nogen Ængstelse paa, hvorledes jeg skulde opfylde mine Pligter som Vært mod saa fornemme Folk.

Endelig naaede vi da den lille Skovbolig med de to store Popler udenfor, hvis sidste Blade Stormen iaften førte med sig. Igjennem Vinduet skinnede Lys, og jeg slog med Ridepisken mod Ruden for at melde min Ankomst til den gamle Pige, der holdt Huus for mig. Hundene begyndte en vældig Støi, og strax efter viste hun sig selv i Døren under megen Jubel, som dog gik over til urolig Forventning, da jeg meldte hende de Fremmedes Ankomst Disse kom nu ind i Stuen, som den gamle Cathrine til min Hjemkomst havde gjort saa behagelig, som Husets Evner tilstedede. I den store tre Etagers Kakkelovn, med Frederik den Femtes og Dronning Louises Billeder paa, brændte Bøgeknuderne fra forrige Vinter; paa Kakkelovnen vare strøede tørrede Roser og Lavendler, som Cathrine i Sommer havde samlet ude i Haven; og paa Bordet var Alt stillet i Orden til Aftensmaden. De Fremmede maatte være blevne nøisomme ved den Tour, de havde udstaaet; thi de udbrød i Berømmelse over Stuens Hyggelighed og beroligede derved igjen den gamle Pige. Med fornøiet Ansigt og mange Udraab over det skrækkelige Veir hjalp hun den unge Frøken Reiseklæderne af, medens jeg viste Geheimeraaden den samme Tjeneste. Therese stod nu for mig i al sin Skjønhed med dobbelt livlig Farve efter den stærke Kulde; og jeg, en ung Jæger, som sjelden var i Selskab med kvindelige Væsener og da altid undseelig, vovede neppe ret at betragte den deilige kjøbenhavnske Frøken, den fornemste og fineste Dame jeg endnu havde seet. - Hendes milde og ligefremme Væsen gjorde dog, at jeg snart tabte Noget af min Forlegenhed: hun tilbød sig at skænke The for os; forsikkrede, at min gamle høibenede Maskine var et Vidunder til at holde i Kog, og lavede endog selv Thevandspunsch til Geheimeraaden og mig; hvilket hun paastod maatte høre sig til i Jylland efter en Reise i et saadant Vejr. Det var første Gang, hun lavede den Slags Punsch, og jeg maatte endog give hende Undervisning om, hvad der skulde bruges til den; men dog var det den bedste Drik jeg nogensinde havde faaet: den var just ikke saa stærk, men den smagte saa deilig. Hun er vist rigtig god af sig; thi Hundene, som aldrig tage feil af Sligt, vare alle omkring hende, og hvert Øieblik kom der et stort Hundehoved og lagde sig i hendes Skjød Hun fodrede ogsaa dem alle og vilde paa ingen Maade tillade, at jeg jog dem bort.
92

Om Natten laa Geheimeraaden i Gæstekammeret og Frøkenen i mine Forældres forrige Sovekammer. Henimod Morgenstunden vaagnede jeg og lyttede efter Veiret: Blæsten tog til, og jeg lagde mig ned igjen

meget fornøiet over, at de Fremmede ikke den Dag kunde reise videre. Da Uveiret vedblev, og Geheimeraaden oven i Kjøbet var bleven upasselig, maatte de endogsaa blive fire hele Dage endnu. Saa deilig en Tid havde jeg aldrig tilbragt: det var et ganske andet Liv, end jeg pleiede at føre. I Stedet for den gamle Cathrine var Frøken Therese Værtinde, og vilde selv besørge Alting: det fornøiede hende meget mere her, sagde hun, end i Kjøbenhavn. - Hun gjennemsøgte ogsaa mit lille Bibliothek, og det morede hende da der at finde en Del Bøger, som hun slet ikke kjendte; men det var rigtignok blot de gamle: de nyere havde hun alle læst, og det lod endog til, at adskillige af dem ikke vare saa ganske nye for hende. Endnu ældre var den Musik, jeg havde at byde paa; og jeg var halv forlegen, da hun endelig vilde have det gamle douce Klaver aabnet, og begyndte at spille derpaa efter min Moders Nodebog med Schulz's og Kunzens Melodier. Men da hun saa spillede saa smukt og sang saa yndigt dertil, var jeg henrykt over hendes Indfald og fik endnu mere Kjærlighed end før til den gamle Nodebog.

Det Bedste af det Hele er dog, at hun er saa fornøiet med Alting: hvert Øieblik udbryder hun i Roes over, hvor her er venligt og behageligt, og priser mig lykkelig, fordi jeg har det saa godt ja, hun har endog et Par Gange sagt, at hun aldrig vilde forlange bedre end altid at boe her. - Ja, Gud give, det var saa! - Det er rigtignok ikke en Bolig, som hun er vant til; men jeg veed ikke, hvorledes det er: jeg synes ogsaa selv, at den i denne Tid er bleven meget smukkere og lysere, end den pleier at være; og saa seer den fornemme unge Frøken nu ogsaa saa deilig ud, naar hun gaaer omkring derinde. Dog er hun ikke mindre deilig, naar hun kommer udenfor: før, da det var lidt Opholdsveir, gik hun nogle Skridt ud i Skoven med mig; og da jeg nu saa hende derude under de høie Træer, og jeg selv stod ligeoverfor med Pallas ved Siden af mig, da var det ganske, som om Billedet i den store Jagtbog var blevet levende, og hun var en af Skovens Feer, der aabenbarede sig for den unge simple Jæger og nedlod sig til at elske ham. - Ak, jeg kan huske, hvorledes min Fader fortalte, at da han første Gang saa min Moder, vare alle hans Hunde saa venlige mod hende, og det var, sagde han, fordi de kunde mærke, at hun engang skulde 93 blive deres Herskerinde: - mine Hunde vare jo ligeledes saa venlige mod den unge Frøken; maaskee, - ja Gud give, at det kunde tænkes! - -

Saaledes vil jeg have mit første Møde med Therese. Efter fire Dages Forløb reiser hun bort; men ligesom jeg længes saa inderlig efter hende, saaledes tænker hun ogsaa paa mig; og fjorten Dage efter besøge de mig paany paa Tilbagereisen. - Og da de saa igjen forlade mig, have vi smukt Veir: Skoven seer festlig ud, og alle Træerne have pyntet sig med den fineste Rim. Men det stunder ogsaa mod en dobbelt Fest: om faa Dage have vi Juul; og den fine deilige Fe har naadig nedladt sig til den unge Jæger og er ble ven hans Elskede.

Den 12. Mai.

Nu er Christian kommen til Byen for at blive her i dette sidste Halvaar før Examen. Jeg var meget glad ved at see ham, men det var dog ikke ganske som før. Han fortæller mig rigtignok endnu Alt, hvad han tænker, men jeg kan slet ikke tale til ham om mig og Therese. Statskalenderen havde han med sig, og det er mærkværdigt, hvorledes han nu kan faae ud af den Alt, hvad han vil. - løvrigt blev jeg ganske forundret, da han igaar kom og sagde til mig: "Hør Conrad, jeg har Noget at bede Dig om!" Da jeg opfordrede ham til at sige, hvad det var, udbrød han endelig efter noget Omsvøb:

"Jeg vil bede Dig om at afstaae mig Frisenborg."

"Frisenborg!" udraabte jeg.

"Ja," svarede han, "Du husker jo nok, at Du fik det paa din Part en Gang ude paa Poulsminde; og nu generer det mig bestandig. - Jeg skal sige Dig, jeg har nu ved Hjælp af Statskalenderen faaet det saaledes, at jeg er ble ven Besidder af alle de 4 jydske Grevskaber; hvormed iøvrigt ogsaa, efter et Arrangement, jeg har faaet bragt istand, følge de fire Palais'er paa Amalienborg. Men nu foresvæver det mig altid, at Du dog egenlig dengang blev den rette Eier af Frisenborg, og det generer mig, som sagt, en hel Del."

"Men generer det Dig da ikke, at Grev Friis er den rette Eier?"

"Nei, det bryder jeg mig ikke om: det kommer ikke mig ved Men med Dig er det en anden Sag."

"Nu ja, Christian! Naar Du har de tre andre, saa vil jeg ikke forholde 94 Dig det fjerde. Men hvad har Du nu egenlig isinde med alle de jydske Grevskaber?"

"Jo, det skal jeg sige Dig: - det har jeg allerede saa temmelig paa det Rene. Om Vinteren vil jeg boe paa Frisenborg som det ældste og fornemste: det skal være mit egenlige Hjem. Efteraaret derimod vil jeg tilbringe paa Lindenborg især for Jagtens Skyld; der er den store Vildmose, hvor der er saadan en Mængde af alt Slags Vildt, og især en udmærket Fuglejagt: det var der, som Du nok veed, at man endnu i Aaret 1772 skød Ulve; og det er jo ikke umuligt, at der endnu, allerdybest inde i Mosen, kunde luske en og anden omkring. - Naar Foraaret kommer, reiser jeg derimod til Schackenborg, der ligger saa sydlig nede i det Slesvigske, at hvor det derfor bliver Foraar en 14 Dage tidligere end de andre Steder. Sommeren bliver altsaa tilbage til Fussingø, som jo ogsaa er et deiligt Sted at passere sin Sommer paa.

Hele Tilstanden paa mine Godser skal iøvrigt være fortræffelig. Mine egne Jorder dyrkes efter de bedste og nyeste Regler, og paa Fussingø vil jeg have et Agerdyrkningsinstitut, til stort Gavn baade for mine egne Grevskaber og for hele Landet. Bønderne skulle alle være hoverifrie og have Fæste paa meget billige Vilkaar. Deres Gaarde skal være de smukkeste i Landet og omtrent være ens allesammen, f.Ex. have mørkegrønne Vinduer og Porte, og ellers ligne hverandre; desuden skal jeg faae dem til at dyrke deres Jorder godt og anlægge Haver baade ved Gaardene og Husene. - Paa Schackenborg vil jeg have en udmærket Malerisamling; paa Frisenborg og Lindenborg derimod Bibliotheker med mange fortrinlige Bøger og Haandskrifter og gammeldags hvælvede Læsestuer til at studere i. Alle Videnskabsmænd blive naturligviis godt modtagne; og naar vi have læst, skal vi leve lystig og gjøre Toure om paa Godserne. Selv vil jeg især sysselsætte mig med vort Folkeliv og dets Historie, som man jo nu læser og hører er det Allervigtigste at faae ordenlig behandlet. Jeg vil opspore gamle Melodier og Viser omkring hos Bønderne, førend det bliver for sent. "Thieles Danske Folkesagn" vil jeg være den, som har samlet og udgivet med oplysende Bemærkninger; jeg vil ogsaa skrive gode Folkeskrifter, og endelig vil jeg være Forfatter til Blichers Noveller de kunde just passe godt til at være forfattede af en ung Godseier i Jylland. Jeg vil da lade dem udkomme i smaa Bind, f.Ex. tre Noveller ad Gangen: saa kunde der i nogen Tid komme et Bind ved Nytaar og et i Mai; dette sidste kunde da være Foraarets Nytaarsgave. 95 Indholdet af første og andet Bind har jeg foreløbig bestemt, og da tænkt mig, at første Bind skulde indeholde f.Ex.: "en Landsbydegns Dagbog", "Præsten i Veilby" og "Himmelbjerget"; andet derimod "Juleferierne", "Eneboeren paa Bolbjerg" og "Ak hvor forandret!" - Disse Noveller kunne gjerne i Folkemunde hedde: "den jydske Greves Fortællinger"; og jeg skulde da være "den jydske Greve" som den, der baade havde forenet alle de 4 jydske Grevskaber og gjort saa Meget for Jylland, og desuden givet saa fortrinlige Skildringer af dets Natur og Tilstand Under dette Navn vil jeg være bekjendt over hele Landet; og til yderligere Oplysning om mig og min Virksomhed kunde der da endelig udkomme en nøiagtig og upartisk Beskrivelse over alle Grevskaberne og de mange fortræffelige Indretninger, der findes paa dem, hvilken kunde være skreven f.Ex. af Borgemesteren i en af de nærliggende Kjøbstæder og tjene til Opmuntring for mig og til Mønster for andre Godseiere." -

Den 3. Juni.

Hvad der har forundret mig ikke lidt er, at Christian i den senere Tid er bleven ganske politisk. Allerede før jeg forlod Poulsminde, holdt han meget af at læse Aviser, men det har dog især tiltaget efter min Afreise, da Sammenkomsterne under den gamle Eg bleve sjeldnere. Siden han kom her til Byen, er det nu blevet rent galt Han gaaer næsten hver Dag til en Conditor, hvor han læser alle Aviser; og han har været med ved flere store Almeenmøder, ja endogsaa ved to politiske Middagsgilder, hvor Enhver kunde komme med for Betaling, og hvor han har moret sig saa godt, at jeg næsten er ærgerlig over, at jeg ikke ogsaa gik med, skjøndt jeg rigtignok har Andet at tænke paa.

Da Thomas igaar var herinde, havde vi aftalt, at baade han og Christian skulde træffes hos mig: Christian havde Noget, sagde han, som han vilde have, at vi skulde høre. Thomas kom først og fortalte mig, at det nu var afgjort, at han skulde være Landhuusholdningsselskabs-Karl. Han sagde, at vore Samtaler, hvori vi vare saa meget Stort, havde gjort ham kjed af at være simpel Bonde; og han vilde nu see, hvad dette kunde lede til. Lidt efter kom Christian, og vi kunde strax see paa ham, at der var Noget paafærde. Efterat vi havde hørt, 96 hvorledes det stod sig paa Poulsminde, indtraadte der en lille Pause, som Christian brød, idet han med mere Alvor end sædvanlig sagde:

"Jeg har ofte i det sidste Aarstid baade læst og hørt, at det Øieblik nu er kommet, da ogsaa Danmark bør indtræde i de frie Staters Række, og at et høist vigtigt Middel dertil er, at der afholdes større offenlige Samlinger og Fester, snart i et, snart i et andet Øiemed Jeg har nu tænkt, at jeg vilde være en af dem, der staae i Spidsen for en saadan Friheds-Udvikling her hjemme, og at jeg derfor har maattet lide meget Ondt og havt mange Vanskeligheder at bekæmpe. Et betydeligt Antal ansete Mænd af alle Samfundsklasser beslutter i Anledning deraf at give mig et Tegn paa deres Deltagelse og overrække mig det ved en Fest, som afholdes til min Ære. Jeg har tænkt, at det vilde være ganske interessant, om min Stilling ved Siden af denne liberale Fremtræden var f.Ex. at være Gardeofficier: jeg kunde jo være Major i Garden tilfods, og mit Navn kunde jo være f.Ex. Knagenhjelm-Løvenklo. - - Festen afholdes ude paa Landet, og en Beretning derom indføres næste Dag i et af de mest læste Blade af Hovedredaktøren, som ogsaa har været med Denne Beretning har jeg tænkt kunde lyde omtrent saaledes, som jeg her har skrevet."

Efter et Øiebliks Taushed rømmede Christian sig, og begyndte med en noget høitidsfuld Stemme at oplæse den nævnte Beretning, hvoraf han siden meddelte mig en Afskrift, som jeg har indheftet her i Dagbogen:

"Folkefesten paa Bøgebjerg.

Det er med en Følelse af glad Tilfredshed, vi idag skride til at røgte Journalistens i Sandhed ellers ikke misundelsesværdige Kald. Det er idag vor Opgave at skildre en - i Ordets sande Betydning - Folkefest, afholdt til Ære for en - i Ordets sande Betydning - Folkeven! - - De fleste af vore Læsere ville allerede vide, at vi sigte til den igaar i store Bøgebjerg Skov afholdte Fest, hvorved Mænd af alle Samfundsklasser, men dog især af den danske Bondestand, overrakte Major i Garden tilfods, Hr. Ehrenreich Hugo v. Knagenjelm-

Løvenklo, 97 en Hædersskænk til Vidne om deres Erkjendtlighed for hans kraftige og utrættelige Kamp i Frihedens Sold*).

I Sandhed, en sjelden Fest! En Fest - for Adelsmanden, der ei af anden Tvang, end af Hjertets og Taknemlighedens, hædres af Bondemanden; - for den høitstaaende Embedsmand, der ikke bruger sin Stilling nær Monarkens ophøiede Person til at fortale Friheden, men til mandelig at prædike dens Ret trods Øretuderes og krumryggede Hofmænds Snogehvisken; - en Fest for Gardeofficieren, der ikke driver Tiden hen i Minis Kaffehuus eller slider Brostenene paa Østergade, men, da det ei forundes ham at kæmpe Fædrelandets Sag med Kugle og Sværd paa den blodige Val, kæmper den med Pen og med Mund paa Discussionens Arena! - Desværre! ja, kun altfor sjelden en Fest! -

Den lange Rad af Toaster aabnedes med en Skaal for Hs. Majestæt Kongen, udbragt af Hr. Overlærer, *Dr.* Mogensen, der efter Anmodning af Indbyderne havde overtaget Præsidiet. "Det var," yttrede denne vor almenagtede Medborger, "altid Sæd i gamle Danmark, naar Dannemænd samledes til festligt Lag, da i første Bæger at drikke Dannerkongens Skaal. Og dette var ikke blot en gammel, men ogsaa en god Sæd, thi Kongen var Nationens synlige Repræsentant; idet man hædrede ham, hædrede man sig selv. Derfor var Taleren forvisset om, at Alle med ham vilde istemme et Længeleve for Dannerkongen!"

Derefter blev nedenstaaende smukke Sang af den for Sanggudindens Yndere velbekjendte Pseudonym "Mustapha" afsjungen til en af Hr. Musiklærer Moritz komponeret særdeles original og skjøn Melodi; hvorpaa Ordet gaves til Gaardmand Søren Mathiesen af Brænderup-Vissenberg, som da reiste sig og i en kort, af dyb og varm Følelse gjennemstrømmer., Tale udbragte den Feiredes Skaal. Taleren var, sagde han, "selv Fæstebonde og mindedes vel endnu fra sin Barndom Ladefogdens Pidsk og Træhesten, "der stod i det vestre Hjørne af Herregaarden." Derfor havde han nys med Glæde drukket en Skaal for vor folkekjære Konge, der alt som Kronprinds havde begyndt at

*) Den overrakte Gave bestod af et af Hr. Hofuhrmager X. forfærdiget Guld-Cylinderuhr, en af Hr. Guldsmedmester Y. udarbeidet, værdifuld Solvthepotte, samt et hos samme Kunstner indkjøbt Merskumspibehoved. Den Betydning, som Giverne ønskede at indlægge i Gaverne, fremgaaer af Hr. Majorens Svar.

98

løse Bondens Lænker; - og derfor var det med dobbelt Glæde, han idag husede den Mand, som nu var ifærd med endelig tilfalde at bryde dem; - den Mand, hvis høie Værd man idag ønskede ogsaa paa en synlig og ydre Maade at anerkjende!" - - Paa dette Punkt af Talen opfordrede Hr. Mathiesen de tre Herrer Høiesteretsadvokat Olufsen, Snedkermester Momme og Gaardmand J. Christophersen til som Repræsentanter for de forskjellige Samfundsklasser at overrække de trende Gaver til Hr. Majoren. Hvorpaa Taleren endelig sluttede med at opfordre de Tilstedeværende til at udbringe et nidobbelt Hurra for "Frihedens nidkjære Ven og urokkelige Forkæmper, den høithædrede Major i Livvagten, v. Knagen hjelm-Løvenklo!"-en Opfordring, der af Forsamlingen modtoges med den mest levende Enthusiasme og Bifaldsraab, som næsten ikke syntes at skulle faae Ende.

Synlig bevæget takkede Hr. Knagenhjelm. Han udtalte, at man ikke maatte ansee ham for saa forfængelig, at han skulde troe denne Hyldest egnet til ham: det var den Sag, hvorfor han kæmpede, man i ham vilde ære. Han for sit Vedkommende vilde betragte denne Hædersstund blot som en Opfordring og Forpligtelse til end varmere og end utrætteligere at kæmpe for den fælles Frihedens Sag. "De har," sagde han, "skænket mig et Uhr af det pureste Guld, med den sikkreste Gang: jeg vil heri see en Paamindelse om at bruge Tiden og hvert dens Øieblik til sikkert og urokket at gaae frem i Kampen for den pure og gyldne Frihed; (Hør! hør!) - De har skænket mig en Thepotte af det gediegneste Sølv: jeg vil deri see en Opfordring til, selv i Hvilens Øieblikke, ved det huuslige Livs Arne, ikke at glemme Striden for at fremdrage og hæve det gedigne Sølvmalm, der er Odel og Eie hos Kjærnen af mit Folk, hos Danmarks Bonde og hos Danmarks Borger! (Bravo! bravo!) - De har skænket mig et Merskumspibehoved, mine Herrer! - Nu vel jeg vil deri see en Opfordring til at blæse Fjendens Anfald tilside, som jeg blæser Røgen ud af denne Pibe (Latter), og til ikke at frygte hans fnysende Vrede mere, end jeg frygter Havets boblende Skum!" (Meget godt! Bravo! Hør! Meget godt!)*)

*) Det gjør os ondt her at maatte bemærke, at da flere Tilstedeværende med Varme yttrede deres Bifald og gjentagne Gange udbrøde "Meget godt! Meget godt!" saa gjorde Hr. Godsforvalter Schlenz (fra Hovedgaarden Borstelberg), der stod udenfor Bordet, den flaue Tilføielse: "Med Kryds!" - Kun det Smil og den afvisende Haandbevægelse, hvormed Major v. K. affærdigede denne "Witz", reddede Hr. Godsforvalteren fra følelige Tegn paa de Tilstedeværendes Misbilligelse af Hr. Godsforvalterens kaade Opførsel.

99

- Taleren gik derpaa over til at vise, hvorledes man dog ikke maatte agte denne Fjende ringe, men være beredt paa Offre, naar man gik i Kampen mod ham. Paa en Maade, som gjorde et dybt Indtryk paa alle Tilstedeværende, udtalte han: "Lader os ikke glemme, mine Medborgere! at i Slaget maae de forreste Rækker falde; og at det kun var saare faa af de Israeliter, som droge ud fra Ægypten, der naaede det

forjættede Land! - Jeg er fuldt beredt til at falde, og til at falde med Glæde, naar kun mit Folk maa gaae seierrigt af Striden; - og jeg forlanger ikke at naae det forjættede Land, naar blot den Ungdom, som nu gaar klædt i Blouse og Trøie, den, som nu nysgjerrig omstimler os, i halvdunkel Anelse om den dybe Alvor, der ligger selv i vort festlige Lag, - naar blot dette vort unge Danmark engang maa plante gamle Danmarks Banner høit paa Tinden af det erobrede Frihedens Jerusalem! - - Mit folk! Jeg takker Dig!" -

Kun saare ufuldkomment have vi kunnet gjengive dette mesterlige Foredrag, som helt igjennem fulgtes med den mest levende Opmærksomhed, idelig afbrødes af Bifaldsraab, og hos alle Tilstedeværende efterlod et Indtryk, som selv Tidens rullende Strøm ikke vil formaae at udvaske*).

Efterat man derpaa i nogen Tid havde tilfredsstillet Legemets Krav, hvorfor var overflødig sørget ved lange, festlig dækkede Borde, æskede Præsidiet atter Lyd og gav Ordet til Professor Philibert - Det var ét smukt Syn at see denne alderstegne Tænker, hvis Haar er graanet ved den natlige Lampe, her at færdes mellem en yngre Slægt og med freidigt Mod deltage ogsaa i den udadvendte Kamp. Allerede Professor Philiberts Navn havde en god Klang og vakte stor Deltagelse; men dobbelt blev denne forøget, da han - Tankens og Ordets viede Præst - i varme Udtryk foretog en Skaal for "Tankens og Ordets - det mundtliges som det skriftliges - paa Naturlove grundede Frihed saavel for Censur og "Gjennemsyn", som for hvert andet hemmende Baand". - Med Akklamation modtoges Toasten, og med Akklamation hilsedes Taleren, da han atter satte sig.

*) Endnu maae vi paa dette Sted bemærke, at Festen fik et særligt smukt og tiltalende Præg derved, at 4 forhenværende Garderkarle, der i sin Tid havde tjent under Major v. K., overrakte ham et større Qvantum udsøgt Tobak til Piben, idet de tillige udtalte deres Anerkjendelse af den humane Behandling, som de i sin Tid havde nydt af Hr. v. K. De samme fire Mænd, der nu alle ere Familiefædre og ansete Gaardmænd eller Boelsmænd hver i sit Sogn, afgave ogsaa under hele Festen en frivillig Æresvagt for Hr. Majoren.
100

Stedets Sognepræst, den bedagede Consistorialraad Foff udbragte derefter en Skaal for "vort elskede Fædreland, vort kjære gamle Danmark", hvortil Hr. *Cand. phil* og Gaardeier Lindam knyttede en livlig og humoristisk Skaal for "det kjække, det vaagne, det fremadstræbende unge Danmark!"

Dernæst mindede Hjulmand Peder Holgersen af Tyrsting-Vrads i et smukt og afrundet Foredrag om, at denne Dag just var den, paa hvilken for 28 Aar siden den tilstedeværende Journalist, Hr. Redaktør Stjerne første Gang saa Lyset, og opfordrede i den Anledning de Tilstedeværende til at tømme et Bæger saavel for Geburtsdagsbarnets Fremtid som for den hæderlige Fortid, han allerede i saa ung en Alder havde skabt sig. - Hr. Stjerne staaer i for nært et Forhold til vort Blad, til at vi her driste os til udførligere at gjengive de velvillige og smigrende Ord, hvormed Skaalen indlededes, eller det hæderfulde Bifald, hvormed den modtoges: - kun det tør vi forsikkre, at den nævnte Hylding ikke blev bragt nogen Utaknemmelig, men at den vil indeholde en fornyet Opfordring for Hr. Stjerne til med faste Skridt at gaae frem paa den betraadte Bane, selv om denne - hvad vel turde hænde - stundom skulde blive strøet med hvasse Torne. -

Derefter gaves Ordet til Hr. Vexelmægler Wulff-Philip, som efter en skarp kritisk Indledning udbragte den vigtige Toast for det saa betydningsfulde Emne: "fuldstændig Orden i Statshuusholdningen og den yderst mulige Sparsomhed i Finantsadministrationen"; ovenpaa hvilken endnu fulgte en kort og kraftig Skaal af Hr. Lærer Ditmar, "for dem, der vide, hvad de ville!"

Efterat man derpaa havde havt et lille Ophold, under hvilket Knivenes og Gaflernes eensformige Raslen begyndte at ledsages af Champagneproppernes muntre Knalden, paabød Præsidiet atter Taushed og meddelte, at Jubilaren, Major Knagenhjelm-Løvenklo, atter havde Ordet: et Budskab, der hilsedes med saa stærke og længe vedholdende Bifaldsraab, at det varede flere Minutter, før den Feirede kunde komme tilorde. Han begyndte med at henlede Opmærksomheden paa et Spørgsmaal, der mere og mere krævede alle gode Borgeres fulde Agt: Arbeiderspørgsmaalet, "denne glødende Lavastrøm, som endnu hviler tilsyneladende rolig i Politikens Krater, men engang brusende vil overskylle Europas frugtbare Sletter". - I et yderst interessant Foredrag, som vi haabe senere at kunne meddele *in extenso,* og som, uagtet den allerede om sig gribende 101 muntre Stemning, blev hørt med dyb Opmærksomhed og tilbageholdt Aandedræt, - udtalte Hr. Knagenhjelm sig om dette Spørgsmaals Stilling til Danmark og navnlig til vort Fædrelands uformuende Landbefolkning, og sluttede med et Længeleve for "de danske Huusmænd, denne hæderlige, men høist fortrykte Classe af Medborgere!"

- Den næste Skaal var for Jødernes Emancipation og fulde Ligeberettigelse i social og politisk Henseende med deres christne Medborgere. Skaalen udbragtes af den dygtige og frisindede Redaktør af Skjelskør Ugeblad, Hr. *Cand.phil* Becker, og besvaredes af den tilstedeværende mosaiske Troesbekjender, Hr. Handelsagent Meyer i et af stærk indre Bevægelse halvqvalt Foredrag, som fremkaldte dyb og almindelig Deltagelse hos alle Tilstedeværende*).

Hr. Lærer Ulfilas udbragte dernæst en smuk Skaal for "alle Gode Kræfters Udvikling"; hvorpaa Hr. Kammager Petersen i hjertelige Ord lod de danske Skolelærere leve. Hr. Hjælpelærer Selmar svarede i et

livligt og inspireret Foredrag, at dette visseligen kunde behøves.

Efterat derpaa Bonden Frederik Sørensen endnu havde udbragt en kjernefuld Toast for et friere og friskere Communalliv, og efterat tilsidst Præsidiets Skaal var udbragt, hævede dette Maaltidet; men næsten alle Deltagerne tilbragte dog endnu flere Timer under den gladeste og hjerteligste Munterhed, som alligevel bestandig bar Præget af, at det ikke var noget almindeligt Gilde, der her var feiret, men en Fest af dybere Indhold og blivende Betydning for vort unge Frihedsliv**).

*) Reactionens Hovedorgan, der ogsaa har afgivet sin "Beretning" om Festen, har her i næsten ligefremme Ord tilladt sig den raae og hadefulde Insinuation, at Hr. Meyer under det nævnte Foredrag skulde have været - beruset! - - En saadan Beskyldning, paa hvis Gjendrivelse vi ikke skulle spilde blot eet Ord, findes i den officielle Tidende, som Regeringen benytter til sit Organ, som den ved alle Leiligheder begunstiger, og som den, efter Velunderrettedes Paastand, lader tilflyde pecuniær Understøttelse! - I Sandhed, man kommer snart for ofte til at mindes Prinds Hamlets Ord *there is something rotten in the state of Denmark.*

**) Som et lille, dog ret betegnende, Kuriosum skulle vi endnu tilføie, at Hr. Amtmand, Greve Pfaltz just kom reisende forbi under Festen og i den Tro, at denne afholdtes til Ære for hans Ven, Kammerherre Marsvin til Bøllemose, i bedste Lune kjørte ned til de opreiste Telte. Men da Hr. Amtmanden ved at høre nogle Ord af Peder Holgersens djærve Tale snart kom til Kundskab om, at Festen ikke var til Ære for Hr. Marsvin, men for Hr. Knagenhjelm, befalede han i største Hast Kudsken at vende, og jog bort i fuld Galop. - Vi ønske Hr. Pfaltz-Greven en lykkelig Reise.
102

Til Slutning meddele vi efter Løfte den ved Skaalen for Hr. K. afsjungne Sang:

"Hil sidde Du, hil! Du Danmarks Gæve! -
Som Ebbesøn Galt den kullede Græve,
Saa vidste Du ogsaa at ryge de Ræve
Af Hulen ud, saa de glemte at kræve
Fra fattig Enke den sidste Læve!
Du splitted det Net, hvorpaa de mon væve,
Saa fast for sig selv de begyndte at bæve! -
Thi sidde Du hil blandt os, Du Gæve!

Snildt vifter dog Ræven med Hovmands-Svands;
Han lader Dig skimte den gyldene Glands
Af Stjerner og Nøgler, som hertillands
Man finder saa hyppig, som Bølger tilvands.
Men Du gaaer urokket din rolige Kands;
En dyrere Løn glimter frem for din Sands:
Naar Husmand og Bolsmand træ'er Frihedens Dands,
Du seer dem at række Dig Taaredugs-Krands!

Men skulde en Fjende os stævne til Val,
- Sligt Stævne for Dansken er kun som en sval
Skærsommernats-Dands under Høienlofts-Sal, -
Vi, Knagenhjelm! veed det, at Du uden Pral
Vil vise ham Veien til Dødningedal! -
Og var han end Jorden et Ris og en Kval,
Vi veed det: hans Lykke dog bliver kun smal,
Naar, Løveklo! Du skrider foran paa Val!

Glem nu dog hver Kamp imod hvert Tyranni!
Mod ikke-dansk Voldsmand, mod dansk Cancelli!
Lyt heller til Smaafugl og Skovmelodi,
Lyt til vore Toner og Hjerter! Deri
- Det veed Du foruden alt Stethoskopi -
Har Du, o vor Knagen hj elm! Hegemoni
- Snart fylder af Aar Du jo fem Gange ni:
For Danmark lev endnu i fem Gange ti!

Mustapha.""
103

Her standsede Oplæsningen, og Christian saa sig omkring for at erfare, hvilket Indtryk hans Arbeide havde gjort. Udfaldet syntes fyldestgjørende: jeg udtrykte min Beundring over den Lighed, som fandtes

mellem denne Beskrivelse og de rigtige Beretninger om rigtige Fester; og Thomas bemærkede i en meer end almindelig tilfreds Tone:

"Ja, den Major, det har da nok ellers været en stolt Mand i sit Embede, efter hvad man kan høre; og det, han sagde om Huusmændene, det var sandt hvert Ord For se, min Fader han er nu ogsaa Huusmand, og han har ingen Jord; og det veed jeg da, at hver Huusmand, som ikke har Jord, han kunde rigtig godt trænge til at faae bare saa Meget som 4 Skæpper Land, vil jeg sige, til at holde en Ko paa og 3, 4 Faar og et Svin eller kanskee to. Og det var aldrig noget Større for Gaardmændene, som har saa megen Jord, at afstaae det: det kunde saavidt hverken gjøre dem til eller fra."

"Ja, ikke sandt!" udbrød Christian, "det er just det, Majoren mener; og det vil han ogsaa nok sætte igjennem."

"Ja, saa vil han ogsaa faae en stolt Begravelse, naar han engang skal til at døe!" svarede Thomas med tillidsfuldt Eftertryk.

Den 6. Juni.

Jeg synes dog ikke ret om den Knagenhjelm: han er saa vigtig; og saa er det underligt, at han skal være Gardeofficien saadan En er dog vist ikke rigtig liberal. - Nei, naar jeg skulde være Politiker, saa vilde jeg ikke være nogen Anden end St. Just. Jeg har just læst om ham i denne Tid han var rigtignok noget haardhjertet, men dog ganske anderledes nobel end de andre Jakobinere; og saa havde han saadant et deiligt Ansigt: saa bestemt, og dog saa tungsindigt - Jeg vilde da i mit tyvende Aar blive Medlem af Conventet og der udmærke mig som en af de Skarpeste og mest Energiske. Det, som jeg især har under min Styrelse, er Diplomatien; og den Regel, jeg deri gjennemfører, er den samme, som jeg opstiller allevegne: "*Osez! toujours osez! encore osez!*" Ved Hjælp af den slaaer Frankrig alle sine Modstandere; men iøvrigt skal det ikke være noget almindeligt Valgsprog blandt Diplomater.

Europæisk kjendt bliver jeg første Gang ved min Deltagelse i Ludvig den Sextendes Dødsdom, der især kunde ansees for et Værk af min urokkelige Bestemthed; og det er nu en Gru for alle de gamle 104 rettroende Hoffer at skulle underhandle med denne unge Kongemorder. Det mest fredelige Forhold har Frankrig stedse havt til de nordiske Riger; og det kommer nu paa Bane at afslutte et fuldstændigt of- og defensivt Forbund med dem; hvilket bliver anseet for saa vigtigt, at Velfærdscomiteen beslutter, at jeg selv skal reise til Norden for at afgjøre Sagen. I Kjøbenhavn vækker denne Beslutning stor Sensation: de Liberale juble; men Hofmarschallerne ere ulykkelige, og vide ei, hvad de skulle gribe til, for at faae Kongemorderen til at tee sig manerlig. Paa den høitidelige Audiensdag gjør det derfor dobbelt Indtryk, da den unge Revolutionshøvding, i sin simple Dragt midt imellem de glimrende Uniformer, fremfører den franske Republiks Hilsen med ligesaa megen Finhed som Frihed og Værdighed. Da Underhandlingerne, som drives med Udenrigsministeren, efterhaanden blive mere og mere vidtløftige, indbyder denne mig til at tilbringe nogen Tid med ham ude paa hans Godser, for der mere uforstyrret at kunne arbeide. Herude boer den gamle rige Aristokrats eneste Datter, hvem han har ladet opdrage i landlig Uskyldighed, men ogsaa i ægte gammeldags Principer. For hende har Revolutionen været et Æventyr, som hun i Grunden aldrig har tænkt sig existerede i Virkeligheden; og Mirabeau, Robespierre og de andre Republikanere, hun har læst og hørt om, staae for hende som de onde Trolde i Æventyret, om hvem man, som Doktor Holm engang sagde, allerede før det er sluttet, veed, at det gaaer dem galt. Jeg selv hører til de værste blandt disse Udyr; thi paa det interessanteste Punkt, som Æventyret endnu har fortalt, hvor den gode Konge blev myrdet, der var det netop Saint Just, som med en Villie af Staal og et Hjerte af Steen drev hans Dødsdom igjennem. - At jeg var kommen til Danmark og Kjøbenhavn, forbausede hende vel; men da Ministeren endnu aldrig havde ladet hende komme til Hovedstaden, stod ogsaa denne for hende som noget Fremmed: Billedet af mig kom derfor blot til specielt at sysselsætte hende, men tilhørte dog endnu kun Æventyret. Men da hun hørte, at jeg nu skulde ud til hendes eget fredelige Hjem, og at hun selv skulde see mig og tale med mig, blandede Virkeligheden sig paa en ængstende Maade med Æventyret: snart ansaa hun det Hele for umuligt, og troede, at der sikkert maatte komme Noget iveien; snart maatte hun dog igjen med en pludselig Skræk troe paa det onde Væsen, som hun nu virkelig skulde see for sine Øine.
105

I slige Tanker gik den unge Therese, Aftenen før vi ventedes, paa en Sti, som omgiven af Krat og Smaabuske førte fra Lystskoven ud til Landeveien. Ministeren og jeg havde sat hinanden Stævne i den to Mile derfra beliggende Kjøbstad; men da jeg ankom, laa der kun et Brev fra ham, hvori han undskyldte sin Udeblivelse og bad mig at kjøre lige til hans Slot, hvor Alt var beredt til min Modtagelse. Da det endnu var tidligt paa Eftermiddagen, gjorde jeg dette; men da jeg nærmede mig Stedet, fik jeg Lyst til at see den smukke Egn nøiere, og gik derfor tilfods ned ad den omtalte Sti.

Paa denne gik nu Therese og udmalede sig i Tankerne, hvor grum og afskyelig den forventede Gæst vilde see ud, hvor ligegyldig han vilde være for al Naturens Skjønhed, og hvorledes han kun vilde tænke paa Mord og Blod I det Samme løftede hun sine Øine i Veiret og saa en fremmed Herre komme gaaende imod sig: hun betragtede den Kommende, der gik langsomt og undertiden stod stille som fortabt i Egnens

Beskuelse. Uvilkaarlig gjorde hun den Bemærkning, at den Fremmedes Udvortes just dannede en Modsætning til det Billede, hun i sine Tanker var beskæftiget med. "Ak," udbrød hun for sig selv, "gid det var ham, vi skulde have til Gæst istedetfor den fæle Franskmand. Han seer saa god og saa smuk ud; og med hvilket kjærligt Øie han betragter Naturen! Men hvor han ogsaa seer tungsindig ud! Hvem kan det dog være?" - Disse Tanker fore igjennem den unge Frøkens Hoved, medens jeg nærmede mig; og da jeg endelig med en ærbødig Hilsen gik forbi hende, besvarede hun denne med rødmende Kinder, og glemte rent St. Just over den unge Fremmede, der var ham saa ulig.

Faa Minuter efter, at jeg havde naaet Slottet, ankom ogsaa Ministeren, der var bleven færdig, førend han havde ventet, og derpaa havde skyndt sig efter mig. Efter et lidet Ophold følger han mig til Spisesalen, og der træffe vi den unge Frøken. - Idet hun gjenseer sin Ven nede fra Stien, undslipper hende et lille Udbrud af Forundring og Glæde over at have En hos sig, der, som hun føler sig vis paa, vil forsvare hende mod den frygtede Kongemorder. Med en venlig Mine gaaer hun os imøde; men det sortner næsten for hendes Øine, da Ministeren præsenterer os:

"*Mafille la comtesse Therese!*"

"*Le dtoyen-ministre Saint Just!*"

- To Maaneder efter tilstaae Therese og jeg hinanden vor Kjærlighed 106 paa den samme lille Sti, hvor vi første Gang saae hinanden. Men Ministeren gjør det til en Betingelse for sit Samtykke, at jeg skal tage min Afsked fra Republikens Tjeneste og bosætte mig i Danmark; hvad der for Øieblikket er mig som Frihedens og Frankrigs Forkæmper umuligt. Jeg maa saaledes forlade min yndige Therese, segnende under Sorgen over, at jeg igjen skal drage ind i det blodige Paris, og kun lidet trøstet ved Haab om bedre Tider.

Den sjette Thermidor kom Saint Just til Paris; den ottende blev han anklaget, og den tiende med Robespierre og Terrorismens andre Høvdinge ført til Guillotinen. - Nogle og tredive Aar efter læste Grevinde Therese G. for første Gang Thiers's Revolutionshistorie, som da gjorde megen Opsigt, og som hendes ældste Søn just havde bragt hjem med fra Paris: dog var det, underligt nok, kun den mest blodige Periode, der syntes at interessere den iøvrigt saa fromme Grevinde; og hvor tit hun end læste denne, kom hun dog aldrig til Slutningen, men lod hver Gang Bogen synke, naar hun havde naaet det Sted, hvor det hedder "*Saint-Just mourut avec le courage, dont il avait toujou rsfait preuve.*"

Den 18. Juni.

Mine Lærere have ladet mig vide, at jeg ikke bestiller saa Meget nu som før, og at jeg i de sidste Maaneder, som de sige, har begyndt at døse; ja, et Par af dem have sagt, at de ikke kunde borge for noget ordenlig Udfald, dersom jeg ikke blev flittigere. Jeg har slet ingen Lyst til at læse, og jeg bryder mig egenlig heller ikke om, hvorledes det gaaer med den dumme Examen; men jeg vil dog ikke have, at Therese skal ynke mig, dersom det gaaer daarligt, og jeg kan heller ikke lide, at min Farbroder skal troe, at jeg ikke kan overlades til mig selv. Jeg har derfor begyndt at tage ordenlig fat, og jeg vil ikke mere sidde og tænke paa Therese; thi det er dog det, som har taget al min Tid Og jeg vil heller ikke nu skrive Meer i denne Bog, førend jeg er bleven Student: jeg skriver blot dette som en Slags Slutning.

Men hvor det er svært ikke at tænke paa Therese! Det er nu allerede fjerde Dagjeg ikke har villet dette; og jeg kan ikke bestille Andet end jage hver Tanke bort, som kommer. Jeg længes meget mere efter hende nu, end før, da jeg havde Lov at phantasere om hende. Jeg kunde da ligesom sætte en Anden istedetfor hende; men rivergang Tanken nu flyver paa mig, saa er det blot hende, jeg længes efter, - 107 just hende selv. Igaar saa jeg paa Gaden en Dame i et rødt Shavl med hvide Palmer, ligesom Thereses, og skjøndt jeg jo nok saa, at det hverken var hende eller hendes Shavl, saa kunde jeg dog ikke lade være at løbe efter den Dame for rigtig at see hende. Jeg fik ordenlig Hjertebanken, og jeg vilde have givet Alt, hvad jeg eiede, for at hun skulde have sagt et venligt Ord til mig; men hun saa ganske koldt og vredt paa mig. - Alting seer i det Hele uvenligt ud herinde, skjøndt her er varmt nok; og de grønne Træer staae paa Volden, som om de vilde gjøre nar af dem, der skulde blive herinde. Man skulde slet ikke have Træer i Kjøbenhavn, de have jo ikke noget her at gjøre: det er, som om man i en Landsby vilde have Boutikker med Strudsfjer og Parasoller.

Jeg har talt til Christian om, at han ogsaa maatte til at begynde for Alvor, thi han kan ikke saa Meget som jeg; men han svarede, at han havde saa daarlig Tid der var saa meget Andet, han skulde tænke paa.

III

Den 4. November.

Jeg er da nu altsaa Student; og Alt er gaaet skjønt For Christian kneb det; men han begyndte egenlig ogsaa først at bestille noget efter skriftlig Examen. - Jeg har ogsaa været hjemme; men Gjensynet af Poulsminde svarede just ikke til de Forventninger, jeg gjorde mig derom, da jeg ifjor reiste til Kjøbenhavn. Jeg havde ikke den Morskab af at gaae ned i Staldene og ud paa Markerne, som jeg havde tænkt mig. Det var ogsaa kjedeligt, at Thomas var borte, og at Christian havde saadan en Hast med at komme til Byen, saa at jeg var ene næsten hele Tiden. Jeg begyndte at tænke paa Therese; men det var heller ikke ret som for fire Maaneder siden; thi nu i Mellemtiden er hun jo bleven gift, og saa veed jeg dog, at det ikke kan nytte noget.

Ellers vare baade Mennesker og Dyr meget flinke og venlige. Onkel var saa fornøiet, som jeg sjelden har seet ham; Jakob kaldte mig ved Efternavn, for at gjøre Stads af mig, og Gartneren drak sig fuld, som han Dagen efter forsikkrede, til Ære for min Hjemkomst som 108 Student. Men Ingen viste dog mere Fryd end mine gamle brave Hunde: de vare næsten ude af sig selv i de første 24 Timer. Jeg gik ogsaa temmelig meget paa Jagt, medens jeg var derude, baade for Jagtens Skyld og for den morsomme Situation, som det er, naar den unge Jæger i grøn Frakke gaaer inde i den gamle Skov og tramper i det visne Løv, med sin Hund ved Siden og med en langøret Morten i Jagttasken.

Nu er jeg da kommen til Byen igjen, og imorgen skal jeg høre de første Forelæsninger.

Den 28. November.

Det er underligt, at Folk kan finde det saa rart at blive Student; det er dog en meget ubetydelig Stilling, som slet ikke giver nogen Autoritet. Jeg har været et Par Gange i Selskab i denne Tid, og jeg troer, at jeg uden Ubeskedenhed turde paastaae, at jeg var bedre Hoved end de 9/10, morsommere end de 3/4 og rigere paa Lærdom end Halvdelen; men medens de Andre næsten alle vare Folk i "Stillinger" eller dog idetmindste *Candidati,* saa var jeg kun ung Student, og jeg mærkede tydelig, at man egenlig fandt, det var en Anmasselse, naar jeg sagde Noget, som var vittigere, end hvad en eller anden Embedsmand havde sagt. Det er igrunden bedre, naar man endnu er Skolediscipel; thi skjøndt man rigtignok ogsaa da tit ærgrer sig over de Dumheder, som beundres, og føler, at man kunde sige noget meget Bedre: saa veed man jo dog een Gang for alle, at man skal give den Stumme. Nu har man derimod faaet en Ret til at tale med, men det er ikke Meningen, at man maa gjøre Brug af den. Det Ærgerligste er endda, at man ikke kan lade være selv at afficeres deraf man tier enten stille, eller man gjør sig altfor rask; og hvad man siger, siger man ikke. nær saa godt, som man kunde sige det.

Nei, naar jeg skal have nogen Fornøielse af det hele Selskabsliv, saa vil jeg enten være den Første eller dog idetmindste kunne give mig i Kast med de Første. Naar jeg gaaer paa Østergade, saa vil jeg have, at det skal være en lille Begivenhed for de unge Damer, at de møde mig, og en ikke saa lille endda. De skal hviske det til hinanden, og ganske, ganske hemmelig, uden at de selv vide det, skal det gaae dem, som der staaer i Visen, saa at
109

"Hver en Ungmø hun ønsker hos sig:
Gud give, Conrad Malcolm vilde beile til mig."

Den 4. December.

Medens man saaledes gaaer og bliver overseet, falder det meget komisk at see endel ærede Kammerater gaae omkring og formelig føle Stolthed over at være blevne Studenter. "Nu er man dog Noget!" sige deres tilfredse Miner meget læselig. Men det er just Ulykken, at man ikke er Noget. Selv i Studenterforeningen, hvor den ene Student dog skulde være ligesaa god som den anden, saa at kun den fik størst Autoritet, som havde de bedste Grunde, er det ingenlunde, som det burde være. Naar en Magister siger Noget, hvori der blot er jevn Gaaseforstand, kan man være vis paa, at han har mere Indflydelse end den unge Student, der just kan træffe Hovedet paa Sømmet. Og her er det nu igjen saa ærgerligt, at man selv paavirkes af denne dumme Overtro. Da der saaledes for nogen Tid siden var Discussion, og nogle Magistre og theologiske Candidater længe havde vaaset mod hverandre, vilde jeg tilsidst, for at gjøre Ende paa Vrøvlet, sige, hvorledes det ganske simpelt forholdt sig; men da jeg kom frem, kunde jeg tydelig mærke, at den almindelige Stemning sagde, at her nu kom en Rus, der vilde gjøre sig vigtig. Jeg blev derover selv generт; skyndte mig med at blive færdig, og fik slet ikke tydelig sagt, hvad jeg vilde.

Senere har jeg dog fundet paa et godt Hjælpemiddel. Jeg tænker mig nemlig nu ved slige Leiligheder at være noget ganske Andet end en stakkels Student; og det gjør Alt betydelig interessantere, og giver mig selv en ganske anden Holdning. Dette faldt mig ind, da vi forleden Aften skulde drøfte et Spørgsmaal, som jeg vidste i sin Tid havde været paa Bane i den franske Nationalforsamling: jeg kom da til at tænke paa, hvorledes vel Mirabeau kunde have taget den Sag; og under Discussionen satte jeg mig bestandig mere og mere ind i, at jeg var Mirabeau; critiserede som saadan hos mig selv de Andre, og tog endelig Ordet i samme Kvalitet. Og dermed var al Frygt forsvunden: jeg havde den usigeligste Foragt for mine Modstandere og for

den hele Forsamling af *studiosi.* Jeg var paa een Gang kold og spydig og dog voldsom, og jeg følte selv tydelig, at min Tale havde en ganske 110 anden Karakter end alle de Andres. Man raabte Bravo, og man hyssede, men Alle hørte efter med den mest udelte Interesse; og jo mere man yttrede Bifald og Mishag, des mere følte jeg mig Mirabeau, des sikkrere gik jeg ind i hans Person, og desto bedre talte jeg. Endelig sluttede jeg med en Vending, som stak begge Parter, og satte mig derpaa med den Ligegyldighed, som kunde anstaae en Mirabeau, der talte blandt en Flok Studenter. Rigtig i mit Hjerte tilstaaer jeg imidlertid, at jeg ikke just var saa ganske ligegyldig; men især maatte jeg dog fryde mig over den uudtømmelige Kilde, jeg saaledes har fundet til at være ny og pikant een Aften har jeg været Mirabeau, en anden Cato; een Gang har jeg tænkt og talt *a la* Voltaire, en anden Gang *a la* Byron, og jeg har altid paa Følelsen, hvilken Aand der nu kan gjøre den bedste Virkning. Forleden var der saaledes flere af de gode Ynglinge, der, som jeg troer, for at efterligne mig, vilde være brusende og glubske: jeg opgav da strax enhver Optræden i den Retning, og følte, at ovenpaa dette kunde en kold engelsk Aristokrat gjøre godt; - og da jeg derpaa fik Ordet, var det ikke Mirabeau, men Duke Arthur Wellington, som gjorde Studenterforeningen den Ære at deltage i dens Discussioner; hvilket, da det kom temmelig uventet, havde særdeles god Effekt. De jydske *studiosi theologiæ,* som ere noget aandelig immobile, vare især synlig overraskede.

Ved vore berømmelige Vaabenøvelser har jeg gjort Forsøg paa at lade Marschall Ney spille en Rolle; men jeg tilstaaer, at det ikke har været mig muligt at finde nogen for ham passende Post Disse Øvelser kjede mig derfor ogsaa; og den Lystighed, hvormed de Andre deltage i dem, forekommer mig ubehagelig og plat

Den 12. December.

Det er forbausende, hvorledes Phantasien kan anvendes til at hæve Alt op i en høiere Sphære og gjøre selv det Kjedelige underholdende. Jeg behøver ikke at sige, at adskillige af de Forelæsninger, der holdes paa Universitetet, ere trivielle for mig, som altid i Tankerne lever i de interessanteste Forhold Jeg vil imidlertid ikke heller i disse Trivialiteter staae tilbage for Nogen, og Phantasien har da tilbudt mig det bedste Middel til at give dem Interesse. Naar jeg saaledes læser mine Collegier over de forskjellige Videnskaber, da tænker jeg mig f.Ex., at 111 det er store nye Sandheder, som jeg nu selv sidder og udfinder, og at jeg om faa Øieblikke skal hen i en Samling af verdensberømte Videnskabsmænd, for der at forbause Alle ved de Opdagelser, jeg har gjort Tanken herpaa giver Alt en anden Farve, og gjør ethvert Arbeide let og livligt

Den 14. December.

Igaar havde jeg saaledes nogle vanskelige Punkter i Mathematik, og var meget daarlig oplagt til at gjennempløie dem; men pludselig faldt det mig ind, at man kunde tænke sig det som en Sag af stor Vigtighed for den høiere Krigskunst, og at jeg om nogle Timer skulde hen til Napoleon for at aflægge Rapport om, hvad jeg havde udfundet for at sikkre Gibraltars Erobring. Og aldrig saasnart havde jeg tænkt mig dette, før Sagen fik en ganske anden Interesse: al Træthed forsvandt, og inden Tiden var udløben, var jeg fuldstændig færdig. Da jeg siden med Sjælen opfyldt af Napoleon og Gibraltar kom til Universitetet og saa vor brave Professor *matheseos,* maa jeg imidlertid indrømme, at jeg blev noget flau; thi han afveg rigtignok ikke ubetydelig fra den napoleonske Typus.

Den 5. April.

Idag har jeg havt en varm og ret morsom Dag, skjøndt ikke uden Ærgrelse. Jeg har taget *philologicum* og i den Anledning været ikke færre end fem forskjellige store Mænd

I Latin var jeg Muret: fin og elegant, lidt bred og pedantisk, iøvirigt anerkjendende overfor vor Professor *eloquentiæ,* som er en meget habil Mand Han viste sig iligemaade anerkjendende mod mig, saa at vi skiltes med gjensidig Høiagtelse: jeg naturligvis dog med Følelsen af, at jeg af os to *var facile princeps.* - Fra Latin gik jeg til Mathematik, og da Professoren ikke syntes mig skikket til at være Napoleon, besluttedejeg selv at overtage denne Rolle, dog saaledes, at jeg ikke var Keiseren, men den unge Elev i Brienne, der med Bevidsthed om sin gloriøse Fremtid nu skulde gjøre sin Entree. Idet jeg gik fra Auditoriet Nr. 3 til Nr. 5, ophørte jeg saaledes at være Muret og blev til Napoleon; 112 og med det Samme afkastede jeg da Murets slebne Væsen, og antog Sous-Lieutenant Bonapartes mørke og skarpe; jeg gjorde ingen zirlige Omsvøb, men svarede kort og bestemt; hvilket var baade i Bonapartes og i Mathematikens Aand, og derfor i kort Tid skaffede et satisficerende Resultat.

Da det kom til Græsken, bar jeg mig ad som Ivanhoe i Kampen med Brian de Bois-Guilbert Han sigtede nemlig først efter Tempelherrens Skjold, men i det afgørende Øieblik forandrede han Landsens Retning, og styrede den mod sin Modstanders Hjelm, "et Sted", siger Walter Scott, "som var vanskeligere at træffe, men hvor Virkningen, naar Stødet traf, da ogsaa var desto større." - Paa lignende Viis havde jeg først tænkt at være den lærde Gram, der, som det hedder hos Suhm, da han kom til Prof Poul Vinding, opgav hele Homer og Callimachus; hvorpaa samme Poul Vinding, der var en for sin Tid ikke ulærd Mand, forbauset og mistroisk udbrød "Du have læst, forstaaet Callimachum!" - Men da han saa havde hørt den lærde Gram, gav han ham ei blot *egregie,* men bød ham endog hjem at spise til Middag hos sig.

Denne Situation laa for mig saa nem, som det ligger for en Ridder at rette Landsen mod sin Modstanders Skjold Professoren var ganske som Poul Vinding, en for sin Tid ikke ulærd Mand; og jeg var, ganske som den lærde Gram dengang, et stort *peut-étre.* For at gjøre Illusionen fuldkommen, havde jeg desuden læst baade Homer og Callimachus, og var fuldt belavet paa først at høre Professoren udbryde: "Du have læst, forstaaet Callimachum!" og derpaa at blive buden hjem til Middag hos ham. Men da det kom til Stykket, fandt jeg mig ikke rigtig stemt til den besluttede Rolle. Den lærde Gram var vist en fortræffelig gammel Fyr; men umiddelbart iforveien havde jeg været den eventuelle Napoleon, og det forekom mig nu noget fattigt at være den eventuelle Gram. - I det Øieblik, jeg skulde bryde min Landse, besluttede jeg derfor pludselig at lade baade Gram og Callimachum gaae Fanden i Vold, rette Landsen mod min Modstanders Hjelm og være ingen ringere end selve Homeros.

Som saadan tog jeg altsaa Plads ved Siden af Professoren, der nu blev fri for at være Poul Vinding og invitere mig til Middag. Med dyb Stemme og usigelig Værdighed læste jeg op og interpreterede, ganske som jeg kunde tænke mig Oldingen Homeros ved de olympiske Lege. For at begeistre mig vendte jeg mig mod Auditoriet, i hvilket 113 jeg vilde see de aandrige Athenienser; men ved at betragte den Snes *studiosi,* der stod og gloede, kom jeg uvilkaarlig til at tænke paa, hvorledes man - iøvrigt ikke overdrevent vittigt - opløser hint Ord i "atten Jens'er"; og jeg maatte da i al Hast igjen tage Øinene til mig. Til Lykke faldt det mig i det Samme ind, at Homer jo var blind; og da jeg netop var færdig med at oversætte, undlod jeg ikke strax at lukke Øinene, hvilket kom mig ypperlig til Nytte; thi fra nu af var jeg fuldstændig og uforstyrret inde i Illusionen. Det faldt mig ikke vanskeligt at tænke mig forsynet med et ærværdigt, hvidt Skjæg; og alt imellem lod jeg Fingrene løbe op og ned ad Bordbenet i den Tanke, at jeg slog Egeharpen: heldigvis var det et ualmindelig svært og noget kroget Bordben. Et Par Gange mærkede jeg, at Professoren blev halv decontenanceret af den Haardnakkethed, hvormed jeg holdt Øinene lukkede; men jeg lod mig ikke drive ud af den fordelagtige Position, jeg havde indtaget. Da han endelig udtalte de velklingende Professorord "Det er tilstrækkeligt!" tilføiede han i en deltagende Tone: "De har vistnok svage Øine?" - "Desværre ja," svarede jeg, "jeg er stundom saa godt som blind," - nemlig hver Gang jeg agerer Homer, tænkte jeg. I velvillige Ord bevidnede han mig derpaa sin Medfølelse, tilføiede en Advarsel mod at være for flittig, og fortalte mig, at jeg fik Karakteren *l.p.c.* - Unægtelig vilde det ogsaa have været besynderligt, om Homeros ikke havde faaet *præ ceteris* i Græsk; skjøndt jeg indrømmer, at det kanskee kunde see broget nok ud for ham, hvis han nu indstillede sig til *Examen philologicum.*

- Efter saaledes i Græsk at have været Homer, forekom det mig passende i Historie at være Herodot, saa meget mere, som vi havde et Afsnit af den gamle Historie. De Spørgsmaal, Professoren gjorde mig, besvarede jeg med den overbærende Godhed, hvormed jeg maatte antage, at Historiens Fader vilde tilfredsstille den yngre Videnskabsdyrkers Videbegjærlighed Kun om eet Punkt, der i Forelæsningen var erklæret for tvivlsomt, reiste der sig nogen Strid imellem os, idet jeg ikke fandt det passende at udtale mig tvivlende om et Punkt, som hørte hjemme i min egen Tid Det formindskede iøvrigt ikke vor gode Forstaaelse, og vi skiltes som Mænd, der selv om de ikke i alle Enkeltheder stemme overens, dog forstaae at paaskjønne hinandens Værd

Men som Fanden aldrig sover, men altid skal strøe Klinte selv i den bedste Hvedeager, saaledes skulde heller ikke denne Dag være ublandet 114
tilfredsstillende; Naturhistorien stod tilbage; og det Afsnit, hvori vi skulde udvikle vor Kundskabsfylde, var denne Gang Zoologien. Efter nogen Vaklen havde jeg bestemt mig til her at være Cuvier: navnlig havde det store Dyr, som han construerede af en lille Knokkel, særlig indtaget mig for ham. I Begyndelsen gik det ogsaa fortræffeligt; men til al Uheld var min Examinator saadan en underlig skikkelig gammel En, at jeg i Kvalitet af Cuvier ikke godt kunde lade være at oversee ham og betragte den hele Sag som en Leg, hvad den jo ogsaa maatte være for en slig Naturkyndig. I denne Stemning blev jeg spurgt om det gjæve Dyr Løven; og behandlede det da i Begyndelsen ganske naturhistorisk som et Dyr af Katteslægten med et vist Antal Kløer - jeg husker nu ikke længer, hvor mange - samt forskjellige Skæretænder. Men som jeg saaledes sad allerbedst og var lærd, kom paa een Gang den lede Frister og saaede Klinte, idet han pludselig præsenterede min Hukommelse Historien om Androcles og hans ædelmodige Løve. Jeg kastede et Blik paa den gamle Professors Ansigt: det saa i høi Grad ærbart ud; og det var overordenlig fristende at tænke sig den Forandring, det vilde undergaae, naar Androcles's æsthetiske Løve pludselig med et muntert Spring viste sig paa Videnskabens Arena. Til ydermere Ulykke havde jeg engang læst, at Cuvier var en stor Skjelmsmester, der ikke let lod Leiligheden til List og Skalkestykker ubenyttet; og det blev mig da i Øieblikket klart, at vilde jeg være en sand Cuvier og virkelig tale Cuviersk, saa maatte Androcles for en Dag. Idet jeg sluttede en smuk, videnskabelig Sætning, fortsatte jeg derfor uden Standsning: "løvrigt kalder man almindelig Løven Dyrenes Konge; og den fortjener i Sandhed dette Navn. Utallige ere Exemplerne paa dens Ædelmod og Høisind; dog vilde det være for vidtløftigt her at gjennemgaae dem alle. Men Eet bør ingensinde glemmes - det, som indeholdes i den skjønne Fortælling om Slaven Androcles. - Denne Mand levede paa Keiser Tiberii Tider, og flygtede fra sin grusomme Herre ud i Libyens Ørkener"; - - hvorpaa da fulgte hele Historien om Androcles, der kan efterlæses i Raffs og Smiths og adskillige Andres naturhistoriske Værker. Imedens jeg fortalte den, var det ikke uinteressant at betragte den stakkels Professor. Da han hørte Løven blive benævnt Dyrenes Konge, gav det strax et Sæt i ham, og eftersom Historien skred frem, blev han meer og meer urolig: han rystede gjentagne Gange paa Hovedet, og gjorde endog, hvad der hos ham var uhørt, et

Par Forsøg paa at afbryde mig. Men 115 da jeg ikke lod mig gaae paa, satte han sig endelig resignert tilbage og saa ganske ulykkelig ud Ved de smukkeste Steder i Fortællingen sukkede han, tørrede af og til sin Pande og rokkede frem og tilbage paa Stolen. Da jeg endelig standsede efter omstændelig at have fortalt den hele Historie, saa jeg paa ham som for at høste et Bifaldssmil; men istedetfor dette satte han et bistert Ansigt op og sagde i en meget vred Tone: "Ja, nu er det meer end nok af det Sludder!" - "Mon man dog bør kalde Fortællingen om Androcles for Sludder?" yttrede jeg med en venlig Stemme. - "Ja vist, ja! Sludder! og det noget Helvedes, forbandet Sludder, hvoraf jeg ikke vil høre et Ord mere!" Og dermed gav han mig *vix h. ill.?* uagtet jeg ikke havde gjort en eneste Feil. - Hører det, Rektor og Professoribus, allesammen, samt Consistoriales og Medlemmer af Universitets-Direktionen, saa mange I ere! Saaledes pleies Retfærdigheden ved vor Høiskole! - Men det lader jeg nu passere; thi Uret og Uretfærdighed er man jo engang vant til her i Verden; - men at give Cuvier *h. ill.* i Zoologi, - og ikke engang helt *h. ill.,* men *vix h. ill.?* - - ! - - "Ich muss lachen," sagde Franskmanden *(in casu* Cuvier): han græd. -

Den 16. Juni.

Forleden Dag gik Christian og jeg en Tour ud i Dyrehaven. Da jeg engang paa Veien kom til at gjøre en Bemærkning om den smukke Natur, svarede Christian mig, at han nu i Grunden ikke brød sig meget om Naturen. "Jeg har desuden," sagde han, "altid saa meget Andet at tænke paa, at jeg ikke ret har Ro til at gaae og see paa Naturen. Dog kan jeg nok," fortsatte han, "ved Brug af visse Hjælpemidler komme til at finde Behag i den. Jeg tænker mig da f.Ex., at vedkommende Sted er min Eiendom: saa faaer det strax ligesom en anden Farve; og jeg kan da med megen Interesse og Omhyggelighed betragte de smukke Egne, som jeg veed tilhøre mig selv, og som jeg nu reiser omkring og inspicerer. Naar jeg derfor er her ude ad disse Veie, pleier jeg ogsaa almindelig at tænke mig, at Gjentofte Sogn udgjør et Gods, som jeg da eier; undertiden tager jeg ogsaa Lyngby og Søllerød Sogne med, og forener dem alle tre til et godt Grevskab, hvis Residents er Eremitagen. Naar jeg saaledes har arrangeret mig, reiser jeg med meget mere Fornøielse og Selvfølelse, og saa finder jeg Naturen 116 deilig herude, og glæder mig ved alt det Smukke. Hele Dyrehavscommercen faaer ogsaa paa den Maade Betydning for mig, naar jeg veed, at den skyldes mig, idet jeg er den, som med en Liberalitet, der ogsaa almindelig anerkjendes, har aabnet Adgangen dertil for Publikum. Jeg gaaer da omkring derude med en ganske anden Følelse end alle de Andre og, som et af vore bedste Blade engang ved at omtale en saadan Sag siger, glæder mig med de Glade, hvis Glæde jeg har skabt."

Da vi lidt efter i Modsætning til Naturnydelser kom til at tale om dem, som Kunsten skænker, sagde Christian, at han paa en noget lignende Maade havde vidst at forskaffe sig en forhøiet Nydelse ogsaa af dennes Værker. "Jeg har," sagde han, "saaledes altid før sat temmelig liden Pris paa Malerier. Men engang, da jeg var oppe paa Malerisamlingen, fik jeg det Indfald, at jeg vilde have Ret til at være Autor til to Malerier i hver Sal, hvilke jeg frit kunde vælge; og Du kan ikke troe, hvor det hjalp. De Stykker, som jeg saaledes selv havde malet, fik en ny Værdi for mig, som alle de andre slet ikke havde."

"Ogsaa paa Digtekunsten," vedblev Christian, "har jeg anvendt denne Methode: Du veed, at jeg just heller aldrig har fundet rigtig Smag i Vers eller saakaldet bunden Stil. Men nu er det ganske anderledes; og det, som man ellers ikke brød sig synderlig om, kan blive næsten fortryllende, naar man selv føler sig som Forfatteren. Jeg kan ordenlig delikatere mig ved i denne Tanke at læse smukke Vers høit, især naar jeg da tillige tænker mig nogle elskværdige unge Damer som Tilhørerinder. Uvilkaarlig kaster jeg da af og til Blikket ud over Bogen og betragter det stille Sværmeri i deres Ansigter, naar jeg læser noget rigtig Udmærket, og jeg selv da i deres Tanker smelter sammen med mit Digt. - Jeg har iøvrigt moret mig med at opgjøre, hvilke Digterværker jeg for det Første vilde være Forfatter til, dog saaledes, at jeg har sat mig visse Grændser. Af større Værker vilde jeg have fire, nemlig: "Helg e", "Yrsa", "Nordens Guder" samt "Frithiofs Saga". Jeg veed jo nok, at Heiberg siger om dette, at det ikke duer meget; men jeg maa dog alligevel tage det; thi dels er det jo dog nu blevet meget berømt, og dels vil jeg nok være den Eneste, som har skrevet større Arbeider i den egenlige nordiske Poesi, hvis Stifter jeg vil være: det kunde desuden ogsaa være ganske morsomt at have skrevet Noget paa Svensk.

Dernæst vil jeg tage fire af Heibergs Vaudevillen "Aprilsnarrene", 117 "Recensenten", "De Uadskillelige" og "Kong Salomon og Jørgen Hattemager". - Endvidere vil jeg have skrevet: otte af Oehlenschlægers mindre Digte, hvis Valg jeg nærmere forbeholder mig; otte af Christian Winthers Træsnit, samt endelig 16 andre danske, norske eller svenske Digte; Summa: 32. Ved denne Leilighed har jeg iøvrigt været ganske snild, idet jeg til disse mindre Digte ogsaa har henregnet Oehlenschlægers "St. Hans Aftenspil", Chr. Winthers "Annette" og enkelte andre, som egenlig igjen indeholde flere Digte.

Iøvrigt vil jeg lade disse mindre Digte udkomme paa en Maade, saa at man ordenlig lægger Mærke til dem, nemlig efterhaanden i et Blad, som jeg udgiver hver Uge, og hvori der da hver Gang staaer et saadant lille Digt, om hvilket jeg veed, at det er klassisk. I den halve Uge længes da Alle med spændt Forventning efter, hvad der skal komme, og i den anden halve udgjør det, som er kommet, Gjenstanden for den almindelige Samtale og Beundring. - - Ja, Du kan troe," sluttede Christian, "at naar man tænker sig det saaledes, saa faaer vedkommende Digt en ganske anden Interesse, end naar man ellers simpelthen sætter sig ned og læser det." - -

At læse Digte paa den Maade er ingensinde faldet mig ind Men Christian har vistnok Ret i, at derved fremkommer en forhøiet Nydelse. - Og det maa unægtelig ogsaa være ganske morsomt, naar den yndige unge Pige sidder og længes efter Bladet den Dag, det skal komme, og selv løber ud for at lukke op, naar der ringes. Og saa var det jo nok værdt at være usynlig tilstede, naar hun sætter sig ned og en Dag for Exempel læser:

"Den, som har Visen digtet, det er en dansk Student,
Og endnu er ham aldrig slig Hjertekvide hændt.
Han eier ingen Kæreste; men vælger han sig en,
Mon hun vel ogsaa volder hans Hjerte saadan Meen?"

Hun sidder da endnu en Stund eftertænksom og stille, og siger da uvilkaarlig hos sig selv: "Hvorledes mon han dog er, den danske Student? Hvem der blot kjendte ham! - "Han eier ingen Kjæreste"; men naar han engang vælger sig en, ak, hvor hun da bliver lykkelig! - Hvor jeg skulde holde af ham og være ham tro! Nei, aldrig, aldrig skulde jeg volde hans Hjerte saadan Meen!"
118

Den 1. December.

Jeg har nu begyndt paa de juridiske Studier, og naar jeg bedømmer dem, som de ere, vilde jeg lyve, hvis jeg erklærede dem for morsomme: en vis Skarpsindigheds-Exercits er det Bedste ved dem. Men jeg veed ret godt at hjælpe mig ved Brug af Phantasiens guddommelige Gave, som jeg her har meget let ved at anvende; hvorimod jeg bestandig glemmer at gjøre Brug af den ved Poesien: jeg har vel ti Gange besluttet altid at tænke mig som Forfatter, naar jeg læser et Digt, men naar Digtet duer noget, glemmer jeg det dog næsten altid Ved Jurisprudensen derimod gaaer Methoden fortræffelig. Gangen i alle juridiske Udviklinger er nemlig den, at der først gives en hel Del Grunde for den Mening, som ikke skal antages, og derpaa endnu et Par flere for den, som skal antages; hvorpaa den sidste erklæres for den rigtige og styrkes med Præjudicater. Det ligger da ganske nær at tænke sig som Medlem af Statsraadet og Ordfører for et Parti i samme, hvorimod Minister Kratzfuss af den gamle Skole er Ordfører for Modpartiet. Kratzfuss, der er ældst, udvikler da først sin Mening, hvilken er den, der skal forkastes: derpaa reducerer jeg ham *in absurdum;* og endelig antager Statsraadets Majoritet min Mening. - Det Eneste, som herved generer mig, er, at den Mening, som Kratzfuss saaledes faaer paa sin Part, ikke sjelden er den liberale og fornuftige, saa at jeg i Hjertet maa give ham Ret og tale mod min bedre Overbevisning; hvilket da gjør min Stilling meget pinligjeg har derfor tænkt paa, at det maaskee var ligesaa godt i slige Tilfælde at indrømme ham Majoriteten; men jeg seer ikke, at jeg da som constitutionel Minister kan undgaae at tage min Afsked; hvilket ogsaa vilde være en forbandet Casus.

løvrigt er det mærkeligt, hvorledes den første Indvielse i en Sag bestandig siden gjør sig gjældende. Den eneste Retskvæstion, som jeg, før jeg begyndte at studere Jura, var bleven bekjendt med, var den, som procederes i "Herman v. Bremenfeld" mellem Handskemageren og Oldermanden fra Hattemagerlauget; og jeg tilstaaer, at den næsten ved hvert Spørgsmaal dukker op for mig, som den fælles Typus for al Jurisprudens. Naar man har hørt ti gode Grunde for en Sag, saa faaer man uvilkaarlig Tilbøielighed til at sige: "Nok, nok! jeg hører alt, at den gode Mand har Ret." Men naar man da hører 12 ligesaa gode Grunde af Modparten, saa kan man ikke Andet end med Herman udbryde: "Hvad Fanden er dette? Denne har jo ogsaa Ret!"
119

Saa Meget er vist, at det maa være en forbandet Situation for Hs. Majestæt idelig at skulle resolvere mellem mig og Kratzfuss.

Den 30. Marts.

Jeg har nu i nogen Tid blot læst den saakaldte Naturret, ved hvilken jeg ikke vel kan tænke mig som discuterende Minister. Jeg har derfor ligesom tidligere overtaget den producerende Philosophs, navnlig Kants, Rolle; og for at gjøre Sagen lidt mere opmuntrende desuden tænkt mig nogle elskværdige unge Damer som usynlige Tilskuerinder ved mine Studier, f.Ex. gjennem en skjult Rude paa Væggen: det opliver altid det tørre Arbeide og er i sig selv pikant og nyttigt. Man arbeider med dobbelt Iver, naar man veed, at det skeer under skjønne Øine; overvinder lettere Fristelsen til at distrahere sig med Morskabsbøger, strække sig paa Sophaen eller fløitende at see ud af Vinduet; og arrangerer sig i det Hele mere, som man bør: saa frit, som om man virkelig troede, man var ene, og dog ikke friere, end Skjønheden kan tillade. En Autor, som nylig har skrevet om det juridiske Studium, har saaledes ikke ganske Ret, naar han siger, at man i den Tid, man læser Jura, ikke maa tænke hverken paa Heste, Hunde, Tøse eller Dyrehavstoure; idetmindste gjælder det ikke om Tøsene, *c'est a dire:* de elskværdige unge Damer; de maae blot ikke komme frem paa Scenen som Medspillende, men holdes usynlige i Baggrunden som Tilskuerinder. løvrigt kan det vistnok ikke fordres, at en Autor, som væsenlig er Exeget, skal have tænkt paa det Tilfælde, at man studerede Rets-Philosophi eller saakaldet Naturret. Den exegetiske eller fortolkende Jurisprudens staaer nemlig aabenbart paa en daarlig Fod med bemeldte Rets-Philosophi. Jeg havde i Begyndelsen i min Eenfoldighed ventet, at denne

skulde have givet ligesom et Blik paa alt det Andet, men til min store Fornøielse har jeg opdaget, at den i Grunden diverterer sig med at gjøre Nar deraf; hvorimod den exegetiske Jurist paa sin Side lader sig nøie med at ignorere Philosophen, og blot seer skævt til ham. Indtil videre har jeg taget Parti med Philosophien, og er saaledes paa Feltfod med Exegesen.

For at kritisere denne gik jeg idag op i Raad- og Domhuset, hvor jeg antog, at den maatte findes uforfalsket. Mine Forventninger bleve dog ubehagelig skuffede. Først adresserede jeg mig til Politiretten; 120 men her betydede man mig, at jeg maatte vente med at komme ind, til jeg engang blev stævnet. Hvor muligt det nu end er, at dette snarlig kan arrivere, saa var det dog at skyde Sagen for meget ud i det Uvisse; og jeg søgte derfor at bevise min Berettigelse til fri Entree. Først tog jeg da, som philosophisk Jurist, min Tilflugt til almindelige Retsgrundsætninger, og beviste af dem klarligen, at fuldstændig Offenlighed bør finde Sted ved hele Retspleien. Da det imidlertid af det Svar jeg modtog, blev mig tydeligt, at jeg havde med de mest haardnakkede Empirikere at gjøre, steg jeg ned til deres Standpunkt og deducerede min Beføielse af Lovens 1-3-1: "Bye-Ting skal holdes offentlig og ikke paa Raadhus inden lukte Døre." - Herimod vidste man ikke at anføre nogen Modgrund; og efter al exegetisk Ret maatte Sagen saaledes være afgjort til min Fordel. Men istedetfor at aabne mig Døren til Helligdommen bad man mig at gaae ad Helvede til Dette vilde jeg imidlertid ikke; men foretrak at gaae hen til Paskontoret, hvor jeg ogsaa uden Vanskelighed kom ind og i flere Minutter fik Lov til at staae uanfægtet. Endelig saa en Mand, der læste "Dagen", hen paa mig, og spurgte, hvad jeg vilde. Paa mit Svar, at jeg ønskede at overvære Rettens Forhandlinger, spurgte han i en barsk Tone, om jeg havde til Hensigt at gjøre Nar af Pas-Expeditionen; og endskjønt jeg forsikkrede, at dette ikke var Tilfældet, befalede han mig dog strax at absentere mig, da han ellers skulde hjælpe mig ind i Politiretten. Uagtet dette nu vistnok stemte med mit oprindelige Ønske, foretrak jeg dog det første Alternativ og fjernede mig gjennem en Masse af Politiembedsmænd, der, saavidt jeg kunde skjønne, averteredes om at tage Kjende paa mig, som en Person, af hvem man kunde vente Allehaande.

Saaledes befandt jeg mig da igjen ude paa Torvet, uden andet Udbytte end det at være bleven compromitteret for vort aarvaagne Politi.

Den 10. April.

Med Christians juridiske Studier gaaer det kun smaat. Han beskæftiger sig mest med Statistik og Politik, og har altid Statskalenderen liggende paa Bordet, ligesom han ogsaa er ble ven Medlem af et Bladabonnement, hvorfra han faaer en Mængde baade danske og fremmede 121 Aviser. Imorges traf jeg ham siddende med et stort Stykke Papir foran sig, hvorpaa han skrev. Da jeg spurgte ham, hvad det var, svarede han: "Jo, jeg sidder her og modificerer mine tidligere Planer noget Som Du veed, er der i disse Dage død en Cancellideputeret; og da jeg vil være Hovedet for den fornemste adelige Familie i Landet, kan det ikke falde mig vanskeligt strax at blive udnævnt til hans Efterfølger. Jeg overveier nu just, hvorledes jeg skulde lade mit Navn blive, saavelsom hvorledes min Underskrift skal see ud." Han viste mig derpaa det Papir, der laa foran ham, bemalet fra øverst til nederst med Navnene: Stemann, Monrad, Ørsted, Lassen, Lange, Hansen, samt endnu et Navn, der i høi Grad varierede og bestandig blev længere og mere sammensat, indtil det tilsidst var opsvulmet til Rantzau-Urne-Gyldenløve-Hvide-Galten-Oxe-Juel "Jeg vil," sagde Christian, "blive staaende herved Familien Hvide skal være den, hvortil jeg egenlig hører: derfor staaer dens Navn i Midten, omgivet af sex andre gamle Slægter, fra hvilke jeg nedstammer paa mødrene Side, og hvis Navne jeg efterhaanden har optaget, eftersom Familierne ere uddøde. Da Hviderne førte en Syvstjerne i deres Vaaben, passer det dobbelt godt, at de ogsaa have 7 Navne, hvoraf de 6 gruppere sig om Hovednavnet Du seer ogsaa, at jeg har skrevet Navnet Hvide paa en særegen Maade, tilbageliggende, medens Bogstaverne i de andre Navne ligge forover. For hvert Navn vil jeg da ogsaa have et Gods.

Jeg vil naturligvis være eneste Søn; derimod vil jeg have 3 Søstre, der skulde være gifte med Cheferne for Familierne Montmorentcy i Frankrig, Percy i England og Medina Sidonia i Spanien: saavidt jeg veed, er det tre af de mest glimrende Familier i Europa."

"Men," bemærkede jeg, "er det ikke efter alt dette næsten for beskedent at ville nøies med at være Deputeret i det danske Cancelli?"

"Ja, seer Du, det er jo blot en Begyndelse; jeg er endnu kun 20'Aar, og det er egenlig mest for at orientere mig i Forretningerne: om kort Tid vil jeg jo nok blive Minister. Ligeledes vil jeg naturligvis snart faa en Mængde af de fornemste Ordener; men til at begynde med vil jeg blot have Dannebrogen, Nordstjernen, Æreslegionen og den nye græske Frelserorden, samt desuden Johanniterordenen, der gives uden Hensyn til Værdighed, blot paa Grund af Adel og Rang, og endelig som Modsætning dertil Medaillen for ædel Daad, der gives blot for en bevislig udmærket Handling. Disse to skulde da hænge i Midten. Johanniterordenen øverst og Medaillen nederst; paa høire Side 122 Dannebrogen og Nordstjernen, paa venstre Æreslegionen og Frelserordenen."

Den 24. April.

"Nu, Christian! Du blev da ikke Cancelli-Deputeret den Gang," sagde jeg, da jeg og Thomas, som var

kommen herind, idag kom op til ham.

Christian svarede ikke, men blev siddende med et mørkt og alvorligt Udseende, som hensjunken i dybe Tanker, indtil jeg endelig tog fat og ruskede dygtig i ham. "Hvad er det, hvad er det?" udbrød han, idet han foer op og saa sig om. "Ja, hvad er det?" svarede jeg, "det maa vi spørge Dig om: hvorledes er det, Du sidder og skaber Dig?"

"Jo, jeg skal sige Jer," svarede han, "jeg har besluttet ikke at være Cancelli-Deputeret; hvorimod jeg nu er fast bestemt paa at ville være Blad-Redaktør. Det giver i Virkeligheden meget mere baade Indflydelse og Anseelse; man er da paa en Maade som Kongen selv, og der er ikke den Ting, hvori man ikke kan blande sig."

"Naa, men derfor behøver Du jo ikke at sidde og gloe."

"Jo, seer Du, jeg kommer, som I veed, til flere af vore Journalister, og I kan ikke troe, hvor meget Indtryk det gjør paa alle dem, der kommer ind i Bureauet, naar de træffe Redaktøren saaledes fordybet i sit alvorlige og vigtige Kald Enhver erkjender da strax, hvorledes han i denne for Nationen skæbnesvangre Tid opoffrer sig selv og sin Ro for Staten og dens Vel."

Som Christian sagde, kom han virkelig til flere Journalister, ja var endog paa en Maade Medarbeider i et af de mest udbredte Blade. Han skrev med megen Lethed, baade naar det gjaldt at sætte hans egne og Andres Tanker i Stil; og da han desuden var Bladet og dets Redaktør yderst hengiven, opnaaede han snart at blive behandlet ganske uforbeholdent: en Tillid, som han ogsaa viste sig værdig ved om alle Bladets Anliggender at iagttage den største Discretion. Blot til mig og Thomas kunde han, naar vi kom ind paa Phantasiens Omraade, stundom udlade sig noget friere; men det var een Gang for alle noget Givet mellem os, at hvad vi paa dette Enemærke kom til at omtale, var som usagt i Forhold til alle Andre end os selv.

Som det lod til, havde Christian allerede begyndt sin nye Virksomhed, 123 idet der paa den ene Side af ham laa endel Manuskript, paa den anden en Hob Correctur-Stykker. Ved nærmere Eftersyn befandtes det dog, at disse vare udklippede af det Blad, til hvilket han havde sluttet sig, ligesom ogsaa at Manuskriptet indeholdt en Afskrift af de samme Stykker. "Det er," sagde Christian, "første Nummer af mit Blad, saaledes som jeg vil have det. For en Ordens Skyld har jeg ogsaa skrevet Manuskriptet dertil, og nu antager jeg, at det igjen er kommet fra Bogtrykkeren i Correctur, saa at det hele Nummer nu er aldeles færdigt fra min Haand"

"Men troer Du nu, at et Blad af saadan en ung Fyr som Du vil faae nogen Autoritet, og at Folk vil bryde sig om, hvad Du siger?"

"Jo, i den Henseende har jeg ingen Frygt: et Blad, skal jeg sige Dig, er som en usynlig Magt, hvis egenlige Jeg ikke kommer i Betragtning. Og selv om En eller Anden, der skriver mod Bladet, skulde, som det Slags Personer pleier, forsøge paa at fremdrage Redaktørens Individualitet og yttre, at man ikke behøver at bryde sig om, hvad han siger, saa virker dette dog ikke meget; men de Fleste tænker ialtfald, at der nok staaer Nogen bagved Det har sig i det Hele dermed just, som der staaer her paa dette Stykke af mit Blad

"Det gaaer kun altfor ofte med dem, som haane og forfølge Bladlitteraturen, hartad paa samme Viis som - man tilgive os denne Lignelse: den er dristig, men den er sand! - med dem, der haane og forfølge selve det høieste Væsen. De kalde sig Atheister; de sige, at de hverken have Tro eller Frygt, men dybt i deres Hjerter troe de dog og frygte de dog! - Der turde vel være mangen Kjækling, som ogsaa med modig Mine spotter os og vor Færd, men som dybt i sit Inderste dog baade troer og frygter."" - Saavel dette, som de andre Stykker, Christian havde udklippet, gav han mig siden med hjem, og jeg har saaledes vedhæftet dem *in originali.*

Thomas, som ogsaa i den senere Tid havde begyndt at læse Blade, var med megen Interesse gaaet ind paa Christians Beslutning om at udgive et saadant og hørte nu med synlig Velvillie den første Prøve af Bladet. "Ja, det er ingen Løgn," sagde han, da Christian standsede; "for jeg veed Mange, som sige: Aa! det, der staaer i Bladene, det bryder vi os ikke noget om, det agter vi ikke for en Havreavn; vi læser det ikke engang, om vi saa faaer Bladet til Givendes. - Men det er ikke Andet end Noget, de sige, og som de vil bilde den ind, der er 124 tosset nok til at troe det, og tit og mange Gange ere de mere elendige, hvis det skulde hænde sig, at der stod et Ord om dem i Avisen, end kanskee en anden En vilde være, om saa skulde arrivere sig. - Og ligesaa er det med det, de siger at det er Løgn og Sludder, Alt hvad der staaer i Bladene, og at der ikke er sandt Ord i det. Det er heller ikke saa i sig selv; - at der kan være Et og Andet, som kan være Løgn og Parabel, det vil jeg aldrig modsige; men at det Meste er sandt og har sin Rigtighed, det er Noget, som jeg da troer er baade vist og sikkert."

Christian, som under denne Udtalelse gjentagne Gange havde tilkjendegivet sit Bifald ved at nikke med Hovedet, svarede nu: "Du har fuldkommen rigtig opfattet Journalistikens Væsen og Betydning, Thomas! Det vil derfor maaskee ogsaa kunne interessere Dig, og kanskee ligeledes Conrad, at høre et Par Smaastykker, som i en noget anden Retning berøre Journalistens Stilling. Saaledes dette:

"Vi ville ikke sige, at vi, siden vi toge Journalistens tunge og ansvarsfulde Kald paa vore Skuldre, ikke stundom skulde have grebet feil, eller gjort os skyldige i menneskelige Vildfarelsen slig formastelig Tanke være langt fra os! - Men Eet tør vi hævde os; i Eet vige vi Ingen: i Villiens Reenhed, urokket Troskab og brændende Nidkjærhed for den hellige Sag, til hvis Banner vi have sluttet os"! Fremdeles, som det hedder her i det andet Stykke:

"Vi vide det, at vort Kald indeholder mange Fristelser; at den Magt, som er lagt i vore Hænder, vel ofte kunde lokke til Misbrug; at den af mange af vore Samtidige, desværre! er bleven misbrugt; - men vi vide det ogsaa, at som vi aldrig have skyet at see vred Stormand under Øie, naar han traadte Smaamand paa Nakken, saa have vi heller aldrig villet, og skulle aldrig ville, saare den Værgeløse, den, som ligger slagen paa Feltet, - skulde han end have vist sig som vor bittreste, vor uforsonligste, vor uretfærdigste Fjende. - Ulykken være os hellig!"" - -

"Men roser Du nu ikke her Dig selv temmelig stærkt?" spurgte jeg. "Man maa vel gjøre Forskjel mellem Selvroes og Selvfølelse," svarede Christian.

"Men det vilde dog falde bedre, hvis en Anden havde sagt det, Du nu læste."

"Ja, hvem skulde vel det være?" sagde Thomas. "Ikke er der Nogen 125 af de der uretfærdige Fjender, der skriver i de andre Blade, som vil udrede den Sag. - Nei, skal det siges, som det er, saa bliver En nok nødsaget til selv at fremføre det."

Christian nikkede igjen bifaldende og bekræftende; og Thomas havde ved saa ofte at opponere erhvervet sig en saadan Autoritet, naar han bifaldt Noget, at jeg lod mig nøie med endnu blot at tilføie, at de anførte Stykker dog vistnok ialtfald vilde være stødende for Mange.

"Nei, tvertimod," udbrød Christian. "Pasevalk, der, som Du veed, er en af vore ældste og mest erfarne Journalister, sagde selv, just om disse to Stykker, at Alle netop synes saa godt om Sligt. - Folket vil," tilføiede Christian, "og ikke mindst det danske Folk, at dets Ordførere skulle besidde baade Mildhed og Høisind"

"Hvorledes er nu egenlig Pasevalk selv?" spurgte jeg. "Besidder han de Egenskaber?"

"Ja, det tør jeg paastaae; og jeg vover at sige, at jeg dog maaskee kjender ham temmelig nøie. Han er vistnok baade en af de indsigtsfuldeste og ædleste Politikere, vort Land kan opvise. Jeg har just her et lille Stykke liggende, hvori en indløben faktisk Unøiagtighed berøres, og som i al sin Korthed viser, hvor reen og nobel hans Hensigt er, selv naar det hænder sig, - hvad der naturligvis ikke kan undgaaes ved Redaktionen af et stort Blad, der udkommer daglig, - at en eller anden Incorrecthed saaledes kunde indsnige sig." Med disse Ord tog Christian et Stykke op af Bunken og læste:

""Vi have just fremdraget denne Sag, for at den kunde komme ind for Offenlighedens Domstol; og Ingen skal det glæde meer end os, om Hr. Russel maatte befindes mindre brødefuld, end *vox populi* almindelig har betegnet ham. Vi ville ønske og haabe det; og vi holde os overbeviste om, at Hr. R. selv vil vide os Tak, fordi vi have fremdraget for Lyset, hvad der sneg sig om i Mørket, og derved givet ham en ønskelig Leilighed til at berigtige de om ham verserende ufordelagtige Rygter.""

"Hvad skal det sige, at han skal vide ham Tak?" spurgte Thomas.

"Det er et journalistisk Udtryk, som betegner, at han skal føle Erkjendtlighed og takke os."

"Nei, men ikke kan I da forlange, at han skal takke Jer, fordi I skjælde ham ud"

"Skjælde ham ud? Vi skjælde ham ikke ud; vi sige ham Sandheden, 126 aabent og usminket. Men iøvrigt er det just ikke derfor, han skal takke os, men egenlig blot fordi vi fremdrage for Lyset, hvad der gik skjult omkring i Mørket, og saaledes bringe Lys og Klarhed i Sagen." "Ja, men Du sagde jo selv, at det var Løgn."

"Løgn! Nei gu sagde jeg ikke, at det var Løgn. Jeg sagde, at der var indløben en eller anden Incorrecthed; en ganske ubetydelig Misforstaaelse."

"Ja hvad; det er jo Eet og Eet. Og det er jo vist og sikkert, at I ikke kan forlange, at Manden skal takke Jer, fordi I skjælde ham ud og sige Løgn om ham. Og naar Du nu veed, at det er Løgn, hvad vil Du saa med hele den Sag? Der er jo ikke noget større Rart ved den."

"Jo, det hører sig dog til, at der just skal indløbe en eller anden saadan mindre Feil i et stort, udbredt Blad, som udkommer hver Dag, og hvor Redaktøren derfor har saa uendelig Meget at paasee og varetage for at faae Bladet fyldt, saa at det selv med den største Omhu er ham umuligt at forhindre Sligt. - Du vil ogsaa finde, at alle vore større Blade af og til have saadanne Feiltagelser."

Thomas syntes ikke at være tilfreds med denne Forklaring, og vilde have svaret; men Christian, som ikke vilde have den usædvanlige gode Harmoni mellem dem forstyrret, skyndte sig med at tilføie: "løvrigt skal I

da ikke troe, at dette Blad her blot skal optræde angribende; jeg har tvertimod just foran mig liggende en Artikel, som er i høi Grad anerkjendende, og desuden ogsaa bidrager til at belyse Redaktionens egen Stilling og Anskuelse. - Jeg har tænkt mig, at den trykt med Petit passende kunde faae sin Plads i Slutningen af Bladet. Den lyder saaledes:

"Svar til *-a-f.*

De henvender Dem til os "i Tro og i Haab;" De skal faae Svar i Tro og i Oprigtighed

De vil, siger De, idet De vender Dem til os, høre den mest competente, den mest usvigelige Dom over Deres politiske Virksomhed Vi vove neppe at tilegne os, hvad heri ligger; men vor Dom, vor Mening skal De faae. - Deres Virksomhed er genial, - kolossal, om De saa vil; - men den er ikke for Øieblikket: i hvad De hidtil har præsteret, er De mindst ti Aar før Deres Tid Ere vi virkelig i Besiddelse af den fine Sands, De tillægger os, til stedse at fatte Øieblikkets Krav, til stedse at smage og gribe det Rette: saa tro, at vi ogsaa gribe det i Forhold til Dem, naar vi tilraabe Dem: 127 Tilbring endnu et Aar i Studerkammerets Læ, før De styrter Dem ud i Livets, i Politikens barske Vinde. Os vilde det være en Vinding jo før jo heller at modtage Dem i vor Midte; men, tro os! Dem selv, Deres Udviklings Ro vilde det skade. - Kom ihu, at ogsaa de kommende Tider bruge Mænd!

De kalder vor Virken storartet og enestaaende: den vil ikke blive enestaaende, naar De følger vort Raad; men, vær overbevist derom, ingen Virken i Politikens Tjeneste har endnu været stor, uden at mange vaagne Nætter, mange grublende Dage ere gaaede forud

Ved hvad De ellers meddeler os, skulle vi ikke her dvæle, hvor ærefuldt og behageligt det end iøvrigt er os. Den Tillid, saavel hos Dem, som hos saa mange andre høitagtede Medborgere, paa hvilken vi næsten daglig have rige Prøver, er den bedste Løn for vor Virksomhed, ligesom vi vide, at den meer end noget Andet er til Ve for vore forbittrede Modstandere.""

"Ja, det Stykke kan jeg huske, at jeg læste, da det kom ud," bemærkede jeg. "Men veed Du, hvad jeg hørte Lesli sige om det just i de Dage? - Jo, han paastod, at der aldrig havde existeret nogen "*a-f*" eller noget Brev fra ham, men at det Hele var en Opfindelse af Redaktionen for at faae Leilighed til at skrive Svaret."

"Ja, Lesli maa skamme sig som en Hund, at han, som selv er Medarbeider i Bladet, gaaer omkring og siger saadant Noget! Han sagde forresten det Samme paa Contoret, men Pasevalk smilte blot paa sin rolige Maade og tilføiede derpaa, at en Journalist iøvrigt maatte være fuldt berettiget til at vælge den Form, som han fandt hensigtsmæssigst for at bibringe Folket de Sandheder, han ønskede at meddele det"

"Hvad svarede Lesli da dertil?"

"Jo, han lo, som han pleier, og spurgte, hvad det da var for Sandheder, der skulde bibringes Folket ved den Artikel, hvori Pasevalk afslog Tilbudet om at blive Kammerdirekteur. Dengang blev Pasevalk dog vred og afviste med fortjent Uvillie Leslis Insinuationer. - Iøvrigt skaffede dette Tilbud Pasevalk megen Anseelse, og jeg vil derfor ogsaa i mit Blad optage det Stykke, der stod derom, naturligvis med Forandring af Navnet."

Stykket, som hverken Thomas eller jeg kjendte, og som Christian derfor oplæste, lød saaledes:
128

""Et Rygte, som angaaer nærværende Blads Udgiver, har allerede i længere Tid circuleret i Hovedstaden. Saa længe det holdt sig inden snevrere Kredse, fandt vi os ikke foranledigede til at omtale det; men efter den Udbredelse, det nu har vundet, turde det være upassende fremdeles at lade det uberørt. Told- og Rentekammeret skulle, fortælles der, forenes under een Direkteur, og til denne designerer man, som sagkyndig Statsoekonom, Hr. Pasevalk. Ligesom vi betvivle, at der for fuldt Alvor har været Tale om at gjøre denne Concession til den offenlige Mening, saaledes maae vi erklære, at hvor betydningsfuldt og velgjørende saavel for Landet som for vore Medborgere vi visselig vilde ansee det, om Hr. Pasevalk kunde formaaes til at overtage en slig Stilling, saa vilde vi dog holde det for politisk høist betænkeligt, - maaskee endog uforsvarligt, - om Hr. P. under nærværende Forhold modtog det ommeldte Tilbud; ligesom vi ogsaa bør tilføie, at det er os vitterligt, at der ikke fra Hr. P.'s Side er gjort nogetsomhelst Skridt for paa ham at henlede Tanken hos Hans Majestæts Regering. Den rette Tid for Mænd som Hr. Pasevalk til at gribe Styret turde overhovedet endnu ikke være inde; men tilvisse den vil ei længe lade vente paa sig. - Vel vide vi, at Reactionens Mænd igjen begynde at fatte Mod, og vi have nylig seet deres bestaltede Organ opfordre til "nu ei mere at gjøre det saakaldte liberale Parti Indrømmelser, da den besindige Del af Nationen allerede var ifærd med at vende det Ryggen" -!! Men hvilke Daarer! hvilke kortsynede "Statsmænd"! - Tilvisse: de have Intet lært og Intet glemt; - de sige, at vi allerede have "*la fin de l'évènement*"*;* - vi svare dem med Fyrst Talleyrand: "*Messieurs! nous n'avons que le commencement de la fin!*"""

Thomas yttrede efter Oplæsningen heraf, at han syntes, at Pasevalk kunde have ventet med at sige Nei til den Bestilling, indtil den blev ham tilbudt; men da jeg i det Samme sagde: "Er det ikke Lesli, som besørger den litteraire Kritik i Bladet?" lod Christian Thomas's Bemærkning uændset, men svarede derimod mig: "Jo,

en Del af den; og deri er han ikke uden Fortjeneste. Men baade jeg og de fleste Andre ere rigtignok enige i, at det, som v. Pommern præsterer, er noget ganske Andet. Har Du læst hans sidste Anmeldelse af Sibberns Logik?" 129 - "Nei." - "Den kan Du strax faae at høre, thi den har jeg just optaget her i første Nummer:

"Logik som Tænkelære, især til Brug for Studerende, af F.C. Sibbern. Reitzels Forlag.

-Jagten, Halloh! - Hvilket herligt Tidsfordriv for Mænd! Gjennem Skov og Krat, gjennem Kjær og Mose gaaer det fremad, henover den kolde, snedækte Mark, gjennem den ætherrene, styrkende Luft! - Halloh! Fra Bøssen farer Kuglen ud, ind mellem den flyvende Hjorts Ribbeen, og fængsler den til Jorden. Jægerne flokke sig om den Faldne, udvexle Skjemtens Ord, og beskue den før saa hastige, nu saa rolige Flygtning. Hornets klingende Lyd blæser Seierssang og fortæller dem hjemme paa Borgen, at Skovens Konge er fældet; og naar Skaren vender hjem, staaer Fruen i Høienloft med den funklende Viin og med gyldne Frugter.

-Jagten, Halloh! - Hvilket herligt Tidsfordriv for Mænd!

- - Den besindige Læser seer paa Overskriften, og spørger maaskee: Men er dette en Kritik over Logiken? - Ja, vi driste os til at paastaae det; og vi ville forsvare vor Paastand Som Kuglen trænger ind mellem Hjortens, saa trænger Menneskets Tanke, det herligste af alt det Skabte, ind mellem Universets Ribbeen: den subjective Tanke trænger ind i den objective; - thi Universets Ribbeen, hvad er det vel Andet end objectiverede Tanker? - Og disse: før vare de fjerne, ubegribelige, flygtige; men naar Menneskets Tanke har gjennemtrængt dem, da ligge de stille, tilgængelige for Beskuerens Blikke. - Og Sletten, hvorover Tankens Jagt gaaer, den er snedækt; Luften, hvorigjennem den suser, er kold; men den er ætherren, klar og styrkende; den er som et Jernbad for den svækkede Aand! - - Over det vundne Udbytte glæde Museme sig, og de feire Seiren med Fløiter og Cymbler. Men paa Høienloft i Tankens Slot staaer Pallas Athene; hun skænker Tankens blanke, uforfalskede Viin til hver den af Skaren, som ei blev træt af Dagens Arbeide, og rækker Videnskabens søde hesperiske Frugt til den, som ikke lod sig skræmme af dens bittre Rødder.

At den Viin, at de Frugter, som her rækkes Læseren, ere styrkende og lædskende den Videlystnes aandelige Trang: derfor borger os tilfulde Forfatterens Personlighed - Logiken, Halloh! - Hvilket herligt Tidsfordriv for Mænd!""
130

"Det var da en mærkelig Kritik," udbrød jeg.

"Ja, ikke sandt, v. Pommern er næsten enestaaende i den Retning."

"Men det er underligt, at det kan falde ham ind at skrive paa den Maade."

"Ja, det siger Alle. Men v. Pommern, der oftere taler med mig, har selv forklaret mig, hvorledes Alt gaaer til. "Seer De, min unge Ven!" sagde han til mig, idet han satte sig tilbage og gyngede i sin Lænestol, som han pleier, og røg en af de smaa Cerutter, hvormed den portugisiske *Chargé d'affaires* har gjort ham en Present, og som udbreder en aldeles mærkværdig fin Vellugt i hele Stuen; - v. Pommern har just foræret mig nogle af dem: jeg veed ikke, om I behage?" Med disse Ord rakte Christian os hver en af de smaa interessante Portugisere. Jeg modtog min, som den, der var vant til at røge vellugtende Cigarrer, skjænkede af en *Chargé d'ajfaires;* men Thomas viste mindre Anstand og yttrede: "Ja, jeg røger da ellers heller af et ordenligt Pibetøi"; men tog imidlertid dog tiltakke med, hvad der var budt ham. Christian tændte sig selv en tredie Cigaretto, og vedblev derpaa, idet han gyngede sig tilbage paa de to Been af sin Rørstol: "Jo, seer Du, naar man, som det jo en og anden Gang hænder sig, faaer et genialt eller piquant Indfald, saa udfører man *sans facon* denne Pointe saa kjækt og aandrigt, som man formaaer. Derpaa tager man den Bog, som skal kritiseres, for sig og udfinder Ligheden mellem den og det, man saaledes i sine Tanker har udført: det slaaer da aldrig feil, at der er en Mængde Ting, som er fælles for dem begge. Skulde der være Et eller Andet, som man slet ikke kan faae anbragt, saa faaer man jo gjemme det til en anden Gang; men iøvrigt skal man ikke være for ængstelig: det interesserer tvertimod Læseren, naar han seer, at der udfindes Ligheder, hvor det aldrig kunde falde ham ind Desto mere kommer han ogsaa til at anerkjende Forfatteren; og jeg har selv mange Gange hørt Folk udbryde, ligesom Du nylig, at v. Pommern dog er et beundringsværdigt Menneske, og at det er ubegribeligt, hvorledes han kan falde paa at skrive saaledes, som han gjør."

"Men jeg synes dog," indvendte jeg, "at Kritiken paa den Maade faaer altfor Lidt at gjøre med den Bog, som skal bedømmes."

"Ja, det Samme fandt jeg ogsaa i Begyndelsen; men v. Pommern har nu forklaret mig det Hele. "Det er," siger han, "det Urimeligste, man kan tænke sig, naar nogle Forfattere paastaae, at Bladenes Kritiker skal være "tjenende Aander" for de kritiserede Bøger, Skuespil 131 osv. Paa den Maade vilde det næsten være umuligt at skrive noget Interessant; thi Kritiken maatte jo da idetmindste blive ligesaa kjedelig som Værket selv; og hvem i al Verden kunde da skrive noget Morsomt om Philosophi, Jurisprudens, Statsoekonomi og overhovedet om næsten Alt, hvad der trykkes og opføres? - Nei, det er langt snarere omvendt, saa at det kritiserede Værk skal tjene Kritiken. Kritiken skal være en selvstændig, genial Produktion, der benytter vedkommende Værk til at skaffe sig Tilværelse, og ved Hjælp deraf erholder forhøiet Interesse. Mange

fortrinlige Tanker og Indfald, som jeg maaskee aldrig vilde have faaet anbragte, ere nu blevne til aandrige smaa Monographier, idet jeg har knyttet dem til en eller anden Bog, som skulde have en Kritik; og langtfra at tabe herved vinder Monographien tvertimod, idet den faaer en væsenlig forhøiet Værdi just ved den uventede og frapperende Anvendelse, som den faaer i Forhold til det kritiserede Arbeide.""

Thomas, som allerede havde røget sin Cigar ud, begjærte nu en ny, hvilken Christian, som just ikke havde noget stort Oplag af dem, rakte ham med en Mine, som den, der kaster Perler for Svin. Thomas gjengjældte hans Liberalitet ved at yttre, at det var den usleste Røgtobak, han i sit Liv havde truffet paa, og vedblev dernæst:

"Men ellers finder jeg da, at det var noget Sludder, alt det, som han sagde der, - saavidt som jeg kan begribe det. Det er ligesom, naar jeg skulde strigle Bæster, og jeg saa vilde sige, at jeg ikke striglede for at faae dem rensede og faae Støvet af dern, men for at have den Piaseer at staae og strigle dem: ikke vilde det være ligt nogen Ting."

Christian fandt det aabenbart ikke sømmeligt at sammenligne en Kritiker i Landets mest ansete Journal med en striglende Staldkarl; men da han, som berørt, ovenpaa den usædvanlige Enighed med Thomas ikke syntes, at han idag vilde i Strid med ham, svarede han blot med et halvt Smil, og vedblev derpaa:

"Hvad v. Pommern især finder Behag i, er dog den fortrinlige Leilighed, som man ved den Slags Kritiker faaer til, hvad vi før berørte, paa en interessant Maade at gjøre sin Personlighed gjældende. "Jeg veed intet Andet," - sagde han saaledes forleden Dag, - "hvormed man kan drive et, som jeg i ædleste Forstand vil kalde det, saa fint Koketteri. Paa tusinde smaa Maader kan man bringe sig selv og sine ydre og indre Egenskaber i Erindring; ja, man kan endog i Kritiken indføre selv den Dame, man maatte interessere sig for, og minde om de 132 Samtaler, man har havt med hende, naturligvis saa at kun hun mærker det. Og det har for Damerne noget overordenlig Fortryllende, paa den Maade at see Samtaler, der ere førte med dem, ja endog deres egne Yttringer, løftede op i Kunstens og Videnskabens Sphære. Saaledes talte jeg forleden Aften med en Dame om, hvilken Alder der for hendes Kjøn var den bedste, og da hun just samme Dag fyldte 21 Aar, erklærede jeg mig selvfølgelig for denne. Et Par Dage efter udkom der en Fortælling, som hed "Nummer Syv", og jeg satte mig da strax ned og skrev følgende Begyndelse til en Kritik over den."" Her tog Christian et Stykke Manuskript og læste: ""Syv! Med Rette have de Gamle erklæret dette for et helligt Tal, og ikke blot Syv selv, men hvert det Tal, hvori Syv er Faktor!

- Det 7de Aar, hvor skjøndt er dog Barnet i denne Alder: endnu saa fuldkomment Moders Eiendom, og dog saa fornuftigt og morsomt; saa ganske i Øieblikket, og dog med en lille Flig løftet af det Dække, der skjuler den rige, brogede Fremtid! -

Det 14de Aar, hvor yndig - ja vi driste os til at paastaae det - er ikke den lille Pige i denne Alder! Endnu saa ganske Barn; hvert Minut færdig til den lystige Latter, og dog med Fornemmelsen af den vaagnende Jomfru, med den ubevidste Lyst til at behage; - med Romanen i Tankerne, og med Skoleposen paa Armen, denne Skolepose, som kun i de smagløse, bornerte Philistres Øine nedsætter hende, men just gjør hende naiv og tiltrækkende for den fine Iagttagers Blik!

Og nu det 21de Aar! skjønneste Blad i Trekløveret! som forener Barnets jublende Glæde med Jomfruens milde Uskyld og - maaskee snart, med Moderens uendelige Fryd!"" -

- Og derpaa fulgte da en stor Del af, hvad de ellers havde talt om; hvorpaa v. Pommern endelig med en rask Vending gik over til at sige nogle Ord om selve "Nummer Syv".

"Denne Kritik," sluttede Christian, "har jeg tænkt at optage i næste Nummer af mit Blad, da der ikke bliver Plads i dette. - Men finder Du den dog ikke høist mærkelig?"

"Jo, den er unægtelig pikant," svarede jeg.

"Ja, ikke sandt? Men saa kan Du desuden ikke forestille Dig, hvor meget andet Pikant og hvor mange andre Agrements der følger med at være Redaktør. Der kommer ikke et Skuespillerselskab, ikke et Panorama, 133 ikke et vildt Dyr hertil, uden at man strax faaer Fribilletter og bliver gjort Stads af. Og naar saa Journalisten træder ind i Theatret, er det morsomt, hvorledes der ordenlig bliver Rumor; man hvisker til hinanden, og Herrerne sige halvhøit til deres Damer: "Der er N.!" - "Der er Redaktøren af "Folket"!" - Imidlertid lader denne naturligvis, som han Intet hører; hilser med Anstand paa en eller anden Bekjendt, og sætter sig derpaa ned med en ligegyldig Mine, men dog tillige med Alvor, idet han vel føler, at han ikke just er her for at more sig, saaledes som de andre ledige Tilskuere, men at han nu tager Plads som den, der skal røgte en Dommers ansvarsfulde Kald"

"Kort sagt," sluttede Christian, "der kan ikke tænkes nogen Stilling, der er morsommere eller anseligere end en Redaktørs; og jeg er derfor ogsaa nu fast bestemt paa at vælge den."

Den 10. Juni.

For nogle Dage siden vare Christian og jeg med nogle andre Studenter ovre i Lund, hvor vi havde det fortræffeligt. Christian gjorde ogsaa et Besøg ud paa en af de skaanske Herregaarde, og da han kom hjem, var han næsten ligesaa kyndig i den svenske som i den danske Statskalender. Da jeg igaar spurgte ham, hvorledes det gik med hans Virksomhed som Redaktør, svarede han mig: "Den har jeg nu ganske opgivet; det er i Grunden dog en schofel Virksomhed, og de mest dannede Svenske kalde heller ikke det Slags Folk for Andet end Rabulister. - Nei, jeg maae tilstaae, at jeg veed nu Intet, som jeg hellere vilde være, end svensk Greve, af en af de rigtig gamle, gode Familier, Du! - thi den svenske Adel er dog rigtignok noget ganske Andet end den danske, som jo næsten ikke har et eneste celebert Navn at byde paa. Det eneste Fortrin, som vor Adel unægtelig har, er at man her bruger disse fortræffelige sammensatte Navne saaledes, at man kan forene en hel Mængde af de fordums berømte Familier til en Eenhed. Desværre bruge Svenskerne ikke dette; og jeg er derfor i høi Grad tvivlraadig om, hvilket Navn jeg skal vælge mig: navnlig vakler jeg meget mellem Brahe, som er Nr. 1 paa Ridderhuset, og Bonde, som vistnok er det mest illustre Navn. Jeg har gaaet længe og tænkt 134 derover, og jeg kan ikke nægte, at jeg er ganske ærgerlig over, at jeg ikke kan forene baade de to Navne og et Par til."

"Ja, men Herregud! saa gjør det da!"

"Nei, det kan jeg paa ingen Maade; naar jeg engang er svensk, saa er jeg svensk, og saa maa jeg følge Landets Sæder. Men forresten troer jeg dog nok, at jeg er bestemt paa at ville være Bonde; thi af den Familie har der været 7 Konger, 1 Dronning og 36 Rigsraader; og det betyder dog Mere end at være den først udnævnte Greve. Isaafald vil jeg da have, at min Moder skal være en Brahe; og af mine to Bedstemødre skal den ene være en Oxenstjerna og den anden en Stenbock. løvrigt havde jeg udsøgt mig tolv Navne, som jeg gjerne vilde have forenet til eet Navn, foruden de fire nævnte; men nu har jeg tænkt at ville arrangere det saaledes, at jeg har tolv Søstre, af hvilke de fire blive gifte med Grever, de fire med Baroner og de fire med simple Adelsmænd, som dog naturligvis ikke skal være saa meget simple, men tvertimod yderst fine. De fire Grever, mener jeg da foreløbig, kunde være: Levenhaupt, de la Gardie, Horn og de Geer; de fire Baroner: Sture, Baner, Lejonhufvud og Gyllenstjerna; de fire Adelsmænd endelig: Liljehøøk, Natt och Dag, Fleming og Puke.

Dette Arrangement forekommer mig efter Omstændighederne ret heldigt, og paa den Maade tjene alle disse Navne dog til at kaste Glands over mig, som det egenlige *caputfamiliarum.*"

Den 12. Juni.

135

ne Stuart, Bruce, Douglas og Hamilton. Mine fire Grandtanter endelig kunde være formælede med *capita* for 1 oprindelig fransk Familie, de la Gardie, - 1 oprindelig hollandsk, de Geer, - og 2 oprindelige tydske, Wrangel og Wachtmeister. Heraf bliver det imidlertid en Følge, at to af de fire Grever, der ere gifte med mine Søstre, udgaae, nemlig de la Gardie og de Geer, og deres Pladser blive da at besætte med Grever af gamle svenske Familier, hvilke jeg formener kunde være Sparre og Bjelke. - Paa den Maade troer jeg at have det i ret smuk Orden: jeg selv nedstammende fra de ældste og berømteste ursvenske Slægter; mine 12 Søstre gifte ind i lignende; og mine 12 Slægtninge i Sidelinierne gifte med Repræsentanterne for de mest udmærkede af de Slægter, der fra fremmed Jordbund ere omplantede paa svensk Grund."

Den 14. Juni.

Jeg har ogsaa tænkt at ville være noget Skandinavisk, men det var dog paa en noget anden Maade. Jeg hørte paa denne Reise for første Gang "*Kung Carl den unge hjelte*"*:* det var en brav Vise; og jeg ærgrer mig blot over, at jeg som sædvanlig glemte at tænke mig som Forfatter, da jeg hørte den første Gang. Men siden faldt det mig ind, at det kunde være ganske interessant at være en ung dansk Konge, der ligesom Carl XII havde udført .store Krigsbedrifter, og iøvrigt gjerne kunde ligne ham, f.Ex. i Ufølsomhed'for det kvindelige Kjøn. Jeg vilde da af en eller anden Grund være tilstede ved Secularfesten til hans Minde, og saa i den Anledning have skrevet "*Kung Carl den unge hjelte*"*,* som her uventet kommer frem og henriver alle Tilhørere baade ved sin egen Djærvhed og ved den prægtige Melodi, som jeg selv har sat til den. Det vil da være ret selsomt at høre Ordene:

"*Tre konungar tillhopa*
Ei skrefvo pilten bud.
Lugn stod han mot Europa:
En skägglös dundergud";

- og saa vide, at det er Sønnesønnen af en af hine *tre konungar*^ en anden *skägglös dundergud,* som nu hundrede Aar efter skriver dette. Og naar det siden hedder:

136

- - - "*gullhårig*
En ny Aurora kom:

Från Kampe tjugearig
Hon vande ohörd om":

da kan Tanken heller ikke let undlade at vende sig til den nulevende "*Kampe tjugearig*"*;* man vil føle, at han har skrevet disse Ord med sympathetisk Blæk; og det vil være med en ganske særegen Interesse, de unge svenske Damer da vende deres Blik og Tanker til ham.

Den21.Novbr.

Jeg undrer mig ofte over, at mine Kammerater kunne finde saa meget Behag i Baller og Selskaber, og dog ganske tage dem, som de ere. Thi dels ere i Virkeligheden de fleste Damer ikke saa overdrevent morsomme, dels er jo dog saadan en ung Hr. Students Stilling saa forbandet fattig i ordenligt Selskab, at jeg vilde blive baade rød og bleg, naar jeg ikke var Andet. Derimod faaer det jo en bedre Tournure, naar man nobiliterer baade Damerne og sig selv; og det undlader jeg da heller ikke. Første Dands igaar Aftes dandsede jeg saaledes med en ung Frøken fra Landet, der var temmelig taus og majestætisk: i Begyndelsen var hun ikke saa særdeles morsom, men efterat jeg havde udnævnt hende til Dronning Elisabeth, blev hun mig betydelig interessantere. Senere opdagede jeg en anden Dame, der havde et complet Maria Stuarts Udseende: sværmerisk, yppigt, gratiøst, noget sorgfuldt, men ogsaa lidt intriguant Huset, hvori vi vare, blev da Slottet Lochlewen; hun blev den fangne Dronning; og jeg selv, der vel kunde være nogle Aar yngre end hun, blev Sønnen af hendes mægtigste Fjende, f.Ex. af Earl Morton, som havde ladet sin Søn udnævne til hendes Page, for under dette høflige Paaskud dobbelt nøie at bevogte hende. Ligesom min Fader er jeg kold og klog, men tilsyneladende yderst ærbødig og ærefrygtsfuld; - hun vistnok ikke mindre klog, men varm og hæftig, halvt opfyldt af Had imod mig, halvt forelsket i mig, og med ivrigt Ønske om at vinde mig, baade for at befrie sig selv og for at hævne sig paa min Fader: - hvilken pikant Situation, hvilken Forhøielse i Dandsens Interesse! Hvor meget 137 lagde jeg ikke ind i hvert Ord, hun sagde, og hvor nøie afpassede jeg ikke mine Svar!

Endnu bedre vilde det have været, hvis hun ogsaa havde kunnet sætte sig ind i Situationen, hvilket jeg dog ikke turde foreslaae hende. Da en Dame, med hvem jeg senere dandsede, imidlertid yttrede megen Interesse for en Forening af de tre nordiske Riger, tog jeg Mod til mig og spurgte hende, om hun da ikke i den Anledning havde Lyst til at betragte sig som Dronning Margrethe: jeg vilde isaafald være en af de overvundne Svenske. Hun havde ovenikjøbet et meget Margretheligt Ydre, men det Indre maa ikke have svaret dertil; thi den dumme Tøs gav sig blot til at lee, forsikkrede mig, at hun ikke duede til Skuespillerinde, og meddelte mit Forslag til sine Veninder, der ligesaa lidt som hun lod til at kunne fatte, hvad Talen var om, de Gæs!

Blandt Damerne var ogsaa en af Hovedstadens Celebriteter, en af de saakaldte Skjønheder, der altsaa var meget omflagret. For den, der er en Smule Psycholog, er det nu bekjendt nok, at det bedste Middel til at gjøre Lykke hos saadanne Damer, er at være ligegyldig imod dem. Men ligesom meget Faa iagttage dette, saaledes hænder det ikke sjelden, at Herrer ligeoverfor slige courtiserede Høns føle sig selv ubetydelige, tabe den rette Contenance og henfalde til Complimenter og Vaas. For en ung Student kan dette være naturligt nok; thi i social Henseende er hun ham jo ordenligviis meget overlegen; - er man derimod Lord Chesterfield, hvilket jeg blev, da hun i Cotillon var saa net at inclinere for mig og siden tog Plads ved Siden af mig: saa er Sagen meget simpel, og man beholder den uendeligste Ligevægt overfor saadan en lille forkjælet Gæk. Blot een Gang, medens jeg saaledes stod midt i mit lette og rolige Lords-Væsen, faldt det mig ind, at jeg dog i Grunden ikke var Andet end en ung Studiosus, der gjorde sig vigtig; og jeg rødmede da saa pludselig og stærkt,.at hun blev opmærksom derpaa og paa slige Damers Viis begyndte at skjemte med mig. Jeg kom imidlertid hurtig igjen til mig selv og svarede hende, som Sandheden var, at det blot havde været en vild Phantasi, der allerede ved Villiens og Tonernes Magt var henveiret 138 Den 18. Mai.

"Jeg væmmes ved dette blækklattende Sekulum, naar jeg læser i min Plutark om store Mænd!" - Saaledes udbryder min Ven Carl Moor; og det gaaer mig ligesaa, skjøndt jeg ikke læser i Plutark. Jeg gider ikke høre en Forelæsning og ikke læse i en Bog, idetmindste ikke i det juridiske "Hu-hei-ha-Pedantus-Pedanta-Pedantums"-Sludder: det er umuligt, at nogen virkelig stor Mand kan have været Jurist; og ialtfald naaes den Storhed, som jeg vil have, ikke ved at gaae flittig paa Collegier eller faae "bedste Karakter", eller "komme tidlig ind i Noget": - det vil give sig, naar de store Begivenheder komme; thi da træde de store Mænd frem. løvrigt tilstaaer jeg, at jeg begynder at blive kjed af den meste Storhed; jeg har nu været Alting, og det bliver snart blot Repetition, hvoraf jeg ikke er nogen Ynder. Elsko vsæventyr kunde behage mig mere; men ogsaa der længes jeg efter Forandring! "*Variatio delectat*" sagde Fanden, han dandsede i Glasbuxer. - Morsomt Hoved alligevel, den Fanden! - - For at tilveiebringe en saadan Forandring har jeg nogle Gange forsøgt paa at gjøre Cour til Tjenestepiger og lignende Nympher, for at høre, hvad de sige, og derved fremkalde noget Pikant Men hele Situationen med den Slags Individer er triviel. Det er saa almindeligt, at de have Æventyr med unge Studenter, at det næsten er umuligt at faae sin Phantasi i nogen Bevægelse ved dem. Deres Udseende er undertiden ret lovende; men de sige altid det Samme og ende stadig med at udsætte et nyt Møde til "paa Søndag Kl. halvfire". Saasnart jeg hører det, faaer jeg koldt Vand eller, hvad der er værre, Følelsen af Trivialitet over mig, og trækker mig tilbage som en slagen General.

Den 27. Mai.

Idag har jeg dog havt et Æventyr, som ikke har været ganske kjedeligt. Her i Huset boe adskillige gamle Folk, blandt hvilke ogsaa en gammel, grim Grevinde, der har en ung, kjøn Kammerpige, hvem alle Husets Cavalierer, dog især "Forst-, Jagt- og Ridejunkeren", egne en særdeles Opmærksomhed Da jeg ikke er nogen Elsker af at være som alle Andre, har jeg alene gjort en Undtagelse og altid vist hende et koldt og majestætisk Ansigt Uagtet man ad denne Vei vistnok lettere vinder Frøkeners end Kammerpigers Gunst, har det dog forekommet 139 mig, at den smukke Lise i den senere Tid er bleven paafaldende mild imod mig: hun hilser mig paa det Huldsaligste, naar vi mødes; synger Kjærlighedsviser, naar jeg er i Nærheden, men holder pludselig op, naar jeg bliver synlig, og er saa grum og haardhjertet mod Jagtjunkeren, at han seer ganske sorgfuld ud Ja, da jeg forleden Dag paa Trappen først mødte ham og derpaa hende, yttrede hun aldeles uopfordret til mig: "Den Jagtjunker, det er rigtig et udannet og aldeles ikke galant Menneske!" - hvilken confidente Meddelelse jeg besvarede med et beklagende og langtrukkent: "Saa-aa-aa?!"

Min Beskedenhed vilde dog ikke have tilladt mig af disse Kjendetegn at drage nogen sikker Slutning, dersom jeg ikke for nogle Dage siden til min store Forundring havde opdaget, at Lise havde forladt sin forrige Residence og indtaget en ny i det Værelse, som ligger lige overfor mit Hvis hun havde til Hensigt derved at stige i min Yndest, tog hun dog feil: det var mig noget for kammeratagtigt; og jeg vedblev derfor med stor Koldblodighed at optage de mange velvillige Smil og Smaabemærkninger, hun meddelte mig paa vore hyppige Trappemøder. I de senere Dage har hun, hver Gang jeg traf hende, vist sig meget lærd og dannet, og iaftes, da jeg kom hjem, stod Døren til hendes Værelse, formodenlig paa Grund af den stærke Varme, vidaaben, og indenfor sad Lise som en anden Aspasia med en stor Bog foran sig, og læste saa ivrig, at hun aldeles ikke hørte mig eller afbrød sine Studier. Just i disse Dage har jeg læst en Roman, hvori den unge Herre kommer hjem fra sit sværmende Selskabsliv og træffer sin Tjener siddende fordybet i Studiet af Leibnitz: den nærværende Situation var saa meget mere lignende, som jeg i de sidste 14 Dage ikke havde aabnet en Bog; og ved en lille Forandring blev det Hele mig pludselig interessant. Lise forblev Grevindens Kammerjomfru; men jeg blev den unge Greve, som kommer hjem fra "Hoftjeneste", for at see til min Moder, der lever eensomt ude paa Grevskabet. Da jeg kommer til Gaarden, finder jeg den gamle Grevinde bortreist og alle Værelserne i Hovedbygningen tomme; og jeg gaaer nu til Mellemtrappen for der at finde et Menneske. Ubemærket kommer jeg op ad Trappen og træffer der pludselig den unge, i sin Bog fordybede Skjønhed, som jeg strax begriber maa være den elskværdige nye Tjenerinde, som min Moder i sine Breve har omtalt med saa megen Beundring. Jeg føler den grelle Modsætning mellem mit eget Hofliv og det, hvori jeg her uanet kommer til at kaste et Blik Situationen 140 drager mig mod min Villie nærmere; men ved det første Skridt, jeg gjør over Tærskelen, farer hun forskrækket op; en yndig Rødme udbreder sig over hendes fagre Ansigt, hun skynder sig med at ordne Lidt ved sin Paaklædning; og nu staae vi begge undseelige overfor hinanden; thi den ellers saa kjække unge Greve er her i Uskylds Bolig pludselig bleven et af de smaa Lam, der sees igjennem Vinduet histnede paa Sletten.

Men det er nødvendigt engang at bryde Tausheden, og med et høfligt Buk begynder jeg: "Min Mo- (dog det er sandt, hun veed endnu ikke, hvem jeg er) - Grevinden, vilde jeg sige, er ikke hjemme?"

"Nei, Grevinden er taget ud, og jeg er ganske ene hjemme."

Ak, yndige Uskyld, hvor indgyder Du ikke selv den letsindige Hofmand Ærbødighed! - "Tilgiv," udbryder jeg, idet jeg trækker mig tilbage mod Døren, "tilgiv, at jeg forstyrrede Dem; men jeg blev uvilkaarlig dragen herind ved saaledes at see den unge Skjønhed i Nutiden sidde fordybet i det gamle Værk fra Oldtiden."

"Naa! De maae rigtig ikke sige noget Ondt om den Bog, det er den altfor udmærket til; den har tilhørt Greven selv. Det er saamænd ogsaa nok den, der har trukket Dem herind, og ikke mig."

Hulde Naivitet, hvor henriver Du mig ikke! - "Men," udbrød jeg forundret, idet jeg saa i den omhandlede Bog, "det er jo Latin: "*De bello civili C.Julii Cæsaris comment.*" - Hvad Pokker er det! læser Jomfruen Latin?"

"Gud, ja! Jeg er saa overordentlig godt lært. Jeg læser akkurat ligesaa godt latinsk Læsning som dansk Læsning: det er mig uden Forskjel."

Hvilket usædvanligt Phænomen: en saadan Uskyld parret med en saadan Kundskabsfylde! - "Og Jomfruen er dog endnu saa ganske ung."

"Nei, hvor vil De hen!Jeg er rigtig en gammel Pige; - jeg er over 20 Aar. Og alligevel er jeg ikke forlovet endnu: hvad synes De?"

Jeg syntes, at den landlige Naivitet nu maatte antages at have naaet sit Culminationspunkt i denne Retning, og svarede derfor blot med et betydningsfuldt Nik, idet jeg spekulerede paa at dreie Samtalen ind paa en anden idyllisk Sti. Men den uskyldige Lise lod til at finde saa stort Behag i den Vei, vi vare paa, at hun ikke saa let vilde forlade den. Hun nærmede sig til mig, og idet hun i det Samme kom til at støde til den aabne Dør, saa at den lukkede sig paa Klem, sagde hun med et 141 skjelmsk Smil: "Men saadan en smuk Herre, som De, er naturligvis for længe siden forlovet."

Forbandede Lise, der falder ud af sin Rolle!

"Naa, De svarer mig ikke: ja, saa kan jeg da nok vide, hvorledes det har sig. Maa jeg see Deres Haand? Nei, den venstre!" Lise tog her begge mine Hænder og vuggede dem i sine. "Nei, paa Haanden har De den rigtig nok ikke; men saa bærer De den bestemt i et Baand om Halsen."

"Nei, jeg svær Dem til!" - Min hele idylliske Situation var forstyrret for mig, og jeg forsøgte forgæves efter i Hast at finde en anden.

"Ja, det nytter ikke: jeg troer Dem ikke, uden at De viser mig det." I det Samme lænede Lise sig mod Døren, saa at den gik i Laas. "Ih, Gud bevare mig vel! nu er jeg indelukket med en ung Herre. Der er ingen Nøgle i Døren udenfor!"

"Saa kan De jo lukke op igjen," svarede jeg.

"Ja, men først skal De da sige mig, om De saa bærer Rangen om Halsen."

"De kan jo selv see efter."

"Naa da, vil De have, at jeg skal løse en ung Herres Halstørklæde op? Ja, naar De endda var min Kjæreste. - - Naa, saa sæt Dem da ned, saa skal jeg see at tage Mod til mig."

Paa een Gang gik der et Lys op for mig. Det var aabenbart ikke Lise, men mig, der spillede den blufærdige Landsbypige. Hun derimod havde jo ganske Karakteren af den unge lapsede Greve fra Hovedstaden. Det svimlede for mig. Hvilken ny Række af de mest pikante Forholde vilde der ikke vindes, naar jeg gik ind paa at tænke mig selv som Fruentimmer! - Leve Phantasien! Dens Rige er uendeligt. - Men Fanden i Vold med Lise! nu forstyrrer hun mig blot; jeg maa være ene for at kunne arrangere mig i mine nye Forhold

Som en god *deus ex machina* rullede en Vogn ind paa Gaarden.

"Gud! der er Grevinden!" raabte Lise. "Man har da heller aldrig Fred her i denne Condition! - Nu maae De gaae; men hør! naar Grevinden næste Gang skal ud, saa kan De jo see herind igjen, om De ellers har Lyst."

"Paa Søndag Klokken halv fire maaskee?"

"Ja, om De saa kunde: det er just den allerbedste Tid"
142

Den l.Juni.

Min Veninde Lise sukker vist nu over Verdens Uskjønsomhed. Jeg er igaar flyttet uden at tage Afsked og boer nu her i en Udkant af Byen, eensom i en hel Gaard, hvor der ellers kun er Paklofter og Kontorer; og jeg behøver saaledes ikke at frygte for altfor elskværdige Gjenboersker.

Men jeg har ogsaa havt Brug for al den Ro og Fred, jeg her kan disponere over. - At være Fruentimmer, hvor er det ikke underligt for et Mandfolk! - hvor fint og koket er det ikke! - Hvor ydmygt og mildt og hengivende, men tillige hvor ondt, lidenskabeligt og stikkende! - Jeg er ganske beruset deraf, og jeg har en Følelse, som jeg kan tænke mig den hos et Geni, naar han undfanger Ideen til sine Værker. - Kun begriber jeg ikke, at Fruentimmerne saa ofte finde Behag i Mandfolk, der dog ere nogle meget uskjønne Væsener.

Den 28. Juni.

Jeg er nu kommen paa det Rene med, at Mandkjønnet dog i Virkeligheden er "det smukke Kjøn", saasnart man betragter Sagen objectivt, og ikke lader sig hilde af sine subjective Fornemmelser. Det gaaer jo igjennem hele Naturen: Løven er smukkere end Løvinden og Tyren end Koen; ligesom Paafuglehanen og Gaardhanen ogsaa betydelig overgaae deres respective Høns i Skjønhed Ikke destomindre finder Hanen mere Behag i Hønen end i en anden Hane, og det Tilsvarende gjælder om Mandkjønnet; og da dette har været herskende baade i Litteraturen og i Livet, saa har det efterhaanden gjort sin subjective Fornemmelse gjældende, og bildt baade sig og det andet Kjøn ind, at dette virkelig er det smukke. Der er imidlertid ingen Tvivl om, at hvis man kunde staae udenfor det Hele, vilde man strax see, at i sig selv udgjøre Mændene det smukke, hvorimod vi stakkels Kvinder maae nøies med at være^"det andet" Kjøn.

Den 10. Juli.

Hvor meget jeg raisonnerer, kan jeg dog ikke faae Bugt med mine dumme Fordomme. Mandfolk vedblive i mine Øine at være aldeles 143 incapable til at vække Elskov, medens unge Piger derimod ere saa nydelige. Men denne Vanskelighed kan dog afhjælpes; thi ligesaa godt, som jeg tænker mig selv som Fruentimmer, kan jeg jo igjen tænke mig Fruentimmer som Mænd Min Veninde Lise Kammerpige er i den Henseende

fortræffelig: hun kan godt uden videre Forandring optræde som den unge Greve; og jeg er da den yndige, blye Kammerjomfru, som han træffer ene hjemme, og som vel i Begyndelsen imponerer ham ved sin overlegne Dannelse, men som dog snart - ak! ei kan Andet end indtages af det fiffige og skjelmske Ansigt, der titter frem mellem de lysebrune Lokker, som efter sidste Mode flagre omkring den unge Greves indbydende Kinder. Og hvilket Øieblik er det ikke, da jeg endelig efter lang Modstand overgiver mig den Aften, da han træffer mig nede i den gamle Allee og meddeler mig sin Kjærlighed Hvor jeg da hengiver mig; hvor jeg underkaster mig hans kjække Villie! - Ak ja! nu først, da jeg er bleven Kvinde, har jeg lært, hvad Underkastelse er, og hvilken Salighed den kan indeholde.

Den 11. Juli.

Men hvor er Lise saa ikke atter pikant, naar hun i Riddertiden er en ung næsviis Page, og jeg hendes Herskerinde. - Afstanden imellem os er efter de Tiders Skik umaadelig, og det kunde aldrig falde mig ind, at Sønnen af en af min Gemals Livegne skulde vove at løfte sine Tanker til sin strænge Herres Frue. Hvor forbauset bliver jeg derfor ikke, da den sextenaarige Page en Dag, da jeg vil sende ham et Ærende og til Afsked rækker ham min Haand til Kys, ikke nøies hermed, men pludselig omfavner mig og gjentagne Gange kysser mig paa Munden og Kinderne. Jeg vil strax lade ham gribe og kaste i Fængsel; men Tanken om den grusomme Hævn, som vil ramme ham, naar min Gemal kommer hjem og erfarer hans Forbrydelse, holder mig først tilbage, og siden kan jeg ikke afholde mig fra en vis Deltagelse for ham, naar jeg betænker det Mod, han i sin Kjærlighed har lagt for Dagen, da han jo veed, hvilken Straf der venter ham, dersom jeg blot med et Ord omtaler hans Dristighed Just denne tiltaler mig; thi Mod, endog af den sletteste Art, virker altid farligst paa os Kvinder, og hans ungdommelige Hæftighed er desuden forenet med saa megen Ynde og oprigtig Hengivenhed, at jeg ikke kan føre det over mit Hjerte, at 144 gjøre ham ulykkelig. - Jeg bestemmer mig derfor til, naar han om Aftenen vender tilbage, da alvorlig og strængt at foreholde ham hans Brøde, og derpaa fjerne ham fra min personlige Opvartning, - Noget, der unægtelig koster mig et Suk; thi jeg føler vel, hvor meget Behag jeg allerede længe har fundet i min kjække, lille Page. Men herved er Intet at gjøre: Hertug Roberts Gemalinde kan umulig beholde en Tjener, der nærer andre Følelser for hende end Ærefrygtens. - Da han kommer tilbage, lader jeg ham derfor træde ind i mit Gemak og tilkjendegiver ham, at han ikke længer kan blive hos mig; og da han i sin Fortvivlelse afbryder mig, befaler jeg ham at tie, bebreider ham i strænge Ord hans Forbrydelse, og truer ham med den haardeste Straf, hvis han ikke for bestandig dæmper sin Lidenskab. I en noget mildere Tone formaner jeg ham endelig til at gaae i sig selv og angre sin Brøde, og lover isaafald igjen at ville blive ham en naadig Herskerinde.

Da jeg derpaa giver ham Tegn til at fjerne sig, bliver han et Øieblik staaende, som om han vil svare; men pludselig kaster han sig om min Hals endnu langt hæftigere end imorges, og bedækker mig med tusind af de varmeste Kys.

Ak, skal jeg tilstaae det? Han kunde intet kjærere Svar have givet mig paa al min Vrede og alle mine Formaninger.

Den 28. December.

Gamle Minder og gamle Veninder komme igjen frem for min Sjæl; jeg lever al min Kjærlighed om paany, med den Forskjel, at hvor jeg før var Elsker, der er jeg nu Elskerinde; - og hvor meget mere ømt og brændende er ikke dette end hint - Jeg vilde aldrig have havt en mere nydelsesrig Tid, dersom jeg blot ikke af og til midt i mine bedste Øieblikke blev overfaldet af en afskyelig Hovedpine, som jeg aldrig før har kjendt noget til.

Det er især Therese og min gamle Vært, Grosserer A.'s Frøken Datter, som ofte besøge mig; men ligesom de ere meget forskjellige, saaledes spiller jeg ogsaa en høist forskjellig Rolle overfor dem. Frøkenen kan nok være smuk og pikant, men hun er tillige ond, grusom og listig. I Forholdet til hende er jeg da blid og svag, og skjælver under hendes Magt som Duen under Høgens Kløer. Hun er den unge 145 berygtede Høvding for de vilde Skarer, som i Bondekrigen have hærjet Lehnsherrens Borg, dræbt ham selv og alle hans Sønner og blot sparet mig, hans eneste Datter, som Bytte for den grumme og listige Anfører. Hvilket Øieblik for mig, som saa ofte har hørt min Fader og hans Venner udtale det bittreste Had og Haan over denne onde Dreng, som han endnu næsten er, - nu her at befinde mig ene, skjælvende og magtesløs i hans Vold Hvor skrækkeligt for mig, den fine og fornemme, rene og blufærdige Pige, nu at skulle taale ikke blot for hans haanlige Ord, men ogsaa hans vilde Kjærtegn! Og dog er der, skjøndt det er afskyeligt at tilstaae, Noget hos ham, som, medens det støder mig bort, dog i det Samme trækker mig til ham. Det særegne pigeagtige Udvortes, de buede, sorte Øienbryn, de brændende Øine, den røde Mund med det haanlige Smil, hans bidende Svar, ja selv hans Ondskab og Fripostighed: Alt dette indjager mig vel en gruelig Rædsel, men tillige en sælsom Længsel og Frygt; og naar jeg strider fortvivlet for at afværge hans Kys, da er det vistnok Alvor, at jeg vil undgaae dem, men med Forfærdelse maa jeg i det Samme tilstaae, at jeg attraaer det, jeg vil afværge, ja jeg tørster efter, at han skal vinde den Seir, som jeg dog med Fortvivlelse gjør ham stridig.

Den 29. December.

Forholdet til Therese er ganske anderledes. Hun er mild og from ogsaa som Mandfolk; - men her fryder det da mig at være ond og listig. Saaledes har jeg været en fornem Dame, over den første Ungdom, og som saadan forlokket den blye, uerfarne Yngling, som af hans kjærlige Forældre var betroet til min Uddannelse og Varetægt. - Senere har jeg været offenligt Fruentimmer i et Bordel, hvis fordærvede Værtinde dog her i Verden har Eet, som hun vil bevare rent, og hvorpaa hun har sat sit hele Indskud hendes unge Søn, hvem hun altid har holdt fjern fra sit Huus og dets Smitte. Ham har jeg da vidst at opsøge, og ved min Skjønhed og Frækhed har jeg saaledes beruset ham, at han ligger som en Hund ved mine Fødder.

Sidst har Therese endelig været Philosoph og Philantrop, berømt ikke mindre for sit skjønne kvindelige Johannes-Udseende end for sin rene Vandel og den kjærlige Selvopoffrelse, hvormed han rækker alle Ulykkelige Haanden. Mit sjette Levnet har allerede i mit 18de Aar 146 bragt mig ind i den Straffeanstalt, ved hvilken han er ansat som Præst. Uagtet mine Aandsevner ere usædvanlig udviklede, har min religiøse Opdragelse dog været saa forsømt, at jeg ikke engang er confirmeret: jeg maa derfor, da dette bliver opdaget, lade mig forberede til Confirmation af ham. I Begyndelsen er jeg doven og stridig, og kommer med alle de Indvendinger, som jeg kan udtænke eller har hørt af Andre. Men efterhaanden forandres mit Væsen; mine Indvendinger ophøre, og min Flid bliver større, ligesom jeg ogsaa i mit Ydre, der tidligere har været løst nok, bliver mere blufærdig, og tillige mere omhyggelig og net. Den unge Præst glæder sig over denne Forandring og fatter en Velvillie for mig, som jeg forstaaer i høi Grad at forøge ved det Udtryk af stille Beundring, hvormed jeg følger hans Undervisning og Forklaringer; thi Intet kan mere indtage Mandfolk, især dem, man kunde kalde Kloge af anden Rang, end just denne stille, spændte Opmærksomhed, der ikke yttrer sig i tydelige Ord, men kun i beundrende, om muligt lidt sværmeriske Blikke, eller ialtfald i enkelte ufrivillige Udbrud, der vise, hvorledes man ligesom griber hver Stavelse og hengiver sig med hele sin Sjæl til den Talende.

Min elskværdige Lærer kunde ikke undgaae at bemærke, hvor ganske jeg hengav mig til ham; og da jeg derhos havde en hurtig og let Fatteevne, var det just intet Under, at vore Timer interesserede ogsaa ham, og at han stundom kunde udstrække sin Undervisning ud over blot det Religiøse. Han kom stedse hyppigere i min lille Celle, og vort Forhold blev bestandig mindre tvungent, saa at han f.Ex. ikke som i Begyndelsen altid sad ved den ene Side af Bordet og jeg ved den anden, men han gik snart frem og tilbage paa Gulvet, snart satte han sig under Undervisningens Gang paa samme Bænk som jeg, uden at dette var nogen af os paafaldende. Paa dette Trin af Sagen faldt det mig ind at gjøre Situationen lidt mere interessant ved at blive syg, saa at jeg maatte holde Sengen, uden at det dog derfor blev nødvendigt at afbryde vore Timer. Jeg opnaaede ogsaa herved den Fordel, at jeg blev fri for den stygge Fangedragt og kunde lade mig see i en klædelig, lyserød Nattrøie og en lille hvid Morgenkappe: en Forandring, der bragte os ikke saa lidt nærmere; thi Fangedragten havde dog hidtil dannet en Slags Muur imellem os; men naar jeg nu sad halvt opret i Sengen, og min smukke, blonde theologiske Therese havde taget Plads paa Stolen ved Siden af, da var det næsten, som om vi Begge havde glemt vort egenlige Forhold - En Aften havde min yndige 147 Lærer især talt smukkere end nogensinde før, og da han sluttede, var jeg saa bevæget, at jeg ikke kunde lade være at gribe hans Haand og trykke den til mine Læber. Han drog den vel tilbage, men for at vise, at han dog forstod og paaskjønnede min Følelse, bøiede han sig over mig for at kysse min Pande. Jeg maa imidlertid have misforstaaet hans Hensigt; thi jeg rakte ham med et undseeligt Smil min Mund; men skjøndt jeg følte et varmt Kys paa den, mærkede jeg dog, at dette kom ham noget uventet, og at han næsten forskrækkedes derover. Ganske sagte hviskede jeg derfor de beroligende Ord "Min Fader! Tak, tak for al Deres faderlige Kjærlighed!" - og som for at afbede sin pludselige Ængstelse trykkede han nu gjentagne Gange et inderligt Kys paa min Mund, medens jeg slog mine Arme om ham og sagte drog ham til mig. Men en slig Familiekjærlighed er med al sin Skjønhed dog farlig, naar Fader og Datter ere omtrent lige gamle, og Datteren har saa lidet datterlige Følelser som jeg; især naar hun desuden er en listig Pige i forførende Negligee. - Hvad Under da, at jeg naaer det Maal, jeg saa længe har attraaet; hvilken Triumph føler jeg ikke derover; og hvor uendelig morsomt bliver det ikke, naar jeg bagefter udleer min stakkels lille Therese, som nu under bittre Suk og inderlig Fortvivlelse bebreider mig min djævelske Underfundighed, og dog ikke kan lade være, gjennem Taarerne at kaste længselsfulde Blik hen til den smukke, leende og forføreriske Djævel.

Den 16. Januar.

At være Djævelen selv var maaskee endnu mere pikant end nogensomhelst anden Situation. - Jeg kalder det "pikant", et Ord, jeg i det Hele gjerne bruger, fordi det antyder, at den Nydelse, man føler, ikke just er ublandet, hvorimod der midt i det Søde er Noget, som gjør ondt og "stikker", men derfor ogsaa borttager alt det Flaue af Sødheden. - At være Djævel er iøvrigt ikke saa ganske let, naar dette skal have nogen virkelig Betydning. Djævelen er mig enten for godmodig og komisk, og saa skaffer han ingen Nydelse; eller han er ikke stort Andet end et ondt Menneske, og det kan jeg nok være uden hans Hjælp. For dog at give ham en passende Virksomhed har jeg sluppet ham ind i et Nonnekloster, hvor han lægger Snarer for Abbedissen, en bleg, sværmerisk Skjønhed, der paa Grund af sin Reenhed 148 og Hellighed er bleven Abbedisse i sit 25de Aar, og nu i sit 29de nyder den Ære at blive canoniseret i levende Live. At komme til Klosteret, som ung Cavalier, der er saaret i Duel, blive pleiet og omvendt af Helgeninden og tilsidst ende med for stedse at slukke den hele Helgenglands: det kunde jo være morsomt nok for Djævelen; men det vilde iøvrigt ikke være mindre morsomt for et ondskabsfuldt Adamsbarn. - Det Samme gjælder om Løsningen af den interessante Opgave igjen at bringe den bodfærdige Magdalene til at synde: det vilde være en exkvisit Nydelse for Alle og

Enhver, skjøndt jeg indrømmer, at det for Djævelen maatte være specielt fornøieligt saaledes at bortsnappe det fede Bytte fra Vorherre, som havde gjort sig saa megen Uleilighed netop for denne Steg. Men selv heri er der dog ikke noget rigtig Djævelsk: det er blot en praktisk Ironi over den altfor søde lille Magdalene.

Derimod er der enkelte af de Gamles Guder, der ere mere sataniske end alle de Djævle, den blide Christendom har kunnet opfostre. Hvilken Djævel kan saaledes maale sig med den vældige Moloch, naar han favner de smaa Børn i sine glødende Arme, og lytter til deres Skrig, som dog døves af den dundrende Musik, saa at det ikke naaer andre Øren end dem, der sidde paa hans grumme Oxehoved! - Der er blot een Feil ved denne Fremstilling; og det er, at han holder et Barn i sine Arme, istedetfor en ung, reen Jomfru. Hun vilde langt bedre repræsentere Menneskeslægten som saadan, og det just paa dens skjønneste Punkt; hun vilde ogsaa have hele Bevidstheden om sin Ulykke, og det var saaledes langt grummere; - og aldrig kunde der svælges i nogen vildere Vellyst, end naar Kæmpen med Oxehovedet saaledes knugede hende i sin gloende Favn.

Den 18. Januar.

Jeg har paa mine Spadseretoure ved Søen netop seet en ung Pige sidde i en Have og titte ud i Verden paa een Gang saa nysgjerrig og saa uskyldig frygtsom. Hendes lille ovale Ansigt er saa rent, at det næsten er eenfoldigt, hun har lysebrune Haar og de mildeste blaae Øine; og skjøndt hendes høihalsede Kjole med den lille hvide Strimmel røber, at hun ikke er Barn, saa har hun dog saa ganske Udseende af at sidde under Moders Varetægt, at det ordenlig vilde forundre mig nogensinde 149 at see hende uden Moderen; hvilket heller aldrig har truffet sig. Da jeg engang gik forbi, hørte jeg, at Moderen sagde "lille Antonie" til hende: det er just et meenløst Navn, som passer godt til hende; og naar jeg tænker paa hende, kalder jeg hende derfor altid saaledes. I Gavlen af Huset, hvor hun boer, er der et lille Kvistvindue med blanke Ruder og hvide Gardiner; der har jeg seet Lys om Aftenen, og tidlig om Morgenen har jeg seet hende der sagte aabne Vinduet, medens det øvrige Huus endnu var stille. Her paa det sikkreste Sted i Huset har hun vistnok sit Kammer, bevogtet af Moderen ved Siden af og af den store, troe Gaardhund nedenunder.

Fra dette Sted, hvor hun føler sig saa tryg, skal hun nu rives bort, og naar hun igjen kommer til sig selv, skal hun finde sig skjælvende og værgeløs i Molochs Arme; og jeg vil da være Moloch. Hun bærer da ikke mere sin høihalsede Kjole eller sin kydske Natdragt: hun ligger nøgen i min Favn; thi den vilde Gud med Oxehovedet skaaner ikke Blufærdigheden; hans Higen er just at trampe den ned og skænde den. Hans Vellyst er kun Menneskets i Bevidsthed, men i Nydelse og Raahed er den ikke Menneskets, men den glubende Tyrs; og med samme Raseri som denne handler han med den fine Jomfru. Hendes uskyldige Mund, som endnu aldrig nogen Mand kyssede, maa hun nu hengive til min vilde Sugen; hendes blye, kvindelige Yndigheder, som før næppe Stjernen, der kunde stjæle sig forbi Gardinet, fik at skimte: de ere nu blottede for mine slugende Blikke og gribes af mine dyriske Kjærtegn; - og hun har ikke engang en Haand fri, hvormed hun blot kunde skjule sit Ansigt. Forgjæves bønfalder hun om Naade; hun har ikke at gjøre med noget Menneske, og hun kan ikke vente sig noget Menneskeligt. Min onde Vellyst forhøies blot ved hendes Klage; thi Intet kildrer den rette Forfører mere end just at gjøre sit uskyldige Offer Ondt: han gad næsten sønderrive det med sine rasende Kjærtegn og fortære det med sin glødende Begjærlighed.

Just dette gjør jeg nu med den stakkels lille Antonie. Mine Omfavnelser blive meer og meer brændende, og snart er det ikke blot den krænkede Blufærdighed, men ogsaa det glødende Jern, som afpresser hende det ene Skrig efter det andet. Hun raaber paa sin Moder, hos hvem hun før sad saa trygt, men hendes Raab naae ikke Moderens og heller ikke noget andet Menneskes Øren. Den skingrende Musik, der lyder bag Forhænget, overdøver ethvert Skrig; og det er blot mig, som holder hende i Favnen, der kan høre hendes Fortvivlelse; men jo 150 større denne er, desto mere kildrer den mig; desto voldsommere knuger jeg hende til mig og fryder mig over, at jeg, Dyret og Djævelen, ret kan fortære Mennesket og Uskyldigheden.

IV

Her standsede mine Optegnelser ved en uventet Begivenhed, der indtraf en Aften, da jeg efter Sædvane blev siddende hensjunken i Phantasier indtil langt ud paa Natten. Uden at have læst "Hamlet" var jeg kommen til at tænke paa det særegne Phænomen, at Mennesker, der have levet i Samfund med det Bedste og mest Aandige, dog ikke sjelden finde en uendelig Tillokkelse i at styrte sig ned i dets afgjorte Modsætning; og jeg udmalede mig nu en Mængde yndige Kvinder, med hvilke dette kunde hænde: Balders milde Nanna, den blonde Valborg, Romerinden Cornelia, Aristides's Hustru, Werthers sværmeriske Lotte gik forbi mine Tanker og offrede sig den ene efter den anden til Moloch. - Til en Afvexling fandt jeg paa at lade ham afløse af Døden, hvis knoklede Skikkelse vel forekom mig uhyggelig, men dog ogsaa pirrende i Situationen som Forfører. Men idet jeg anstrængte mig for at arrangere dette nye Forhold og installere

Døden i Molochs Plads, fik jeg igjen et hæftigt Anfald af den Hovedpine, som jeg i den senere Tid stundom havde havt. Istedetfor som ellers at søge at dæmpe den faldt det mig nu ind at give den frit Løb som Noget, der vel kunde stemme med Dødens Omfavnelser. Men midt under min Experimenteren tog den pludselig Overhaand: det blev mørkt for mine Øine, og Smerten blev saa voldsom, at Sveden perlede mig ud af Panden; jeg havde en Fornemmelse, som om min Hjerne skulde briste, og paa een Gang greb den Tanke mig: "Hvad om Du nu virkelig døde! nu, her i dette Øieblik!" -- Noget Saadant var aldrig før faldet mig ind; jeg havde ikke engang ret kunnet fatte Muligheden af at døe. Som Dreng havde jeg ofte sagt til mig selv, at det jo var rent utænkeligt, at jeg, som nu saaledes følte Livet, nogensinde kunde døe, og jeg troede uvilkaarlig, at om denne Lod end traf alle Andre, saa skulde jeg dog nok gaae fri; - som Voxen havde jeg ladet den Sag 151
skjøtte sig selv. Jeg blev derfor nu ligesaa forbauset som forfærdet, da den Fornemmelse greb mig, at jeg maaskee nu, lige paa Stedet, virkelig skulde døe. Jeg foer op af min magelige Stilling og saa omkring mig som i spændt Forventning: mine Drømme splittedes til alle Sider, og for første Gang i lang Tid trængte Virkeligheden sig igjen paa mig, og det med en vidunderlig Styrke. Borde og Stole, Betrækket paa Væggene, Gulvtæppet, hver enkelt Gjenstand saa jeg i dette Øieblik med en Klarhed, som jeg næsten ikke kunde fatte; - for et Minut siden vilde jeg, naar jeg slog Øiet ned, umulig kunne have sagt, om Væggene i Stuen vare røde eller blaae, eller om Møblerne vare hvide eller sorte; men nu traadte alle disse Ting frem med en saadan Kraft, at de bleve som indprægede i mig; og Intet staaer endnu den Dag idag tydeligere for mig end hine mørkerøde Tapeter med de smaa, gule Roser i, eller hin høie grønne Porcellainskakkelovn og det brune bornholmske Uhr ligeoverfor, som jeg dengang fik Øie paa, eller vel rettere Syn for. Det forøgede den Rædsel, som havde grebet mig, at alle disse Ting vare saa stærke og spøgelseagtig virkelige; ja, de forekom mig næsten som levende Ligemænd, der vel kunde have Ondt isinde. Fortumlet af alt dette, der som et Lyn foer igjennem mig, satte jeg mig atter ned Jeg forsøgte at bortjage disse uvante Følelser af Virkelighed for igjen at vende tilbage til mine Drømme, men ved første Forsøg derpaa vendte ogsaa Smerterne tilbage endnu voldsommere end før og bragte paany Fornemmelsen af Døden over mig. Forgjæves søgte jeg at vise ham fra mig: Phantasus, som saa længe havde tjent mig, var pludselig bleven min Herre; og med aaben Mund og stirrende Øine ventede jeg i umaadelig Angst Slaget af den tause Fjende, overfor hvem jeg stod værgeløs. I min Nød vilde jeg bede til Gud; men jeg turde ikke. Jeg havde jo levet i Krig med ham; jeg havde været Moloch og Djævelen selv; fordærvet endog dem, som allerede vare frelste, og rost mig af at have "bortsnappet den fede Steg" fra Gud selv. - Jeg blegnede af Skræk over, hvad jeg havde sagt, og sank næsten sammen under Vægten af alle mine Ord og Tanker. Da jeg ikke turde bede og dog maatte have Noget at dysse mig med, søgte jeg at faae fat paa nogle Bibelsprog eller Psalmer; men min Confirmationsundervisning maa i denne Retning ikke have været grundig; thi nu, da jeg for første Gang vilde til at gjøre Brug af dem, kunde jeg ikke erindre Andet af Alt hvad der stod i Lærebogen end blot det ene, bekjendte Stykke: "Erfaring lærer, at Menneskene ere 152 ikke saa gode, som de burde være"; - og da det var et Citat, hvormed jeg i mine Velmagtsdage ofte havde gjort Løier, turde jeg ikke tage min Tilflugt dertil. Endelig huskede jeg paa en gammel Psalme, jeg havde lært som lille Barn, uden dog dengang just at have tænkt meget over den: et Vers af den var alligevel blevet i min Erindring, og idet jeg med Ryggen til Væggen stod og stirrede mod Døren, som om jeg ventede, at ind af den skulde Fjenden komme, mumlede jeg med sagte Stemme det Vers, jeg kunde huske:

"Tag, Hjerte! frem Dit Regnebræt,
Skriv op dit Lives Dage;
Se til, at Du kan sandse ret
Og tænke lidt tilbage!
Hvad har Du gjort de mange Aar,
Du har i Verden levet?
Tænk, trygge Sjæl! at Alting staaer
I Guds Register Skrevet!"

- Det var ikke trøstende Ord disse; men jeg havde ingen andre at tye til, og da Indholdet af dem pinte mig, begyndte jeg, for at døve dette, at synge dem halvhøit, men rigtignok paa en Melodi, der ikke hørte til den Psalme. Saaledes stod jeg en Stund og sang ligesom mekanisk det samme Vers den ene Gang efter den anden, idet jeg bestandig stirrede mod Døren; men pludselig faldt det mig ind, at hvis der nu var usynlige Tilskuere tilstede, saa vilde jeg gjøre en underlig Figur i Kvalitet af religiøs Psalmesynger, og det med saa ringe Moyens i denne Retning: kun eet Vers, og det til en gal Melodi! - Jeg rødmede ved Tanken om disse Tilskuere, hvoriblandt der maaskee ogsaa vare Tilskuerinder, og da jeg i det Samme kom til Slutningen:

"Tænk, trygge Sjæl! at Alting staaer
I Guds Register skrevet!"

mumlede jeg for at vise, at jeg ikke lod mig gaae paa: "maa være et styrtende langt Register! Forbandet besværlig Tjeneste at være Registrator i det Contor!" - og dette Udbrud sang jeg da i det Øvrige; thi jeg turde ikke holde op at synge, da jeg deri fandt en Art Beroligelse. Men da mine Ord ret naaede mine Øren, og jeg hørte mig selv saaledes 153 drive Spot med det Eneste, jeg endnu havde til min Trøst, saa blev jeg igjen greben af en panisk Skræk: jeg standsede i min Sang; det forekom mig, at Døren aabnede sig, og idet Haarene reiste sig paa mit Hoved, styrtede jeg med et Udraab hen til den anden Dør, som førte ind til mit

Sovekammer, og ilede paa Skrækkens Vinger igjennem dette ned ad Trappen og ud i Gaarden. Portnøglen havde jeg snappet paa Veien, og idet jeg bestandig syntes, at en knusende Haand svævede over mig, løb jeg gjennem de to Gaarde, som førte ud til Gaden, og kom først igjen til mig selv, da jeg stod derude i den hylende Blæst. Først nu kom jeg ogsaa til at tænke paa, at jeg kunde finde betydelig Trøst i menneskeligt Selskab. Dette havde jeg i saa lang Tid trukket mig tilbage fra, at det slet ikke var faldet mig ind at tye dertil, førend i dette Øieblik, da jeg saa Vægteren sidde sovende paa en Trappesten. Lygteskæret faldt paa hans Kabus og paa Tippen af hans Næse; og jeg stod i et Par Minutter og følte næsten Glæde ved Beskuelsen af disse Gjenstande, medens jeg igjen samlede Aande. Da jeg imidlertid trængte til at faae mere aktiv Del i hans Selskab, fjernede jeg mig nogle Skridt og vendte derpaa med Larm tilbage, hvorved han vaagnede og gav sig til at nynne og tegne Figurer med Morgenstjernen, for at antyde, at han tilvisse ikke sov. Da han almindelig hver Maaned med Held ønskede mig en glædelig Fest, stod vi paa en god Fod sammen og husede nu med Hjertelighed paa hinanden.

Dersom jeg var vis paa, at den ærede Læser følte Interesse for Politi- og Communalvæsenet, skulde jeg af den Samtale, som paafulgte, nu kunne meddele ham mange oplysende Vink saavel om Vægterens Samfundsstilling ialmindelighed som om Grændserne for hans Myndigheds Omraade isærdeleshed, samt om Lygtevæsenet, Renovationsvæsenet og overhovedet Alt, hvad til Nattepolitiet kan ansees henhørende. Om alle disse Ting søgte jeg med Utrættelighed den nøieste Underretning, dengang dog maaskee mindre af communal Videbegjærlighed end for bestandig at holde Samtalen vedlige, idet jeg med en krampagtig Ængstelse frygtede for at lade nogen Pause indtræde, som kunde give Rum for andre Tanker. Først da Dagskæret brød frem, sluttede denne belærende Underholdning, idet vi Begge gik hjem: Vægteren til Kone og Børn og en god Søvn, jeg til mine Værelser og urolige Drømme.
154

Efter nogle Timers Forløb vaagnede jeg med en Fornemmelse af Ødhed og Lede, som om Kjærnen i min Tilværelse var bleven mig frarøvet. Som sædvsnlig i slige Tilfælde, kunde jeg ikke strax blive mig Grunden hertil bevidst, og først efter nogen Tid fik jeg en tydelig Erindring om Nattens Uhyggelighed og om det Angreb, der var skeet paa min Phantasies ubundne Frihed Jeg besluttede dog ikke uden Kamp at opgive denne; men da jeg ikke for Øieblikket var oplagt til Virksomhed i den Retning, faldt det mig ind at gaae op paa Universitetet, hvor jeg ikke havde været i mange Tider, og hvor jeg vidste, at der den Dag skulde være juridisk Examen.

Da jeg kom derop, blev jeg forbauset ved at see en Student fra samme Aar som jeg beklæde Examinand-Stolen. I sig selv var heri intet saa særdeles Mærkværdigt, da det allerede var over 3 1/2 Aar siden, jeg blev Student; men jeg havde altid betragtet mig saa overlegen over min nævnte Samtidige, at det uvilkaarlig forbausede mig, at han i noget Punkt kunde gaae foran mig.

"Hvorledes er det gaaet N.?" spurgte jeg en af Tilhørerne, og blev ubehagelig overrasket ved at faae "jo, særdeles godt!" til Svar. Jeg satte mig ned og hørte paa Examinationen, men blev ikke bedre stemt ved at erfare, at jeg ikke kunde besvare et eneste af de Spørgsmaal, i hvilke min Ven N. bevægede sig som den muntre Forelle i den foraarsfriske Bæk. Ogsaa dette var i sig selv meget naturligt, da det næsten var to Aar siden jeg havde aabnet en juridisk Bog; - men den plumpe Virkelighed generede mig dog ubehagelig, da den saaledes gik mig paa Livet. Endelig var Examinationen forbi; og da vi kom udenfor, kunde jeg skjøndt mod mit Ønske ikke undgaae flere af mine Bekjendte, som udtalte deres Overraskelse dels ved at see mig og dels ved ikke at see mig som en af.Examens-Candidaterne. "De sidder altid hjemme og studerer!" udbrød En; "Ja, Alle havde sikkert ventet, at De skulde blive den af os, som gik først op," sagde en Anden. "Nei, nu bier De til næste Gang for at tage *egregie,*" tilføiede Hr. N. elskværdig. - - Som en god Diplomat modtog jeg alle disse behagelige Yttringer med en venlig Mine, gav hjertelige Svar, der kunde betyde Allehaande; og trak mig endelig, saasnart det kunde skee med Anstand, tilbage fra mine deltagende Venner.

Imod min Sædvane i den senere Tid kunde jeg ikke ganske lade være nu i nogle Øieblikke at henvende Tanken paa Fremtiden. Som i min Barndom havde jeg endnu bestandig den Fornemmelse, at der 155 maatte indtræffe et eller andet Uventet, som pludselig vilde rive mig ud af min Dunkelhed og hæve mig op til Ry og Glorie, ligervis Cincinnatus, der fra Plougen blev hentet til at styre Staten: - om jeg ogsaa som han fra dette Hverv igjen vilde vende tilbage til Plougen eller Æqvivalent for samme, maatte jeg endnu ansee for uafgjort; men det kunde jo altid overveies, naar blot den første Akt af Skuespillet var opført. Imidlertid maatte jeg jo indrømme mig selv, at det for at fremskynde denne vel kunde have sin Nytte at gjøre Et eller Andet, der kunde henlede Opmærksomheden paa mig, ligesom Cincinnat jo ogsaa i sin Tid havde gjort. Havde vi havt Krig eller parlamentarisk Regering, da kunde jeg have gjort Bravour i en af disse; men som Sagerne nu stode, maatte jeg, skjøndt med dyb Foragt, tilstaae, at jeg ikke vidste noget Bedre end den beskedne Udmærkelse, hvormed Hr. N. havde villet smigre mig: at faa *egregie* til Examen. - - Men nu at læse til Examen! Igjen for Alvor at skulle drøfte tolv Grunde og ti Modgrunde for den Aand og Hjerte Kvægende Kvæstion, om Fogden maa gjøre Arrest for en rigtig Revers, samt derpaa i adskillige Aar slaae sig selv ihjel for at lære et Par tusind Spørgsmaal af samme oplivende Beskaffenhed! - Hu, ha! - "Giv mig et Glas gammel Rom!" maatte jeg udbryde; thi jeg var imidlertid gaaet ind til en Conditor. - Hos dette Slags Folk pleiede jeg nemlig ikke saa sjelden at komme, efterat jeg iøvrigt havde trukket mig tilbage fra Omgang med Menneskeheden. I de Samtaler, som her kunde forefalde, ligesom ogsaa i Læsning af Bladene, - især naar

man sprang de kjedelige "ledende" Artikler over, var man nemlig aldrig nødt til saaledes at fordybe sig, at man derfor gav slip paa sig selv eller det, man egenlig havde paasinde: man kunde beholde dette ligesom *in mente,* medens man talte og læste med det ydre Jeg. Det var derimod ikke muligt, naar man skulde føre en saakaldet solid Samtale eller læse en Bog af denne Beskaffenhed; hvilket derfor ogsaa stedse var blevet mig ubehageligere, da det rev mig ud af min egenlige Verden.

Tanken paa, at denne kunde berøves mig ved Begivenheder som den fra sidste Nat, skrækkede mig derfor ogsaa endnu langt mere, end Tanken paa at tage Examen, som i sig selv forekom mig en let Sag, naar jeg engang tog mig det over. Et Par Gange følte jeg mig for hos mig selv, om jeg vel igjen iaften turde tage fat paa mine Drømme; men hver Gang fik jeg som i et Stik et saa afskrækkende Svar, at jeg endelig maatte beslutte mig til at hvile et Par Dage. Selv mit Hjem 156 forekom mig ved Tanken paa sidste Nat uhyggeligt; og jeg drev hele Eftermiddagen omkring paa Kaffehuse, hvor jeg, efterat have gjennemlæst en Skare kjøbenhavnske Blade, ogsaa gjorde Bekjendtskab med en overordenlig Mængde Provinds-Aviser, der næsten alle besade den Egenskab, jeg satte mest Priis paa: ikke at fordre nogen udelt Aandsanstrengelse.

Det blev endelig silde, og jeg begav mig hjem. Træt af Ingenting at bestille satte jeg mig ned, og følte en stærk Længsel efter at gjøre en Reise til Phantasiens Land, hvor jeg den hele Dag ikke ret havde været. Men den Provinds, jeg egenlig vilde besøge, var spærret for mig; og med et Suk maatte jeg vende mig til de andre. Seirvindinger, Magt og Ære, Rigdom, Ahner, Saloner og Baller og mange andre Herligheder droge forbi mig; men jeg var led ved det altsammen: blot Virkeligheden var mig endnu ledere. Dog forekom det mig, at der i denne Ligegyldighed selv laa noget Souveraint, som havde sit Tiltalende; og jeg syntes, at jeg kunde føle en vis Tilfredsstillelse ved at være en kold Draco, som haard og ubevægelig dømte efter sine blodige Love. Alle Slags Mennesker kom nu frem for min Domstol: Helte og Tiggere, unge Jomfruer og trætte Oldinge; Keisere over store Riger og Redaktører af smaa Aviser; og alle maatte de drikke den samme Skaal. Ogsaa over mine egne Bekjendte og Kammeraten *cand.juris N.,* Lise Kammerjomfru, Therese, Christian, Thomas, min gamle Farbroder, over dem alle maatte jeg fælde Dom; og med den samme Ligegyldighed sendte jeg dem alle den samme Vej. Jeg hvilede med et vist Behag i denne Blods-Oversvømmelse; men just som jeg glædede mig over heri at finde nogen Erstatning, skød der en foruroligende Tvivl op i mig, om da nu dette var Noget, hvorved jeg maatte dvæle; og jeg følte, at jeg fik Nei til Svar. Forgæves indvendte jeg, at jeg jo ikke gjorde noget Ondt; at det jo endog var Retfærdighed, jeg udøvede: Svaret blev uforandret. Det kildrende Behag, som jeg søgte at fastholde, gik over i Skræk og Smerte; og jeg fik en Fornemmelse, som om det skulde koste mig Livet at dvæle i den Slags Behag. Den forrige Nats Rædsel fremstillede sig for mig, og jeg søgte ængstelig at komme derfra med det Gode: jeg opgav enhver Dommer-Myndighed, og gik saa dybt ned, at jeg gav mig til at nyde den milde Glæde, man maatte føle over en vel overstaaet Attestats. Men selv dette kunde i min nuværende ophidsede Stemning ikke taales: "Sid ikke der magelig og glæd Dig efter den Examen, hvortil Du ikke 157 kan et Ord! Men staa op og slid i 3 Aar over Lovbog og Forordninger: saa kan Du begynde at glæde Dig!"

Saaledes lød det i mine Øren som en aaben Krigserklæring mod al Phantaseren, selv den uskyldigste; men den chicanøse Ubillighed, som jeg fandt heri, tirrede mig, og jeg besluttede ikke at lade mig gaae paa. "Nei, nu vil jeg just!" mumlede jeg, og styrtede mig ind i mine værste Molochs-Drømme. Den afskyelige Hovedpine og Skrækken fra igaar betog mig; men jeg vedblev i Raseri at fremture: "og," hviskede jeg til mig selv, "naar jeg ikke kan holde det ud længer, saa løber jeg ned til Vægteren." - - Endelig kom dette Øieblik jeg tabte paa een Gang Modet og foer hen for at gribe Portnøglen og komme bort fra Alt, hvad der truede mig; men Nøglen var ikke paa sin Plads. Med krampagtigt Hastværk ledte jeg paa Gulvet, i mine Lommer og omkring i alle Kroge, indtil det endelig faldt mig ind, at den havde ligget i en Frakke, som samme Dag var sendt til Skræderen. - - Jeg var altsaa indelukket; jeg kunde ikke faae fat paa Vægteren, ikke komme ud til noget menneskeligt Selskab: jeg var ene med min forvildede Phantasi og min truende Samvittighed - Som den Druknende Halmstraaet, saaledes greb jeg den Tanke, at man maaskee iaften kunde have glemt at lukke Porten, hvad rigtignok ellers aldrig var skeet jeg styrtede ned til den; men den var som sædvanlig fast og ordenlig tillukket Jeg bankede voldsomt paa den; men der var endnu en stor Gaard udenfor mellem mig og den eensomme Gade; og da jeg standsede, lyttede jeg forgæves efter Svar. blot det dundrende Echo af mine Slag gjenlød endnu fra begge Gaardene og skræmmede mig fra at gjentage mit Forsøg. - Med en Slags fortvivlet Resignation, som den, der føler, at det nu i næste Minut er forbi, satte jeg mig paa en stor Tønde, som stod i Porten, og tænkte paa den kommende Dag, som jeg ikke skulde see. "Naar Arbeidsfolkene nu komme imorgen tidlig, saa finde de mig her, liggende død paa denne Tønde: hvor de vil gloe og flokke sig om den, og drive fra Arbeidet for ret at beskue det Syn! - Og saa bliver der sendt Bud til en Læge, som aarelader mig, men der kommer ikke noget Blod Saa bliver jeg baaren ud til Hospitalet, og Hovedet hænger ned paa Veien, og Morgensolen skinner mig i Ansigtet Hvilket Conversationsstof for Gaden hele Dagen igjennem! - Og naar Ugen er forbi, og Listen over de Døde kommer i Bladene, saa vil der formodenlig komme til at staae "hastig Død l", - og dette Eettal, det er mig. Men saa er det ogsaa 158
forbi, og dermed er jeg og alt Spor af mig udslettet. Saaledes endte altsaa mine store Forventninger og alle mine deilige Ungdomsdrømme! - Hvor jeg dog dengang var vis paa, at jeg skulde blive et stort Geni og fylde Jorden med mit Navn; - og nu sidder jeg her! - Hvor Livet dog er Løgn, just som Tønden jeg her sidder paa: saa tomt, saa tomt, ikke Andet end den hule, løgnagtige Gjenlyd, som drøner et halvt Sekund og saa forsvinder i Luften." - Disse Fornemmelser paatrængte sig med saa stærk en Klarhed, at jeg næsten blev

bedøvet deraf og ikke ret kunde troe paa den Sandhed, som dog saa tydelig gik op for mig. Al min Berømmelse, mine Bedrifter, Examiner, Taler; min Læsning, mine Elskovs-Æventyr, mit Selskabsliv, mine gode og mine onde Gjerninger: - det havde da altsammen enten været Løgn eller staaet i Tjeneste hos Løgnen. "Men hvorledes er det dog gaaet til? Hvorfor er det gaaet mig saaledes?" udbrød jeg. "Har jeg da været gal? Eller er jeg det ikke nu? Er jeg ikke maaskee paa Bidstrup, og sidder og fryser i en af Tvangs-Cellerne, der, hvor de farlige Afsindige ere indespærrede? - Jeg er jo indespærret; jeg kan jo ikke komme ud!" - I det Samme hørte jeg i Frastand Vægteren raabe, og udbrød hæftig: "O, kunde jeg dog komme ud til ham, eller blot faae talt et Ord med et Menneske: saa kunde det endnu blive godt; saa troer jeg vist, at jeg beholdt min Forstand!" - Med den yderste Anstrængelse dundrede jeg nu igjen paa Porten og raabte af alle Kræfter; men jeg fik intet Svar og hørte paa Vægterens Sang, at han fjernede sig meer og meer. "Luk op, luk op!" raabte jeg: "Luk op! for Guds Skyld, luk op! Hvis der ikke kommer Nogen, saa bliver et stort Geni vanvittigt. Nu i dette Øieblik! Nu maa det være! - - Ak Gud! nu er det for silde!" - Med forvildet Hjerne flygtede jeg over Gaarden tilbage til mit Værelse, uden ret at vide, om jeg var afsindig eller ei. Jeg rev Døren op, men foer igjen tilbage ved at finde Værelset stærkt oplyst. Da jeg før styrtede bort, havde jeg ladet Lampen brænde; men nu kom den klare Belysning mig ganske uventet og gjorde et Indtryk paa mig, som om der allerede maatte være Nogen derinde. Fornemmelsen heraf bestyrkede mig i Troen paa mit Vanvid. "Ja, jeg er gal," mumlede jeg: "jeg veed jo, her kan Ingen være, og dog synes jeg, at Stuen er fuld af dem!" Jeg kastede mig paa en Stol og holdt Hænderne for Øinene. Men min Phantasies vilde Skabninger fik derved kun desto større Frihed; de gik rundt omkring mig, som om jeg sad paa Forundrings-Stolen - berømte Mænd og smægtende Kvinder i en broget Blanding: 159 Nogle med fjendske og onde Blikke, Andre med vellystige og lokkende; Nogle blot en enkelt Gang som dukkende op fra fjerne, forglemte Tider, Andre tiere og mere paatrængende. Men hyppigere end Alle trængte Moloch med sit store glubende Oxehoved sig frem, skrækkede mig med sine dyriske, stirrende Øine og gled mig saa tæt forbi, at jeg hver Gang følte hans hede Pusten i Ansigtet. I Raseri slog jeg med knyttet Haand efter ham; men jeg traf kun den tomme Luft "Ja, jeg er afsindig!" sagde jeg halvt høit, men dog med en Følelse af, at jeg maaskee alligevel ikke var det "O, kunde jeg blive fri!" udbrød jeg: "Kunde jeg dog beholde min Forstand! O, hvor jeg skulde vende om! - Jeg lover, at jeg ingensinde mere skulde give mig hen til Løgnen; og aldrig, aldrig skulde jeg phantasere mere!" - I det Samme stode Phantasierne i den mest fortryllende Skikkelse for mig, og alt Andet saa uendelig tomt og øde; - "ja, det kan ikke hjælpe," udbrød jeg: "jeg vil dog alligevel sende dem ad Helvede til; og jeg vil tage den forbandede Examen! jeg lover, at jeg vil gjøre det, naar jeg blot maa blive fri for at døe, og naar jeg bare maa beholde min Forstand!" - - "Du tigger jo som en Skoledreng, der beder om Lov," sagde jeg haanende til mig selv. - "Ja, det er det Samme," svarede jeg: "jeg tør ikke døe, og jeg vil ikke være gal: - o, lad mig være fri, lad mig være fri, lad mig være fri!" - "Men hvem er det da, Du beder til?" spurgte jeg mig igjen. - "Ja, hvem er det!" udbrød jeg. "Til Gud tør jeg jo ikke bede: nei, det tør jeg ikke. Men til Jesus da? Han er jo saa mild og god; ham synes jeg, at jeg maaskee tør vende mig til; og han vil vist hjælpe mig." - "Men hvor flaut og ydmygende er det ikke! hvor sentimentalt, og hvor catholsk saaledes at gaae til Mellemmænd, fordi man ikke tør bede til Vorherre selv!" - "Ja, det bryder jeg mig ikke om: det er mig det Samme, om saa alle Mennesker saae det og sagde, det var flaut Jeg vil dog bede til Jesus, ja just til ham, og til ingen Anden." - "Ja vist, fordi Du er ussel og jammerlig og har en hemmelig Tro paa, at Jesus er i samme Stil. Og hvor er det i Grunden ikke ogsaa en ynkelig Figur, saaledes som Præster og Malere og alle Andre havde arrangeret ham: saa bedrøvelig og søllet Ja, selve Navnet Jesus, hvor er det ikke mat og lammeagtigt" - "Ja, det ve ed jeg ikke, men det er mildt og trøstende, og det er det, jeg trænger til. Ak ja, det er just, som om en gammel Barndomsven kom til mig og hjalp mig her i al min Nød og Elendighed Ja, hvor jeg trænger til at kaste mig til hans Hjerte! Og han vil hjælpe mig, det føler jeg saa tydelig; - og han 160 kan ogsaa hjælpe mig." - - "Ja, kan han det? Troer Du da paa Forsoningen? Troer Du, at man kan tage den Uskyldige istedetfor den Skyldige? Troer Du, at man saaledes kan rette Bager for Smed? Troer Du, at den høieste Fornuft og Retfærdighed behøver Omveie, som gjøre Brud paa al Fornuft og Retfærdighed?" - "Ja, paa en saadan Nødvendighed have jo næsten alle de viseste og bedste Mænd troet."

- "Ja, det turde dog være meget tvivlsomt: have de største Philosopher, Digtere og Naturkyndige ikke snarere troet det Modsatte? Maa det dog ikke indrømmes, at det ialtfald er muligt og ei usandsynligt, at det Hele er Løgn? Og vil Du saa tage Din Tilflugt dertil? I dette Øieblik svor Du jo virkelig for Alvor at opgive al Løgn: - vil Du da nu igjen risikere at komme under den?" - - Med et dybt Suk svarede jeg: "Nei, det vil jeg ikke; jeg vil holde mig til, hvad der er virkelig Sandhed Men til Gud kan jeg da bede!" - "Ja, saafremt Du ganske sikkert veed, at der er en Gud Men de største Tænkere nægte jo en personlig Gud" - "Men ialtfald maa der dog være Noget, hvorfra Verden har sit Udspring; der maa jo være en Kraft, hvorpaa den beroer: - ja, den vil jeg bede til! Jeg maa have Nogen at bede til. - O, Du Kraft!" udbrød jeg hæftig; men standsede igjen: "Nei, det gaaer ikke an. Naar jeg siger Du, saa forudsætter jeg jo, at han er en Person: altsaa blot: "Kraft!" Nei! nei dog! Er det en Maade at bede paa? At kalde Gud for "Kraft"! Det er jo et Navn: Uhrmageren hernede i Gaden hedder jo Kraft: det er jo latterligt! Ak, hvad skal jeg dog gribe til? Du, min Gud, hvor jeg dog er elendig! - - Ja, det er det Samme!" udbrød jeg næsten i Raseri: "Nu maa jeg bede, og nu vil jeg bede: der maa dog være Noget, som er sandt; og det vil jeg bede til, hvor i Alverden det saa ogsaa skjuler sig: O, Sandhed! hjælp mig mod Løgnen!" - Billedet af Storviziren Mahomed Podolsky, dengang han udraabte: "Ach, la, la!"

- hvilket paa vort Sprog betyder. "O, Mahomed! hjælp mig mod den store Kæmpe Menschenskræk!" -

blev mig her præsenteret af min Contrapart for at forstyrre mig. Men jeg slog i Raseri til ham, og vedblev uden at lade mig forstyrre: "O, Sandhed! hjælp mig mod Løgnen! hjælp mig! frels mig fra det Onde!" - Og derpaa bad jeg til "Sandheden" med en Voldsomhed, som vistnok stemte bedre med den oprørte Sindsstemning, hvori jeg var, end med den almindelige christelige Ydmyghed, men hvori jeg dog efterhaanden udtømte den vilde Uro, som omtumlede mit Sind Det varede længe, før jeg holdt op; thi hver Gang jeg standsede, blev jeg dreven til at begynde med 161 forøget Hæftighed hvorlænge veed jeg imidlertid ikke; thi da Karlen næste Morgen bankede paa, vaagnede jeg af en dyb Søvn, og fandt mig liggende paa Gulvet, med Hovedet paa Kanten af en Stol.

I de Bøger, som i min Barndom tjente til at danne og forædle Ungdommen, var det mærkværdigt, hvilke vidunderlige Ting der udførtes ved Hjælp af "en inderlig Bøn" eller "en fast Beslutning". Havde en saadan fundet Sted, da var det en afgjort Sag, at "fra den Dag af rørte Mathias aldrig mere Brændevinsflasken"; Theobald, som hidtil havde slikket af alle Kopper og Kruse, "smagte fra den Time af aldrig Andet, end hvad han fik af sin Moders egen Haand"; og Frederik, "den dovne Frederik", som tilforn fast ingensinde saaes i Forgaarden til Videnskabens Tempel, men tvertimod, "naar hans gode Fader ikke selv ledsagede ham", benyttede Leiligheden til at skulke af Skole og tilbringe Dagen med at spille Klink, So i Hul og Nærmest til Væg, - denne samme Frederik fik fra det Øieblik af, han havde taget en fast Beslutning, hverken "maadelig" eller "tg", ja ikke engang "g?"; men "opførte sig tvertimod saa vel, at hans Lærere, der tilforn bitterlig havde beklaget sig over ham, nu ved alle Leiligheder fremstillede Frederik som et Mønster paa en retskaffen og Skolen kjær Discipel"!

Muligvis have de nævnte Værker mere havt til Formaal at begeistre end at belære Ungdommen; muligen har den Generation, som skrev dem, ogsaa havt en mere staalsat Karakteer end den, for hvilken de bleve skrevne: vist er det ialtfald, at de Omvendelseshistorier, som ere faldne inden for min Erfaringskreds, langt fra have havt saa hastig og glædelig en Gænge. Snarere have de kunnet lignes med hine Reiser til det hellige Land, som gudfrygtige Pilegrimme foretoge paa den særegne Maade, at de for hvert Skridt, de gjorde fremad, igjen gjorde to tilbage: en Forholdsregel, som i høi Grad forsinkede Reisen.

I en Stemning, der vistnok var langt mindre ildfuld end hine begeistrede Jorsalafareres, begyndte jeg nu paa min Pilegrimsreise. Jeg havde kun Fornemmelsen af den tyngende Poenitents, som jeg maatte underkaste mig, og derhos den lidet opmuntrende Bevidsthed, at de fleste af mine Kammerater vare omtrent færdige med Vandringen paa den Sandvei, som jeg nu først skulde til at betræde. Efterat have læst omtrent en Side standsede jeg pludselig ved at høre mig selv 162 mumle: "Imod det, Hans Excellence nu har anført, tillader jeg mig for Deres Majestæt at bemærke Følgende", og jeg opdagede da, at jeg uvilkaarlig strax var kommen ind i min gamle Methode, at oplive den tørre Videnskab ved at tænke mig som Minister, discuterende vedkommende Materie i Statsraadet, specielt mod min gamle Fjende Kratzfuss. Erkjendelsen herafsatte mig levende ind i de Fornemmelser, som den maa have, der troer at have løskjøbt sin Sjæl fra Fanden ved at paatage sig en Pilegrimsreise som den nysnævnte, og nu erfarer, at han derved blot kommer længer ind i Helvede.

Min Læsning gik nu over til en haardnakket Bataille mod Phantasiens List. Saasnart jeg havde fordrevet Kratzfuss og det øvrige Statsraad, indfandt Videnskabernes Selskab sig og ønskede at høre en Afhandling om Lovens Kilder, hvilken just nu laa foran mig; og naar jeg endelig havde faaet disse Lærde jagne paa Flugt, saa kom der en Flok yndige Smaapiger, der smilende udbad sig Tilladelse til at være usynlige Vidner til min Kamp og Seir. Og var jeg nu endog stærk nok til ogsaa at bortvise disse og alle andre lokkende Billeder, som et efter et andet indfandt sig, saa var jeg dog trods al Anstrængelse ikke istand til ret at kaste mig i *almce matris* Arme. Ligesom der - for at bruge en mere træffende end smuk Lignelse - findes Slanger, der ikke kunne fortære deres Bytte, uden først at have overgydt det med en Art Gelee: saaledes var jeg heller ikke istand til at nyde Videnskabens kraftige Føde, førend jeg først havde overgydt den med Phantasiens *sauce piquante.* Gjorde jeg ikke Brug af denne, da læste jeg kun med Overfladen af mit Jeg, medens det bestandig var, som om der i Baggrunden laa noget Andet, der var det egenlig Væsenlige, og som skete Uret, naar det ikke fik Lov at komme frem. Lærdommens Ord gled derfor hen over min Sjæl ligesom Skyerne over Jorden: efter et Øiebliks Forløb var alt Spor af dem forsvundet, og Sjælen var uforandret som før. - Naar jeg da efter nogle Timers Forløb ikke havde lært en Linie, greb jeg i Fortvivlelse til min Sauce og læste et Par Minutter med forceret Hast i den Tanke, at jeg discuterede med Kratzfuss, indtil min onde Samvittighed blev for stærk og nødte mig til at standse; hvorpaa jeg da rasede mod mig selv for mit Tilbagefald til Løgnen.

Paa lignende Maade gik det, naar jeg forsøgte at tage min Tilflugt til religiøse Midler. Naar jeg sang Psalmer, kunde jeg ikke lade være at tænke paa Æsler og Landsbydegne; og da mit Kjendskab til Psalme-Litteraturen 163 var meget indskrænket, maatte jeg desuden tage min Tilflugt til Sager, som passede høist maadelig til de Situationer, hvori jeg befandt mig. For at bøde herpaa kjøbte jeg mig en Psalmebog; men naar jeg da læste Psalmer, jeg ikke kjendte før, kunde jeg ikke hindre Kritiken fra at indfinde sig; og dette forstyrrede da min Opbyggelse og forekom mig som en Bespottelse, der gjorde Ondt værre. Ikke ringere Vanskelighed havde jeg ved at bede, hvortil jeg ofte havde den allerstærkeste Trang. Til saa abstrakte Væsener som Sandheden kunde jeg, efter hin første Bøn, dog ikke ret vende mig: det forekom mig baade urimeligt og altfor koldt. Men naar jeg da vilde tage min Tilflugt til det mere Personlige, var der altid en utallig Mængde Hindringer, der stillede sig imellem. Til Jesus vilde jeg helst vende mig; men det kunde jeg

ikke, især da jeg vilde være fuldt sikker paa blot at holde mig til Sandheden. Noget bedre gik det, naar jeg tænkte mig Gud som Skaber; men naar jeg da forsøgte paa at danne mig et Billede af ham som saadan, var jeg igjen lige nær. Han stod da for mig som en alvorlig, ældre, sortklædt Mand, der vel indgød Frygt og en vis Ærbødighed, men aldeles ikke Hengivenhed Naar jeg vendte mig til ham, fik jeg aldrig andet Svar, end at jeg var en stor Synder, der havde spildt mit Liv paa Løgn og Elendighed; og skjøndt jeg vel ganske indrømmede Rigtigheden heraf, var det dog ikke blot for at høre dette jeg bad, men ogsaa for at faae nogen Trøst og Mod Men deraf fik jeg Intet. Naar jeg da længe forgæves havde bedt om Hjælp, blev jeg tilsidst vred og trodsig: den Gud, jeg nys havde bedt til, beskyldte jeg for at være kold og bornert, og blev saa igjen forfærdet over min Frækhed - Udbyttet af mine Bønner var saaledes for det Meste kun sørgeligt, og jeg ophørte derfor mere og mere med dem og besluttede at søge al min Styrke i mig selv. "Jeg vil," sagde jeg med en vis Stolthed, "sige som den gamle nordiske Kæmpe: Jeg troer paa mig selv. I den Tro vil jeg arbeide fremad og ikke standse, før jeg naaer Maalet" Tanken herpaa behagede mig, og jeg udviklede nøiere for mig selv den Tilfredsstillelse, jeg vilde føle ved saaledes i sin Tid at see tilbage paa min overstandne Kamp og den Seirjeg blot ved egen Kraft havde vundet over Løgnens og Phantasiens Rige. Og hermed vedblev jeg da, indtil det pludselig faldt mig ind, at jeg nu var kommen dybt ind i dette Rige, og at Følelsen af Stolthed og Seirsglæde saaledes passende kunde ombyttes med Følelsen af Elendighed og Nederlag.
164

Paa denne Viis blev det Aften og Morgen den første Dag, saavelsom den anden, tredie, fjerde, femte og sjette; men den syvende blev alligevel ingen Hviledagjeg arbeidede bestandig med samme rastløse Flid og med lige liden Frugt, undtagen naar jeg nogle Øieblikke stjal mig til at give mig Phantasien i Vold.

Disse daarlige Resultater af en temmelig alvorlig Anstrængelse gjorde mig med hver Dag mere mismodig og indgød mig en uendelig Lede mod mig selv. Enhver, som blot ikke var mig, forekom mig lykkelig og dygtig; og enhver Stilling, der blot ikke var min, havde den største Tillokkelse for mig. Jeg husker endnu, hvorledes jeg i de Dage i en Boghandlers Skab saa et Billede, der skulde fremstille det traurige Resultat, man fik af at være "*mauvais sujet* oder Taugenichts", og hvor Beskueren da saa vedkommende Cavalier med Kone og tre smaa Børn i Storm og Uveir at færdes ude paa en øde Hede. Hvor misundelsesværdig forekom hans Lod mig ikke, og hvor ringe vare hans Lidelser ikke i Sammenligning med mine! "Det Bæst af en Maler!" udbrød jeg hos mig selv: "At sætte Ulykken i Sligt: Han skulde komme til mig, saa kunde han faae Model til en Taugenichts." - Alligevel kunde jeg ikke nægte for mig selv, at Phantasien maaskee dog ogsaa her bedrog mig, og at hvis jeg var en Anden end den, jeg var, saa vilde jeg muligviis være ligesaa indtagen af min virkelige Stilling, som jeg nu var af alle Andres. Det faldt mig da ind at tænke mig som Konge og derpaa fra dette Standpunkt betragte min nuværende Stilling som Studiosus. Dette Indfald greb mig stærkt; thi her aabnede sig jo en Vei til at tilbagevinde mig selv, som jeg maatte kunne befare, og som jeg før aldeles ikke havde tænkt paa

Øieblikket efter var jeg Konge og følte snart Trykket af den Vægt, hvormed Kronen efter Poeternes Vidnesbyrd tynger paa Herskerens Isse. "Med hvilken Masse Vrøvl plages jeg dog! Hvor tvungen er jeg ikke, baade i mine offenlige og private Handlingen hvor lidt veed jeg dog om enhver Ting: - af alle Sager har jeg Duften, men gaae tilbunds i Noget, finde Hvile i Noget, derom er der ikke Tale. Hvor meget lykkeligere er dog ikke Studenten, som ret kan gjøre dette og derhos fri for Baand og Conveniens foretage sig fast Alt, hvad han lyster! Hvem kan f.Ex. vel have det bedre end min Ven Conrad Malcolm? - Ung, rig, kjøn, vel anseet, med gode Forkundskaber, fri for enhver Tvang - kan han baade nyde Livet og hengive sig til det Studium, han selv har valgt. I hans Sted gad jeg være! Ja, for engang at 165 befinde mig rigtig vel, vil jeg nu tænke mig at være ham, just ham." - Jeg standsede her for at føle, hvorledes det dog egenlig var at være mig selv. "Ja," sagde jeg ligesom forsikkrende: "Ja, nu er jeg virkelig Conrad Malcolm, og nu vil jeg nyde det, som er min bedste Glæde, ret at fordybe mig i min Videnskab." Jeg tog da fat paa den; men saasnart jeg begyndte at læse, kunde jeg ikke rigtig fastholde Dobbeltheden: Sandheden brød igjennem og tilraabte mig uafladelig: "Hvis Du virkelig er Conrad Malcolm, saa kan Du jo slet ikke læse, saa er Du jo blot et usselt Nul!" Gjentagne Gange afviste jeg disse Tilraab; men de kom igjen og bleve meer og meer paatrængende, indtil Sandheden endelig fik Overhaand og fyldte mig med ny Skræk. "Ja, det kan ikke betvivles," udbrød jeg: "Jeg er virkelig sindssvag! Jeg er bleven saa forskruet, at jeg maa gaae ud af mit eget Skind for at komme ind i det; og naar jeg lyver i anden Potens, saa troer jeg, at jeg taler sandt!"

Med den Art Rolighed, som jeg ofte havde, naar Elendigheden var størst, overveiede jeg nu i nogen Tid min Stilling. "Jeg har nu," sagde jeg, "vendt mig baade til Gud og til mig selv for at vinde Seir, uden at det dog har hjulpet der er altsaa ikke Andet for end nu at vende mig til Fanden." Egenlig var der Intet af det, som sædvanlig henføres til hans Page, hvortil jeg følte mig specielt hendraget; men jeg vidste da ialtfald, at Spil, Drik og endnu et Tredie vare de Skær, paa hvilke han sædvanlig lokkede Ungdommen til at strande; og at stjæle eller slaae ihjel forekom mig ogsaa endnu mindre indbydende. Efter nogen Overveielse bestemte jeg mig da for hine tre Allierede; og idet jeg som Ladyen i "Cabale und Liebe" udbrød "I dine Arme kaster jeg mig, o Udyd!" gik jeg ud i den begyndende Skumring for strax og for Alvor at iværksætte mit Forsæt

Det er vist sjeldent, at Folk overgive sig til Udsvævelser med saa liden Lyst og saa lidet Kjendskab til Forholdene, som Tilfældet var med mig hin Aften. Da Spil forekom mig at være den gentileste af de tre Laster, vilde jeg først forsøge den, og begav mig i den Anledning hen til det eneste Spillehuus, jeg kjendte,

nemlig et Billard, hvor jeg vidste, at unge Mennesker kunde tilsætte deres Formue. Efter nogen Vanskelighed kom jeg ind i den rette Stue og betraadte den med en Blanding af Ængstelse og Nysgjerrighed. Der var en halv Snees Personer 166 tilstede, som formørkede Stuen ved at røge Tobak, drak 01 og Toddy, og pareredе paa de Stød, der udførtes: snart en Mark, snart en Rigsort, ja undertiden endog en Rigsdaler. Det Hele havde et yderst kroagtigt Præg og indeholdt ikke det mindste Fristende for mig, som i min nærværende Stemning næppe vilde have følt et Øiebliks Oplivelse ved at vinde hundrede Rigsdaler, endsige ved at tabe een. Med Fornemmelsen af skuffet Forventning drog jeg mig derfor snart tilbage fra dette Lykkens Tempel, der med Rette kunde sige sig frit for at lokke Dyrkere til sig ved ydre forførerisk Glimmer, og begav mig derpaa hen til en Viinkjelder. "Kan man drikke sig fuld her?" spurgte jeg strax ved min Indtrædelse, for uden Ophold at stille Sagen paa det rette Standpunkt Opvarteren saa noget genert paa den djærve Spørger, og svarede efterat have rømmet sig: "Ja, naar Herren blot kan saa meget som retirere sig, saa er der Ingen, der kan sige Noget til det." - "Giv mig da en Flaske Rom af den ældste og bedste," svarede jeg resolveret. Opvarteren bragte mig det Forlangte med en Mine, der udtrykte hans Agtelse; men det gik mig med min Rom som Jeppe paa Bjerget med hans Rhinskvin: den var mig, om ikke just for suur, saa dog høist ubehagelig, og jeg vilde ligesom ham have været tilbøielig til at blande den med noget Mjød, dersom denne Drik havde staaet til min Raadighed. Da dette imidlertid ikke var Tilfældet, maatte jeg vende mig til, hvad der laa den nærmest, hvilket, jeg antog, maatte være Kirsebærvin, en Anskuelse, der iøvrigt maaskee noget beroede paa, at denne Vin, naar jeg skal være oprigtig, var af alle den, som den Gang behagede mig mest. - "Kirsebærvin! Oh, ak!" udbrød Opvarteren, da jeg forlangte denne, idet hans Ansigt, som det forekom mig, udtrykte en meget ringere Grad af Agtelse end før. "Ja vist, af den ældste og bedste!" gjentog jeg, for at sætte mig i Respect - "Ja, af den Slags Vin have vi kun een Sort." - "Nu, saa er den vel god da." - "Ja, den er god!" svarede han med et saadant Udtryk af Tilforladelighed, at jeg ikke bør betvivle, at den virkelig pgsaa var det. Alligevel gjorde jeg ved denne Leilighed den Opdagelse, at en slig Blanding af Rom og Kirsebærvin ikke duer til at drikke sig fuld i, da jeg idetmindste blev mæt og søvnig af den, førend jeg kunde blive fuld Efterat have drukket nogle Glas maatte jeg lade Resten staae og forlade Bacchi Tempel, efterladende Opvarteren, som det lod til, fuldkommen beroliget i Henseende til Spørgsmaalet om, hvorvidt jeg selv kunde retirere mig. 167

Der var nu ikke Andet for end at forsøge sig i den tredie Retning. Men heri var jeg endnu mere ukyndig end i de andre. Just fordi jeg havde levet saa tøilesløst i Phantasien, havde jeg været afholdende i Virkeligheden, og medens det altid var faldet mig let at samtale med Damer i Dyd og Ærbarhed, saa var det mig næsten umuligt nu at tage det behørige Mod til mig. Imidlertid vidste jeg jo nok omtrent, hvorledes man skulde introducere sig, og da jeg havde gaaet en Stund bagefter en ret kjøn Pige, tog jeg endelig en bestemt Beslutning; fløitede, for at sætte Mod i mig, "Danmark, deiligst Vang og Vænge", og sagde derpaa med bævende Stemme, idet jeg gik frem ved Siden af hende: "God Aften jomfru! tillader De, jeg følger Dem hjem?" - "Pas sig selv, han infame Laps! Har man nu ikke Lov til at gaae i Fred paa Gaden?" - Saa fyndigt et Svar havde jeg ikke ventet mig: jeg tabte aldeles Contenancen, og ilede som en skræmmet Raabuk ned ad en Sidegade, idet jeg idelig saa mig tilbage, om ikke Nogen forfulgte mig, for at straffe min Frækhed. "Men Du er jo ogsaa gal!" sagde jeg til mig selv: "At overfalde en ordenlig Pige paa den Maade! det er jo en Fripostighed uden Mage! - Hun svarede mig rigtignok ellers noget skarpt; men jeg bar mig ogsaa altfor galt ad: det er kun offenlige Fruentimmer, man saaledes uden Videre kan antaste." - - Offenlige Fruentimmer! Til dem var jeg altsaa henvist: andre vovede jeg ikke nu at vende mig til. Jeg følte en trykkende Ængstelse ved Tanken om at gaae hen til saadanne; men derved var Intet at gjøre, og jeg styrede uden Ophold hen til et Huus, hvor jeg vidste, at en af de mest celebre Damer af den Slags havde sin Bopæl.

Den Skjønne sad ved Vinduet, og vævede af de Straaler, der udgik fra hendes lyse Negligee, et Net over Gaden, i hvilket de forbiflagrende Sommerfugle skulde hildes. Jeg fornam dog Intet hertil: det var kun Pligtens Jernkjede, der bandt mig. Et Par Gange gik jeg forbi med den inderligste Lyst til at løbe min Vei; men da Damen aabnede sit Vindue og gav mig et betydningsfuldt Nik, og jeg i det Samme saa en anden Cavalier styre lige mod Huset, saa maatte jeg beslutte mig, og traadte ind ad den lave Gadedør. En ubehagelig Lugt herskede indenfor den; Trappegangen var snever og smudsig; og ovenfra lød en ældre og en yngre Kvindestemme i et arrigt Skænderi. Hvor jeg i Virkeligheden har mødt det Raae og det Urenlige, har det altid afficeret mig baade psychisk og physisk pinligt, og jeg følte ogsaa nu saa megen Væmmelse ved den hele skidne Situation, at jeg ikke var 168 istand til at gaae videre, men blev staaende lænet op til den klamme Muur. Den Skjønne, som blev kjed af at vente, aabnede imidlertid Døren; jeg saa Lyset blinke, og den Pligt, jeg havde paalagt mig, tilraabte mig paany sit uafviselige Bud Men i det Samme fik jeg et dygtigt Puf af en Person i hvem jeg gjenkjendte et af Gadens berømte Subjecter, og som, idet han hastig trængte sig forbi mig, ilede ind til min Udsete. "Hvad! er det Dem?" hørte jeg Damen udraabe. - "Ja, den, som kommer først til Mølle, han faaer sgu ogsaa først malet!" var Svaret - "Men den Anden, som gik ind for et Øieblik siden, hvor blev han da aft" - "Det er vel ham, der staaer og har ondt dernede: der var Een, der stod og skabede sig saadan." - "Gud, det stakkels Menneske! De skulde rigtig gaae ned med et Glas Vand til ham: saa gjorde De dog en god Gjerning engang." Herover loe de begge; og jeg fjernede mig med en uhyggelig Fornemmelse af Kvalme, saa at min heldige Medbeiler ikke var langt fra at faae Ret, ligesom jeg ogsaa medtog en levende Følelse af, at Phantasiens Rige var altfor zart, til at dets Borgere kunde taale en saa brat Overgang enten til den onde eller den gode Virkelighed

Med et Suk over, at det skulde være saa vanskeligt at blive udydig, begav jeg mig paa Hjemreisen fra det vanhellige Land Jeg havde nu altsaa søgt Hjælp baade hos Gud og Fanden og mig selv, og var ingensteds bleven hjulpen: herover var jeg vel ikke just overrasket, thi jeg var nu bleven temmelig vant til, at mine Forsøg mislykkedes; men jeg vidste derimod aldeles ikke, hvad jeg nu skulde gribe til. "Der er," sagde jeg endelig til mig selv, "virkelig ikke Andet for end at hænge mig. Rigtignok har jeg heller slet ikke Lyst dertil; men det er dog unægtelig baade nyttigere og behageligere end det Nærværende, og man veed jo da heller ikke, hvortil det-kan føre." Jeg lavede derpaa min Rullegardinssnor til, ikke just for strax at hænge mig, men ligesom til en Prøve. "Saa kunde det iøvrigt," vedblev jeg, "ligesaa godt have været forbi forleden Nat: jeg havde da sparet mig endel onde Timer. Imidlertid kan det jo være, at de endda have været gode for Noget. - Men berømt bliver jeg ikke dengang: der vil ingen Reisende komme langveisfra for at see den store Mand Det skulde da være Thomas, som engang om en halv Snes Aar kunde komme her til 169 Byen og spørge efter mig. Han vil da kunne faae det samme Svar om mig, som Chilian fik om sin Broder Langulafred "Nei, han har i ti Aar ikke været her i Byen." Og hvis den Reisende da med Chilian skulde udbryde: "Hvad kan være Aarsag dertil?" saa vil Svaret igjen kunne blive det samme: "Han har havt Forfald; thi han hængte sig for elleve Aar siden."" - Medens jeg saaledes i mine tragiske Situationer trøstede mig med tilsvarende komiske, var jeg bleven færdig med at omskabe Gardinsnoren til en Strikke, og hængte til en Prøve en Sophapude i den. Men at jeg ikke havde Courage til at hænge mig, blev mig tydeligt, saasnart jeg begyndte at gjøre mindste Alvor deraf Jeg tog derfor Strikken og kastede den ind i Kakkelovnen, slog min Bog op og satte mig til at læse, idet jeg sagde til mig selv: "Nu læser Du ganske simpelt og jevnt, som den Studiosus, Du virkelig er, uden at tænke enten paa Gud eller Fanden eller noget Andet end Bogen. Gaaer det, saa læser Du videre; gaaer det ikke, saa læser Du alligevel videre; og saaledes bliver Du ved i eet Aar fra Dato. Naar saa det er forløbet, kan vi tales nærmere ved" - Dette sagde jeg med et blidt Ydre, men med et kogende Indre, som ikke blev mildere derved, at Gøglebillederne uopholdelig indfandt sig og bortreve Meningen af, hvad jeg læste.

Saaledes sad jeg og saa i Bogen Resten af den Dag, og de to næste, og igjen de to næste; og imidlertid svandt Vreden og gav Plads for en nedslaaet Resignation. I denne Stemning stillede jeg mig igjen den følgende Morgen, efter en bedrøvelig Nat, hen ved min Pult, og begyndte paa mit Dagværk. Hvor længe jeg da dvælede derved, veed jeg ikke ganske; thi jeg foer først op deraf, da jeg hørte min Karl træde ind og med det Samme greb mig selv fuldstændig hensjunken i Spørgsmaalet om, hvorvidt Panteretten kan bestaae, efterat Fordringen, hvortil den knytter sig, er tilintetgjort. Og det var ikke ved Begyndelsen, men ved Slutningen af denne fortræffelige Undersøgelse, jeg fandt mig; og jeg havde saaledes, uden at benytte det Mindste af Phantasiens Glands, gjennemlæst næsten elleve Sider; - thi saa Meget, og Mere til, findes der, elskværdige Læserinde! skrevet om denne interessante og endnu ikke ganske afgjorte Retskvæstion.

Det var ved denne Leilighed gaaet mig, omtrent som det gaaer, naar man om Natten ligger i sin Seng uden at kunne falde i Søvn, og da, efter forgjæves at have forsøgt alle mulige Midler, tilsidst resignerer og fatter sig i sin Skjæbne. Man anseer det da for afgjort, at man 170 skal ligge vaagen; men pludselig aabner man Øinene med den Fornemmelse, at man nu har sovet, men uden at kunne gjøre sig Regnskab for, hvorledes det egenlig gik til, at man faldt isøvn. - løvrigt følte jeg mig næsten henrykt over det Skete, og med en Fornemmelse af freidig Tillid, som jeg hidtil havde manglet, saa jeg nu ind i Fremtiden. "Jeg skal dog vinde Seir!" udbrød jeg: "Nu veed jeg, at det kan gaae; og saa skal det gaae! - Og hvilken Stolthed vil det ikke være, naar jeg saa engang har ført et langt og berømmeligt Liv, da at kunne sige som Stærkodder, saa simpelt, men saa vægtigt:

"Jeg har syndet en Stund i Ungdoms Vaar;
Og godtgjort Brøden daglig i firsindstyve Aar.""

Jeg dvælede ved Forestillingen herom med den tilfredsstillende Fornemmelse af, at jeg nu dog havde nogen Ret til at træde frem jevnsides Stærkodder. Og derpaa gik da Reisen i den livligste Fart ind i Ginistan, indtil jeg endelig igjen besindede mig og opdagede, at jeg havde langt mindre Lighed med Stærkodder end med den Drukkenbold, som engang lykkelig var kommen Kroen forbi, og da i glad Stolthed herover vendte om og med god Samvittighed gik ind i den og gjorde sig en glad Aften.

I Hast skyndte jeg mig igjen ud af Krohuset og ilede tilbage til Videnskabens Tempel. Men dettes *valvæ* eller dobbelte Døre var imidlertid blevne tillukkede; og hvor meget jeg end dundrede paa, bleve de dog ikke den Gang lukkede op mere. Først henimod Aften fik jeg engang igjen paa en kort Tid Adgang til Helligdommen. - Og nu begyndte da, hvad jeg kunde kalde anden Afdeling af min Pilegrimsvandring, som jeg vel kan antage skjelnede sig fra den første deri, at jeg nu gjorde to Skridt frem, medens jeg blot gjorde eet tilbage: - den tænkende Læser vil da selv, endog uden at være Mathematiker, kunne indsee, at der var gjort et betydeligt Fremskridt i Hastighed, hvorvel man endnu ingenlunde kunde kalde Reisen enten hurtig eller behagelig. Dette Sidste var den saa meget mindre, som de Midler, jeg anvendte for at fremskynde den, ofte vare af en temmelig uskaansom Natur. Saaledes havde jeg en Dag i flere Timer forgjæves søgt at komme ind i Studierne, uden at udrette Andet end at jage den ene uvedkommende Tanke paa Flugt efter den anden: jeg blev meer og meer opbragt; men derved blev det kun værre, indtil jeg endelig i 171 fuldt Raseri greb en Kniv og gav mig dermed en alvorlig Flænge, hvoraf Blodet, ligesom i Slaget i "Peder Paars", stod ud som 01 af Tudekande. Om nu en Aareladning har været nyttig for mig, eller om det har været den energiske Kraftyttring, der virkede Mirakler: vist er det ialtfald, at den Gang hjalp det. - Senere derimod, da

jeg prøvede den samme Kunst, maa jeg enten have været mindre disponeret til at taale Blodsudgydelse, eller maaskee have brugt Kniven med mindre Fynd; thi Midlet havde da næsten ganske tabt sin Kraft. Derimod anvendte jeg flere Gange med Held en Sultekur, saa at jeg ikke fik Lov til at spise det Mindste, førend jeg havde læst mine visse Timer med den rette Andagt. En slig Faste var meget god til efterhaanden at spæge Phantasien; hvorimod den rigtignok i ringere Grad befordrede Tænkningens Energi.

Omtrent paa denne Tid fik jeg en ikke ringe Hjælp fra en Side, hvor jeg mindst havde ventet den. Jeg havde i lang Tid ikke seet Christian, da jeg pludselig en Dag traf ham paa Kongens Nytorv, hvor han stod og stirrede op ad en Gaard. Da jeg tog ham i Nakken og uvilkaarlig tiltalte ham i vor gamle Maneer, blev han ganske forskrækket og misfornøiet. "Du forstyrrer mig midt i mine Beregninger," sagde han; "nu rnaa jeg gjøre det Hele om igjen." - "Er Du bleven Taxationsmand?" spurgte jeg; "eller hvorfor staaer Du ellers her og spærrer den frie Passage?" "Ja," svarede han, "paa en Maade taxerer jeg rigtignok, skjøndt ikke paa den sædvanlige. - Sagen er nemlig den, at jeg er bleven enig med mig selv om, at jeg vil have saa mange Penge, som der er Ruder i denne Gaard; nemlig saaledes, at hvis der er over 200 Ruder, skal jeg have ligesaa mange tusinde Rbdl. een Gang for alle; hvis der derimod er under 200, skal jeg have ligesaa mange Hundreder, men da som aarlig Rente. Resultatet er for Øieblikket meget tvivlsomt for mig; men jeg har dog endnu godt Haab om, at der er under 200, hvilket, som Du indseer, er det fordelagtigste; - er der 199, vil jeg jo nemlig faae en aarlig Indtægt paa 19,900 Rbdl.: vil Uheld derimod, at der er 200, saa faaer jeg blot en Capital paa 200,000, altsaa kun 8000 om Aaret."

"Naa, men hvad vil Du saa gjøre med de Penge?"

"Jo, det har jeg ogsaa overtænkt. Jeg vil eie en Gaard her paa Torvet, 172 og derpaa vil jeg lade udgaae en Indbydelse til alle Grundeierne hele Torvet omkring, hvori de opfordres til ordenlig at tage fat paa Pladsens Forskjønnelse, om hvilken der er skrevet saa Meget i vore bedste Blade, men som saa længe har været forsømt. Siger En eller Anden af dem Nei, saa paatager jeg mig hans Part imod visse Fordele. Vi lade da først gjøre et bredt Fortog af store, flade Stene: derpaa skal et ti Gange saa bredt Stykke brolægges med Asphalt, for at Vognene ikke skal støie altfor afskyeligt; og i Midten skal der endelig være en stor Græsplaine. Christian den Femtes grimme Støtte tage vi bort og bilde Regeringen ind, at den har sin allerbedste Plads ude ved Kalkbrænderiet, hvor den kan see over til Sverig. Istedetfor den vil vi saa sætte ikke een, men et større Antal, f.Ex. tolv, Støtter over udmærkede Mænd; men om det skal være blot Konger, eller ogsaa Andre, derom er jeg endnu ikke rigtig enig med mig selv."

"Jeg anbefaler det Sidste, blandt Andet, fordi det bliver noget besværligt at faa fat paa tolv udmærkede Konger, besynderlig om det skal være danske."

"Ja vist skal det være danske; - men vi kan jo gaae et Stykke tilbage i Tiden."

"Det hjælper ikke, om Du saa gik tilbage til Gorm den Gamle."

"Ja, men jeg vil ogsaa gaae endnu længer tilbage og begynde med Helge og Hroar og Hrolf Krake; derpaa tage vi Gorm den Gamle, Svend Tveskjæg og Knud den Store; dernæst Valdemar den Store, Valdemar Seir og Valdemar Atterdag; og endelig Margrethe, Christian den Fjerde og saa Nr. 12; - men hvem skal være Nr. 12? Om bare Regeringen vilde gaae ind paa, at man tog Christian den Anden; men det gjør den aldrig. Jeg er ret saa ærgerlig over den forbandede Nr. 12! - Desuden er jeg ogsaa bange for, at jeg ikke faaer Penge nok til de elleve, uden at jeg rent blotter mig. Man har ikke Andet end Ulykker, saasnart man vil udrette Noget til Bedste for det Offenlige."

Jeg vilde trøste Christian; men han rystede nedslagen paa Hovedet og bad mig om heller at forlade ham, da han nu ikke havde Tid mere. Vi skiltes derfor ad, idet han vendte tilbage til sine Beregninger, medens jeg gik hjem, forundret og beklemt over, at Christian var, som han var, - paa en vis Maade aldeles som da han blev confirmeret, men rigtignok mindre freidig og med et for hans Alder usædvanlig melankolsk og nedtynget Ydre. Alligevel blev jeg, naar jeg skal være ganske ærlig, dog næsten oplivet ved Tanken om, at der maaskee dog 173 var Een, som var endnu mere tilagters end jeg. Thi det gaaer med det Aandelige som med det Verdslige: den Pris, man sætter derpaa, er meget relativ. Saaledes erindrer jeg at en Fader, som ønskede at give mig et Begreb om sin Indsigt i Opdragelseskunsten, engang i den Anledning sagde: "Om Markus kan sine Ting til "ug" eller "maadelig", det bryder jeg mig ikke om: det spørger jeg ikke engang efter. Men er han blandt de Nederste, saa banker jeg ham, saa længe jeg kan røre en Arm; - er han derimod Dux i sin Klasse, saa maa han for mig have saa mange "maadeliger", han vil." - Denne Respekt for at være Dux i sin Klasse følger almindelig Sønnerne siden i Livet; og mellem de mange Ulykker, som den anretter, traf den dog maaskee denne Gang til at gjøre mig nogen Nytte.

At jeg virkelig var Dux i den Klasse, der bestod af mig og Christian, forekom mig endnu vissere, da jeg igjen traf ham nogle Dage efter. Paa mit Spørgsmaal om, hvorledes det var gaaet med Ruderne, svarte han mig, at han uheldigviis havde faaet over 200; "men," tilføiede han med et listigt Smil, "jeg bjergede mig endda; thi jeg fandt paa at lade, som om det ikke var Rigsdalere, men Pund Sterling; og det hjalp svært. Jeg har nu været inde hos en Vexeleer for at spørge om Coursen paa Sterling, og efter hans Opgivelse svarer et

Pund omtrent til 9 Rbdl. 2 Mk., saa at jeg kan taxere det Hele til henimod 1,900,000 Rbdl.; hvormed jeg saaledes ikke blot kan udføre min Plan med Kongens Nytorv, men ogsaa en Del andre Sager, jeg har tænkt paa."

"Har Du nu ganske slaaet Dig til det Communale?" spurgte jeg.

"Nei ingenlunde! Jeg har tvertimod indtil de sidste Dage beskæftiget mig med at ordne mine Landgodser, som jeg troer, paa en heldig Maade, og i en større Detail end før, saa at jeg nu kan ansee Hovedgodset, som jeg selv vil beboe, for aldeles færdigt"

"Nu, hvorledes skal det da være?"

"Ja, det er noget vidtløftigt; men for at give Dig en Antydning deraf, kan jeg nævne f.Ex. Et og Andet af, hvad jeg sidst har gjort færdigt, nemlig Arrangementet for de Gjæster, som besøge mig. I de Værelser, der ere bestemte for Herrer, skal der altid staae Madeira, Portvin og gammel Rom, samt tolv forskjellige Slags Cigarrer, lettere og stærkere, i fine smaa Ibenholts-, Mahogny- eller Cedertræes-Kasser; 174 i Damernes derimod saavel danske som udenlandske Syltetøier, samt Saft og Rhinskvin med hvidt Sukker. I hvert Værelse findes et lille Udvalg af fortrinlige æsthetiske, historiske og naturvidenskabelige Værker; men desuden er der en stor Bibliotheks-Sal, samt et formeligt Conditori, hvor man-uden Videre kan bestille alt til Faget Henhørende, men Notabene gratis. Ligeledes kan man der læse alle danske og de vigtigste fremmede Aviser; og de Herrer, som ere vante til Ungkarlslivet, kunne saaledes her gjenfinde baade dettes og Familielivets Behageligheder. Maaltiderne skulle være meget fine, og da jeg ogsaa vil eie Godser i Norge og Sverig, tænker jeg at skulle kunne præstere især nogle ualmindelige Frokoster. Blot af salte Sager antager jeg, at der vil blive over et Dusin; navnlig har jeg tænkt mig: Bjørneskinke; salt Elsdyr, Rensdyr og Raadyr; Mandals-, Halmstadsog Randers-Lax; Oxetunge, Oxebryst, røget Gaasebryst, flamsk Sild, samt flere Sorter salte og røgede Fugle og Fiske, - Alt med Grønt til efter Aarstiden eller hvad Driveriet kan præstere." - Her standsede Christian; og det tilfredse Ansigt, hvormed han havde talt, tabte sit muntre Udtryk. "Nu, hvad er det," sagde jeg, "er der Noget iveien med Driveriet?"

"Nei, paa ingen Maade!" svarede han, "det er i den bedste Stand Men jeg kom til at tænke paa Noget, som i denne Sag har skaffet mig meget Bryderi"

"Og hvad er det da?"

"Jo, seer Du: jeg har efterhaanden ved Kjøb og Mageskifte og paa anden Maade arronderet mig saaledes, at jeg nu eier hele Langeland, som jeg er bestemt paa at gjøre til mit egenlige Hovedgods; og, jeg vil tilstaae Dig det ren tud, - jeg er nu Aristokrat og arbeider paa Aristokratiets Gjenoprettelse, som jeg antager bedst vil opnaaes ved saa meget som mulig at pointere Eiendommen istedetfor Personen. Og i den Anledning forekommer det mig baade statsøkonomisk rigtigt og desuden ogsaa distingueret, at lade sig benævne ikke med sit personlige eller Familie-Navn, men efter sin Eiendom, saaledes som ogsaa flere af vore yngre, mere fremskridende Godseiere have begyndt paa. Som Følge heraf skulde jeg jo altsaa hedde Langeland, og havde ogsaa allerede ganske arrangeret mig derpaa, da jeg paa een Gang erfarer, at der er en Student her i Byen, der gaaer omkring og hedder Langeland! - Og dermed ligger altsaa for Øieblikket det Hele; thi saadant et 175 Navn maa naturligvis ikke prostitueres ved at være Allemands Eiendom."

"Men det var da ogsaa en gemeen Streg af den Student!" "Ja, Conrad! det vil jeg dog ikke engang sige: han er jo egenlig ganske uskyldig deri. Nei, - Feilen er efter min Mening Regeringens; og den maa afhjælpes ved et bestemt Lovbud, dersom der overhovedet skal kunne udrettes Noget i denne Retning."

- - Denne Samtale indeholdt en ny Spore for mig; ja, Phantasien, som i den sidste Tid blot havde staaet for mig som en farlig Frister, kunde nu i enkelte Øieblikke forekomme mig helt naragtig. Det havde ikke denne Gang været mig muligt at sige Christian min oprigtige Mening; men da jeg næste Gang traf ham, overvandt jeg mig dog til at meddele ham min nærværende Stemning, og opfordrede ham ivrig til at tage sin Examen. Dette behagede ham øiensynlig slet ikke; men da jeg gjentagne Gange kom tilbage derpaa, lovede han mig dog tilsidst, at han virkelig vilde beslutte sig dertil.

Det gik nu en Tid lang jevnt fremad, saa at jeg efterhaanden erhvervede mig den Fornemmelse, at jeg var istand til at kue Phantasien, naar jeg vilde. Med Bevidstheden herom fulgte imidlertid efter den menneskelige Beskaffenhed ogsaa større Fordringer til mig selv, som det dog ikke altid lykkedes mig at fyldestgjøre, og som da forvandlede sig til ofte meget pinlige Bebreidelser; saa at, medens jeg i Begyndelsen havde hilst ethvert lille Fremskridt næsten med Taknemlighed mod mig selv, forandrede dette sig nu meer og meer til en bitter Misfornøielse, hver Gang jeg greb mig i at staae stille eller gaae tilbage. For at styrke mig saa meget som muligt gjorde jeg hver Morgen mit Budget for Dagen, og om Aftenen holdt jeg derpaa Regnskab. Naar Facit da ikke slog til, kunde jeg blive høist fortvivlet; og min Dag kom saaledes efterhaanden til at bestaae af tre Dele: den første, hvori jeg ved godt Mod fattede Beslutninger, den anden, hvori jeg ikke udførte dem, og den tredie, hvori jeg bittert angrede, at jeg ikke havde udført dem; og denne tredie blev saa meget mere tyngende, som den havde den lange kommende Nat til sin Disposition. For end yderligere at

klare mig mit Regnskab begyndte jeg nu desuden igjen 176 at holde en Art Dagbog, til hvis Førelse jeg dog blot anvendte Natten og den tidlige Morgenstund, hvilke jeg mere ansaa som mine egne, og hvoraf jeg kun brugte en ringe Del til Søvn. - Af denne Dagbog skal jeg nu meddele nogle Brudstykker.

Den 26. Marts, om Morgenen.

Jeg har nu gjort et mere nøiagtigt og solidt Overslag over de Timer, hvori jeg skal arbeide, og hvad jeg i dem skal udføre. Der er vistnok ingen Tvivl om, at jeg kan gjøre en betydelig Del mere, end Overslaget indeholder; men det er ingen Skade til; thi hvad jeg faaer udrettet ud over det Pligtmæssige, bringer jeg da i Beregning for en følgende Dag, hvis jeg enten skulde blive syg eller faae andre Forhindringer. Jeg har ogsaa tænkt paa efter nogen Tids Forløb at tage mig en hel Dag til en større Opgjørelse af Alt, hvad der da er udrettet, saavelsom til et større Overslag over, hvad der i det paafølgende Tidsrum skal udrettes. Men denne Dag vil jeg da iforveien have aftjent, saa at Læsningen selv Intet skal lide.

Samme Dags Aften.

Det er mig ubegribeligt, hvorledes jeg næsten uden at vide af det kan bortødsle Tiden. Jeg har ikke blot intet Overskud faaet, men jeg har ikke engang gjort det Halve færdigt af, hvad jeg havde foresat mig; og det kan jeg endda ikke saaledes, som jeg vilde kunne det. Snart indlader jeg mig paa vidtløftige og unyttige Reflexioner over de forekommende Spørgsmaal; snart falder jeg hen i uvedkommende Tanker, og snart gloer og døser jeg blot. - Jeg kunde myrde mig selv, fordi jeg er et saadant Bæst.

Den 30. Marts, om Morgenen.

Jeg vil nu, til en noget større Betryggelse, blot gjøre Overslag for Formiddagen, og da til Middag fatte ny Bestemmelse for Eftermiddagen. Saa tænker jeg dog, at det skulde gaae.
177

Den 4. April

Jeg har hidtil gaaet min Gang frem ligesom et Dyr, uden at kaste et Blik paa mig selv, eller lægge nogen Plan for mit Liv, eller blot fatte en Beslutning for det Nærmeste: derfor ere mine Beslutninger ogsaa nu saa magtesløse, som de ere. Men jeg troer dog, at jeg skal kunne indhente Noget af det Forsømte. Jeg har nu efter Benjamin Franklins Exempel gjort mig en Liste over de Egenskaber, jeg især vil bestræbe mig for, saaledes at jeg om Aftenen sætter et Kors ved den Dyd, som jeg i Dagens løb har forseet mig imod. Han begyndte med tolv Dyder paa sin Liste: jeg har indskrænket mig til sex; men jeg haaber da ogsaa, at jeg skal kunne holde dem saa meget des bedre.

Den 11. April.

Min Dydeliste seer ud som en Kirkegaard, saa fuld er den af smaa og store Kors. Og paa en Maade er det jo ogsaa en Kirkegaard, hvor jeg begraver alle mine gode Forsætter: - om Natten staae de da op igjen som onde Spøgelser, og pine mig baade vaagen og idrømme.

Den 19. April.

Jeg gaaer i denne Tid ud om Natten, naar jeg ikke kan sove og føler mig saa ilde tilmode. Undertiden vandrer jeg da omkring i Gaderne den hele Nat, og naar jeg bliver træt, sætter jeg mig paa en Trappe og stirrer paa Husene ligeoverfor; thi uhyggeligere end alt Andet er det mig dog igjen at gaae hjem til mine triste Værelser. - Naar jeg saa hører Nogen komme, svøber jeg mig ind i min Kappe, saa at Ingen kan kjende mig; og det er med underlige Fornemmelser, jeg da stundom høre gamle Bekjendte gaae forbi og tale i en Tone, der for det Meste er saa langt borte fra den, som lyder i min Sjæl.

Den 20. April.

Da jeg imorges gik hjem, mødte jeg et Regiment, der med fuld Musik trak ud af Byen: to unge Officerer gik og talte muntert sammen, 178 og jeg hørte, at den Ene sagde nogle Ord om det Oplivende i saaledes tidlig om Morgenen at drage ud i det Frie. - Hvilken Forskjel paa dem og mig, som nu skulde hjem og om muligt sove en Time paa Sophaen for derpaa igjen at tage fat paa det Arbeide, som kun er mig en tyngende Byrde!

Men det Underligste er dog, at jeg egenlig blot har en Erindring, men ikke nogen rigtig Følelse af den Behagelighed, der er ved saaledes frisk og styrket at gaae til sit Dagværk tidlig om Morgenen. Jeg kan huske, at jeg havde den Følelse, da jeg boede ude paa Landet, men jeg kan ikke føle den nu. - Overhovedet nærer jeg en uendelig Ligegyldighed baade for Dag og Nat, Sommer og Vinter, Solskin og Regn, Sæd og Høst og alt det Andet, som ifølge Lærebogen ikke skal aflade, saa længe Verden staaer. Det glider i Eet for mig, og er mig altsammen lige kjært.

Den 21. April.

Inat blev der pludselig raabt Brand; og jeg tilstaaer, at det var med en inderlig Fornøielse, jeg hørte det. Jeg fik en Fornemmelse, som om Nogen havde givet mig fri for den lange, fæle Nat. Den var paa een Gang som omskabt: det lyste og funklede paa Himlen; Mennesker og Køretøier strømmede ud af Døre og Porte, og Vægterne gik omkring næsten ligesaa fornøiede som jeg over den uventede Afvexling og den Vigtighed, som de derved opnaaede. De peb, skreg Brand, bankede paa Vindues-Skodderne og besvarede det uophørlig gjentagne: "Hvor er Ilden, Vægter?" med et vældigt og travlt: "I Mikkelbryggersgade!"

Alt dette hjalp mig saaledes ud af min mørke Stemning, at jeg gik hjem og lagde mig tilsengs, og sov i god Ro den hele Nat. Jeg har idag med Taknemlighed betragtet den rygende Brandtomt, og - Assurance-Compagniet tilgive mig det! - i mit Hjerte ønsket, at den snart maa faae Colleger.
179

Den 27. April.

Jeg er rent ulykkelig med mine Forsætter. Først anvender jeg lang Tid til dem om Morgenen, derpaa næsten en hel Time om Middagen og desuden alle mine Maaltider og Toure om Dagen. Alligevel faaer jeg bestandig mere Følelsen af, at alt dette ikke er nok, og under min Læsning bliver jeg idelig afbrudt af en indre Opfordring til at bryde af og fatte en ny og solidere Beslutning og udkaste en bedre Plan end før. Naar jeg da giver efter, og saa ovenpaa et langt Ophold endelig igjen faaer begyndt, saa varer det dog ikke længe, førend jeg fornemmer ny Opfordring til at fatte en ganske anderledes gediegen Beslutning end den sidste; og naar jeg da vil afvise dette og siger, at jeg nu ikke paa nogen Maade har Tid, saa foreholder min Samvittighed mig Fortællingen om Martha og Maria, og bebreider mig, at jeg kan tale om ikke at have Tid til det Vigtigste: jeg faaer da tillige en Følelse af, at jeg just nu kunde fatte en virkelig ægte Beslutning; og paa den Maade bliver jeg da ved at stride med mig selv, uden ret at kunne læse, indtil jeg endelig giver efter. Men derpaa begynder det Samme igjen, og saaledes farer det fort, indtil jeg tilsidst faaer en voldsom Hovedpine, og aldeles fortumlet og fortvivlet maa lægge Bogen bort, uden at have faaet læst nogen Verdens Ting for bare gode Beslutninger.

Gjældsbrev.

"Til Brug i Helvedes Forgaard er af Hr. *stud.juris* C. Malcolm rigtig leveret 1000, siger eet tusinde, Brostene af god og forsvarlig Bonitet. Halvdelen contant betalt med Samvittighedsnag og Ynkelighed, den anden Halvdel til Forfaldstid at betale i hede Helvede, hvortil nærværende Gældsbrev tjener som fuldgyldigt Pas.
(Signé.)
Den lede Satan.
(L.S.)"
180

Den 10. Mai.

Jeg har tidligere ærgret mig over Malerkunstens Dyrkere og deres dumme Begreb om Livets Jammer og Elendighed Jeg har nu igjen Leilighed dertil ved at betragte Litographien paa Bindet af et Collegiehefte, jeg fik imorges, hvorpaa er aftegnet en meget laset Tigger, der faaer en Skilling af et Barn; og nedenunder staaer da med store Bogstaver. "Tiefes Elend!" - - Saadant et Bæst af en Skrivebogsbindmaler! At kalde Sligt "tiefes Elend!" Jeg vilde ønske ham mine Nætter, blot en Uge igjennem: saa kunde det tydske Fæ faae at vide, hvad tiefes Elend er.

Den 18. Mai.

Af den nye Vægter, vi have faaet, har jeg megen Trøst paa mine Nattevandringer, især da han ligesom jeg er Melankoliker, hvilket forøger Sympathien imellem os. Da vi inat kom til at tale om huuslige og Familieforhold, meddelte han mig, at hans Kone i alle Henseender er et meget daarligt Subject; jeg forsøgte i den Anledning at sige ham nogle trøstende og opmuntrende Ord, men han svarede mig, idet han rystede paa Hovedet: "Nei, hun bliver ikke til Noget, førend hun bliver helt omskabt baade paa Sjælen og paa Legemet." - Disse Ord sloge mig i høi Grad, idet de saa fuldkomment udtrykke just det, som ogsaa jeg trænger til.

Den 29. Mai.

Med Christian har jeg i den senere Tid talt flere Gange om, at han dog endelig maatte til at begynde paa Studierne. Efter oftere at have søgt Udflugter, sagde han mig for en Uges Tid siden, at han nu virkelig havde begyndt. For at see, hvorledes det gik, var jeg idag oppe hos ham og fandt ham siddende med en stor Mængde Lister foran sig. "Gjør Du Excerpter?" spurgte jeg. "Nei," svarede han, "jeg udarbeider en Plan for min Læsning." Det gav et Sæt i mig; imidlertid svarede jeg tilsyneladende rolig: "Men her er jo en hel Mængde af Planer." - "Ja," sagde han, "men Du veed, at jeg gjerne vil have enhver Sag ordenlig klaret, inden

jeg begynder paa den. Jeg har nu ogsaa udarbeidet flere 181 Lister, der forekom mig temmelig nøiagtige; men hver Gang, naar jeg er ble ven færdig med en, har jeg dog erkjendt, at der var adskillige Ufuldstændigheder i den. Opgjørelserne have været for summariske; der er ikke taget Hensyn nok til de mange nødvendige Smaa-Afbrydelser; ligesom jeg ogsaa først i den sidste Liste har begyndt paa en nøiagtig Tidsfordeling til de enkelte Paragrapher, hvorimod jeg tidligere blot har holdt mig til de større Afsnit."

"Men gudbevares, Christian! vil Du opgjøre, hvor megen Tid der skal til hver enkelt Paragraph i alle Discipliner! - Medens Du gjør det, kunde Du jo have læst en hel Disciplin, og det en af de største."

"Ja, min gode Conrad! Naar man vil gjøre et alvorligt Studium, saa fordrer det virkelig Tid Der maa lægges en Plan, og der maa fattes en Beslutning. løvrigt kan jeg forsikkre Dig om, at det slet ikke er saa kjedeligt: jeg har tvertimod følt megen Interesse ved det Hele, lige fra det Øieblik, jeg tog fat paa det. - - Men Du maa jo ellers selv være kommen meget videre end jeg: Du har jo begyndt for længe siden."

"Nei," svarede jeg, "efter hvad jeg nu har hørt, maa jeg næsten antage, at vi ere lige vidt."

Samme Dags Aften.

Jeg havde ingen Ro paa mig, men maatte igjen iaften op til Christian. Han sad ved sine Lister, og idet jeg kastede et Blik paa dem, saa jeg, at den sidste Linie, han havde skrevet, lød "Til § 24 - 1 Time 35 Minutter." - "Du seer, at jeg er flittig!" sagde han med et tilfreds Ansigt. "Aa ja," svarede jeg halvt tankeløs, og vedblev derpaa, efter en Pause, pludselig decideret: "Men hør, Christian! Nu vil jeg gjøre baade Dig og mig selv et Forslag, og det er, at vi nu iaften her paa Stedet fatte vor allersidste Beslutning, nemlig den, at kaste alle vore Beslutninger og Planer ind i inderste hede Helvede, saa langt ind de kan komme, - og saa med det samme sætte os ned paa vore Stole og læse vor Privatret og ikke tænke paa Andet, førend den er lært til sidste Bogstav. Saa kan vi jo altid tales nærmere ved"

"Naa, der have vi Din sædvanlige Excentricitet! - Mener Du da ikke, at Beslutning og Plan bør gaae forud for Arbeidet?"

"Nei! - Nu er jeg desperat, og om jeg saa hundrede Gange er excentrisk, vil jeg have Ende paa den Løgn, hvori jeg lever. Og derfor 182 gjentager jeg det: Nei, for os To, saadanne, som vi nu er e, maa Arbeidet gaae foran baade Beslutning og Plan. Jeg føler det nu i dette Øieblik stærkere end nogensinde, at det just er virkeligt Slid og Arbeide, som vi trænge til. Alt det Øvrige - Beslutninger, Lister, Løfter og Bønner - er ikke Andet end coloreret Sukkerbrød; men Din og min Mave trænger til Grovbrød Det smager forbandet, det er vist: - men alligevel vil jeg nu gaae hjem og sætte saa Meget af det tillivs, som jeg paa nogen Maade kan magte."

"Men," svarede Christian, "indseer Du da ikke, at det har en uendelig større Betydning, at fatte en Beslutning og en Plan, som vedkommer det Hele, end at læse det enkelte lille Afsnit? - Naar jeg gjør det Sidste, faaer jeg ikke Mere end det samme Stykke: i det Første derimod ligger det jo paa en Maade altsammen."

"Paa en Maade, ja! Men det er paa den Maade, at Du dog alligevel bagefter maa læse hvert enkelt lille Stykke. - Og sig mig engang: naar vi om et Aar vil sammenligne vor Læsning, efterat Du har studeret paa Din Methode og jeg paa min, hvem troer Du saa er kommen længst?"

"Om et Aar! - Saa tænker jeg at være færdig."

"Nu, men om en Maaned da?"

"Om en Maaned?" gjentog Christian langsommere. "Ja, det veed jeg ikke saa bestemt det kommer jo noget an paa, hvor lang Tid Udarbeidelsen af min Plan vil tage mig."

"Ak, Du skal see, den sluger Alting. Tro Din gamle Ven, Christian! og jag den forbandede Plan ad Helvede til, hvorfra den stammer. Det er ikke Andet end en ny Løgne-Genius i en Lysets Engels Skikkelse."

Christian rystede paa Hovedet; og vi skiltes derpaa ad, hver med sin Mening.

Den 10. Juni.

De fordømte gode Forsætter! De gjøre mig nu den selvsamme Ulykke som Phantasien tidligere. Uafbrudt søge de at bortrive mig fra min Læsning, og idelig foregøgle de mig, at jeg tilsidesætter det Væsenlige for det Uvæsenlige, naar jeg ikke vil afbryde mit Arbeide for at lytte til dem. - Jeg har ikke givet efter; men med Læsningen har det paa den Maade ingen Art.
183

Den 10. Juli.

Nu lykkes det mig nogenlunde at fordrive de gode Forsætter. Men i deres Sted kommer Angeren; og hvert Øieblik afbrydes jeg af Erindringen om den lange Tid jeg har spildt, og den, jeg endnu hver Dag spilder.

Den 12. Juli.

Angeren tør jeg jo dog umulig fordrive. Det er jo Sandhedens egen Røst, og Sandheden er det just, jeg har svoret at følge. Der er heller ikke et usandt Ord i Alt, hvad min Anger saa uafbrudt tilraaber mig, - desværre kun altfor uafbrudt; thi den tager mer end min halve Tid fra mig.

Den 26. Juli.

Det gaaer ikke an saaledes. Om Dagen læser jeg ikke for at angre; og om Natten angrer jeg, at jeg ikke har læst om Dagen. - Al Anger om Dagen maa bortvises; men hvergang jeg har forsøgt derpaa, har en Stemme tilraabt mig: "Vil Du da ikke slutte Forlig med Gud og Sandheden?" - Og da der Intet i Verden er, som jeg vil hellere, saa har jeg hver Gang givet efter og gjennemgaaet og angret Alt, hvad jeg syntes, der var at angre. Men naar der saa efter lang, lang Tid er sluttet Forlig, og da jeg igjen begynder at læse, saa gaaer det som tidligere: jeg er neppe kommen ret ind i det, førend jeg igjen faaer Opfordring til at afslutte et nyt Forlig. - Det er klart, at Noget i denne Sag kommer fra Djævelen, som er en Løgner og Løgnens Fader; og der er derfor intet Andet for, end at fordrive al mulig Angren, saa længe min Arbeidstid varer; - saa meget mere, som der bestandig kommer en hel Del af de gode Forsætter i Følge med Angeren.

Den 4. August.

Hver Gang jeg bortviser Angeren fra mig, har jeg en Fornemmelse, som om jeg brød med Vorherre. Jeg gruer da ogsaa for Natten, da 184 jeg ikke længer hverken kan eller vil bortvise den. Et Par Gange har den dog ikke indfundet sig strax, naar min Arbeidstid var forbi: jeg har tvertimod følt en vis Tilfredshed ved at see, hvor Meget jeg har faaet læst Men ud paa Natten er den saa kommen desto stærkere; og jeg er da mere elendig end nogensinde; thi før har jeg dog stridt med Sandheden paa min Side, men naar jeg bekæmper min Anger og min Samvittighed, saa kan jeg ikke længer synes, at jeg har Ret, skjøndt jeg dog undertiden synes, at jeg har det. - Det er, som om jeg stred mod Gud og Fanden paa een Gang; og naar jeg slaaer i Flokken, saa veed jeg ikke, hvem jeg rammer.

Den 22. August.

Jeg har Syner igjen ligesom for et halvt Aar siden, og jeg bærer mig omtrent lige saa tosset ad som dengang. - Naar jeg bliver haardt attakeret, saa springer jeg hen og river min gamle Sabel ned fra Væggen, og falder ud og parerer; thi jeg føler mig ligesom tryggere, naar jeg har et Vaaben i Haanden. Og saa mumler jeg for mig selv: "Derpaa trak han ud og fægtede med dem; thi det var en Karl, som hverken frygtede Gud eller den Onde." - Jeg troer, det var min tilkommende Biograph, som jeg tænkte, skulde skrive saaledes om mig; - men isaafald var det Løgn, han skrev; thi jeg var gruelig bange for dem begge To.

Naar saa endelig Morgenen kommer, er jeg saa træt og medtagen, som om jeg havde været i en virkelig Bataille; og Stole og Borde ere snart saa forhuggede, at jeg kommer til at anskaffe nyt Bohave; - men mest maa jeg dog med Jakob v. Tybo undre mig over, at min Pallask kan holde det ud.

Den 10. September.

Naar jeg om Natten gaaer frem og tilbage i mit Værelse og længes efter Morgenstunden, saa maa jeg altid tænke paa det, som jeg i sin Tid lærte, at salig Kant havde sagt: at nemlig de, der ikke have tilegnet sig Tid og Rum som aprioriske Grundbegreber, egenlig betragte dem som to store Kasser, hvori Alt er indelukket. Den trykkende 185 Fornemmelse heraf har jeg saa tydelig, at jeg maa ansee det for afgjort, at jeg ikke har tilegnet mig dem som aprioriske Grundbegreber. - Naar jeg bare havde Tid til at studere Philosophi, saa kunde jeg maaskee endnu blive et Menneske.

Den 16. September.

Inat igjen stort Feltslag, om hvilket jeg som Mowitz med Føie kan udbryde:

Pling, plingeli plingeli plang!
Tvi sàdan batalje!

Den 30. September.

"Han led og stred og Seier vandt!" - Saaledes stod der imorges i Adresse-Avisen over ikke færre end tre Afdøde, som saaledes unægtelig ere meget heldigere situerede end jeg, der blot lider og strider, men ikke vinder Seir. - Det er nødvendigt nu at gjøre Ende paa alle Samvittighedsnag baade ved Nat og ved Dag. Jeg kan gjøre det: det føler jeg, saasnart jeg har læst rigtig skarpt om Dagen; men alligevel gaaer jeg kun dertil med en Følelse, som om jeg skulde skille mig fra min sidste og eneste ærlige Ven. Men vist er det, at denne

Ven ikke udretter Andet end at pine mig og suge mig ud og forhindre mig i at gjøre det, som han bebreider mig, at jeg ikke har gjort.

Den 3. October.

Saa længe jeg læser, kan jeg uden Vanskelighed tøile min Samvittighed; men saasnart jeg et Øieblik er ledig, foruroliger den mig strax. Da jeg nu dog ikke altid kan sidde og læse, bruger jeg, naar jeg gaaer ud om Dagen, at høre mig i mine Lovsteder, og har i den Anledning for at kunne controllere min Hukommelse, ligesom Knud Prokurator, altid Lovbogen i Lommen: en Excercitie, som jeg, hvis jeg var Professor, meget vilde anbefale enhver nidkjær *studiosus juris.* - Om 186 Natten derimod, naar jeg ikke kan sove, gaaer jeg ud til min Ven Vægteren, som da er mig i Lovens Sted

Den 4. October.

Med Vægteren pleier jeg at behandle de mere vanskelige Spørgsmaal, som til enhver Tid ligge mig paa Hjerte, og vi have saaledes efterhaanden undersøgt de fleste af de Sætninger, som i sin Tid vare Gjenstand for Valfreds Opmærksomhed, saasom: hvad er Livet; hvad er Døden; hvad er vel Sandhed? - Vægterens Bidrag til Løsningen af disse Spørgsmaal er for mig altid værdifuldt, idet han betragter dem med en uventet og dristig Subjectivitet fra sin specielle Stilling som Vægter, til hvilken han idelig appellerer, og da han jo lever sit væsenlige Liv, naar vi Andre sove, og sover, naar vi leve, er det naturligt, at han og vi Andre ofte see Liv og Død og Sandhed fra omvendte Synspunkter. I Nat, da "urolige Tanker drev mig bort fra mit natlige Leie", søgte jeg som sædvanlig at erfare hans Mening om hvad der for Øieblikket vakte Tvivl hos mig. Efterat vi havde hilst paa hinanden, og efterat jeg havde budt ham en Cigar - en lille Opmærksomhed, som jeg veed, han sætter Pris paa -, leirede vi os ved et Gadehjørne, hver paa sin Afviser, og jeg rettede nu mit Spørgsmaal til ham:

"Sig mig, Vægter, hvad anseer De egenlig for Ret og hvad for Uret?"

"Ja - efter min Tænkemaade er det ulige: hvad der er Ret for En, det kan være Uret for en Anden."

"Mener De det? - Jeg vilde snarere antage lige det Modsatte: at det, som er Ret for En, er Ret for Alle."

"Nei, det er ikke saa i sig selv: hvad der er Ret for En, det kan godt være Uret for en Anden."

"Vilde det dog ikke være en farlig Sætning at opstille, Vægter?"

"Aa nei, det kan jeg aldrig troe."

"Nu, men det, som er Ret for andre Folk, er det da f.Ex. ikke ogsaa Ret for Dem?"

"Nei, det skulde jeg da ikke antage: for se en Vægter han har Sit for sig selv, og alt det, der hører til hans Sag, det er som en Sag for sig selv."

"Hvorledes det? Det kan jeg dog ikke ret begribe."
187

"Jo, den Ting er tydelig nok Sæt nu f.Ex., at En vilde give sig til at forstyrre ordenlige Folk i deres Nattero, eller vi kan jo tænke os det endnu værre, saa at f.Ex. en hel Del løst Folk blev enige med hverandre om at forstyrre hele Byen i dens Rolighed, og rigtig fordelte Kvartererne imellem sig, saa at hver fik sit Stykke eller sin Gade, hvori han gav sig til at huje og vuje, saa at alle Mennesker maatte vaagne ved det, eller da idetmindste alle de, der laae ud til Gaden: saa var det jo det Skammeligste, man kunde tænke sig! - Ikke for det, at det kunde skee; thi Vægteren skulde jo nok hindre, at det skete, inden det kom saavidt; men vi kan jo gjerne nu blot tænke os, at det gik til paa den Maade; skjøndt den Sag er jo sikker nok, at ikke nogen ordenlig Vægter, der var kommen paa Post, vilde tilstede den Slags Opstand og Optøier, om han da ellers var, som en Vægter skal være, naar han vil forsvare sin Post; - men vi kan jo bare nu tænke os for en Forestillings Skyld, at det var saa, at det gik saa skammeligt til. - Og endnu mere rigtig lumpent var det jo, om de ikke blot gjorde det een Nat, og ikke blot een Gang om Natten eller to, men f.Ex. hver Time, saa at syge og daarlige Folk lige kunde være faldne i Søvn fra den ene Gang, til de igjen bleve jagne op den næste Gang! - Se, saadan en Opførsel, vil jeg da antage, at Enhver, som ellers hører til ordenlige Folk, maa tilstaae var ikke bedre end en Skurkestreg og aldeles ikke i sin Rigtighed?"

"Nei, det er meget sandt. Men hvad saa videre?"

"Ja, se det er nu derom, at jeg saa mange Gange har siddet saadan om Natten og gjort mig min Betænkning. Thi det, som nu paa den Maade er skammeligt for andre Mennesker, det er jo paa en anden Maade rigtigt og godt, saasnart det blot er Vægteren, som gjør det. Hele Byen er jo rigtig fordelt imellem alle Vægterne, saa at hver har sin Gade, - undtagen da for saavidt, at det kan hænde sig, at der kan være den Vægter, som har to Gader, naar det er af Smaagaderne, ligesom ogsaa der kan være den Gade, der er delt

imellem to, eller kanskee tre Vægtere - men ellers, som det skal være, har jo da hver Gade sin Vægter, foruden da det, som er naturligvis nok, at der ogsaa er Taarnvægtere; - og Vægteren skal raabe ikke blot een Gang eller to, men hver Time hele Natten igjennem, og ikke blot et Par Ord, som f.Ex. vil jeg sige, hvad Klokken er, og hvad Vind det kan være, men et helt Vers skal han raabe, og det idetmindste tre Gange hvert Klokkeslet. Og høit og tydeligt skal det jo skee. - Se, paa den Maade mener 188 jeg nok, at man kan sige, at det, som er Uret for andre Folk, det er Ret for Vægteren."

"Ja, han faaer ingen Straf derfor, fordi Loven nu engang befaler det saa; men det, som er Uret, naar de Andre gjøre det, er dog i Grunden ogsaa Uret, naar han gjør det."

"Nei, det holder jeg da rigtignok ikke for - saa mener jeg, at man kunde føle det paa sig. Thi dersom jeg ikke var Vægter, saa vilde jeg nok fornemme, at jeg gjorde en stor Synd, dersom jeg gav mig til at gaae hver Time og raabe og vække stakkels syge Folk og Andre, som ere lydhøre og kanskee kun har lidt Tid at sove i. Men naar jeg er Vægter, saa er jeg der jo for det Sammes Skyld Og ikke gjør jeg Uret, naar jeg raaber, om jeg saa vækker hvert Menneske, der er i Gaden. - Nu er det just Tiden til at raabe; og om De vil følge med ned ad Gaden, saa skal De faae at høre, at jeg baade kan og skal raabe saa høit, som ellers noget Menneske kunde raabe, naar han allerværst vilde gjøre Optøier og Urolighed"

Derpaa fulgtes vi ad gjennem Gaden, og jeg maa tilstaae, at hverken Æseler eller Landsbydegne skulde kunne have beseiret min Ven Vægteren i Stemmens Styrke. Jeg syntes at høre de Syge vaande sig paa deres Leie og see de Drømmende springe forfærdede op; men uden at agte paa noget Saadant gik Vægteren sin Gang og sang med Ansigtet fuldt af Tilfredsstillelse og vendt opad mod Maanen, som klart belyste det, og som maaskee har været forfængelig nok til at tilegne sig al den Glam og Hylen, som opstod mellem Hundene i Gaardene, efterhaanden som vi passerede forbi.

"Det er vist og sandt, at Du har en stolt Stemme for en Vægter, Petersen!" udbrød Føreren for Natte-Patrouillen, som var standset for Enden af Gaden og havde afventet vor Ankomst for at complimentere Petersen for hans Sang.

"Aa ja," svarede denne beskeden, men dog ikke uden Selvfølelse: "naar jeg just vil, saa kan jeg jo nok raabe igjennem."

"Ja, det er sgu vist! Vi hørte Dig helt ned i Tvergaden; og jeg kjendte strax, at det var Dig. Olsen, han kan vidne med mig, at jeg sagde lige paa Pletten: "Det er Hendrik Petersen," sagde jeg, "som der raaber, og ikke nogen Anden!""

I det Samme kom en ung Fyr gaaende forbi og fløitede en lystig Marche. "Vær saa god at lade være med den Fløiten!" raabte Patrouille-Føreren vred "Veed De kanskee ikke, at der skal være stille og roligt 189 paa Gaden om Natten, saa at Folk kan faae Lov at sove?" - Beskæmmet taug det unge Menneske, og gik stille sin Vei.

Da en længere Samtale derpaa begyndte at udvikle sig mellem de Herrer Vægtere, anbefalede jeg mig ligeledes, og gik hjem, veiende dybt i mit Sind Alt, hvad jeg havde hørt om Ret og Uret. - Her gik nu altsaa Petersen, hvem jeg altid havde lært at kjende som et trofast praktisk og Pligt-Menneske, og begik hver Nat i Tro paa Loven med den roligste Samvittighed det, som han selv havde erklæret for ikke bedre end en Skurkestreg.

Kan det nu ikke tænkes, at jeg i Tro paa den theologiske Lov, som byder mig at lade Angeren suge mit Hjerteblod, ligeledes *optima jide* hver Nat begaaer, hvad der mod mig selv ikke er stort bedre end en Skurkestreg?

Det var ikke blot min Anger og mine Beslutninger, som jeg paa dette Tidspunkt mere og mere forjog, men overhovedet alle Betragtninger over mig selv og min Færd Som Følge deraf opgav jeg ogsaa min Dagbog, der nu ikke vilde kunne have indeholdt Andet, end hvad der stadig stod i min allerførste Dagbog, som jeg holdt, da jeg var otte Aar gammel: "Jeg stod op Kl. 6 og spiste Frokost, og derpaa læste jeg. Saa spiste jeg til Middag, og derpaa læste jeg; og Kl. halvti gik jeg tilsengs." - Saaledes var mit Regnskab dengang for enhver tilbagelagt Dag; og med den Forandring, at jeg nu gik lidt senere tilsengs, kunde jeg efter ikke lang Tids Forløb ganske henholde mig til ovennævnte min tidligste Udtalelse. Af og til havde jeg vel Tilbagefald og Mindelser, men for hver Dag, som gik, aftoge de, at jeg skal tale mathematisk, i geometrisk Progression; og min Pilegrimsgang fra Phantasiens Land, som hidtil havde været saa vidtløftig, kom snart til at ligne en jevn militair Marche, der bestandig gaaer fremad, og kun afbrydes af den for Maaltidet og Hvilen nødvendige Rast.

Derimod vilde jeg lyve, hvis jeg sagde, at jeg paa Ørnevinger svang mig op til Tinden af Videnskabens Tempel. Ligesom jeg tidligere havde arbeidet utrættelig paa, ved Hjælp af gode Forsætter at brolægge en vis anden Forgaard, saaledes gik jeg nu paa Arbeide allerforrest i Videnskabens Forgaard, og brugte min Hukommelse og Skarpsindighed saa udholdende og grundig som nogen Brolægger sin Jomfru.
190

Medens jeg endnu af og til snublede, forekom det mig vel undertiden, at nogle Lysfunker glimtede ud til mig fra Helligdommen; men da jeg dog havde en Fornemmelse af, at disse Glimt vistnok stode i nogen Forbindelse med Indbildningskraften, afviste jeg dem stedse tilligemed hvad Andet, der kunde nærme sig denne Retning, saasom Kunst, Poesi og alle andre ideelle Lygtemænd

Dette skete ikke blot som Følge af mine solide Examens-Forsætter, men ogsaa fordi jeg nu begyndte at føle en formelig Afsky for Alt, hvad der henhørte til "det Ideelle", hvilken tiltog for hver Gang, jeg endnu greb mig i ubevidst Phantasteri. Skjøndt sjeldent, kunde dette dog endnu skee af og til. Saaledes opdagede jeg, efterat jeg i over et halvt Aar havde været ganske fordybet i Retskyndigheden, en Dag, da jeg fulgte med Regimentsmusiken ned ad Gaden, at jeg tænkte mig, vel ikke mig selv som laurbærkronet Feltmarskalk, - det havde jeg dog faaet Ende paa, - men derimod den danske Hær, saavidt jeg mindes, ifærd med at gjøre sit Seirs-Indtog i Berlin. Og ved at huske mig om blev det mig tydeligt, at jeg vistnok lige til Dato, hver Gang jeg hørte en saadan krigersk Musik, uvilkaarlig havde eleveret Situationen betydelig op over Virkeligheden.

Det faldt mig nu ikke vanskeligt at faae Bugt med Sligt; men saa ofte jeg gjorde en saadan Opdagelse, forøgedes, som sagt, min Mistanke og mit Had til Phantasteriet, som jeg opdagede endnu havde Strikker om min Fod, uden at jeg mærkede deres Tilværelse. Jeg anede Uraad overalt, og fik, som jeg troer det i Psychologien kaldes, en virkelig Idiosynkrasi mod Alt, hvad der havde med Phantasien at skaffe. Jeg følte en oprigtig Tilfredsstillelse, hvergang jeg hørte Nogen skjælde Kunst og Poesi ud for Løgn og Sludder; og kom jeg ved et Tilfælde til at kaste Blikket i en sværmerisk Roman, blev jeg betagen af en Fornemmelse, som den, nogle Mennesker kunne faae, naar der er en Kat i Stuen. Dette gik saa langt - hvad mangen En maaskee vilde betvivle, dersom jeg ikke altid havde vist mig som en saa paalidelig Autobiograph, - at jeg endog følte Uleilighed deraf, at der i Retsstudiet fandtes altfor meget til Romantiken Henhørende. Criminalretten var især generende i denne Henseende, men ogsaa Landboretten mindede paa mange Steder utilbørlig om Novellefaget. Ved Læsningen af Lovens 5-10 var det, som om jeg *ex officio* læste Jagtfortællinger og "Træsnit", og desuden blev jeg ved de Artikler, der handle om Oldensvin, specielt erindret om hin Tid, som jeg ikke gad 191 tænke paa, da Thomas vilde drive sine Phantasisvin paa Olden i mine Luftskove.

Med Undtagelse af slige enkelte Afsnit, som vare mig ubehagelige, fandt jeg mig iøvrigt vel i mit Arbeide, forsaavidt som jeg uden al Begeistring men med en vis kølig Ro ganske hvilede deri. Efter den lange Faste, jeg havde havt i Henseende til at lære, fulgte der nu en Fornemmelse, som om jeg var istand til at sluge al Viden; hvilken Fornemmelse jeg dog efterhaanden maatte erkjende, var ligesaa illusorisk som saa mange andre, jeg i mit Liv har havt

Over de følgende Aar "iler jeg hastig hen", da Alt i dem gik sin jevne Gang, efterat det først var kommet i Orden. Blot ved ganske enkelte, især mere høitidsfulde, Leiligheder hændte det sig, at jeg blev greben af forfløine Phantasier, og jeg kunde da endnu have stor Vanskelighed ved at beherske dem. Saaledes erindrer jeg, at da jeg første Gang besøgte et Examinatorium, stod Professoren en Tid lang foran mig og demonstrerede meget ivrig: idet jeg ved denne Leilighed saa paa ham, lagde jeg Mærke til, at han havde en ualmindelig lang Næse, og idet denne bevægede sig frem og tilbage tæt foran mig, faldt det mig ind, hvad han vel vilde sige, dersom jeg ganske uventet gav ham et dygtigt Knips paa den. Denne Tanke bemægtigede sig mig saa ganske, at jeg ikke hørte et Ord mere af, hvad han sagde; ja, tilsidst maatte jeg endog foregive en Upasselighed og gaae bort, af Frygt for, at jeg ikke længer skulde kunne beseire mine abnorme Lyster. - Paa lignende Maade gik det mig, da jeg engang deltog i en Begravelse, og vi Alle sad alvorlige i Stolene og hørte paa Præsten, der holdt Ligtale. I gribende Ord udviklede han den Sorg, som havde truffet den afdøde unge Piges værdige Fader, der nu stod dybtnedbøiet ved hendes Baare; hendes fromme Moder, der havde baaret hende under sit Hjerte, frydet sig ved den Spædes Lallen, og nu i de sidste tunge Dage vaaget mangen Smertensnat ved hendes Leie; hendes brave, trofaste Broder, der, ingen Ulykke anende, nu pløiede Søen - det fjerne vilde Hav, fra hvilket kun et tyndt Bræt adskilte ham; hendes kjærlige Søster, som saa gjerne havde villet ile hertil fra sit skjønne Hjem i Fyen, men blev holdt tilbage ved Omstændigheder, der maaskee dog forjættede Trøst for det bittre Tab, vi nu alle begræd; medens dog denne elskende 192 Søsters ædle, høit stillede og høit ansete Mand havde løsrevet sig fra sine mange og mangehaande betydningsfulde Hverv, og var ilet hertil for at sørge med de Sørgende og græde med de Grædende. - Som Præsten talede, steg hans Foredrag og gjorde dybere Indtryk paa Tilhørerne. Men just, som der hvilede noget næsten Forklaret over ham, kom Fristeren og spurgte mig, om han nu dog ikke vilde blive mærkelig overrasket, hvis man pludselig greb ham om Livet og rev ham med i en fyrig Polskdands ned ad Kirkegulvet. Ogsaa denne Tanke tiltalte mig saa levende, at jeg af Frygt for, at den skulde gaae over til Handling, fandt det raadeligst saa ubemærket som muligt at tage Flugten.

Naar Sligt skete, blev jeg iøvrigt meget ærgerlig over mig selv og min Mangel paa Selvbeherskelse, skjøndt jeg dog denne Gang slap bedre fra det, end jeg havde fortjent. Da jeg nemlig et Par Dage efter mødte Graveren, som havde lukket mig ud, fortalte han mig, at Præsten havde spurgt ham om Grunden til min Bortgang, og om den maaskee hidrørte fra Sindsbevægelse, hvilket Graveren havde bejaet med det Tilføiende: "Ja, han var forfærdelig bevæget ved Deres Høiærværdigheds Ord, og det var de jo da Alle, baade de af Følget og hvem der ellers var." - "Ja, jeg troer selv, at den Tale lykkedes for mig: det var virkelig, som om Aanden kom over mig ved den unge Piges Baare", havde Præsten svaret og derpaa tilføiet, at jeg var et

vakkert ungt Menneske, som levede stille og ordenlig, og havde Sands ogsaa for Livets Alvor og det Høiere.

Men ogsaa disse Paroxysmer bleve stedse sjeldnere, og da de nævnte to Aar vare forløbne, havde jeg i lang Tid været fri for ethvert Anfald Ved dette Tidspunkt begyndte jeg at tænke paa at tage Examen, som saaledes vel ikke just kom hurtig, men til hvilken jeg da ogsaa syntes, at jeg var ret vel og grundig forberedt.

Skriftlig Examen var forbi: jeg havde staaet mig som en Ulfsklinge; og nu frembrød den mindeværdige Dag, der skulde sætte det ydre Segl paa mine vedholdende Anstrængelser. Jeg havde aldrig kjendt Noget til den saa meget omtalte Examens-Feber, og efter de Fata, som jeg i de senere Aar havde gjennemgaaet, var min Respekt for slige Ting som Examiner ringere end nogensinde. Jeg satte mig derfor paa Stolen med megen Koldblodighed og med en vis solid Følelse af, at jeg dog nu var en anden Person, end da jeg sidst sad i denne Stue og hørte min Ven N. udfolde sin Kundskabsfylde. - Men hvo, som 193 staaer, se vel til, at han ikke falder! og hvo, som troer at have beseiret den lede Satan, ja hugget ham finere end Saugspaaner, han se vel til, at ikke denne sletsindede Person, lyslevende og heel, paa een Gang indfinder sig, sætter sig ved Siden af ham og ganske munter, som om Intet var passeret, tilraaber ham: "Guten Tag, Bruder! Wie hast Du's? Ich lebe wohl!" - Saaledes kunde jeg ønske at advare den altfor selvtillidsfulde Ungdom, foreholdende den mit eget Exempel

Under Examinationens Gang fik jeg snart en Fornemmelse af, at jeg var altfor rolig og ikke brillerede saa meget, som jeg troer, man ventede: jeg svarede kun paa, hvad jeg blev spurgt om, og lagde ikke synderlig Skjul paa, hvad jeg ikke vidste. Den ene af Professorerne, som var min specielle Velynder, lod til at ærgre sig herover, og søgte at faa mig til at være noget mere munter og glimrende. Som jeg nu var, faldt dette mig imidlertid ikke naturligt; men da jeg dog i erkjendtlig Følelse af hans Velvillie ønskede at følge den givne Tilskyndelse, søgte jeg ligesom at puffe mig op til et høiere Standpunkt, og pludselig faldt det mig da ind, at jeg jo blot kunde bruge min gamle Kunst og betragte ham som Napoleon og mig selv som den refererende Combaceres. Med Foragt afviste jeg øieblikkelig dette Tilbud. "Nu vel, saa lad Kratzfuss engang igjen see Dagens Lys! Du er jo just nu ved en Sag, som har mange Grunde baade *pro* og *contra;* lad gamle Kratzfuss paa sin Viis tage den ene Del af disse, og hug saa løs paa den Hund! Du skal see, hvilken Verve der da kommer over det Hele!" - Saaledes tiltalte den lede Frister mig med sledske Ord, og vel svarte jeg ham strax: "Vig fra mig, Satan! Du er mig til Forargelse!" - men det brød han sig ikke om; tvertimod vedblev han uafbrudt at tilraabe mig og gjøre mig sine lokkende Forestillinger; og istedetfor at svare Professoren paa hans Spørgsmaal maatte jeg saaledes anvende min hele Sjæl paa at parere de Stik, som den gamle Slange nu uden Ophør søgte at bibringe mig. Examinationen gik istaa; Censorerne begyndte at blive opmærksomme og fløtte paa sig; Professoren paastod hvert Øieblik, at jeg godt kunde svare, naar jeg blot gav mig Tid, og lod den ene lange Pause indtræde efter den anden. Men imidlertid pauserede det ikke inden i mig; med hvert Sekund blev Striden argere; og jo længere og hyppigere de ydre Pauser bleve, desto stærkere skreg og raabte Satan i mit Indre: "Giv dog efter; gjør dog, som jeg siger! Nu er Du jo nødt til det: nu maa Du glimre; nu maa Du brillere, efterat Du saaledes er prostitueret! - Saa kan Alt komme paafode 194 endnu; men ellers er Examen ødelagt. Du bliver til Nar for Dig selv og alle Andre; og dine mange Kampe og de lange Aar ere spildte!" - "Hold Mund, Satan!" - "O nei, o nei! Vær dog fornuftig; giv dog efter! Endnu er det Tid! men skynd Dig, skynd Dig, før det er for silde! - Vær dog een Gang klog; vær dog ingen Ridder Don Quixote! - Det er jo desuden kun denne ene, allersidste Gang!" - - "Hold Mund, Satan!" var mit ligesaa fyndige som urokkelige Svar. Men imidlertid holdt jeg selv ligesaa haardnakket Mund overfor Professoren, og den ene vigtige Disciplin gik efter den anden, uden at jeg gav andet Svar end af og til mekanisk at gjentage nogle af.Examinators Ord

Efter en haard og langvarig Kamp fik jeg endelig Overhaand, jog Fjenden paa Flugt og vandt en fuldstændig Seir over Satan og hans Rige. Men inden dette lykkedes mig, var Examen allerede saa langt fremrykket, at Slutningen, som igjen var tilfredsstillende, dog ikke kunde restituere den; og Udfaldet blev saaledes, at jeg kjendtes værdig til Karakteren *haud illaudabilis.*

Skjøndt dette Resultat var noget uventet, havde min hele Stræben dog saa udelukkende været rettet paa at beseire Phantasien, at jeg alligevel gik hjem med en tilfreds og trodsig Selvfølelse. Da jeg var kommen ind i min Stue, stillede jeg mig for Speilet, og betragtede mig selv en Tid lang: mit Ansigt forekom mig yngre og dog mere bestemt end for nogle Aar siden; og for første Gang i lang Tid tildelte jeg mig opmuntrende Roes: "Du er en brav Gut!" sagde jeg og klappede mig selv i Ansigtet: "der kan endnu blive et Menneske af Dig." - Samme Morgen havde jeg paa en Café i en Recension over et nyt Stykke just læst en Replik, der lød "Man kan see, han har ligget, men reist sig igjen". Denne anvendte jeg nu paa mig selv, og idet jeg gik op og ned ad Gulvet, gjentog jeg flere Gange med Tilfredshed "Man kan see, han har ligget, men reist sig igjen."

Men det Samme, der saaledes satte mig paa god Fod med mig selv, havde den modsatte Virkning paa mit Forhold til den øvrige Verden, fra hvilken jeg ved denne Leilighed fjernedes end mere end før. Da jeg forlod Universitets-Bygningen, havde jeg en tydelig Fornemmelse af at det, som jeg nu regnede mig til Hæder og Fortjeneste, blev af de Andre regnet mig til Skam og Skade; og jeg følte en hjertelig Ringeagt for den dumme Dom, som Næsten fælder. - Denne Følelse havde vistnok sin Del i, at jeg strax var bestemt paa ikke at 195 tage Examen om, hvad jo iøvrigt ikke i sig selv var saa særdeles tillokkende. Pecuniære Grunde

hertil havde jeg heller ikke, da jeg imidlertid havde arvet Poulsminde. Min Farbroder var nemlig død for et Aars Tid siden, i den Tro, at jeg vilde gjøre en glimrende Examen; og hermed var da ogsaa det eneste Menneske borte, for hvis Skyld jeg kunde bryde mig om at faae bedre Karakter.

V

Den sidste Strid, som havde fundet Sted i en Sag af ikke saa ringe Vigtighed for mig, i et kritisk Øjeblik, og som var endt med en total Seir, gav mig iøvrigt mere end noget Tidligere en sikker Følelse af, at jeg endelig havde faaet Overmagten over mine gamle farlige Fjender; og i længere Tid greb jeg ofte mig selv i, uden nogen videre Anledning, at gjentage: "Man kan see, han har ligget, men reist sig igjen". -Jeg blev nu virkelig heller aldrig angreben af Phantasien, men stod endog helt udenfor Alt, hvad der tilhørte den, og betragtede det enten som uhyggeligt eller ynkeligt. For de mange aandrige Almeensætninger, som ikke sjelden have deres Udspring fra en bevægelig Indbildningskraft, og som derefter fylde Verden og Videnskaben og afgive Feltraab for phantasirige Talere, følte jeg derfor alt Andet end Veneration; men især var Poesien og Alt, hvad dertil hørte, mig utaalelig: blot meget slette Romaner kunde det more mig at læse, især naar de gjorde stor Lykke hos Publikum: det forekom mig, at Ironien ikke let kunde fremtræde mere skærende for den, som var saa heldig selv at staae udenfor Begeistringen. - Ved denne Aandsretning var jeg imidlertid udelukket fra det Meste af, hvad der ellers fryder Mennesket; og det kunde derfor ikke være Andet, end at jeg snart maatte føle Savnet af den Tilfredshed, som jeg før havde havt ved hver Dag at fuldende mit visse Antal af Collegie-Sider. Jeg tog ud til Poulsminde, men irjor var Eiendommen bleven forpagtet bort, og nu havde jeg ikke Andet at gjøre end at see til. Naar jeg da vandrede om paa de Steder, hvor jeg for nogle Aar siden havde levet saa forskjellig fra den, jeg nu var, fik jeg en Følelse, som om hele mit Liv laa bagved 196 mig og allerede for længe siden var forbi: jeg syntes, at jeg havde havt alle Aldres Lidenskaber, nydt alle deres Nydelser og udført alle deres Gjerninger; men nu var det altsammen sporløst forsvundet, og jeg stod, som Valfred, kold og udslukt tilbage, uden Lidenskab, uden Nydelse og uden Virksomhed

Denne Tilstand blev snart utaalelig, og jeg søgte med Iver at faae en Stilling, som kunde give mig Andet at tænke paa. Udsigterne for unge *Candidati juris, haud illaudabiles,* vare imidlertid dengang ikke glimrende, og naar jeg strax vilde "ansættes", maatte jeg nøies med at faae Plads i et Collegium, hvor de rette latinske Jurister almindelig ansaae det for under deres Værdighed at søge Ansættelse, idet Forretningerne efter den Tids Anskuelse bleve regnede for mindre vigtige og interessante. Dette var mig dog kun til liden Sorg: jeg vilde blot have Arbeide, og derpaa var ingen Mangel, mindst naar man bar sig saaledes ad som jeg. Thi, naar det var muligt, lod jeg mig ikke nøie blot med min egen Part, men var ogsaa meer end villig til at paatage mig, hvad nogen Anden ønskede at blive fri for, - en Adfærd, der snart skaffede mig ligesaa meget Ry for den agtværdigste Pligtopfyldelse som for den mest opoffrende Tjenstvillighed: begge Dele dog kun med liden Ret; thi jeg gjorde alt dette i egenligste Forstand blot for Tidsfordriv. Lønnen udeblev imidlertid ikke; som Alt, hvad man med Iver tager sig af, efterhaanden faaer Betydning, saaledes fik mit nærværende Arbeide ogsaa snart en vis Interesse for mig; jeg vandt inden kort Tid min Ligevægt tilbage, og skjøndt jeg jo vel undertiden følte mig noget overlegen over mit Dagværk, som dengang mest bestod i Anvendelsen af de fire Species, saa var det dog med en Følelse af Velvillie, jeg om Morgenen gav mig ifærd med det, og om Aftenen lagde det tilside. Imidlertid var denne Velvillie dog bestandig af en lidenskabsløs Natur, og bragte mig i Udførelsen af Arbeidet aldrig til at afvige fra den jevne, forretningsmæssige Vei, der laa lige for mig, som den, hvorpaa jeg uafbrudt kunde finde den Art Sysselsættelse, jeg just ønskede.

Den sindige og utrættelige Adfærd, som heraf var en Følge, kunde ikke Andet end efterhaanden drage mine høie Foresattes Opmærksomhed paa mig, og det varede neppe halvtredie Aar, før jeg erholdt Bestalling som kongelig Copist. Jeg indseer vel, at mangen en af Nutidens unge Jurister slaaer paa Nakken ad denne Værdighed; men i min Tid og i mit Contor var det anderledes. Der var en Copists 197 Charge Enden paa mangen Embeds-Carriere; og at den heller ikke nød ringe Anseelse hos Besidderen selv, vil man blandt Andet kunne skjønne deraf, at naar nogen af mine daværende Colleger skrev sit Navn i sine Bøger eller endog kun paa "Borgervennen", som holdtes af de Fleste, da undlod han næsten aldrig efter Navnet "*N.N.*" at tilføie et med bestemte, og vel undertiden noget fordringsfulde, Træk skrevet "kongelig Copiist". - Den største Betydning, som min nye Stilling havde for mig, laa dog deri, at den bragte mig i nærmere Forbindelse baade med vor Departementschef eller, som han i Contoret altid kaldtes, "Conferentsraaden", og med vor høie Præsident, der tillige var Baron og af Collegiets Personale altid kaldtes "Excellencen". Jeg kom nemlig nu til at fungere som en Art Secretair, naar Conferentsraaden refererede for Excellencen, ved hvilken Leilighed min Bestilling dog især gik ud paa at oplæse Dokumenterne. Dette var tidligere ugjørligt, da Conferentsraaden havde gjort sig til Regel dertil kun at admittere en virkelig kongelig Embedsmand, der havde aflagt Troskabsed

Disse to høitstaaende Embedsmænd vare i flere Henseender Modsætninger. Conferentsraaden var høi og smækker, havde et smalt Ansigt og hvidt glat Haar, der var strøget bag Ørerne; han gik altid sort klædt, med fint hvidt Linned, og saa ud som en fornem gammel Mand Excellencen var meget yngre, af Middelstørrelse og temmelig før; han havde purret sort Haar, der stod ud til alle Sider, og gik temmelig broget klædt med en Blanding af Pragt og Tarvelighed, der stak underlig af mod hinanden. Den første Gang jeg saa ham, spurgte han mig nøie ud om de forskjellige Sorter Klæde paa en Fabrik, som hørte under vort Collegium, og nogle Dage efter viste han sig i et Par Buxer og en Vest af "blaagraat meleret Jydsk Klæde, meget svært", der passede meget slet til en fin mørkegrøn Kjole med elegant Silkefoder. Medens Conferentsraaden aldrig saaes i Uniform undtagen ved visse bestemte Høitider, indfandt Excellencen sig ofte uden speciel Anledning i fuld Embedsdragt, og blændede da hele Collegiet med sin Glands; hvorimod han, naar den øvrige fine Verden var i Galla, hyppig mødte civilklædt, og da udtalte sin Foragt for alt Uniforms- og Liberi-Væsen. Han var benaadet med et ikke ringe Antal Ordener, men sædvanlig var han saa fordringsløs, at han blot bar Dannebrogsmændenes Hæderstegn: den hele Betydning heraf formaaede jeg dog først at fatte, da jeg engang erfor, at det Samme var 198 Tilfældet med Frederik den Sjette. En lignende Contrast var der i hans Opførsel. Mig behandlede han saaledes efter kort Tid for det Meste som Ligemand, ofte endog med en vis Fortrolighed, hvortil vort øvrige Bekjendtskab ingenlunde kunde give mig Adkomst; undertiden derimod viste han sig meget overlegen, ignorerede ganske, at der var Nogen tilstede, og tyssede blot, naar man pligtskyldigst talede til ham. Det bedste Middel herimod var iøvrigt at lade, som om Intet var paafærde, og altid bevare en jevn Ligevægt baade ved Fortroligheden og Høiheden: dette faldt i sig selv for mig naturligt, da jeg ikke brød mig synderlig om nogen af Delene; og jeg kom saaledes uden al Umage snart paa en ret behagelig Fod med ham.

Conferentsraaden var ogsaa i sin personlige Opførsel ganske anderledes: altid ens, høflig og ikke egenlig fornem, men med en saa afgjort Følelse af at han var Herre i Departementet, at han betragtede baade dette og dets Personale ganske som sin Eiendom; det Arbeide, Nogen gjorde, gjorde han for Conferentsraaden, og Arbeidet var dennes eget. Herpaa havde jeg oftere Prøve, naar jeg havde udarbeidet Noget og da senere var tilstede ved Referatet deraf Det blev da aldrig med et Ord antydet, at jeg havde anvendt min Flid paa Sagen, men Conferentsraaden sagde bestandig: "Jeg har fattet den Plan; jeg har samlet disse Data; jeg har gjort dette Udkast"; og det faldt ham vist slet ikke ind, at disse Yttringer kunde have noget Besynderligt for mig, som sad ved Siden af og vidste, at det dog egenlig var mig, som havde fattet den nævnte Plan, samlet de omspurgte Data og gjort det fremlagte Udkast. Specielt fremtrædende blev dette, da jeg engang havde udarbeidet en Plan, med hvilken Conferentsraaden var aldeles utilfreds, men som han dog blev nødt til at antage, da Præsidenten vilde have Sagen afgjort den samme Dag, og der saaledes ikke var Tid til at udarbeide noget Nyt. Conferentsraaden var herover meget misfornøiet og lod mig imod Sædvane mærke dette; men Udfaldet blev alligevel, at Planen gjorde Lykke; en ny Institution blev i Overensstemmelse dermed oprettet, og Conferentsraaden som den, der havde udarbeidet Forslaget, udnævnt til Directeur for samme fremfor flere farlige Medconcurrenter. Alligevel berørte han aldrig med et Ord, og jeg troer heller ikke med en Tanke, at jeg havde havt Noget med den Sag at gjøre. Da han vel imidlertid i det Hele var tilfreds med mine Bedrifter, indstillede han mig efter nogle Aars troe Tjeneste som Copist, ved indtruffen Vacance, til "Avancement". Men Excellencen 199 forkastede Indstillingen, enten troer jeg af Caprice, eller maaskee af et halvt bevidst Ønske om at vise, at skjøndt han ellers altid fremtraadte som min specielle Velynder, saa tog han dog, hvor der var Tale om Befordring, intet Hensyn til slige mere private Følelser. Endnu engang blev jeg indstillet, men med samme Udfald Ved begge Leiligheder dreiede, som jeg siden fik at høre, Discussionen sig især om et Punkt, der dog egenlig ikke fik nogen Indflydelse paa Afgjørelsen, nemlig min Examen. Conferentsraaden anførte nemlig som en Hovedgrund, hvorfor jeg burde foretrækkes, at jeg var juridisk Candidat, hvad ingen af mine Medconcurrenter var. Excellencen, der altid var rede til "gammel Fordom at trodse", erklærede i den Anledning strax, at dette var intetbetydende: det Eneste, man burde see paa, var Dygtigheden. Uden just at tage meget Hensyn til Indholdet af denne Udtalelse, indrømmede Conferentsraaden, at det maatte være en ganske væsenlig Forringelse af mine Meriter, at jeg kun havde anden Karakter; - men dette tvang igjen Excellencen til at erklære, at deri kunde han dog ingenlunde være enig: mangen En med *Haud* var dygtigere Embedsmand end mangen En med *Laud;* og det var, som sagt, blot Dygtigheden, man burde see paa. - Denne Strid gjentog sig omtrent uforandret begge Gange; og det skulde undre mig meget, om den ikke er kommen igjen hver Gang, der enten før eller senere maatte have været Tale om noget Avancement for mig. løvrigt ophørte Conferentsraaden, efterat hine to Afslag havde fundet Sted, med at indstille mig til noget saadant Avancement; og da Contorchefen engang ved en senere Leilighed gjorde ham opmærksom paa, at det vilde være en usædvanlig Tilsidesættelse, hvis jeg nu blev forbigaaet, svarede han: "Nei, efter hvad der er passeret, maa jeg antage, at hans Excellence ikke ønsker denne unge Mand forfremmet; og det vil derfor neppe være sømmeligt igjen at indstille ham."

Der var saaledes al Udsigt til, at jeg endnu længe skulde beklæde en Copists Post: en Skjæbne, som jeg, skjøndt den nu kom noget uventet, bar med en Ro, der imponerede Alle. De forskjellige Venner jeg ved min Villighed til at overtage deres Arbeide, havde erhvervet, foresloge mig forgjæves flere Veie, som jeg skulde forsøge, for at hæve det Band, hvormed jeg syntes belagt de kunde ikke forstaae min Taalmodighed, og undrede sig over, at jeg, som var saa rastløs til at arbeide, dog var saa blottet for fremstræbende Ærgjærrighed. - Ærgjerrighed! Jeg, som havde været Napoleons Overmand og Keiser 200
over fem Verdensdele jeg skulde føle Ærgjerrighed ved Udsigten til at blive Fuldmægtig - eller Contorchef

eller Conferentsraad eller Geheimeraad! Jeg maatte lee ved Tanken herom, og glædede mig tillige over, at der dog idetmindste var een Illusion, jeg nogenlunde havde faaet Bugt med. Som jeg troer, var imidlertid just min Ligegyldighed for en Del Skyld i, at Sagen tilsidst fik et andet Udfald Blandt dem, som beundrede min Stoicisme, var ogsaa Excellencen, der, som jeg vel kunde skjønne, med særlig Opmærksomhed iagttog mig, hver Gang jeg kunde have Anledning til at føle mig tilsidesat af ham, og hos hvem min Credit, som det forekom mig, steg betydelig, naar han da ingen Forandring kunde spore. Traf det sig, at han og Conferentsraaden vare uenige, spurgte han almindelig om min Mening og tiltraadte den da som oftest Ved slige Leiligheder var det ret morsomt at betragte Conferentsraaden, der aldeles ikke fandt Behag i Afvigelser fra den reglementerede Orden, og mindst i saadanne, som gik ud paa at indhente Betænkning over hans Forslag fra en Copist, hvis Hverv det var at oplæse Dokumenterne. Han smilede, saa længe det stod paa, med det Ansigt, man sætter op, naar et voxent Menneske i en alvorlig Samtale falder paa for Spøg at spørge et Barn om dets Mening, hørte med et lignende adspredt Smil paa mit Svar, og vendte derpaa, uden i mindste Maade at ændse det, tilbage til det Punkt, hvorpaa Samtalen stod, førend jeg blev inddragen i den. Hans Excellence blev herved noget tirret, og da han vel desuden nu ansaa sin Upartiskhed for tilstrækkelig anerkjendt, drev hans Lune ham til paa en fremtrædende Maade at give mig Opreisning. Ønsket herom blev maaskee endnu stærkere ved en kort efter indtraadt Begivenhed, der lignede den ovennævnte med Conferentsraaden. Med denne stod Excellencen ikke paa nogen rigtig god Fod; men havde dog hemmelig Respekt for ham, især fordi Conferentsraaden, der havde tjent 40 Aar i Collegiet, altid havde en stor Mængde tidligere Resolutioner og andre Data ved Haanden, som Excellencen ikke kjendte, og hvormed han idelig huggede denne i Flanken. Sit Ubekjendtskab til disse vilde Excellencen aldrig vedgaae, og det endte da for det Meste med, at Conferentsraaden fik sin Villie, idet Excellencen sagde: "Ja, da jeg først overtænkte Sagen, ansaa jeg det rigtignok for meget tvivlsomt, om man burde fastholde hin Resolution; men det er vel muligt, at vi bør vente med Forandring, til vi faae en hel ny Lov om den Sag. De Principer, hvorpaa denne bør bygges, skal jeg nu nærmere tage under 201 Overveielse." - Som det ofte gaaer, var der saaledes Intet, hvori Excellencen hellere vilde excellere, end i den Special-Kyndighed, som han ikke besad; og det skaffede ham en overordenlig Tilfredsstillelse, naar han en sjelden Gang kunde byde Conferentsraaden Spidsen paa dette Terrain. Da jeg blev mere bekjendt med de collegiale Mysterier, hjalp jeg ham undertiden heri, saa meget hellere, som jeg syntes, at han langt oftere traf det Rigtige end Conferentsraaden, der altid holdt fast ved Formen, om end Indholdet for længe siden var forandret.

Disse mine Meddelelser bleve sædvanlig givne i vore Møder som Svar paa Excellencens Spørgsmaal; og han undlod da sjelden med en vis Ostentation at fremhæve min Duelighed Da jeg imidlertid en Dag havde været nødt til at udbede mig Orlov, anmodede Excellencen mig om at sende ham nogle Oplysninger skriftlig; og da det angik en vigtig Sag, gjorde jeg mig særlig Umage for at skaffe dem saa tilfredsstillende som mulig. Da det Forfaldjeg havde ventet, udeblev, mødte jeg alligevel til Referatet, i hvilket Conferentsraaden som sædvanlig rykkede frem med den afgjørende Hindring, som laa i tidligere collegiale Resolutioner. Mod Sædvane lod Excellencen ham uden Afbrydelse tale ud, og anførte derpaa en hel Række af andre collegiale Resolutioner og Skrivelser, som meer eller mindre gik ud fra en modsat Anskuelse. Skjøndt synlig overrasket over denne Lærdom, fastholdt Conferentsraaden dog sin Mening, idet han "navnlig maatte udhæve vort eget Collegiums Resolution af 11. April, communiceret alle Over-Øvrigheder i Skrivelse af 15. samme Maaned, samt nævnt og paaberaabt i kongeligt aabent Brev af 26. Marts paafølgende Aar". Med et lille Smil hørte Excellencen dette vægtige Argument, men mindede derpaa Conferentsraaden i en Tone, der ikke var ganske fri for Overlegenhed, om kongeligt Rescript af 4. Octbr., til Stiftamtmanden over Island, hvilket, 5 Aar senere, aldeles bestemt erklærede den af.Excellencen antagne Fortolkning for den ene rigtige, udstrakte denne til det troe Island, for at dette kunde blive delagtigt i de den øvrige Stat viste Velgjerninger, og saaledes fuldstændig annullerede Conferentsraadens aabne Brev. Denne blev herover saa forbauset og mistrøstig, at han ganske lod Sagen falde, og indrømmede Excellencen en fuldstændig Seir, som denne benyttede til at udtale sig om det "Nødvendige i, at man ikke blot kjendte de egenlige danske Rescripter og Resolutioner, men 202
ogsaa de særegne for Bilandene." Conferentsraaden indrømmede det altsammen, og skyndte sig saa meget med at tage Afsked, at Excellencen ikke fik Leilighed til at give mig den Part af Æren, som han ellers altid lod mig tilflyde, og vist ogsaa denne Gang vilde have ydet mig, skjøndt hans Fornøielse over at have beseiret Conferentsraaden paa dennes eget Terrain var saa stor, at det vistnok vilde have kostet ham ikke liden Overvindelse at berøve sig selv Noget af den erhvervede Hæder. Jeg var iøvrigt neppe kommen til at tænke mere paa den hele Sag, da det forekom mig ganske naturligt, at han ikke gjorde videre Ophævelse af den; men ved sin Adfærd mindede han mig selv derom. Samme Dag, da jeg, efterat Conferentsraaden var gaaet, ogsaa anbefalede mig, var han halvt forlegen og lod til at ville sige Noget, som han ikke ret kunde faae frem; og da dette ikke blev til Noget, var han de følgende Dage ganske usædvanlig fremmed og fornem; hvorhos jeg ogsaa lagde Mærke til, at han paa en fin Maade forhørte sig om, hvorvidt jeg til Nogen havde omtalt den Del, jeg havde i hans Specialkundskaber. Da det aldrig var min Vane uden Nødvendighed at tale til Nogen om, hvad jeg foretog mig, var dette ikke faldet mig ind, saa meget mindre, som Ingen havde spurgt mig; og han fik derfor de mest tilfredsstillende Oplysninger. Alt som han saaledes blev beroliget, blev han igjen venligere; og da jeg, som rimeligt var, ikke havde forandret Noget i min Opførsel, kom vi snart paa den gamle Fod igjen, ja endog paa en bedre. "Jeg har," udbrød han ofte, "kun een Ting imod Dem: at De aldeles ikke har nogen Lidenskab!" Jeg svarede med et Par skjemtende Ord, og tænkte som sædvanlig ved slige Leiligheder paa den interessante Valfred - For at prøve, om det ogsaa virkelig var saa, foretog han adskillige

Experimenter, der viste en ligesaa smigrende Interesse for mig som et ualmindeligt Anlæg for Diplomatiken. Saaledes beærede han mig en Dag med en Visit og lagde sit Kort, da jeg ikke var hjemme. Nogen Tid efter kom han igjen, og efterat have røgtet sit Ærende, udbrød han, idet han vilde gaae: "Det er sandt! Jeg skulde gjøre en Visit her i Nærheden og venter ikke at træffe Nogen hjemme; men, det er fordømt! - jeg har just glemt mine Visitkort. De skulde da ikke ville overlade mig det Kort, jeg forleden aflagde hos Dem?" - Da jeg med Beklagelse maatte tilstaae, at det var kommet bort for mig, udbrød han: "De er altsaa heller ikke forfængelig; thi saa gjemmer man Excellencers Visitkort. - De maae virkelig snart anskaffe Dem en eller anden Lidenskab, hvis 203 vi To skal vedblive at være Venner." Heri troer jeg dog, at min diplomatiske Excellence tog feil; thi han, som ofte var opfarende og fornem, vilde umulig have fundet sig i den Uforbeholdenhed, hvormed jeg besvarede hans mangehaande Spørgsmaal, dersom jeg ikke havde syntes saa lidenskabsløs som nysnævnte Valfred, før han saa Clothilde. Nu derimod troer jeg, at det behagede ham at gjøre mig til en Original, en Art Automat eller Orakel, hvis Oprigtighed man een Gang for alle maatte være belavet paa.

Saaledes stode Sagerne, da vor Contorchef efter en kort Sygdom og en lang, tro Tjeneste samledes til sine Fædre. Som sædvanlig foreslog Conferentsraaden den ældste Fuldmægtig til hans Efterfølger, og blev ikke lidt overrasket, da Excellencen erklærede sig for mig. "Men," indvendte Conferentsraaden, "Deres Excellence har selv gjentagne Gange forbigaaet denne unge Mand" - "Ja, men De har jo selv gjentagne Gange indstillet ham." - "Men Deres Excellence vil sikkert erindre, at min Indstilling begge Gange gik ud paa, at han skulde forfremmes til Fuldmægtig," svarede Conferentsraaden. - "Ja, dertil fandt jeg ikke dengang tilstrækkelig Grund en Fuldmægtig og en Copist have jo omtrent samme Forretninger; og Forskjellen paa deres Løn maa jo for ham være en ligegyldig Sag. Contorchefen derimod har Forretninger af en anden Beskaffenhed, og til disse finder jeg ham mere skikket end vor iøvrigt gode og hæderlige Ven Eriksen." Denne, der som constitueret var tilstede og senere fortalte mig det Passerede, bukkede slukøret; og dermed var den Sag afgjort. - Endnu maa jeg dog tilføie, at Conferentsraaden, skjøndt det skaffede ham endel Uleilighed, sørgede for, at den saaledes Tilsidesatte fik et for ham meget ønskeligt personligt Tillæg. Conferentsraaden havde overhovedet i Forhold til sine Underordnede Noget af en Patriark: de skulde lyde og arbeide; men Patriarken, under hvem de arbeidede, burde da ogsaa sørge for, at Hjorden, til hvis Tarv de virkede, kom til at yde dem tilbørlig Føde og Klæde.

Da jeg havde modtaget kongelig Bestalling paa min nye Værdighed, lykønskede Conferentsraaden mig med megen Høflighed "Det er," sagde han, "en usædvanlig Lykke, men det glæder mig, at den ved denne Leilighed ogsaa har truffet den usædvanlige Fortjeneste. Jeg holder af Ungdommen og paaskjønner dens gode Sider; den har ofte Ideer, som ikke ere uden Fortjeneste, men den mangler den Ro, dette *ne quid nimis,* som er nødvendigt til Overblikket; og det er denne 204 Ro, som jeg maa erkjende, at De besidder i en for en saa ung Mand usædvanlig og tilvisse paaskjønnelsesværdig Grad" - Denne lille Tale holdt Conferentsraaden i en halv officiel Tone, for paa en Maade ligesom at indsætte mig i Embedet, og desuden maaskee ogsaa for at antyde, at min Forfremmelse ingenlunde stred imod hans Villie. Jeg takkede med et Buk, og berørte ligesaa lidt som han selv, at han dog heller vilde have havt Eriksen.

I den lange Tid, som var forløben siden min Examen, havde jeg kun sjelden seet Christian: naar vi talte sammen, stode vi endnu bestandig paa den gamle Fod; men han besøgte aldrig mig, og jeg kunde ikke undgaae at bemærke, at han ogsaa med hver Dag nødigere saa mine Besøg. Han havde endnu ikke opgivet at tage Examen, men udkastede tvertimod ofte de mest nøiagtige Schemaer for sin Læsning, ligesom han ogsaa havde en Mængde Planer om, hvad han vilde foretage sig, naar han først var bleven Candidat. Disse Planer vare for største Delen udførte i en overordenlig Detail: i en Dagbog, som han vilde holde, naar han efter Examen reiste udenlands, var hele Routen saaledes nøie opgjort, og Plads indstreget baade for de ordinaire Toure og for de tilfældige Æventyr, som ikke kunde forudsees, blandt hvilke sidste jeg f.Ex. erindrer et med Overskrift: "Æventyr i de Mähriske Bjerge"; et andet: "Da jeg laa syg i Ispahan"; et tredie: "Sangerinden og den lette Tyroler", o.s.v. - Indholdet stod naturligvis endnu *in blanco;* men Christian lovede, at han skulde gjøre sit Yderste for at faa det udfyldt. En anden Gang meddelte han mig en Plan til, naar han var bleven Candidat, at tage paa Landet og manuducere en ung Grevesøn til juridisk Examen. "Sønnen," sagde han, "er den gamle Greves Øiesten, og denne er rede til at gjøre Alt for at beholde ham hjemme hos sig, uden at Sønnens Studier dog lide derunder. Jeg har derfor fuldkommen *carte blanche* til at faae Alt, lige til det Mindste, ganske som jeg ønsker det I den ene Stue vil jeg da have røde Silketapeter med Guldlister, i den anden grønne med Sølvlister. Meublerne er det overladt mig selv at bestille, og jeg har allerede været hos flere af vore bedste Snedkere for at see det Fineste i enhver Genre. Hvor fortrinlig Alt iøvrigt er arrangeret for mig, kan Du faae et Begreb om, naar jeg f.Ex. anfører Dig, at mit Skidentøi ikke bliver afhentet inde 205 hos mig selv, men at jeg blot kaster det i en Skuffe, til hvilken der fra Gangen af er en Klap, hvorigjennem det kan udtages, uden at jeg paa nogen Maade bliver forstyrret Mit rene Tøi kan da paa samme Maade igjen lægges ind til mig; og en lignende Fremgangsmaade kan ogsaa anvendes med mine Klæder og Støvler, som jeg trækker af om Aftenen." - Saaledes vedblev Christian at udmale al den Comfort, han skulde nyde som Lærer for den unge Greve, der iøvrigt ogsaa havde en yndig Søster. Der var mellem disse Phantasier og den Virkelighed, der omgav os, en pinlig og slaaende Forskjel. Støvlerne fra igaar med alt deres Smuds laae midt paa Gulvet; de opstænkede Klæder hang ved Siden af paa en Stol, og af den halvaabne Commode-Skuffe stak en Mængde hullede, smudskede Strømper frem og viste, at om her var

nogen saadan Klap som paa Greveborgen, da havde den længe været ubenyttet. - Alt det Øvrige svarede hertil, og de tykke Tobaksskyer, der blandede sig med den gamle Tobaksluft i Værelset, formaaede ikke at skjule dets Uorden og Uhyggelighed

Som man vil kunne slutte, optoge Christians Planer om Alt, hvad han vilde gjøre, naar han blev *Cand.juris,* ham saa meget, at han aldrig blev Andet end *Cand. philosophiae.* Hans Fader, den gamle Pastor, som fra Aar til Aar havde ventet, at Sagen engang skulde faae Ende, blev tilsidst vred herover, og det kom til en saadan Uenighed imellem dem, at de i flere Aar ikke saae hinanden. Christian, som i sig selv var godmodig, ønskede dog bestandig at forsone sig med Faderen, og saa ofte han talte til mig derom, undlod jeg ikke at opmuntre ham til engang at gjøre Alvor deraf Ved slige Leiligheder kunde han blive ganske bevæget og levende udmale sig det Øieblik, da han igjen traf den gamle Fader ude i den ensomme Præstegaard, og nu fandt ham saa meget ældre og svagere, end da de sidst saae hinanden. Imidlertid mærkede jeg snart, at det sandsynligvis vilde gaae med denne som med de fleste af Christians gode Beslutninger, og opgav efterhaanden alt Haab om at faae ham til at reise ud til Faderen; hvorimod jeg gjorde et Par Forsøg paa at bringe dem sammen hjemme hos mig: Noget, som alligevel mislykkedes, da begge Parter, skjøndt de ønskede at forliges, dog holdt sig tilbage. Jeg tænkte da, at det maaskee kunde gaae bedre, naar de tilsyneladende tilfældig traf sammen, og da jeg 206
hørte, at Præsten vilde komme til et Landbomøde, som skulde afholdes i Kjøbenhavn, foreslog jeg Christian at træffes der, idet jeg tillige søgte at henlede hans Tanker paa en Forsoning med Faderen, uden dog at omtale, at denne vilde komme. Christian lovede at møde; men uagtet Pladsen ikke var større, end at jeg let kunde oversee den, søgte jeg dog der forgjæves at faae Øie paa ham. Misfornøiet spurgte jeg, da jeg igjen traf ham, om Grunden til hans Udeblivelse. "Jeg var der," svarede han, "men maatte gaae strax igjen." Da jeg spurgte hvorfor, vedblev han: "Jo, som vi talte om, tænkte jeg alvorlig paa at forlige mig med Fader, og det var ogsaa i den bedste Gang. Jeg saa Fader sidde derude i det ene Hjørne af Sophaen, som han pleier om Aftenen: han saa bedrøvet ud, og jeg syntes, jeg kunde see, han længtes efter, at jeg just nu skulde træde ind i Stuen til ham. Jeg blev mere rørt ved dette Syn, end jeg ellers let bliver, og jeg tilstaaer, at jeg fik Taarer i Øinene. Jeg ilede hen og vilde netop række ham Haanden og bede ham lade Alt være glemt; men i det Samme var jeg lige kommen til det Sted, hvor Du havde sagt, at Forsamlingen holdtes. Jeg aabnede Døren, og det Første, jeg seer, er Fader. - Jeg kan ikke sige Dig, hvor overrasket og ilde stemt jeg blev. Just i det Øieblik vilde jeg gribe hans Haand og forsone mig med ham, og nu var det Hele paa een Gang forstyrret! Han saa slet ikke saaledes ud, som jeg havde tænkt mig ham, og istedetfor at sidde ensom ude i Præstegaarden stod han her midt i Kjøbenhavn og talte med andre Folk. Han mærkede mig ikke; og jeg skyndte mig igjen ud af Døren; jeg vilde fortsætte, hvor jeg slap, som om Intet var passeret; men det Hele var som sagt forspildt for mig; og jeg var kommen i en saadan Uro og Uorden, at det varede flere Timer, inden jeg ret kom til mig selv igjen." - Det var kun sjeldent, at jeg blev vred over Christians Urimeligheder, hvor langt de endogsaa gik, og endnu sjeldnere yttrede jeg min Vrede: jeg havde selv gjort mig skyldig i saa store Urimeligheder, at jeg var bleven tolerant mod Andres; - men dog kunde jeg denne Gang ikke bare mig for alvorlig at rive Christian ned Han hørte taalmodig paa mig, men da jeg vilde have, at han øieblikkelig skulde sætte sig paa en Vogn og kjøre ud til Faderen, som allerede var reist hjem, mødte jeg en uovervindelig Modstand og det Mishag, som man altid vakte hos Christian, naar man vilde have ham til strax at handle. Vi skiltes vel tilsidst i Venskab; men den Ulyst, hvormed Christian i den senere Tid saa mig forstyrre ham i hans Betragtninger, tiltog meer og meer, 207 og tilsidst nægtede han sig hjemme hver Gang jeg søgte ham, og dreiede af, naar jeg mødte ham paa Gaden. Alligevel var jeg paatrængende nok til, saa ofte jeg saa ham, at tiltale og ledsage ham; men endelig blev han rent borte for mig, og da jeg forespurgte mig paa hans Bopæl, hørte jeg, at han var reist til Fy en, hvorhen det paa den Tid var mig umuligt at følge ham.

Min nye Stilling gav mig nemlig meget rigeligt Arbeide; thi Contorchefen i et af de "anseelige" Contorer gaaer det med hans Forretninger, som det gik Gud Thor med at tømme Utgards Horn: i lange Drag tømmer han det; men naar han da "med megen Ære kiger i det Horn, da tykkes det ham være saa bredfuldt som tilforn". løvrigt behøvede jeg, som berørt, nu ikke at frygte for, at Phantasteriet i noget ledigt Øieblik skulde gribe mig: det havde for længe siden trukket sine hundrede Arme tilbage. Men nu var det blevet mig en anden Natur uafbrudt at færdes i mine Expeditioner, saa at mit Liv i alt Væsenligt gik som før. Den største Afvexling deri fremkom ved de saakaldte Referater, som jeg i Conferentsraadens Overværelse skulde afgive til Excellencen, og hvorved det desuden paalaa mig at føre en Protocol: dog maa jeg tilstaae, at Referatet ikke altid optog det hele Møde, undertiden maaskee ikke engang det halve. - For en Tilskuer vilde vi Tre og vore Forhandlinger neppe have manglet Interesse, idet vi ret godt supplerede hverandre. Med min classiske Ligevægt, som Excellencen udtrykte sig, stod jeg for det Meste midt imellem de Andres Modsætninger, og da Excellencen idelig appellerede til min Upartiskhed, blev jeg mere og mere befæstet i denne Situation, saa at jeg næsten vilde kunne skrive mit Levnet i hin Periode blot ved at skrive mine to høitærede Foresattes. Hermed skal jeg dog ikke besvære Læseren, men indskrænke mig til blot at skildre et af vore daglige Møder, til Bedste for dem, som ikke kjende det indre collegiale Liv.

Naar Conferentsraaden og jeg havde ventet en god halv Time, hørtes skyndsomme Trin udenfor; Døren blev reven op, og vor høie Chef viste sig som et sandt Billede paa Hastværk, i fuldt Arbeide med at afdrage sin Overfrakke, og med Haaret endnu mere strittende end sædvanlig. "Goddag, mine Herrer! Nu, hvad skal

vi have for idag?
208

Vær saa god, begynd kun, Hr. Conferentsraad!" - Dette var dog ikke saa alvorlig ment; thi inden Conferentsraaden fik sagt Noget, havde Excellencen allerede taget Ordet fra ham for at berette os Dagens mærkeligste Nyheder, og sad nu, efter et kort Toilette for Speilet, i den bedste Stemning i Lænestolen for Bordenden. "Det er sandt," udbrød han, og ringede, "jeg maa jo dog først have seet Aviserne. - Goddag, Feuling! Vil De give mig vort bedste Blad" - Conferentsraaden, som ikke fandt det passende, at Collegiets Præsident drev Skjemt med dets Bud, sagde forklarende til dette: "Bring Hans Excellence Adresseavisen," en Oplysning, som dog var overflødig, thi Feuling bragte den allerede med en kun halvt undertrykt Latter over Excellencens Skjemt. Den Bitterhed mod de andre Blade, som laa i dennes ovenanførte Yttring, var iøvrigt dog ikke ret grundfæstet hos ham: tvertimod var han ingenlunde ufølsom for Bladenes Roes og Dadel. Naar han meget hurtig havde gjennemseet Adresseavisen, tog han derfor ogsaa, som halvt i Distraction, fat paa de øvrige Aviser og saa temmelig nøiagtig efter, om der skulde findes Noget vort Collegium vedkommende. Var der da noget Angreb paa samme, kunde han blive ikke lidet indigneret og føre et vidtløftigt Forsvar for den angrebne Forholdsregel, hvilket han da næsten altid henvendte til mig, skjøndt jeg som oftest selv havde gjort Indstillingen til den og saaledes ikke for mit Vedkommende behøvede noget Forsvar. Havde vi derimod faaet Roes, antog hans Ansigt et tilfreds Udtryk, og idet han igjen foldede Bladet tilrette og en Stund beholdt det i Haanden, yttrede han sædvanlig noget Saadant, som f.Ex.: "Man maa unægtelig indrømme, at der gaaer en bedre Aand gjennem -bladet end gjennem de fleste af vore andre Blade; man sporer dog virkelig ofte deri idetmindste Stræben efter Sandheden." - Slige mere gunstige Yttringer bleve da næsten altid henvendte til Conferentsraaden, der vistnok ogsaa trængte mere til at høre Godt om Bladene end til det Modsatte, men paa hvem Roes over dem rigtignok ogsaa kunde ansees for spildt jeg skulde endogsaa troe, at han var fuldt saa tilfreds, naar de sagde Ondt om os, som naar de talte til vor Pris: dette fik snarere Karakteren af et Slags Kammeratskab; "og jeg ønsker," sagde han, "helst aldeles ikke at staae i noget Forhold til Dagbladene." Dette Navn brugte han om alle Tidender, og udtrykte derved det Samme, som Excellencen, naar han var vred, betegnede ved "Døgnbladene"; hvorimod denne, naar han var tilfreds med Bladene, med en vis Agtelse 209 kaldte dem "Journalerne", og med Anerkjendelse talte om den Betydning, som man ikke kunde nægte, at Journalistiken i vore Dage havde vundet.

En speciel Interesse havde Excellencen for den Afdeling af Bladene, som indeholdt de saakaldte Miscellanea eller Blandinger, især naar disse meddelte nye Opfindelser, der kunde tænkes at faae Betydning for Noget af, hvad der sorterede under os. Med sin sædvanlige Bevægelighed gik han ind paa at undersøge slige Opfindelsers Værd og Vigtighed og kunde ved saadanne Leiligheder vel stundom være noget lettroende. Dette opveiedes da igjen af Conferentsraadens Vantro, saa at jeg her ofte fik Leilighed til at lægge min Upartiskhed for Dagen. Blandt Andet havde vi paa samme Dag to forskjellige Opdagelser under Behandling: Daguerreotypien og en i Amerika opfunden Vævestol, paa hvilken man kunde forarbeide Negerhaar og anden kort Krøluld til en Art Klæde af ganske fortrinlig Beskaffenhed Excellencen fandt begge Opfindelser vigtige, den første for Industrien ialmindelighed, den sidste specielt for vore vestindiske Colonier. Conferentsraaden svarede høflig, at han idetmindste fandt dem begge lige vigtige og desuden ganske værdige det Organ for den offenlige Mening, hvori de stode.

Naar endnu en Stund var hengaaet med at gjennemsee Listerne over afgaaende Dampskibe, Reisende og Prædikanter, foer Excellencen op, kastede Avisen, hvori han læste, fra sig og sagde i en hurtig og noget streng Tone: "Til Arbeid, mine Herrer, til Arbeidl" - et Signal, som især Conferentsraaden længe havde ventet med tilbageholdt Utaalmodighed. Referatet af de personlige Anliggender, Befordringer, Afgang og deslige interesserede vor Præsident mest, og blev efter hans Forlangende først foretaget. Naar da nogen af vort yngre Personale, som Excellencen ikke kjendte, blev nævnt, udbrød han idelig: "Hvad er det for en Fyr?" "Hvad er det for en Størrelse?" "Hvad er det for en Røver?" hvortil Conferentsraaden regelmæssig svarede: "Det er ung Mand, som" -; paa denne Maade reprimanderede han Excellencen, ligesom Franskmændene rette den Fremmede derved, at de i deres Svar gjentage hans Spørgsmaal paa rigtigt Fransk. - Naar vi derpaa kom over til de andre Sager, var Excellencen som oftest træt af at sidde stille og gav sig til at gaae hastigt op og ned ad Gulvet, men for det Meste blev han snart kjed af at gaae ene og opfordrede mig til at gaae med; naar jeg da undskyldte mig med, at jeg skulde 210 føre Protocollen, svarede han: "Aa hvad, det kan jo Conferentsraaden gjøre, kom nu bare her!" Og derpaa fore vi To frem og tilbage, hastigere og hastigere, jo livligere Discussionen blev. Conferentsraaden sad imidlertid stille og mere ubevægelig end nogensinde; og naar vi skulde høre hans Mening, maatte vi standse foran ham; men saasnart han med sagte Stemme havde udtalt den, ilede vi igjen afsted med forøget Hastighed Hvad der led mest ved alt dette, var Protocolførelsen, der imidlertid gik aldeles istaa; thi Conferentsraaden indlod sig aldrig paa at udføre sine Underordnedes Functioner, men overhørte ganske de Opfordringer, som Excellencen stundom i saa Henseende kunde rette til ham.

Naar jeg endelig tilsidst skulde have min Instrux om Sagernes Udfærdigelse, hyldede Excellencen sædvanlig den Anskuelse, at alle de Love og Reskripter m. M., som laae til Grund for Sagen, ogsaa udtrykkelig skulde paaberaabes, hvorimod Conferentsraaden mente, at det var "tilstrækkeligt, naar Vedkommende erholdt communiceret Collegiets Resolution". Som oftest beholdt Conferentsraaden Ret, da Excellencen henimod Mødets Slutning igjen fik travlt, og blot skyndte sig med at komme bort; men inden han

gik, undlod han dog sjelden i en indtrængende Tone endnu at tilføie: "Og kom saa endelig præcise imorgen, mine Herrer! - begge To!"

En Søndagmorgen var jeg tidligere end sædvanlig gaaet op paa Conto ret og saa efter endt Arbeide ud af Vinduet over Slotspladsen. Det var en smuk Sommerdag: intet Blad rørte sig paa de grønne Træer udenfor Børsen; fra Skibene i Canalen vaiede de røde Flag, og nede paa Pladsen gik Folk med Psalmebøger til Kirke. Imellem disse var ogsaa et Par af mine gamle Contorfolk i deres bedste Stads, med deres Koner under Armen. Da de mødtes, standsede de et Øieblik for med tilfredse Ansigter at vexle nogle Ord, hvorpaa de med søndagslig Anstand igjen skiltes for at begive sig, den Ene til Holmens, den Anden til Slotskirken, hvor de hver i sin bestemte Stol ingensinde undlode at overvære Høimesse-Tjenesten. - En munter Støien bortdrog min Opmærksomhed fra deres forsvindende Skikkelser; det var nogle af vort yngre Personale, som skulde hente eller aflevere Noget i Contoret og imidlertid meddelte hverandre deres Planer for Dagen: 211 den Ene skulde først spise Frokost med nogle Venner og derpaa køre til Dyrehaven; den Anden havde besluttet at tage ud paa Landet, hvor Præstens unge Datter med Længsel ventede ham, og den Tredie skulde følge med for at gjøre Bekjendtskab med de to endnu yngre Søstre; Vognen ventede allerede i "Tre Hjorter", og det havde Hast, da man skulde være derude før Middag, som i Præstegaarden var præcise Kl. 1. Under Spøg og lystig Latter ilede de derfor nedad Trappen; deres Skridt tabte sig i de lange Gange, og snart var jeg igjen eneste Repræsentant for vort hele Collegium.

Hos Mange vækker det melankolske Fornemmelser saaledes at see sig ene tilbage, medens alle Andre gaae bort, for hver ad sin Vei at søge Glæde. Jeg kan dog ikke sige, at noget Saadant var Tilfældet med mig: snarere følte jeg med et vist Behag, hvor Lidt alle hine Glæder betydede for mig. I Kirke havde jeg ikke været i mange Tider; min Frokost spiste jeg alene; mine Toure havde i de sidste tre Aar aldrig naaet saa langt som til Frederiksberg, og Elskovs-Længsel betragtede jeg med den Overlegenhed, hvormed den modnere Alder sædvanlig betragter de ungdommelige Lidenskaber, den føler, at den nu er kommen ud over. I det Hele kunde jeg uden megen Overdrivelse sige, at Alt, hvad der ellers sætter Menneskene i Bevægelse, Aar igjennem ikke havde gjort stærkt Indtryk paa mig; og den Tilfredsstillelse, som Bevidstheden herom fremkaldte, blev ikke formindsket, da jeg kom ned paa Gaden og saa, hvorledes baade Daarer og Viismænd med urolig Higen hastede afsted for at opjage de saakaldte Fornøielser.

løvrigt varede det ikke længe, før jeg, om end ei for Fornøielsens Skyld, kom til at foretage en større Landreise. Conferentsraaden havde erholdt en Post, han længe havde udseet sig som den, hvorpaa han vilde slutte sin Løbebane, og jeg var igjen bleven hans Eftermand i Embedet. Som saadan maatte jeg for at faae nogle Forhold oplyste foretage en Reise til en Del af Landet, med hvilken jeg iøvrigt allerede tidligere havde havt Meget at gjøre. Ved flere Uheld og daarlige Embedsmænd var dens Tilstand, navnlig forsaavidt vort Collegium havde med den at gjøre, bleven saa forvansket, at det blev anseet for nødvendigt i Anledning deraf at træffe extraordinære Foranstaltninger. Da Excellencens Godser laae i denne Egn, ønskede han imidlertid ikke selv at deltage i Sagen, men fik den saaledes ordnet, at det ved allerhøieste Commissorium blev overdraget mig at "anstille de fornødne 212 Undersøgelser og derefter indkomme med allerunderdanigst Forestilling". De Forholdsregler, jeg derpaa "efter den nøieste Prøvelse af alle hidhørende Omstændigheder" indstillede, vare med Undtagelse af et Tilskud fra Statskassen af en temmelig usædvanlig Natur og overdroge navnlig Meget til Provindsens og Beboernes egen Virksomhed Efter mange Betænkeligheder blev mit Forslag antaget; men da man ikke nærede nogen rigtig god Tro dertil, var man, noget imod Sædvane, fra alle Sider enig om at fremhæve mig som Forslagets Ophavsmand. Sagen gik imidlertid over Forventning: Resultatet blev heldigt, og Beboerne vare i høi Grad tilfredse; der udkom en Beretning om det hele Foretagende i hvilken jeg pristes som "en af hele Provindsen høit fortjent Embedsmand", og - hvad der endog var Meer, end jeg im Jugend havde gewünscht eller drømt om, - Stiftsavisen indeholdt to Gange Vers til min Berømmelse.

Min nærværende Reise stod ogsaa i Forbindelse med denne Sag, og det var Aftale, at jeg skulde tage Ophold paa Excellencens Gaard, for derfra at gjøre mine Udflugter. En Augustmorgen gik jeg derfor ombord paa Dampskibet og kørte, efterat Søreisen var endt, endnu et Par Mil for at naae mit Maal, den store gammeldags Gaard, hvor jeg traf saavel Excellencen som hans Frue i bedste Velgaaende. Under Maaltidet beklagede Fruen høflig, at jeg idag maatte nøies med disses eget Selskab, da saavel deres unge Spanierinde som de andre Damer vare i Besøg paa Nabogaarden. Excellencen yttrede Intet hertil, men da vi lidt efter reiste os, foreslog han at gaae ned i Haven, og spurgte mig derpaa halvt hemmelighedsfuldt, om jeg tidligere havde hørt Noget om den høie, unge Dame, som beærede deres Huus med sin Nærværelse. Da han selv gjentagne Gange havde talt om sin "spanske Prindsesse", maatte jeg i Overensstemmelse med Sandheden svare Ja; men da jeg nu en Tid lang skulde opholde mig i hendes Nærhed, fandt han det dog passende, at jeg, hvis ubrødelige Taushed var ham saa bekjendt, erholdt en nøiere Underrettelse, der da, med Udeladelse af mine mellemkommende Spørgsmaal og Bemærkninger, lød omtrent som følger.

213

VI

"De veed," begyndte Excellencen ikke uden Vægt, "at jeg for en Del Aar siden, kort efterat jeg var bleven gift, gjorde en Reise til Spanien, hvor min Broder dengang var Chargé d'Affaires. Igjennem ham gjorde vi endel Bekjendtskaber, blandt andre med Marquisen af Douero, hos hvem vi ofte havde den Ære at træffe Hds. kgl. Høihed Infantinden af Braganza, hvis kjæreste Veninde var Husets Datter. Ogsaa min Hustru beæredes af Infantinden med særdeles Naade, og vort Ophold vilde have været høist behageligt, hvis Striden mellem Don Carlos og Dronningen ikke allerede dengang havde begyndt at tage Overhaand Den blev snart saa voldsom, at alle Forhold forstyrredes, og vi forlode derfor Spanien, hvorpaa vi fortsatte vor Reise gjennem det øvrige Europa. Inden vi endnu kom hjem, erfarede vi, at Infanten af Braganza, der havde understøttet Don Carlos, var død, og hans Godser tilligemed Don Carlos's confiskerede; og samtidig dermed underrettede min Broder mig om sin Forbindelse med Marquisen af Doueros Datter. Kort efter vor Hjemkomst fik vi et nyt Brev, hvori han meddelte os Infantindens Død hendes Stilling havde i den sidste Tid været høist sørgelig, da Don Miguel, hvem hun afskyede, havde bemægtiget sig de Eiendomme, hun besad i Portugal, medens Dronning Christines Regering, med hvilken hun ønskede at forsone sig, viste hende tilbage for ikke at blive nødt til at udlevere hende noget af hendes confiskerede Gods i Spanien. - Under sin sidste Sygdom lod hun sin Svigerinde kalde og betroede hende Omsorgen for hendes Datter, den lille Prindsesse Blanca, som da kun var et halvt Aar gammel, og for hvis Sikkerhed hun, under de daværende forfærdelige Forhold, kunde have al Grund til at være bekymret. Prindsesse Blanca havde nemlig, foruden hendes Fordring paa de Eiendomme, hendes Forældre havde, endnu Arveret til betydelige Godser, som derimod, naar hun ikke existerede, maatte tilfalde en af de stridende Parter. For at sikkre hendes Liv tog den døende Infantinde derfor det Løfte af min Svigerinde, at hun, saa længe den daværende lovløse Tilstand varede, skulde sørge for, at den unge Prindsesse kom til at tage Ophold udenfor Spanien, paa et Sted, hvor hendes Sikkerhed var fuldt betrygget; dersom min Broder selv forlod Spanien, skulde hun være i hans Huus, men ellers maatte min Svigerinde 214 love at bringe hende til os, hvem Infantinden isaafald vilde vise den ærefulde Tillid at betroe det høie Barn. - Da min Broder forblev i Spanien, maatte Løftet indløses saaledes, at han og min Svigerinde bragte Prindsessen til Holland, hvor jeg dengang var bleven ansat ved Legationen. Siden den Tid har hun opholdt sig hos os, da Forholdene i Spanien endnu bestandig ere saadanne, at min Broder ikke har troet det forsvarligt at lade hende komme tilbage. - Hvor lykkelige min Hustru og jeg endog skatte os ved at kunne tilbyde hende vort Huus som Fristed, saa maa jeg dog beklage dette, forsaavidt som Prindsessen nu egenlig kun af Fødsel kan siges at være Spanierinde; thi vel gjorde vi, uagtet vort mindre fuldkomne Kjendskab til det spanske Sprog, i Begyndelsen Forsøg paa altid at tale dette med vor høie Myndling; men tiltrods for den oprigtige Anstrængelse, jeg er mig bevidst at have udfoldet i saa Henseende, vilde det dog ikke lykkes os her midt imellem blot danske Omgivelser at gjennemføre vort Ønske. Vistnok have vi bestandig holdt en Lærer i Spansk, men hvor høit begavet Prindsessen endog er, saa troer jeg dog ikke, at hun har havt Lyst til egenlige Sprogstudier. - løvrigt var det min Broders Begjæring, at Prindsessens Herkomst ikke skulde omtales; og skjøndt jeg har anseet det for min Pligt altid at behandle hende som Ætling af den høie Slægt, hun tilhører, og saaledes lade Sagen være bekjendt for hende selv, saa er det dog Regel i vort Huus, at Prindsessen blot betitles Frøken d'Espana. Hvor eensomt vi end leve herude, har hendes Fødsel jo imidlertid ikke kunnet blive ganske ubekjendt for Egnens Beboere, og jeg har derfor, for at orientere Dem i Situationen, selv villet meddele Dem dette særegne Forhold Sandsynligvis vil Sagen enten til Høst, naar Prindsessen fylder 16 Aar, eller senest til næste Høst, blive ganske officiel: desværre maae vi vel da være beredte paa, at vort Huus med det Samme mister sin ædleste Prydelse."

- Hvor stor Længsel efter at see Hendes Høihed der ifølge denne Meddelelse end maatte opvækkes hos mig, saa kunde den dog for Øieblikket ikke tilfredsstilles, da Prindsessen skulde blive et Par Dage hos den Familie, hun besøgte. Næste Dag skulde der imidlertid være en stor Fest i Stiftets Hovedstad, hvilken Excellencen ogsaa vilde hædre med sin og sin Families Besøg: man ventede, at Egnens øvrige Honoratiores ligeledes vilde indfinde sig, og jeg kunde da der haabe at faae et Glimt af den spanske Sol; thi Excellencen vilde paa ingen Maade tillade, at jeg, som jeg yttrede nogen Lyst til, gav slip paa denne 215 Leilighed til at see Provindsens fagreste Blomster samlede. Jeg benyttede dog Formiddagen til at begynde mine Forretnings-Reiser, og kørte derefter til den omhandlede Stad, i hvilken den ene Ekvipage rullede ind efter den anden, alle fyldte med Egnens fine Herrer og Damer. Efterat have gjort Toilette indfandt jeg mig i det betegnede Locale, og blev modtagen af Musikens Tonen Festen var allerede begyndt, og næsten alle Pladser om det store Bord besatte, saa at jeg i Nærheden kun saa to ledige Stole, af hvilke den ene ved Siden af en ung Dame var optagen ved en Hat; - den anden tog jeg med et lille Buk for hende i Besiddelse. Jeg saa mig nu om efter Excellencen, men kunde intetsteds faae Øie paa ham, og nødtes til at antage, at han efter Sædvane vilde komme for silde. - løvrigt saa jeg i den store Forsamling Ingen, til hvem jeg havde nærmere Bekjendtskab; thi Festens Præsident, en gammel Notabilitet i Stiftet, som havde været mig til stor Hjælp i de ovennævnte Foretagender, kjendte jeg vel godt igjennem Brevvexling, men ikke personlig. Jeg havde saaledes god Ro til at spille en Iagttagers Rolle; og først efterat have seet mig om en Stund lod jeg igjen Øiet standse ved min unge Naboerske, fra hvem blot den omtalte Hat skilte mig. Det frapperede mig at see, hvilken fremtrædende Opmærksomhed hendes Selskab viste hende, og ved at betragte hende nærmere

faldt det mig ind, at Skæbnen her maaskee havde ført mig lige i Nærheden af Spaniens og Portugals høie Infantinde. Hendes Figur og Ansigtsfarve havde en afgjort sydlig Karakter, der ikke modsagdes af de stærke Øienbryne eller det tykke, mørke Haar, som i lange Flætninger laa slynget om Nakken; iøvrigt var hendes Ansigt uregelmæssigt, men meget livligt og endnu ganske barnligt. Hun havde en mørkerød Silkekjole paa og en tyk Guldkjede om Haaret; og saavel dette som hendes øvrige Dragt passede ualmindelig godt til hendes Person. Jeg fik imidlertid ikke længe Ro til at betragte hende; thi efterhaanden som man blev opmærksom paa hendes Nærværelse, indfandt den ene Cavalier sig efter den anden for paa den zirligste Maade at gjøre sin Opvartning: hendes Stol blev snart som en beleiret Fæstning, og havde Venerationen for Prindsessens høie Værdighed ikke været, vilde den misundelige Hat neppe være blevet respekteret. En Herre omtrent i sin næstbedste Alder vovede dog endelig i Tillid til sine mange Ordener og, som jeg siden hørte, til sit gode Grevskab at fløtte den og ligesom hensjunken i Samtalen og Beskuelse af Prindsessen at sætte sig ved Siden af hende.
216

Han talte med en lidt tydsk Accent og i en øm og hviskende Tone, og det faldt da ret comisk, naar hun ganske høit og dansk svarede: "Jo Veien var meget god!" - eller "Nattergalen! jo den sang, som den pleier i August Maaned!" - Blot een Gang byttede de Toneart, nemlig i et Par Repliker, som paa en smigrende Maade berørte mig. Af Respekt for de to Talende havde Hoffet nemlig for Øieblikket trukket sig tilbage, og jeg var saaledes det eneste fremmede Vidne til deres Samtale. Som naturligt var, ønskede Herren ikke Tilhørere, og saa i Fornemmelsen heraf et Par Gange om til mig: "Hvad mon det er for en ung Person?" udbrød han endelig temmelig høit: "Hører han til Deres Høiheds Selskab?" - "Nei!" - "Besynderligt, at han da bemægtiger sig en Stol saa nær ved Deres Side!" - "Det er ikke besynderligt: den Stol var ikke besat" Om Hans Høivelbaarenhed bemærkede, at Vægten blev lagt paa "den", skal jeg ikke kunne sige; han lod sig ialtfald ikke mærke med Noget, men sluttede Discussionen om det nævnte Punkt, idet han yttrede: "Aa, formodenlig en Student eller Candidat, der er hjemme at recreere sig efter Examen; ak ja, de Mennesker kan trænge til det!" hvorefter han igjen gik over til den ømme Hvisken. Uagtet han just ikke tiltalte mig synderlig, fandt jeg dog forsaavidt Behag i hans Ord, som jeg altid gjerne hørte, at jeg saa ung ud, - mindre, troer jeg, fordi jeg satte Pris paa Verdens Forfængelighed, end fordi jeg i Bevarelsen af mit ungdommelige Udseende saa en Bekræftelse paa, at jeg ret tilgavns havde tilegnet mig den solide Ro, der aldrig lader sig forstyrre, men gjennemtrænger hele Personen som et conserverende Salt

løvrigt var den nævnte Herres Nærværelse mig til en ikke ganske ringe Lettelse; thi efter hans Bortgang begyndte Visiternes Mængde paany til liden Glæde for Hendes Høiheds Naboer. For at vise deres sociale Dannelse bruge vore yngre Cavalierer nemlig som oftest at ignorere Enhver, der staaer i Nærheden af den elskede Gjenstand: en Skik, som ved denne Leilighed i en betydelig Grad blev anvendt mod mig, især efterat Hatten igjen havde indtaget sin Stol; thi man fandt da, at ingen Situation kunde være bekvemmere end at stille sig imellem den og mig og da conversere Prindsessen under en Mængde Buk og Gestus, der meer eller mindre gik ud over min Person.

Til Trøst under al denne Trængsel havde jeg de mange Taler, der bleve holdte, hvilke nu for mig vare en næsten ny Art Underholdning, da jeg i mange Aar ikke havde overværet noget Selskab af denne 217
Slags: de tilbagekaldte mig ogsaa den Tid, da jeg selv gjorde Forsøg i denne Retning, og fik derved en større Interesse, end de maaskee ellers vilde have havt Endnu mere lode de dog til at interessere Hendes Høihed, og hun tyssede uden Complimenter paa hele sit Hof, saasnart Nogen fik Ordet. Selskabet havde iøvrigt øiensynlig en blandet Karakter, og indbefattede baade et aristokratisk og et demokratisk Element, og efterhaanden som Stemningen hævede sig, blev det en temmelig sikker Regel, at hvad det ene Parti applauderede, blev udhysset af det andet; hvorfor man ogsaa i Stiftsavisens Beretning om hin "storartede Samfundsfest" hyppig vil finde Skaalerne fulgte af "Meningskamp" eller "længe vedholdende Meningskamp"; thi da Partierne omtrent vare lige stærke, var det naturligt, at intet af dem vilde give tabt Med den behagelige Følelse, hvormed den Reisende - som Digterne saa smukt skildre det - svøbt i sin Kappe hviler i Dalen og seer Stormene kæmpe paa Bjergene, hvilede jeg nu under denne Kamp, svøbt i min Ubekjendtheds Kappe; hvorimod jeg ved at betragte de straalende Øine, hvormed den unge spanske Dame fulgte Striden, ikke kunde betvivle, at hun gjerne vilde deltage, selv om de førtes paa de høieste Fjelde. - Efter en meget hæftig Kamp om et Par Toaster, den ene for en "Kongens", den anden for en "Folkets Mand", tog Festens Præsident imidlertid Ordet med den Yttring, at det vel nu efter saa megen Strid vilde gjøre godt engang at faae en Skaal, om hvilken Alle kunde være enige. En saadan var, som det havde vist sig, vanskelig at finde: den skulde vel helst gjælde en Mand, der kunde siges at være baade Kongens og Folkets. - - Her svævede min Tanke imellem Major Knagenhjelm-Løvenklo og Excellencen, og jeg saa mig uvilkaarlig om efter den Sidste; men min Forventning skuffedes, da Taleren fortsatte, at den Mand, hvis Skaal han vilde udbringe, dog maaskee ligesaa godt kunne siges efter vanlig Talebrug hverken at være Kongens eller Folkets. "Ialtfald," vedblev han, "er han ikke som Planten Kikajon paa een Nat skudt op af Fyrste- eller Folkegunstens Jordbund. Mere end et Decennium, - en lang Del af en Mands Virketid, skjøndt maaskee kort efter vore Collegiers Skik, har han brugt for at tjene sig op fra det nederste Trin, indtil han nu staaer paa et af de øverste, vel ikke i ydre Glands, men sikkert i Vægt og Betydning. Og langsomt er i den Tid hans Roes steget med hans Virksomhed: det er gaaet dermed som med den store Romers Navnkundighed: "den har voxet Træets stille Vext". Men alt som hans Betydning 218 voxede, saa voxede ogsaa Træerne i vore Skove og Sæden paa vore

Marker; - og dette vil ikke undre Dem, mine Herrer! naar De høre, at den Mand, hvis Skaal jeg udbringer, er Chefen over Departementet for vore Skove og Marker, Hr. Conrad Malcolm!"

Under Talerens sidste Ord var jeg begyndt at blive opmærksom; og da han nu afbrødes af en "ligesaa uventet som smigrende Bifaldsstorm", forsvandt som *ved fulmen ex sereno* den rolige Fornøielse, hvormed jeg havde siddet og ventet paa Udfaldet af Skaalen for den Mand, hvis Rygte var voxet som Marcelli. Jeg foer op, og følte til min Overraskelse, at jeg rødmede - for første Gang i meget lang Tid Heldigviis fik jeg Leilighed til at samle mig, da Taleren endnu yttrede nogle Ord om den særlige Erkjendtlighed, som denne Provinds skyldte mine fortræffelige Planer; - hvorpaa han uden, som Referatet sagde, flere Præmisser gik over til Conclusionen, der "modtoges af et længe vedholdende eenstemmigt Bifald, hvori den forrige Disharmoni saaledes paa den skjønneste og for hver sand Fædrelandsven glædeligste Maade opløste sig".

De Taler, som holdes ved slige Gilder, pleiede jeg, nu for Tiden, at betragte nærmest som comiske Præstationer, og var derfor noget genert ved saaledes selv uventet at spille en Rolle i dem. - Desuden var det gjennem mange Aar meer og meer blevet mig naturligt at holde min Person tilbage, og jeg følte mig ubehagelig berørt og ligesom halvt fornærmet ved saaledes at see den blive fremtrukken. Midt under disse Betragtninger faldt mit Øie paa den unge Spanierinde, og ved at see den deltagende Hæftighed, hvormed hun fulgte, hvad der gik for sig, blev jeg uvilkaarlig opmuntret og fik en levende Fornemmelse af den Stemning, hvormed jeg engang selv deltog i slige Festligheder og drømte mig som Gjenstand for slige Hædersbevisninger. Jeg fik dog ikke lang Tid til at overlade mig til hine Minder; thi da næsten Ingen kjendte mig, spurgte man overalt: "Men hvor er han?" "Hvem er det dog?" "Hvor sidder han?" - Spørgsmaal, som ikke mindst løde i den Kreds, der omgav mig selv, idet man snart saa til den ene, snart til.den anden Side af Salen; hvorimod Ingen fandt paa at søge Vedkommende ved Siden af sig. Endelig følte jeg Nødvendigheden af at bryde mit Incognito; jeg reiste mig og takkede, som det næste Dag hed i Avisen, i faa, men høist velvalgte Ord, idet jeg i Henhold til Lignelsen om Marcellus sammenlignede den forrige Styrelse med Fabii Cunctators, og haabede, at den efterfølgende, lig Scipios, 219 vilde overstraale baade Fabii og Marcelli, hvorhos jeg tillige med candide Uforbeholdenhed meddelte adskillige Oplysninger om den Fortjeneste, som andre brave Mænd havde af de nævnte Foretagender. Om disse Ord end just ikke kunde kaldes høist velvalgte, bleve de dog under den Stemning, som nu beherskede Forsamlingen, høist velvillig optagne, og saaledes kunde jeg da ansee den Sag for endt, og igjen med nogen Ro indtage mit Sæde.

Mine før saa uopmærksomme Naboer var imidlertid blevne meget mere ærbødige; ja, de havde endog rømmet Pladsen mellem mig og Prindsessen. Som rimeligt var, syntes det Passerede at staae for hende, som om det ganske var, hvad det gav sig ud for, og det morede mig at see den Blanding af Beundring og Forundring, hvormed hun betragtede den Ubekjendte, som saaledes var bleven udreven af sin Dunkelhed og pludselig udnævnt til en af Festens Løver. Hertil kom ovenikjøbet, at jeg nu begyndte at modtage næsten ligesaa mange Visiter som hun selv, - om paa Grund af, hvad jeg alt havde ud- ført, eller hvad man ønskede, jeg skulde udføre, vover jeg ikke at afgjøre: - dog nøder Sandheden mig til at tilstaae, at jeg gjentagne Gange fik Forsikkringer om, at en Nedlæggelse af Jens Mikkelsens og Ole Bentsens Gaarde under respective Justitsraad Harms og Kammerherre Mohls Hovedgaarde, langtfra at skade Staten, tvertimod i høieste Grad vilde befordre dens Blomstren. Saaledes lød Tonen omkring mig i en kraftig Dur - snart om Jords Sammenlægning og Udstyk- ning, snart om Landeveies Grundforbedring og skadeligt Vands Afledning; medens den omkring Prindsessen klang i en douce Moll - om bølgende Agre, grønne Enge, naturlige Skovstier og rislende Kildevæld "Den misundelige Hat" stod midt imellem begge Partier, sort og taus og ilde seet af dem begge. Lige til den ellevte Time ventede man, at dens mystiske Eier skulde indfinde sig, men som det hedder om Svend i Rosengaard: Vi ventede ham sent, men han kom aldrig.

Uagtet jeg saa snart som mulig forlod Festens Tempel, blev det dog sent, inden jeg kom hjem, saa at jeg først næste Morgen talte med Ex- cellencen. Det viste sig da, at han var den forgæves ventede Svend i Rosengaard, som paa Grund af en pludselig Upasselighed var bleven 220 nødt til at holde sig hjemme. Han havde allerede modtaget Rapport om Aftenens Begivenheder, og skjøndt han var langt fra at være avindsyg, vilde han dog maaskee ei have været aldeles tilfreds med min Forherligelse, hvis jeg ikke blandt de Mænd, jeg nævnte i mit Svar, heldigvis ogsaa havde omtalt ham: Noget, hvortil der iøvrigt var al Anledning, da Ingen bedre end jeg vidste, hvor villig han just i den omhandlede Sag havde vist sig til Opoffrelser, baade af Penge og, hvad der vilde sige end Mere, af "Herlighed", og det uden al Ophævelse, som han ellers ikke altid var fri for. Vi hilste saaledes paa hinanden i al Hjertelighed, men tillige Korthed, da jeg strax drog ud paa mine Tog. Hendes Høihed var mod Forventning ogsaa allerede kommen hjem, men paa Grund af min tidlige Bortreise maatte jeg endnu en halv Dag undvære den Ære at fremstilles for hende.

Frøken Blanca d'Espanas Fødsel var bekjendt næsten for Alle, som kom paa Gaarden, og Excellencen selv følte sig saa behagelig berørt ved at have en Prindsesse til Myndling, at han idelig mindede derom, idetmindste ved i Distraction at sige "Hendes Høihed". Den lille Høihed selv forekom mig som et Barn, der endnu aldrig har mødt nogen Hindring paa sin Vei, og hvem det derfor falder naturligt at tale frit om Alt og til Alle. Hun havde en umiddelbar Følelse af, at hun var Gaardens Centrum, og blev overrasket og forundret, naar en eller anden Comet gik en excentrisk Bane. Uden, som jeg troer, iøvrigt at være excentrisk, var dette dog paa en Maade Tilfældet med mig, da jeg daglig havde Reiser at foretage og, naar jeg kom hjem, ikke var oplagt til at gjennembryde de unge Grevers Kreds for at opfange nogle Glimt af den spanske Sol. Vi vexlede

derfor en Tid lang blot leilighedsvis et Par Ord; thi ved Maaltiderne var altid saa stort et Selskab, at ingen almindelig Samtale fandt Sted, og Hendes Høihed sad imellem de Unge, medens jeg som billigt havde min Plads mellem Alderdommen. Dog kunde jeg ved Hjælp af mine skarpe Sandser opfatte, at hun var meget uforbeholden og djærv og iøvrigt omtrent ens imod Alle. Ingen kunde rose sig af noget Fortrin hos hende, undtagen, paastod Excellencen, den nye Skovrider, som dog for Tiden var bortreist.

En Søndag Morgen, da jeg ikke var paa Reiser, gik jeg, efter paa mit Værelse at have nydt den gode Morgencaffe, en Tour ud i Skoven. Jeg gik en Tid lang frem i samme Retning: Klokkerne lød efterhaanden svagere. og blot naar man stod stille, kunde man endnu høre 221 den fjerne Klang; Skoven blev tættere, og det Hele fik et alvorligere Udseende. Det gjorde derfor et desto mere oplivende Indtryk, da jeg i nogen Afstand fik Øie paa tre Personer, der stode stille foran et stort Træ og talte ivrig med hverandre. De to vare Excellencen og Frøken Blanca; den Tredie var en temmelig høi og før Mand, i hvem jeg paa den korte grønne Kjole og medfølgende brune Hønsehund med Føie troede at gjenkjende den omtalte Skovrider. Det lod til, at de to Mænd havde talt om at udvise Træet til Hugst, men vare blevne overraskede af Frøkenen midt i deres Overlægninger; thi det Første, jeg hørte, var det Udraab af hende: "Ja, var det dog ikke en Guds Lykke, at jeg kom her og hørte Deres Anslag! Jeg tænkte det nok strax, da jeg saa Dem komme listende op igjennem Dalen." - "Ja, man maa Skam luske som en Ræv, hvis man vil undgaae Frøkenens Øine," svarede Skovrideren, "og saa bliver man dog truffen alligevel. Hvis Frøkenen ikke skulde til Byen i Hugsttiden, saa begriber jeg ikke, hvordan det skulde gaae." - "Ja, Gud naade Dem," sagde Frøkenen, og slog Hænderne sammen, "hvis noget af de gamle Træer er borte, naar jeg kommer igjen! Saa vil jeg ikke raade Dem at lade Dem see mere hertillands." - "Men Herregud, allernaadigste Frøken! Naar jeg ikke maa hugge de gamle Træer, hvad skal jeg da hugge?" - "De skal hugge de unge, hvis der endelig skal hugges." - "Hugge de unge! Nei paa de Conditioner skal jeg da rigtignok ikke tjene for Skovrider! Det var ligesaa godt, som om man vilde slaae alle Ællingerne nede i Parken ihjel og bare lade de gamle Ænder leve: hvorledes troer Frøkenen saa, at det vilde see ud i Andeparken om et Par Aars Tid? Der vilde nok blive noget dødt og øde." - "Ja, det bryder jeg mig ikke om: det kommer ikke mig ved Men de gamle Træer vil jeg ikke have rørte."

"Men, bedste Frøken Blanca!" sagde Excellencen, "betænk dog, at vi maae behandle Skoven forstmæssig."

"Ja, var det ikke netop det, jeg tænkte? - Behandle Skoven forstmæssig! Det vil med andre Ord sige, at De vil hugge alle de store deilige Træer ned, for at der siden kan voxe noget grimt Smaakrat op i Stedet"

Saavel Excellencen som Skovrideren forsikkrede, at dette ingenlunde var den sædvanlige Betydning af at behandle en Skov forstmæssig. - "Saa?" svarede Frøkenen. "Da husker jeg dog ret godt, hvorledes De for et Par Aar siden sagde, at den gamle Elleskov skulde behandles forstmæssig, og da jeg saa en Morgen kom ud, vare Folkene 222 ifærd med at hugge alle de gamle Træer ned forfode. Jeg græd og skreg og raabte, at de skulde holde op: Excellencen havde selv sagt, at Skoven skulde behandles forstmæssig. Men den afskyelige Skovrider, som De havde dengang, lo blot ad mig, og sagde, at det just var den forstmæssige Behandling."

"Ja," sagde Excellencen, "det var det virkelig ogsaa; thi det var jo en Elleskov - -"

"Ja, og dette er en Egeskov: det er jo ti Gange værre!"

Excellencen rystede paa Hovedet, resigneret, men dog tillige noget smigret ved, at det var Prindsessen, og hans Prindsesse, som talte saaledes og saa levende interesserede sig for hans Eiendom. Skovrideren, der mærkede, at Slaget var nær ved at tabes, kastede et længselsfuldt Blik til Egen og udbrød temmelig uresigneret: "Men det er dog ogsaa rent forbandet! Nu maae vi heller ikke tage det Træ, som er saa excellent baade til Skibsbrug og Alt, hvad tænkes kan! Jeg vover Ti mod Een, at der ikke er fem Egetræer over det hele Kongerige, der er saa rankt og stolt og reelt voxne som dette."

"Jo, det er ogsaa en kjøn Maade at raisonnere paa!" udbrød Prindsessen. "Fordi det stakkels Træ har voxet saa smukt og været saa godt, - derfor skal De gaae hen og hugge det om? - Ja, om jeg var Træ,jeg skulde være saa ondskabsfuld, og voxe saa skjævt og stygt og urimeligt, at De ikke skulde have Andet end bare Sorg og Ærgrelse deraf!"

Baade Excellencen og Skovrideren forsikkrede øieblikkelig med skyldig Ridderlighed, at det vilde være umuligt for Prindsessen, som havde en saa udmærket Vækst, - selv om hun saa gjorde sig den allerstørste Umage.

"Aa Snak! Det er ikke Andet end Passiar for at lokke mig bort fra det, vi tale om. - Men, som sagt, ikke eet af de store Træer i denne Skov maa røres. Den Sag ansee vi nu som afgjort."

Excellencen bukkede, og saa sig om, som for at undgaae Skovriderens Opfordring til yderligere Modstand Det lykkedes mig saaledes endelig at blive seet, efterat jeg en Stund var bleven staaende lidt i Frastand fra de Samtalende, der iøvrigt talte saa høit og ivrigt, at man kunde høre dem helt ud paa Veien. Skovrideren vendte sig nu ogsaa om, og hans brune, bredladne Ansigt harmonerede ganske med hans jevne

og noget djærve Udtryksmaade, der alligevel stedse gjorde et Indtryk, som om han holdt en Ræv i Ørene, hvem han af og til gav Lov til at gjøre et lille Hop, men dog ingensinde slap rigtig løs. - Jeg 223 havde imidlertid ventet med stor Utaalmodighed; thi jeg havde hurtig gjenkjendt min gamle Ven Thomas, og da han nu vendte sig imod mig, kjendte han ogsaa strax mig, og vi hilste med stor Glæde paa hinanden. Efterat have oplyst de Andre om vort tidligere Bekjendtskab søgte vi den første passende Leilighed til at blive ene, og udtalte os da rigtig om alle vore Hændelser, siden vi sidst saae hinanden. - Thomas var, som tidligere fortalt, bleven antagen til Karl af Landhuusholdnings-Selskabet og som saadan sat i Tjeneste hos en kongelig Skovrider oppe i Vendsyssel. Hos denne kom han snart i stor Credit, og da Læretiden var ude, fik han først fast Tjeneste hos ham og blev siden Skovfoged. "Vort Distrikt," fortsatte Thomas, "havde den eneste gode Jagt i hele Egnen, og da Forstraaden nu selv var gammel og havde tabt Lysten for Jagtvæsenet, saa overlod han mig at bestemme næsten Alt, hvad som dertil hørte. Paa den Maade gjorde jeg Bekjendtskab med en Mængde Mennesker, thi der var Folk nok, som havde Lyst til Jagten; og jeg kom derved til at være med i mange Selskaber og meget Andet, som ellers i sig selv var over min Stand og Stilling. Der kom det mig nu til stor Nytte, at jeg havde været saa meget sammen med Dig og Christian, og - hvad Du skulde undre Dig over - meer Nytte end af nogen anden Ting havde jeg af alt det Sludder, vi bestandig snakkede sammen om Konger og Keisere og Krig og Kjærlighed og Grever og Godser og alt det meget andet Snak, som Du nok husker, vi vare ligesom tossede over. Men jeg kan bande paa, at jeg alligevel havde rigtig stort Gavn deraf. Jeg var ligesom bleven vant til al Slags Herlighed, og naar jeg kom til en Amtmand eller en Jægermester, saa gloede jeg ikke saaledes, som jeg ellers vilde have gjort; og naar Herremændene, dengang Sædpriserne begyndte at gaae iveiret, ogsaa begyndte at gaae iveiret og tale om alle de Underværker, der nu skulde anskaffes, saa blev jeg ikke videre forskrækket over det, end at jeg selv tit fandt paa Noget, der var endnu meer underligt. Saa loe de jo mange Gange og sagde, at jeg var gal, men mange Gange kom der ogsaa Nogen og sagde, at det var dog et morsomt Indfald, jeg der havde havt: om jeg ikke vilde sige ham, hvordan jeg rigtig havde tænkt mig det; og sommetider hændte det, at de prøvede paa det, og at det gik godt, og naar det saa gjorde Opsigt i Egnen, fik jeg jo Renommee for at være Fanden til Skovfoged.

Saaledes traf det sig ogsaa engang, at den gamle Etatsraad Lund kom til at tale med mig om en ny Bygning, han vilde lade opføre.
224

Han havde tænkt at gjøre den ligesom de andre rige Folks der paa Egnen og lægge den tæt ved en Bondeby, omtrent hvor den forrige Gaard laa. Men jeg, som fra gammel Tid af kjendte godt til den Slags Ting, sagde strax, at naar han tænkte paa saadant Noget, saa skulde han ikke gjøre det dyrt og kjedeligt, men hellere dyrt og lystigt; og da han selv havde Teglværk, kunde Sagen aldrig blive saa farlig. Jeg raadede ham derfor at bygge saadan et rigtig gammeldags Slot med Taarne og alt det øvrige Commers; og da han havde nogle smaa Øer med extra god Skov paa, saa sagde jeg, at han skulde lægge det paa den største af dem, ligesom Du kan huske, at Du gjorde i gamle Dage: saa kunde han leve der rigtig som en Herremand Det syntes Etatsraaden svært godt om, og Fruen næsten endnu bedre; hun forsikkrede, at jeg havde en for en Skovfoged usædvanlig Phantasi, og at hun just selv havde tænkt noget Lignende. Det troer jeg nu i Grunden var Løgn, men det sagde jeg ikke; og jeg sagde heller ikke, at Sancho Panza i Don Quixote ogsaa vilde have det paa den Maade; thi det troer jeg just ikke, at Fruen vilde have syntes om; Etatsraaden derimod havde bare grint ad det. Forresten fandt han selv siden paa Meget, ogsaa af det, vi havde talt om: saaledes blev der opført en rigtig hvælvet Bogstue og et Rustkammer og en Maleristue, som blev kaldt for Billedsal: de to første bleve godt opfyldte, thi Etatsraaden havde altid samlet baade paa Bøger og paa gamle Sværd og Øxer, og desuden havde han ogsaa en stor Mængde rigtig gode Jagtgeværer, men i Maleristuen kom der aldrig andre Billeder end Herren og Fruen selv; thi Etatsraaden havde nok havt isinde at kjøbe en Malerisamling, der blev solgt ved Auctionen paa Thuregaard, men saa blev det saadant Snefog den Dag, at man ikke kunde komme frem. Derimod fik jeg en stor Roes, dengang jeg udfandt, at der skulde sættes vilde Dyr paa de andre Øer vi vilde havt Bjørne paa den ene og Ulve paa den anden, men det, sagde Herredsfogden, stred imod Loven; og saa maatte vi lade os nøie med Kaniner.

Saaledes gav jeg Etatsraaden mange gode Raad; og da Alting var færdigt, tilbød han mig til Gjengjæld Opsynet med sine Skove og fri Bolig paa Slottet. Min Formand var ble ven kaldt Skovrider, og Etatsraaden vilde have, at jeg skulde hedde ligesaa og da med det Samme optages i Klasse med andre dannede Folk; thi før den Tid havde jeg vel nok nogle Gange spillet L'hombre bàade med Etatsraaden og de andre Proprietærer, men. det var dog egenlig kun paa Jagtdagene, og 225 saa længe jeg var Skovfoged, var det alligevel som en Slags Godhed af dem. Fra nu af skulde jeg derimod ansees for "ebenbürtig", som Etatsraaden udtrykte sig. Den første Gang, Amtmanden kom paa Besøg, var Fruen ligesom noget betænkelig, men Etatsraaden svor paa, at hans Skovrider var ligesaa god som enhver af de kongelige, og om Aftenen fik han det lavet saaledes, at Amtmanden, som tit havde gjort Jagtparti med mig, nu foreslog, at jeg skulde gjøre Spilleparti med ham. Dermed var Sagen afgjort, og paa den Maade kom jeg imellem de Dannede. Du synes kanskee, at jeg seer underlig ud for at være blandt dem; og skjøndt jegjo ellers nu har faaet læst en hel Del af alle Slags, saa synes jeg sgu selv mange Gange det Samme, især naar jeg saaledes gaaer ene omkring; men naar jeg saa igjen er sammen med dem og hører dem, som føre Ordet, snakke op, saa synes jeg endda nok, at jeg kan være ligesaa rimelig, som de Fleste mellem dem. - Forresten har jeg jo ladet Sagen gaae sin egen Gang og ladt, som om jeg ikke brød mig om det Hele, men Du kan alligevel troe,

at det tit er morsomt nok, naar man saaledes har været Bondedreng, saa at finde sig selv midt i fint Selskab, ved Siden af en fornem Frøken. Det er, som naar En i gamle Dage var bleven gjort til Adelig. Mangen Gang kan jeg da ikke lade være at tage mig om Panden og spørge, om jeg nu ogsaa virkelig sidder her, eller om det ikke snarere er Dig og Christian, som sidder med mig hjemme under den store Eg og bilder mig Noget ind. - Men saadant Noget taler jeg naturligvis ikke om, thi Alting gaaer bedst, naar man lader, som om der slet ikke var noget Mærkværdigt ved den Sag."

Thomas berettede mig dernæst, hvorledes han, af Erkjendtlighed mod den Landsdel, hvor han først kom til Ære og Værdighed, havde antaget Navnet Vendelbo, under hvilket jeg ikke havde kunnet gjenkjende ham, og hvorledes han senere efter Etatsraadens Død, da dennes Gods var blevet solgt, havde foretrukket det Tilbud, han fik fra Excellencen, fremfor at blive hos den nye Eier. I mit Svar herpaa kom jeg til at berøre, at jeg havde hørt, at Thomas havde en høi Stjerne hos Gaardens Damer, og specielt hos Prindsessen. Han lo med sin polidske Mine og svarede: "Ja, med Damerne kan man nu ogsaa allerbedst snakke frit ud, naar det er, som de siger, noget Phantastisk, man taler om. Derfor lader jeg altid staae lidt til, naar jeg taler med dem, og er sommetider lige saa forfløien, som vi vare i gamle Dage. Det morer mig selv, og det lader ogsaa, som om det tit morede dem, 226 især Prindsessen, som for dét Meste hver Dag slaaer en Passiar af med mig." Paa mit Spørgsmaal om, hvorledes han syntes om hendes Høihed, svarede han: "Jeg troer, hun er omtrent, som hun seer ud til. Kjøn kan jo Ingen kalde hende; men paa en Maade har hun dog det, som jeg vilde kalde det Reelle af Kjønheden. Hendes Haar er ligesaa tykt og tæt, som Enggræs i Juni Maaned, og jeg har ikke, det jeg da veed, enten paa Mennesker eller Dyr seet hvidere eller bedre ansatte Tænder end hendes. Øinene ere saa klare som hos en Dreng paa fire Aar, og baade Ansigt og det fiele lige til den brune Couleur har, som jeg siger, noget rigtigt Reelt hos sig." - "Og det Indre er ligesaa reelt som det Ydre?" spurgte jeg smilende ad Thomas's Kjærlighed til det Reelle. - "Ja, det er just Eet og Eet," svarede han. "Hun kan finde paa alle Slags Underligheder og Meget, som man ikke synes videre om; men sikker og bestemt er hun i Alting, og blot hun tager En i Haanden, mærker man strax, at det er anderledes reelt, end naar de andre fornemme Damer ere saa naadige at række En deres fine Fingre."

- Vi bleve her afbrudte, men søgte iøvrigt i al den Tidjeg opholdt mig paa Gaarden, stadig og til gjensidig Fornøielse hinandens Selskab. Det morede os at see, hvor godt vi endnu huskede alle vore gamle Streger, og vi kunde som gode Frimurere ved et Øiekast eller et lille Puf idelig meddele hinanden Allusioner, der forekom os lystige, uden at kunne forstaaes af Andre. Saaledes bad Excellencen mig Dagen efter Thomas's Ankomst om som Vidne at underskrive den endelige Contract imellem dem. Betingelserne vare, som han sagde, de samme, der i længere Tid havde været sædvanlige paa hans Godser, og vare allerede tidligere meddelte Thomas og foreløbig antagne af ham. Efterat have læst den igjennem sagde jeg med et Blik paa Thomas: "Det er meget hensigtsmæssig ordnet for begge Parter; men jeg turde dog maaskee gjøre Deres Excellence opmærksom paa, at der indrømmes Skovrideren en Rettighed, som vel i min Ven Thomas's Haand er uden al Betænkelighed, men som der ellers nok kan gjøres Mere ud af, end kanskee er Meningen. Jeg sigter derved til den Ret, som Skovrideren faaer til at have 24 Oldensvin frit paa Skov i de 3 Maaneder af Aaret."

"Ja, det er ingen ringe Rettighed," sagde Excellencen.

"Nei, det er vist nok," svarede jeg. "Men," vedblev jeg derpaa med et vist Behag og nogen Vidtløftighed: "træffer man en Skovrider, der ikke er ganske nøieseende, saa kan det saa let arrivere sig, at der løber 227 et Par Smaagrise eller kanskee en Posegris eller to med, udover de 24. Og naar man har Ret til at holde dem paa Olden de 3 Maaneder af Aaret, saa kan den, som forstaaer sig paa det, uden megen Vanskelighed sørge for, at de ogsaa ere der det Meste af den øvrige Tid. Thi Svin kan man saa godt vænne til at gaae og tage for sig paa Andres Jorder, og saasnart Eiermanden kalder paa dem, kan de dog komme ligesaa hastig og bestemt, som om de havde rigtig Menneskeforstand - Ikke sandt, Thomas! Der er ingen Creatur, der er bedre at have paa den Maade, end Svin?"

"Jo, kanskee dog Ænder," sagde Thomas.

Excellencen sad ganske frapperet over min store Detailkundskab: "Gudbevares, hvor De er lærd i det Capitel!" udbrød han. "Holdes der maaskee noget stort Antal Oldensvin hjemme paa Deres Eiendom?" Jeg benægtede dette; "men," tilføiede Thomas, "i gamle Dage fik jeg dog Løfte om at maatte holde just 24 Svin paa Malcolms Eiendom. Men jeg har aldrig siden forlangt den Ret, da jeg veed, at næsten alle Forstmænd nu antage, at man ikke bør have Svin paa Skov. Derfor agter jeg heller ikke her at bruge den Ret, som Hans Excellence har tænkt paa at ville tilstaae mig."

Excellencen, der altid holdt af at følge de nyeste Theorier, var ganske enig i, at Oldensvin ikke burde taales i nogen velordnet Skov, saasnart de nyere Forstkyndige udtalte sig derimod. Til Vederlag forøgede han da Gagen, uagtet Thomas med en i vor Tid sjelden Uegennytte forsikkrede, at Skovrideren ogsaa uden Oldensvins-Ret vilde være særdeles vel aflagt.

Adskillige af de Sager, om hvilke jeg under mit Ophold hos Excellencen havde indhentet Oplysninger, henhørte under en særegen Commission, bestaaende af.Excellencen, Conferentsraaden og mig. Da mine Forarbeider vare endte, ankom Conferentsraaden for efter Excellencens Indbydelse paa nogle Dage at holde

Sommerferie og med det Samme deltage i Afsigelsen af de behørige Kjendelser. Da Veiret var meget varmt, toge vi som oftest Plads paa en Altan udenfor Excellencens Værelse. Nogle Skridt fra denne stod en Bænk under et stort Træ; og medens vi discuterede, pleiede Prindsesse Blanca at sætte sig bag Træet med en Bog eller et Sytøi, hvilket hun sædvanlig 228 lod hvile, naar Striden blev varm. Dette skete fuldt saa ofte som ellers, og hendes Høihed var tildels selv Skyld deri. Excellencen fandt det nemlig ligesaa pikant som nyt at have en saadan Tilhørerinde ved sine Embedsfunctioner og udfoldede i Anledning heraf i en usædvanlig Grad alle sine for os Andre undertiden noget generende Egenheder. Snart var han den kloge, kolde Statsmand, der med et Smil affærdigede "den lyriske Politik"; snart lod han sig henrive til ædel Varme, og idet han i Begeistring reiste sig, holdt han en livlig Tale, fuld af de agtværdigste Grundsætninger; - snart optraadte han jevn og confident; snart var han derimod Kongens høitbetroede Mand og indflettede en let Paamindelse om, at hans Bestalling paalagde ham at være Commissionens "første og styrende Medlem". Conferentsraaden vaandede sig synlig herunder og kunde ikke begribe Aarsagen til disse Extravagancer: det faldt ham ikke ind, at Jurisprudensen og de smukke Piger her kunde have gjort hinanden Skade. Jeg derimod, som kjendte min Excellence bedre, var ikke længe i Tvivl og behøvede til min Underretning ikke engang at lægge Mærke til de Sideblikke, som Excellencen, naar han var mest interessant, kastede til Bænken. Prindsessen selv syntes ikke mindre overrasket end Conferentsraaden. Den første Gang, hun var tilstede, udtrykte hendes Ansigt en levende Forventning om, hvad der nu skulde komme; men altsom Discussionen skred frem, lod hendes Forundring til at være større end hendes Beundring; og jeg fik, ved siden at høre hendes Opfatning, den Overbeviisning bestyrket, som jeg allerede tidligere havde næret om, at det vilde være i høi Grad svækkende for vore Collegiers Autoritet, hvis deres Forhandlinger vare offenlige og saaledes underkastede Kritik af Personer, der stode udenfor det hele collegiale Standpunkt.

Det var iøvrigt kun i Discussionen, Excellencen saa stærkt gjorde sig gjældende: naar det kom til Beslutningerne, var han almindelig enig med mig, især da jeg, som oftest, taug stille indtil Afgjørelsens Øieblik, og Kampen saaledes sjelden blev rettet imod mig.

- Som berørt, lagde Prindsessen aldeles ingen Beundring for Dagen over de af vore Forhandlinger, hun først hørte, men yttrede tvertimod sin Deltagelse med de stakkels Undersaatter, der skulde regeres paa den Maade, ligesom ogsaa sin Forundring over, at jeg sad og sagde Ingenting. Alligevel vedblev hun at være vor stadige Tilhørerinde, og jeg nærede derfor det Haab, at hun efterhaanden kunde være 229 kommen til bedre Indsigt, og da jeg nogle Dage efter traf hende nede i Haven, spurgte jeg hende spøgende, hvorledes vor Commission nu behagede hende. Hun svarede halvt i samme Tone, at den mindede hende om Carl den Femte og hans Raad: medens dette discuterede, sad Keiseren som oftest blot og hørte til; men naar Sagen endelig skulde afgjøres, sagde han i nogle faa Ord sin Mening, og denne blev da an tagen. Skjøndt jeg jo vel burde have forudsat, at Prindsessen ikke kunde ville ligne Hs. Majestæt den store Keiser ved nogen Ringere end vort første og styrende Medlem, havde Situationen, saaledes som den var beskreven, dog unægtelig mest tilfælles med min, og jeg var derfor saa lidet beskeden, at jeg uden Videre antog, at hun havde ment mig. Jeg havde derhos endnu bestandig saa ufuldstændig Veneration for verdslig Høihed, at jeg ikke, som min ven Conferentsraaden vistnok vilde have gjort, fandt noget Urimeligt i at sammenligne vor jevne danske Commission med et *Grande d'Éspagne* -Statsraad, og heller ikke ansaa det for usandsynligt, at jeg vilde afgive en usædvanlig habil Keiser, hvis jeg pludselig skulde blive kaldet til en Throne. I mit Svar lagde jeg heller ikke Skjul paa disse Anskuelser, hvilket lod til at fornøie Prindsessen meget: "Nu, Gud ske Lov!" udbrød hun, "at der da endelig er et Menneske, som ikke svimler af Respect for saadan en stor gammel Keiser. Ikke sandt, De mener slet ikke, at det er nødvendigt, at De skulde være ringere end han?"

"Aa nei. Jeg har vel nogenlunde bragt saa Meget, som var mig muligt, ud af de Situationer, hvori jeg har været; og det var jo omtrent det Samme, Hans Majestæt Deres høie Forfader gjorde."

"Det kalder jeg rimelig talt!" svarede hun. - "Men at De endda er saa forstandig! Det havde jeg aldrig troet."

"Har Deres Høihed ikke troet, at han var forstandig?" spurgte Thomas, som imidlertid var kommen til. "Det er da ellers Noget, som Folk altid have antaget"

"Ja, forstandig paa den Maade: det har jeg nok troet; men ikke forstandig paa den Maade, jeg mener."

"Ja, da kan jeg, som kjender ham fra Gammelt af, dog forsikkre Frøkenen om, at han har været saa forstandig og klog just paa Deres Naades egen Maner, at han kanskee endnu kan sige Dem alle de Speculationer og Phantasier, som enten De eller nogen Anden har havt"

"Det havde jeg dog god Lyst til at høre," svarede hun og vendte sig spørgende til mig. Vi vare imidlertid komne op paa en lille Høi, 230 hvorfra man saa ud over Veien, der snart forsvandt imellem Markerne, snart igjen viste sig som en gul Stribe, indtil den tabte sig i Skoven. "Ja," svarede jeg smilende, "jeg kunde jo gjerne strax gjøre Begyndelsen og berette, at her paa Bænken har mangen Gang en ung Dame siddet og seet hen ad Veien og ventet, at nu skulde Ridderen komme ud af Skoven, langsomt og tankefuld ride op imod Borgen, indtil han faaer Øie paa den unge Frøken, men da pludselig spore sin Skimmel og efter en dyb Hilsen for Damen forsvinde gjennem Borgporten: maaskee har hun da endog ilet op for at modtage ham;

men ak! naar hun kommer ind i Salen, er den tom, og hun maa gaae tilbage til Høien for igjen at see ham komme frem hist imellem Træerne i Udkanten af Skoven."

Prindsessen lo og svarede rødmende: "Ja, det er nu ingen Kunst; det kunde jo Enhver begribe, naar han staaer paa denne Høi og seer hen mod Skoven: - forresten var det slet ikke saaledes. Men vær saa god nu at komme med noget Andet; ellers maa Skovrideren finde sig i at ansees for aldeles upaalidelig."

"Ja, det vilde jeg jo naturligvis nødig være Skyld i," svarede jeg, "og heller end at det skulde skee, vil jeg derfor yderligere gjøre mig min Flid Naar man nu altsaa er bleven skuffet ved at komme op paa Borgen og finde den tom, kunde det jo vel hænde, at man fik Lyst til at hjælpe Phantasien ved at tage Lidt med af Virkeligheden: saaledes kunde man jo skaffe sig et lille Bidrag til hans Person ved at slaae op i en Bog og bestemme, at han skal have sagt den første Sætning paa Siden, eller maaskee heller en af Sætningerne paa første Side, hvilken man da selv har Lov til at vælge. Det kan da være ret morsomt at udtænke, hvorledes og i hvilken Samtale han er kommen til at sige dette, og hvad Betydning der kan være deri: ere Ordene karakteristiske, give de selv Anvisning; og ere de ubetydelige, vil det maaske ikke blive mindre interessant at arrangere Samtalen saaledes, at de faae en Plads, hvor just deres Ubetydelighed giver dem en særegen Betydning: - selv det Hverdagsagtige bliver jo, sagt af hans Mund, vægtigt og indholdsrigt - Var man ikke tilfreds med denne Methode, kunde man ogsaa bestemme, at den første eller en af de ti første Replikker, man hører, naar man træder ind i en Stue, hvor der sidde flere Samtalende, skal tilhøre ham. Herved faaer man tillige hans Stemme at høre, hvilket altid er Noget af det vanskeligste for Phantasien at construere." - - 231 "Nei, nei!" udbrød Prindsessen, "det gaaer ikke an. Stemmen kan man ikke tage fra nogen Anden: den maa han selv give, ellers kan den aldrig passe."

"Ganske som Deres Høihed befaler: - saa ignorere vi altsaa Stemmen."

"Nei, men det kan man jo ikke. Naar man skal tage de Ord, som man har hørt En sige, saa kommer man jo ogsaa til at tænke paa den Person selv og hans Stemme og den Maade, hvorpaa han sagde det."

"Nu vel, man kunde jo ogsaa bruge en Methode, hvorved der ikke høres, men blot sees. Naar man gik en Tour, kunde man jo saaledes bestemme, at han skulde see ud som den Første, man mødte paa Veien; hvorved man imidlertid unægtelig løb den Risico, at det blev for Exempel Jørgen Christophersen, der jo ikke har noget egenlig ridderligt Ydre. Ham kunde man jo nu vel nok undgaae ved at betinge sig Valgretten mellem de ti eller tyve Første; men paa disse eensomme Veie kunde det da maaske vare et Par Timer, førend man blev færdig; og man vilde vel endda sjelden faae Andet end nogle gamle Bønder at vælge imellem. - - Jeg seer ogsaa, at Deres Høihed ikke finder Behag i dette Forslag?"

"Nei! - Jo, dog nok paa en Maade! Det er morsomt saaledes at gaae ud ad Veien og lade Tilfældet raade og være i Forventning om, hvem der nu kan komme, og hvem det er, man seer der langt borte: det er just, som det skal være. - Men det er rent galt, at han skal see ud netop som en af dem, man møder: der er aldrig Nogen, der er god nok til det! - Nei, nu skal jeg sige Dem, hvorledes jeg gjør," vedblev hun i sin Iver, men standsede i det Samme og rødmede: - "Nu ja," fortsatte hun ligesom trodsig, "nu skal jeg sige Dem, hvorledes jeg gjør. Jeg bryder mig ikke det Mindste om den Person selv, som jeg møder, men blot om hans Skygge: den giver maaskee ikke saa bestemt Besked; men det er netop allermorsomst. Man faaer alligevel en hel Mængde at vide, der kan sige En saa Meget, just naar man ikke seer Andet end Skyggen. Tænk, hvad det kan betyde blot om han rider eller gaaer, om han bærer Hat eller Kasket, om han gaaer med Kaarde eller Sabel eller Øxe eller Noget, der seer saaledes ud, og tusinde andre Sager, som ellers ere Smaating, men som nu blive saa vigtige. - Dog maa man endelig ikke tage Skyggen lige i Middagsstunden, især ikke om Sommeren, thi da seer den saa naragtig ud. Og naturligvis maa man fremfor Alt vogte sig for at see op og faae Øie paa Mennesket 232 selv; thi saa er det Hele jo forbi. Først naar man har gaaet et Stykke Vei, kan det nok være morsomt at vende sig om og see ham langt borte i Horizonten." - - I Begyndelsen talte hendes Høihed med en lidt tiltvungen Kjækhed, der dog snart gav Plads for den livlige Interesse, hvormed hun malede sine Phantasier. Men da hun igjen standsede, kom den forrige Tone tilbage, og hun sagde halvt udfordrende: "Naa, gjør nu Nar af hvad jeg har sagt! Jeg kan jo godt see, at De gjør det i Deres Hjerte; og saa kan De ligesaa gjerne lade mig selv høre det."

"Min naadige Frøken! De gjør mig den grummeste Uret. Jeg er tvertimod snarere rørt over at høre Noget, der saaledes sætter mig tilbage i min gyldne Ungdomstid, skjøndt jeg naturligvis ikke tør rose mig af, at mine Phantasier just vare af den Art"

"Nu, hvad Forskjel var der da?"

"Saavidt jeg kan mærke, for Exempel den, at jeg tænkte mindre paa at udmale mig den anden Part, og derimod mere paa, hvorledes jeg selv skulde vise mig, hvad Situation jeg skulde komme frem i, og hvorledes jeg vilde tage mig ud i den; hvad jeg skulde sige og gjøre, og hvorledes jeg i det Hele skulde være."

"Nei, det bryder jeg mig ikke om!" svarede Prindsessen: "det bliver hans Sag at tænke, hvorledes jeg skal være."

Da vi siden gik op, yttrede hun, at jeg virkelig var mere menneskelig, end hun havde troet; og vi kom nu, formodenlig i Henhold til dette smigrende Vidnesbyrd, hver dag oftere ind paa Samtaler og Iagttagelser, henhørende til Phantasiens Enemærker; hvad der gik saa meget lettere, som jeg altid, naar slige Emner kom paa Bane, tog dem som Noget, der kunde være fornøieligt nok at discutere, men ellers ikke vedkom os mere end ethvert andet Thema. - Prindsessen var iøvrigt næsten altid den, som førte Sligt paa Tale. Læste hun i en Bog, saa kaldte hun paa mig eller Thomas for at vise os, hvilket naragtigt Udtryk der kunde ligge i de forskjellige Bogstavers Form: hvorledes O lignede Provsten; hvor mat og ubestemt en Karakter H besad; hvorimod U saa mørk og skummel ud. - Drak vi The ovre paa Øen, maatte der, naar Mørket faldt paa, antændes et stort Baal under Træerne, og vi bleve da alle udnævnte til Zigeunere, hvortil den unge Spanierinde unægtelig var den mest skikkede af os. Blev hun træt heraf, var det hendes Fornøielse at stille sig hen ved Baalet og kaste alle Slags brændbare Sager paa det. Hun stod da og saa ind i de røde og 233 blaae og gule og hvide Luer, og gjorde dem snart til Dyr, snart til Øer og Lande, snart til Krigshære, der sloges; og naar da det røde Dyr eller Land slugte eller fortrængte det blaae, eller den gule Krigshær beseirede den hvide, kunde hun deltage i alt dette med en Varme og Hæftighed, som var af en ganske anden Art end den, jeg havde havt i mine Phantasier, hvori jeg dog almindelig var meget mere personlig interesseret.

Ved samme Tid hændte det sig, at en lille Sø, der laa udenfor Haven, omgiven af store Træer, blev oprenset, og at en Arbeidsmand deri fandt en lille Guldkrone, der blev gjenkjendt som et Legetøj, Prindsessen havde mistet for nogle Aar siden, just da Søen forrige Gang blev renset Dens Gjenfindelse fremkaldte megen Fornøielse og mange Gisninger om, hvorledes den vel forrige Gang kunde være kommen derud Prindsessen blev halvt forlegen, hver Gang Sagen blev nævnt, og da hun formodenlig saa, at jeg bemærkede dette, kunde hun efter sin Natur ikke lade være at omtale den, da vi en Dag vare ude at see paa, hvor hurtig Søen igjen blev fyldt. En af Folkene viste os med megen Tjenstfærdighed, hvor "Guldet" havde ligget. "Ligesom jeg ikke vidste det selv!" sagde Prindsessen halv høit, og vedblev derpaa, idet hun med et skjelmsk Ansigt vendte sig til mig: "Nu, hvorledes troer De, at den dumme Krone, som Alle tale om, er kommen derned?" - "Formodenlig har Deres Høihed kastet den ud"

- "Hvorfor skulde jeg have gjort det?" - "De kunde jo f.Ex. være bleven vred paa den." - "Og saa have kastet den bort som det uartige Barn? De har nok gode Tanker om mig, kan jeg mærke. Men heri tager De dog feil." - "Nu, saa har De vel givet den til en Havmand da?"

- "Ja!" - "Ja, det faldt mig nok ind strax, men jeg troede ikke, at der var Havmænd i saadanne smaa Indsøer." - "Ja, derfor satte jeg ogsaa en derud med det Samme." - "Det, tilstaaer jeg, var over min Forventning: jeg vidste nok, at man satte Karudser ud i slige Søer; men med Havmænd, troede jeg ikke, det lod sig gjøre." - "Jo, jeg havde læst saa Meget om Havmænd og vilde saa gjerne, at vi skulde have en her; og saa en Aften, da der Ingen var hjemme, gik jeg ganske alene herned med Alt, hvad jeg behøvede. Jeg havde et stort Slot af Pap, og en Havmand havde jeg klippet ud af en gammel Æventyrbog. Ham satte jeg saa ind i Slottet, gav ham Guldkronen paa, og da Alting var færdigt, gik jeg ud i Vandet, og satte det saa langt ud, jeg kunde. En klar Steen, som jeg havde, lagde jeg indeni for at holde det nede. Siden talte 234 jeg ikke derom til et eneste Menneske, og det var da saa morsomt og underligt om Aftenen at gaae dernede og vide, hvem der var i Søen, uden at Nogen anede det Mindste derom."

"Og hørte Frøkenen ham saa nogensinde spille?"

"Ja, om Aftenen, naar jeg stod ene oppe i mit Vindue, kunde jeg altid høre det lyde op igjennem Skoven. Men en Nat havde det været en forfærdelig Blæst: jeg syntes hele Tiden, at jeg hørte, hvorledes det spillede og klang dernede, og kunde slet ikke sove hele Natten. Men næste Morgen, da jeg kom ud, saa jeg Noget svømme ude paa Søen, og da det drev i Land, var det Slottet og alt det Øvrige, jeg havde sat ned, undtagen blot Havmanden selv og den lille Guldkrone. Dengang blev jeg rigtig bedrøvet derover, og mærkede saa i lang Tid ikke Noget til ham, men siden har jeg dog igjen af og til hørt ham, især om Efteraaret."

Ogsaa denne lille lyriske Beretning fremkaldte svundne Erindringer hos mig: jeg fik et Øieblik Følelsen af noget Romantisk, som jeg havde kjendt i en længstforbigangen Tid eller snarere, syntes mig næsten, i en anden Verden; idetmindste vidste jeg ikke, hvor jeg skulde henføre disse gamle Minder. Om Aftenen, før jeg gik iseng, kunde jeg ikke lade være at aabne Vinduet og stirre hen paa Søen, hvoraf et Stykke var synligt fra mit Vindue. De stigende Vande glimtede i Maaneskinnet med det karakteristiske dirrende Lys, der uafbrudt rinder bort og uafbrudt kommer igjen. Det var saa stille, som det kan være paa Landet i en August Nat, og da man altid und^r saadanne Forhold kan høre, hvad man lytter efter, varede det ikke længe, før en ganske fjern Harpeklang naaede mig. - "Gamle Gjæk!" tilraabte jeg mig selv, lukkede Vinduet og gik iseng.

Et Par Dage efter reiste jeg igjen til Kjøbenhavn. Da jeg tog Afsked med Prindsessen, rakte hun mig Haanden, hvad hun ikke før havde gjort; thi skjøndt hun i Samtale var saa meddelende, havde hun, som det forekom mig, iøvrigt vist sig mere tilbageholdende mod mig, end mod de fleste Andre. Idet jeg gjengjældte hendes Haandtryk, kunde jeg ikke lade være at tænke paa Thomas's Ord, "at det var saa reelt, naar hun tog En i Haanden". - Med et om end ikke reellere, saa dog stærkere og længere Haandtryk ledsagede Excellencen sin Afskedshilsen; hvorimod Conferentsraaden efter sin Sædvane blot lod Haanden et Øieblik

ligge udstrakt i den anden Parts, og derpaa med et lille Smil igjen trak den til sig.
235

Da Excellencen og Conferentsraaden nogle Dage efter kom til Kjøbenhavn, yttrede den Sidste sin Tilfredshed over igjen at være hjemme og i Ro kunne tage fat paa sit Arbeide; hvorimod Excellencen, med hvem jeg siden talte, beklagede sig over, at han led af samme Følelse, som han havde havt i gamle Dage, naar han efter endt Ferie igjen skulde begynde at gaae i Skole. Jeg erkjendte med Forundring, at jeg sympathiserede med ham, medens jeg derimod altid før, naar mit Arbeide for en kort Tid var blevet afbrudt, havde tænkt som Conferentsraaden; men denne Forandring hindrede mig dog ikke i strax at tage fat paa de Dynger af Dokumenter, der laae og ventede paa mig, og med det Samme jage alle barnlige Følelser paa Flugten. Da jeg havde arbeidet, indtil Mørket faldt paa, fik jeg dog en ny Fornemmelse, som jeg heller ikke i lang Tid havde kjendt til: jeg syntes, at jeg nu ovenpaa Arbeidet burde have nogen Fornøielse. Hvad det skulde være, vidste jeg alligevel ikke: det Eneste, der forekom mig morsomt, var en Tour i det Frie under munter Samtale med en god Ven; men jeg vidste Ingen, som passede. Den, jeg kunde have mest Fornøielse af, syntes mig dog var Excellencen: han ligesom mindede om det friske Landliv; og det forekom mig desuden saa interessant at tale med ham om hans smukke og velbestyrede Eiendom, at jeg ordenlig kom til at længes derefter. Uagtet det syntes mig selv naragtigt, gik jeg dog op til ham, med nogle Papirer i Lommen, der kunde tjene til Paaskud for mit Besøg; men han var ikke hjemme, og jeg maatte derfor vende om igjen og lade mig nøie med den Fornøielse, jeg kunde finde i at expedere nogle flere af mine opsparede Sager.

En af disse indeholdt en Rapport over de Sindssvage, som i Aarets Løb vare-indkomne i Daare-Anstalterne; og paa denne opdagede jeg med Forfærdelse ogsaa Christians Navn.

Som man kan vide, gjorde denne pludselige Efterretning det stærkeste Indtryk paa mig, og de nærmere Oplysninger, jeg indhentede, formindskede ikke dette. Han tog sig ikke Noget for, men gik stille omkring i sine Grublerier; iøvrigt var der Intet, han brød sig om, og efter Lægernes Skjøn var der ikke den mindste Udsigt til, at han igjen vilde komme sig. Uagtet jeg intet kunde udrette derved, var det mig dog en Nødvendighed personlig at see, hvorledes han havde det, og jeg tog derfor et Par Dage efter ud til den Anstalt, hvor han var. Da jeg kom, spadserede han i Haven, og man anviste mig et Vindue, hvor jeg kunde iagttage ham, da det for Øieblikket ikke var hensigtsmæssigt 236 at forstyrre ham. Han gik frem og tilbage, ledsaget af en Person, der, som man sagde mig, var den Eneste, han vilde omgaaes. Denne var en lille, sørgelig Skikkelse, der lignede en Abekat: han løb bestandig med Øinene hæftede paa Christian for ligesom at vente paa hans Vink, sagde iøvrigt ikke Noget, men gjorde blot af og til nogle underlige Krumspring. Saaledes vandrede de en Stund, og jeg havde Tid nok til at iagttage, hvor gammel, bleg og graahaaret Christian var bleven. Endelig standsede han og sagde: "Nu kan De være Tolderen Zachæus, der var lille af Vext saa vil jeg være Vorherre, der gaaer forbi i stort Optog." Derpaa gav han Zachæus Ordre til at stige op i et af Træerne, hvilket denne øieblikkelig gjorde; hvorefter Christian gik forbi med stor Anstand, medens Zachæus uafbrudt nikkede og svingede med Hatten. Da Christian havde passeret Træet, vinkede han med Haanden, og sagde huldsalig: "Stig ned, Zachæe!" Denne lod sig strax dumpe og ilede hen til Christian, som derpaa sagde: "Kryb saa op i det næste!" Zachæus foer afsted, og imidlertid avancerede Christian yderst langsomt eller, som det hedder, marcherede paa Stedet, for at give Zachæus Tid til at komme op; hvorpaa den samme Scene gjentog sig. Saaledes blev det ved, og Lægen forsikkrede mig, at det ikke vilde høre op, førend Madklokken ringede, eller en af dem ikke kunde mere.

Efter en Times Forløb var Zachæus træt og kunde ikke vinde op i Træet, men satte sig paa Jorden; hvorpaa Christian, efter at have givet ham et bebreidende Blik, taalmodig satte sig ved hans Side. Det rette Øieblik til at nærme sig syntes nu at være kommet. Jeg gik derfor ned, og tiltalte Christian som hans gamle Ven, der glædede sig ved at gjensee ham. Saasnart jeg kom hen til dem, sprang den Lille op og tog Flugten; Christian kjendte mig, men svarede kort og undvigende, og søgte ligeledes at slippe bort, idet han flere Gange gjentog, at han nu ikke havde Tid til at tale med mig. Da jeg alligevel vedblev at følge med, og forsøgte at anslaae Strenge fra gamle Tider hos ham, dreiede han pludselig af, da vi kom til en Dør, løb igjennem nogle Gange og forsvandt, uden at jeg var istand til at følge ham. - I en tungsindig Stemning maatte jeg kort efter forlade Anstalten, uden igjen at kunne komme ham nær; og den eneste Trøst, jeg fik med paa Hjemreisen, var, at min stakkels Ven vistnok snart vilde have Ende paa alle baade aandelige og legemlige Svagheder her i Verden.
237

Lysten til Adspredelse blev ikke befordret ved Gjensynet af Christian i hans nærværende Tilstand; hvorimod jeg igjen udelukkende vendte mig til Arbeidet og dets Ro. Efteraaret og Vinteren gik, og vi vare allerede i Midten af April, da Excellencen en Dag paa usædvanlig Tid kom ind til mig, opfordrede mig til at kaste alle Dokumenter paa Ilden - eller idetmindste, rettede han sig, paa Hylden -, og følge med ham for at gjøre Prindsessen og Hendes Naade min Opvartning. "De ere," tilføiede han, "komne hertil, for at Prindsessen dog engang kunde faae vor gode Hovedstad at see, hvor hun, som De veed, endnu aldrig har været. - Damerne have allerede spurgt efter Dem, og jeg haaber, at naar jeg ikke har Tid, saa vil De hjælpe mig med at fungere som tjenstgjørende Cavalier; thi, som De kan vide, vil Prindsessen være her incognito, og af vore sædvanlige Bekjendte ville vi derfor kun modtage ganske enkelte."

Denne Efterretning gjorde et meget oplivende Indtryk paa mig: jeg havde allerede vænnet mig til at betragte min Sommerreise og Alt, hvad dertil hørte, som en fornøielig Episode, der med det Samme var forbi; og nu skulde jeg uventet gjenfinde det Bedste af den, og see mig paa en venlig Maade erindret. Det var ret med en Følelse af Ungdomsglæde, jeg gjensaa Prindsessen og tilbød hende min Tjeneste under hendes Besøg; og den Tid, som nu fulgte, skuffede ikke min Forventning. Det er altid morsomt at ledsage Provindsboere paa deres første Besøg i Hovedstaden: man føler sig dog lidt vigtig paa sin Byes Vegne, og hører med mild Overlegenhed paa Forundringen over de høie Huse og alt det Øvrige, som man selv kjender saa godt. End mere tiltalende bliver dette, naar den Besøgende er en ung, interessant Dame, især naar hun ikke, sorn ofte er Tilfældet, generer sig ved sin Beundring; og i denne Henseende var Frøken Blanca uovertræffelig. Det faldt aldrig den unge Høihed ind, at det, hun beundrede, maaskee i sig selv ikke var beundringsværdigt; men hun overlod sig med største Uforbeholdenhed til Udtrykket af sine Følelser. Dette var ikke blot morsomt for mig i min Egenskab af Veiviser, men jeg havde den specielle Tilfredsstillelse, at hun just fandt Behag i Meget af det, som i gamle Dage havde henrykt mig, naar jeg fra Poulsminde kom ind til Kjøbenhavn. Ved en Isenkræmmers Vinduer maatte vi næsten altid standse og beundre de Trolde og Aber og Tigerkatte, som der fandtes opstillede: om de underligste blandt dem fik vi da ofte en ivrig Samtale; ja, med Undseelse paa Hendes Høiheds Vegne, 238 maa jeg tilstaae, at det ofte endte med, at vi gik ind i Boutiken og kjøbte Sager, der ingenlunde kunde betegnes som Nødvendigheds-Artikler. En lignende Tiltrækningskraft havde de Kobberstik og Billeder, som hang udenfor Bogladerne: "Hvad der saaledes kommer uventet," sagde Prindsessen, "bliver dobbelt saa morsomt som ellers: naar jeg saa de samme Kobberstik hængende hjemme paa Væggen, vilde jeg ikke bryde mig nær saa meget om dem; men naar man nu træffer dem her i det Frie, saa er det, ligesom Skjæbnen selv sendte dem, og saa er man meget mere taknemlig for det." Af lignende Aarsag var det formodenlig, at Hendes Høihed holdt saa meget af at høre Militærmusik i det Frie: mødte vi denne paa Gaden, vendte vi næsten altid om og fulgte med; og vare vi ude paa den Tid, da der spilledes ved Hovedvagten, traf det sig almindelig saa, at vor Vei faldt over Kongens Nytorv, og vi kom ofte dybere ind i Menigmands Trængsel, end Prindsesser og Departementschefer i sig selv anstaaer. Ogsaa for Lirekasser havde Hendes Høihed Meget tilovers: hun kunde gaae flere Gange frem og tilbage foran et Sted, hvori en af dem musicerede; og begyndte den at spille inde i Gaarden, løb hun strax til Vinduet, og kastede saa mange Penge ned til den, at det ikke varede længe, før Excellencens Gaard gjaldede og gjenlød fra Morgen til Aften trods Dyrehavsbakken Set Hansdag.

Dette og Mere kunde jeg naturligvis ikke Andet end betragte med den nævnte milde Overlegenhed; men det havde dog noget meget Tiltalende for mig, naar Frøkenens Interesse og hæftige Iver saaledes paa det Livligste igjen hensatte mig i min Barndom; og naar hun fandt Alt saa fortræffeligt og ved hvert Skridt opdagede nye Herligheder, forekom det mig af og til, som om jeg virkelig havde havt en let Adgang til mange Rigdomme, og jeg maatte da selv undre mig over, at jeg havde ladet dem ligge saa ganske uden Forsøg paa at hæve dem. I lang Tid havde jeg vel endog været mere blind end de Fleste. Saaledes vare vi en smuk Maidag gaaede ud af Vesterport og standsede, da vi vare komne paa den randen Side ?f Frederiksberg Bakke, hvor man seer ud over den store Slette, som derfra sænker sig sagte nedad og med sin rige Frugtbarhed er saa god en Repræsentant for den ene Art af Sjællands Natur. "Hvor her er deiligt!" udbrød Prindsessen med den Vægt, hun ofte kunde lægge i en tilsyneladende ubetydelig Sætning. Excellencen, som ogsaa var med, forsikkrede, at det Samme havde han ofte tænkt; men jeg tilstaaer, at mig var det ikke 239 før faldet ind, at her virkelig er meget smukt. Siden har jeg derimod mange Gange følt, hvilket herligt Øieblik det er, især naar man første Gang om Foraaret kommer til dette Sted, seer de grønne Marker og utallige gule Blomster, og paa een Gang ret faaer Fornemmelsen af Vaaren og Landet. - En anden Dag, da vi gik ud paa Langelinie, var hun vel enig med os Andre i at beundre Udsigten, men da vi kom til den lange Række Kanoner, som ligger der, glemte hun hele Udsigten af Glæde over dem: "Nei, hvor de dog ere prægtige!" udbrød hun: "saa store og sorte! og hør, hvor hult det lyder, naar man slaaer paa dem! - Og hvor de ligge stille der, medens man dog saa godt veed, hvor de kan tale, naar der er Noget, de vil have sagt!" Vi loe ad Hendes Høiheds krigerske Iver, men da vi gik tilbage, syntes jeg selv, at de saae godt ud, som de laae der saa tause og stirrede ud over Sundet.

Meget, som jeg ellers hver Dag gik forbi uden at skjænke et Blik, maatte jeg saaledes nu staae stille ved og betragte, og mangen Gang blev jeg overrasket over, at jeg ikke før havde seet, hvad der laa saa nær, eller endog glemt, hvad jeg dog nu kunde huske, at jeg engang havde seet. Men det var ikke blot, naar jeg fulgtes med Prindsessen, - ogsaa naar jeg gik alene, begyndte jeg nu at see mig om; og hvor jeg fandt Noget, som forekom mig blot nogenlunde mærkværdigt, tænkte jeg strax med Fornøielse, at dette maatte jeg dog vise hende. Faldt mit Blik saaledes paa et Gadehjørne, hvor der stod "Stormgaden", saa kom jeg pludselig igjen til at tænke paa, hvad min Onkel for mange Aar siden havde fortalt mig om, at dette Navn var til Minde om Svenskens Storm 1659. Gik jeg forbi Holmens Kirke, og kom til at see paa Bogstaverne R.F.P., saa betragtede jeg dem ikke med min sædvanlige Tankeløshed, men jeg huskede paa, hvad jeg af samme gode Kilde havde hørt om deres to forskjellige Betydninger: den ene "Riget Fattes Penge", hvilket altid har været Menigmands Opfattelse, den anden "*Regnum Firmat Pietas*" o: "Fromhed styrker Riget", hvilket altid har været den officielle Opfattelse. Kom jeg endelig over Amagertorv, saa kunde jeg ikke Andet end paa een Gang glæde og ærgre mig; det Første, fordi jeg der traf Dyvekes Gaard, det Sidste fordi det nylig var blevet oplyst, at det dog ikke var den rette Dyvekes Gaard, hvor den rette gamle Dyveke boede. Til Erstatning kunde jeg derimod faa Skridt derfra paa Ulfeldts Plads vise Hendes Høihed den rette gamle Sæbekjælder,

hvor de gamle Sæbekjælderfolk boede.

Jeg viste hende virkelig ogsaa alle disse Mærkværdigheder og flere 240 til; og baade at vise og opsøge dem blev mig med hver Dag mere behageligt I Begyndelsen var det blot Phænomener af mere historisk Art som nysnævnte jeg syntes, at jeg burde meddele hende, men efterhaanden talte vi til hinanden om alle de lagttagelser, der faldt os ind, og jo mere dette blev Tilfældet, med des mere Lyst og Interesse saa jeg paa Alt, hvad der mødte mig. Jeg kunde fornøie mig ved at betragte hvert Ansigt, jeg mødte, og hver Brosten, jeg traadte paa, og, ligesom i gamle Dage, finde noget Mærkeligt ved dem alle. Ogsaa hvad man specielt kalder Kunst, kom jeg nu igjen til at nærme mig; og naar jeg gik om i Gallerierne og saa paa Billederne, der saa broget fremstillede alle Livets Scener, - Lidenskaber og Landskaber, Krig og Jagt, græske Guders Gæstebud og dansk borgerligt Familieliv, - saa kunde jeg paa een Gang faae en levende Følelse af Verdens mange Herligheder og blive greben af stærk Længsel efter dog ogsaa engang at faae min Del deraf Denne Følelse blev ikke formindsket, naar jeg saa Prindsesse Blanca træde ind i den yderste Sal, og skjøndt det var i Kunstens Tempel, glemte jeg dog rent, at hendes Ansigtstræk ikke vare efter dens Regler, naar jeg saa det Liv, der malede sig i dem, idet hun sagde mig Godmorgen og roste mig, fordi jeg allerede var paa Stedet Den Kunst, som var her, forstod hun iøvrigt meget bedre end jeg, og jeg behøver ikke at sige, at min Lyst til at komme her fik en særegen Karakter derved, at hun var med og ved hvert Maleri meddelte mig sine lunefulde Bemærkninger. Hun havde desuden et eget Talent til med et hurtigt Blik at udfinde de Malerier, som passede til hverandre, saa at hun ikke, som sædvanlig skeer, gik blot fra det ene til det andet, der hang ved Siden af, men forstod altid sikkert og naturligt at ile forbi de Stykker, som ikke harmonerede med, hvad man sidst havde seet Jeg følte derfor i hendes Selskab ikke noget til den Træthed, som ellers saa hurtig overvælder En paa de store Gallerier, hvor man gaaer fra det ene Indtryk til det andet; og desuden syntes jeg ogsaa, hvad ældre forstandige Mandfolk altid sætte megen Pris paa, at jeg fik et ordenligt helt Resultat og Indtryk med fra en saadan Vandring. Da jeg berørte dette til Prindsessen, lo hun dog ad mig og sagde, at det blot var Noget, jeg bildte mig ind, og at det just var det Morsomme ved et sligt Galleri, at det var saa broget og afvexlende.

I Theatret følte jeg mig, hvor længe jeg end havde været borte derfra, dog meget mere hjemme. Jeg torde vel endog paastaae, at en god Skuespiller ikke let kan faae nogen mere paaskjønnende Tilskuer, 241 end han finder i den, som selv har oplevet Meget og seet Manges Lidenskaber i Bevægelse. Enkelte Mennesker især af det kvindelige Kjøn kunne vel, selv hvor de Forhold, der fremstilles, ere dem ganske ubekjendte, saa at sige gratis faae Fornemmelsen af det Rigtige; men dette kan alligevel neppe saaledes slaae dem, som den, der saa ofte med ganske andre Tanker og i ganske Andre Øiemed har iagttaget det Tilsvarende i Virkeligheden. Medens den unge Frøken saaledes vel fulgte Skuespillet med langt hæftigere Deltagelse end jeg, vare der dog stundom Steder, hvor Spillets Sandhed ikke kunde træffe hende stærkere end mig; ligesom vi ogsaa begge altid følte en speciel Interesse, hvor de Figurer, der fremstilledes, vare af en mere phantastisk og barok Natur. Naar jeg da stundom uvilkaarlig saa om til hende, var jeg altid vis paa at møde hendes straalende Blik og et Smil, som sagde mig, at vi vare enige. Disse smaa Samtaler, denne Bevidsthed om, at et sympathetisk Sind ved Siden af følte det Samme, forøgede i høi Grad min Glæde og Tryghed i Nydelsen; og selv længe efter, at de vare forbi, kunde Tanken om disse Aftener og hine Øieblikke hensætte mig i den behageligste Stemning. - Endog det Slette skaffede ved denne Art Meddelelse sin Nydelse: ved at vexle Blik kom man ud over Misfornøielsen og lo med hinanden istedetfor at ærgre sig alene.

Under alt dette bleve vi med hver Dag bedre Venner. Prindsessen foretrak øiensynlig min Ledsagelse for alle Andres; og jeg var i den Tid maaskee ogsaa et behageligere Selskab end sædvanlig; idetmindste følte jeg selv en Lyst og Freidighed, som gjorde, at jeg tog Alt med den mest rosenfarvede Courage. Skjøndt jeg arbeidede meget kortere Tid end ellers, fik jeg dog, troer jeg, idetmindste ligesaa Meget udrettet; men Alt faldt mig saa let, idet jeg bestandig havde en oplivende Fornemmelse af, at jeg havde noget Godt ivente; ja, om Aftenen, naar jeg gik iseng, kunde jeg ordenlig glæde mig til næste Morgen, ligesom i min Barndom Aftenen før min Fødselsdag. - Det gode Forhold til Hendes Høihed var alligevel ikke ganske uafbrudt, idet hun let blev hæftig, naar man modsagde hendes Yndlingsmeninger; dog gik Striden ikke just langt undtagen een Gang, der uheldigvis just var Dagen før hendes Afreise. Det var ved Middagsbordet hos Excellencen, hvor ogsaa Conferentsraaden og et Par andre Gjæster vare. Talen faldt paa de saakaldte Mesalliancer, hvis Skadelighed især Conferentsraaden fremhævede, medens Prindsessen, understøttet af.Excellencen, 242 tog dem i Forsvar. Blandt Andet yttrede Excellencen, at de Hindringer, der almindelig vare at overvinde, før slige Forbindelser kom istand, indeholdt en Borgen for, at de hvilede paa en varig Grundvold, og ikke paa Sand eller Illusioner. Dette gav mig Anledning til at bemærke, at der dog maaskee just heri laa en Fare ved de nævnte Mesalliancer, idet man vel kunde antage, at det Pikante i Forholdet og den Karakter, dette havde faaet ved at være Stof for saa mange Romaner, kunde fremkalde en illusorisk Lidenskab, der hvilede paa Phantasi eller Sand og ikke paa Sympathi eller Klippegrund Conferentsraaden bifaldt dette og tilføiede Adskilligt om det i socialt Henseende Uheldige ved Sagen, og, som det gaaer ved slige Leiligheder, blandedes vore Argumenter under Striden sammen, saa at den Ene blev gjort ansvarlig for den Andens Ord; hvilket iøvrigt ikke var min Mening, da jeg tvertimod et Par Gange vilde gjøre Indvendinger mod Conferentsraadens Yttringer, uden dog i Stridens Hede at kunne faae Ordet. Vi reiste os fra Bordet endnu i fuld Disput; og idet Prindsessen hurtig gik hen til Vinduet, hvor jeg stod, sagde hun, rødmende af Vrede, halvhøit til mig: "At den gamle Conferentsraad kan sige alt dette, det kan jeg endda til Nød forstaae; men at

De kan have en saadan Respect for den elendige Fornemhed, det vilde jeg aldrig have troet, om saa hele Verden havde sagt det om Dem! - Fy, hvor det er umandigt!"

Disse Ord, som bleve fremførte med øiensynlig Hæftighed, bragte mig ud af den Tone, som ellers var bleven mig egen overfor hende. Jeg følte, at jeg rødmede ligesom hun, og jeg svarede, vistnok med et Anstrøg af Uvillie: "Jeg har ikke udtalt nogen Respect for Fornemhed Jeg har sagt, at en saadan Respect findes, og at de, hos hvem den findes, let forvexle den phantastiske Interesse, som den fremkalder, med en sand Tilbøielighed." - "Det forstaaer jeg ikke." - "Det er muligt; og det er en Indvending, som jeg i mange Tilfælde vil indrømme den største Betydning; men det troer jeg ikke, den kan have her, hvor Talen er om en Sindsstemning, der i sig selv er falsk; det er ikke alle Yttringer af en saadan, man strax kan forstaae." - "Det bryder jeg mig ogsaa kun lidt om; men hvad jeg vil forstaae, det er de Mennesker, jeg engang har slaaet Lid til: de maae ikke tale paa een Maade den ene Dag og paa en anden den anden Dag! - Det var jo til at fortvivle over!" - Med disse Ord gik Prindsessen hurtig ud af Salen, og da jeg havde ventet saa længe som mulig paa hendes Tilbagekomst, 243 maatte jeg ogsaa tage Afsked. Næste Morgen tidlig skulde hun reise, og jeg kunde saaledes ikke haabe at faae sagt hende noget andet Farvel end dette, som passede saa lidet til vort tidligere gode Forhold Jeg gjennemgik hvert Ordjeg havde sagt, og skjøndt jeg maatte indrømme, at jeg maaskee havde udtalt mig stærkere om Følgerne af Phantasteri, end den enkelte Yttring af dette, som Talen var om, havde givet Anledning til: saa var jeg dog sikker paa, at de Bebreidelser, Prindsessen havde gjort mig, maatte beroe paa en Sammenblanden af mine og Conferentsraadens Yttringer. Jeg harmedes over hendes Uretfærdighed og end meer over hendes hurtige Bortgang, og udtænkte den ene Plan efter den anden for endnu en Gang at faae hende itale; men Alt, hvad der faldt mig ind, forekom mig søgt og uheldigt. -For at blive fri for disse plagende Tanker tog jeg fat paa noget Arbeide, men hver Gang, jeg vendte Bladet, kom Tankerne tilbage. Dog fandt jeg nogen Trøst deri, at jeg samme Aften skulde gjensee Excellencen, og at der da maaskee kunde findes en Leilighed til at opnaae, hvad jeg ønskede: der skulde nemlig den Aften være Bal hos en af Prindserne, til hvilket foruden de egenlige "Hoffähige" ligeledes adskillige andre Slags Folk vare indbudne. Til disse hørte ogsaa jeg, og da Excellencen vidste dette, havde han aftalt med mig, at vi der skulde træffe en tredie Mand, med hvem vi ønskede at tale i Forening.

Den Munterhed, hvormed jeg ellers i den senere Tid deltog i Fornøielser, havde, som man kan tænke, iaften forladt mig, og jeg var mere oplagt til at fæste mig ved den melankolske Modsætning, der ved slige Fester frembyder sig meilem de glimrende Dragter og de bedrøvelige Skikkelser, der som oftest bevæge sig i dem. Uniformer, der ere beregnede paa Elegance og Anstand, omslutte Figurer og Ansigter, der minde om ganske andre Factorer; medens Moder, der ere beregnede paa Ungdom og Skjønhed, indfatte gamle stygge Damer, som, efter hvad jeg har seet af Hofverdenen, der ere styggere end i nogen anden Kreds af Samfundet Krigerske og geistlige Skikkelser og andre, som man efter gammel Tradition dog synes skulde holde lidt paa Værdigheden, bukke sig hvert Øieblik saa dybt, at man uvilkaarlig vender sig for at see, hvem det da var, de mødte paa deres Vei; men kun saare sjelden er det en Napoleon, endnu sjeldnere en Paulus. Ved slige Leiligheder faaer man ligesom en Stang igjennem Ryggen, og antager let en mere stiv Holdning end i sig selv nødvendigt. Dette overgik mig denne Aften, da en af Prindserne gjorde den i saadanne 244 Selskaber brugelige Ronde, og mine nærmeste Naboer havde vist sig paafaldende ubehændige i at beregne Inclinationsvinkelen. Jeg gjorde mig, dengang Touren kom til mig, da i modsat Retning maaskee skyldig i det Samme, saa at min gamle Ven Oberst A. siden i den Anledning fandt sig opfordret til at udvikle, at i Smaating skal man aldrig søge at udmærke sig, "hverken i den ene eller anden Retning; thi i begge Tilfælde tillægger man dem Vægt. Gaaer alle andre Officerer med eller uden Moustacher, saa gaaer jeg ogsaa med eller uden Moustacher, og leverer ikke Bataille for den Sag." Hvor rigtige disse Principer end monne være, erfarede jeg dog snart, at det ikke er Alle, som dele dem. Da jeg nemlig, efterat Hans kgl. Høihed var passeret forbi, langsomt banede mig Vei gjennem Mængden for at finde Excellencen, følte jeg, idet jeg traadte ind i et andet Værelse, at Nogen sagte berørte min Arm. Jeg vendte mig om og saa til min Glæde og Overraskelse Prindsesse Blanca, hvis mørke, udtryksfulde Ansigt og karakteristiske Udvortes tog sig saa deilig ud i den hvide Baldragt, at jeg selv i dette Øieblik, da saa meget Andet paatrængte sig, blev slaaet deraf "Er De vred paa mig?" sagde hun, idet hun rakte mig sin Haand Jeg var saa glad over at se hende, at jeg, hvis jeg noget Øieblik havde været det, nu med fuld Sandhed kunde forsikkre hende om det Modsatte. "Ja," svarede hun, "jeg tænkte nok, at vi snart igjen skulde blive gode Venner; men da jeg vidste, at De kom her i Aften, maatte jeg dog herhen og sige Dem, at det var dumt, hvad jeg sagde før. - Nei, De skal ikke modsige mig, jeg har tænkt for mig selv hvert Ord, De sagde, og det var ikke Noget at blive vred over. Og nu, da jeg kom, viste De mig jo ogsaa selv, at jeg havde havt Uret: - De kan troe, jeg saa godt, at De var den Eneste af dem allesammen, der stod og talte med Prindsen uden Buk og forlegne Complimenter, som det ene Menneske skal tale med det andet. Det var vist ikke noget Mærkværdigt, men jeg syntes dog saa godt om, at De saaledes ikke var som de Andre."

Jeg kunde ikke strax finde Svar til at udtrykke den Glæde jeg følte over disse Ord. Endelig sagde jeg Noget, som maaskee, ialtfald ved den Tone, hvori det blev sagt, antydede min Stemning. "Og jeg tør altsaa haabe," tilføiede jeg derefter lidt mere spøgende, "at Frøkenen ikke mere er vred paa mig?"

"Ja," svarede Prindsessen, "det varede ikke længe. Som jeg sagde Dem, udfandt jeg snart, at jeg slet ikke var bleven vred over det, De 245 egenlig havde sagt. Men jeg veed ikke, hvorledes det gik: jeg gav Dem Skylden for det altsammen; jeg vilde havt, troer jeg, at De just skulde have sagt Conferentsraaden imod, og

saa kan De nok vide, at jeg ikke blev fornøiet, da De hjalp ham."

Jeg undlod ikke at sige, hvorledes det ogsaa havde været min Hensigt at modsige adskillige af hans Yttringer; og da vi saaledes havde udtalt os for hinanden, antog vor Samtale snart en mere munter og glad Karakter end nogensinde før. Overalt viste sig noget Skjønt eller Morsomt: de hvide Voxlys funklede fraoven; de røde Uniformer forneden; inde fra Balsalen lød Menuetten af "Don Juan"; - hvor man vendte sig, lyste Alt af Liv og Glands, men deiligst dog den unge Frøken, hvis lykkelige Ledsager jeg var. Jeg syntes, at jeg aldrig havde seet noget saa Skjønt; og hver Gang jeg kom til et Speil, gik jeg langsommere for ogsaa deri at nyde hendes straalende Billede. Jeg havde en Æventyrs-Følelse af, at det var en Prindsesse, jeg førte; men i det Samme nød jeg tillige en uendelig lykkelig Fornemmelse af, at vi To, som havde været sammen paa Landet og her iaften begge vare fremmede, dog havde Noget for os selv, noget Fælles, som skilte os fra alle de Andre.

Min Lykke blev afbrudt af.Excellencen, som sagde, at han havde søgt mig, og at det nu var Tid at tale med den Mand, vi skulde træffe. Da Prindsessen ogsaa udtalte sit Ønske om at tage bort, ledsagede Excellencen hende ind til Hendes Naade, og førend jeg ret fik fattet mig, havde hun sagt mig Farvel: jeg skyndte mig igjennem et Par Værelser for en Gang til at see hende, og skjult bag et Gardin fik jeg endnu et Glimt af hendes ranke Skikkelse. Et Øieblik efter rullede Vognen ud af Porten. Jeg forfulgte Lyden langt ned ad Gaden, og troede endnu at kunne skjelne den fra den øvrige Larm, indtil Excellencens Stemme kaldte mig tilbage til andre Gjenstande, som nu kun havde liden Interesse for mig.

Ligesom de Fleste, der betages af den Følelse, som nu havde grebet mig, havde jeg kun tænkt lidt paa de Følger, som dens Udvikling kunde medføre; og faldt noget Saadant mig ind, var den nærværende Lykke dog saa stor, at alle kommende Ulykker i mine Tanker ikke kunde opveie den. Efter Prindsessens Afreise fik Uro og Frygt mere 246
Raadighed over mig, og skjøndt jeg ofte syntes, at hvis jeg blot kunde vinde hendes Kjærlighed, da var Standsforskjellen ikke Andet, end hvad vi let kunde beseire: saa var der dog igjen andre Tider, da jeg tydelig nok saa de Hindringer den kunde lægge iveien. Men næsten værre Uro kom fra en anden Kant. Det er tit blevet bemærket, at hvad man i Ungdommen ret har overgivet sig til, ofte langt hen i Tiden uventet viser Spor efter sig, selv om det syntes ganske tilintetgjort Dette fik jeg nu at føle, idet min gamle Frygt for mig selv og min Phantasi her paany greb mig i et Forhold, hvor jeg mindst havde ventet det, og med en Styrke, som jeg næsten havde glemt, at den kunde have. Uafbrudt tilraabte den mig, at jeg nu igjen var en Phantast og ifærd med at overgive mig til Løgn og Illusion: "Troer Du, at Du virkelig elsker hende? Ja, Prindsessen elsker Du, og Spanierinden og Catholikinden og alt det Interessante og Dunkle, som omgiver hende, men elsker Du hende selv? elsker Du Blanca?" - "Ja!" svarede jeg, som jeg syntes, af mit hele Hjerte, idet en underlig tiltalende Fornemmelse fyldte mig ved at høre hendes Navn saaledes alene, uden Tillæget af Prindsesse eller Frøken, som ellers altid pleiede at ledsage det selv i mine Tanker. - "Ja, det smukke, fremmede Navn elsker Du maaskee; men tænk Dig engang, at hun hed Sidse." - Jeg vendte Hovedet bort med en ubehagelig Fornemmelse og svarede: "Ja, men naar jeg elsker hende, saa maa jeg ogsaa elske hendes Navn: Navnet hører med til Personen." - "Ja, men hører det dog ikke allermest med til Tanken om Spanierinden og Prindsessen og hele den øvrige, forgyldte Ramme? Til den passer det romantiske Navn saa fuldkomment. Tænk Dig engang, at hun var Datter af Urtekræmmeren her ligeoverfor: vilde Du saa være bleven forelsket i hende?" - "Ja, ganske sikkert. Men hele Forholdet mellem os var da blevet et andet" - "Ja, Forholdet: der er det! Det er derpaa, det beroer. Du har nu i mange Aar ikke truffet nogen Dame, Du brød dig om, skjøndt Du jo dog har seet en stor Mængde, men rigtignok alle under sædvanlige Forhold. Saasnart Du derimod træffer en, som lever under særegne og phantastiske Forhold, saa faaer Du øieblikkelig Interesse for hende, og fjorten Dage efter er Du forelsket! - men er det nu i hende eller i Forholdene?" - Med slige Spørgsmaal plagede jeg mig idelig, og skjøndt jeg hver Gang afviste dem som urimelige, kom de dog stedse tilbage og behandlede altid det samme Thema: "Hvis hun nu ikke havde været Prindsesse, vilde Du saa have elsket hende? - Er 247 det ikke, som Du selv sagde, da I disputerede, "det Pikante i Situationen og den Karakter, den har faaet ved at være Gjenstand for saa mange Romaner, som her har fremkaldt en Lidenskab, der, hvis den naaede sit Maal, vilde vise sig illusorisk og bygget paa Phantasi eller Sand, men ikke paa Sympathi eller Klippegrund?""

I Tanker af denne Art blev jeg afbrudt, da Thomas en Dag i Mai Maaned traadte ind i min Stue; han kom lige fra Godset, og havde endnu Dagen iforveien talt med Prindsessen og alle de Andre. Jeg kan ikke udtrykke, hvilket Behag han derved fik i mine Øine, og hvilken Interesse han gav mit Værelse: det var ellers saa stort og tomt, men han fyldte det just tilpas, og skjøndt det blev noget varmt, da vi havde faaet Gaffen paa Bordet, maatte jeg dog, da han ret skulde til at fortælle, hen og lukke Vinduet for at have ham rigtig for mig selv. Da jeg havde faaet alle Nyhederne derovrefra, spurgte jeg Thomas, hvad der egenlig bragte ham til Staden. "Ja," svarede han; "jeg har jo flere Ærinder herovre; for det Første skulde jeg skaffe Excellencen nogle d'Ishley Faar og en rigtig god Tyr." - "Fra Tyrol?" - "Nei, det skulde være fra Hansen i Hvidovre: han skal have en toaars rød, som man siger er ægte." - "Det havde jeg ikke troet om Dig, Thomas! at Du vilde have taget Tyr fra andet Sted end Tyrol." - "Aa, for Fanden! ja, det er jo ogsaa sandt Men Du er jo selv Proprietær: kanskee Du har en Sønnesøn af den rigtige gamle Tyr fra Tyrol!" - "Ja, det har jeg, og det en, som er blisset." - "Aa, Død og Pine! den maa Du lade mig faae." - "Ja, vi skal see ad; men hvad har Du ellers at tænke paa idag, siden Du kan glemme den blissede Tyr fra Tyrol?" - "Jo," svarede Thomas, "der er jo

Meget, som jeg skulde have udrettet, og som er af Vigtighed - Se der er nu een Ting f.Ex., som jeg just husker paa; det er angaaende Noget, som Du talte om ifjor: at Du i denne Sommer skulde have nedsat en Commission om nogle Landvæsens- og Skov-Sager i vort og et Par andre Amter?" - "Ja vel; længes I efter den?" - "Ja, hvad de Andre gjøre, det veed jeg ikke; men jeg længes jo nok paa en Maade; for rentud sagt, vilde jeg spørge Dig, om Du ikke kunde bruge mig i den?" - "Jo, hvorfor ikke det? Der er mange Pladser og faa Concurrenter." - "Naa, det var jo da galant!" udbrød Thomas med fornøiet Ansigt. "Jeg vidste sgu dog ikke rigtig, om det kunde gaae an." - "Jo, Du skal faae Tak ovenikjøbet. Men Du veed vel, at det ogsaa bliver al den Løn, I faaer, - foruden naturligviis Bevidstheden om at have tjent Jeres Fædreland eller idetmindste Jeres Amt?" - "Ja, det 248 bryder jeg mig ikke om; jeg vil blot være med i den." - "Det kan jeg lide dig for, Thomas! Der er saa Faa, der tager sig af almene Sager, at jeg forsikkrer Dig paa, at det ordenlig gjør mig godt, naar jeg træffer nogen Iver i saa Henseende." - "Ja, jeg vil jo nødig forstyrre Din gode Mening om mig, og jeg lover Dig ogsaa, at hvis jeg kommer ind, skal jeg gjøre mit Allerbedste; men jeg vil dog ligesaa godt strax sige Dig, at der er en aparte Grund til denne Sag. Seer Du, - for at sige det, ligesom det er: - saa er der en ung Pige, som jeg har truffet i Vinter, og som jeg har talt med baade om det Ene og det Andet, ogsaa om Dig for Exempel, og som jeg, rent ud sagt, er kommen til at synes meget godt om; - og jeg troer kanskee, at hun heller ikke just har Noget imod mig, forsaavidt Men nu træffer det sig saaledes, at hun er en Datter af vor Biskop og paa en Maade altsaa ogsaa Din Slægt paa hendes salig Moders Side. Som Du kanskee veed, er Bispen nu omgift med En, som er meget stor paa det; og skjøndt jeg nok troer, at hun helst vil have Steddatteren ud af Huset, saa synes de dog, at saadan en privat Skovrider er altfor ringe et Giftermaal. Fruen har sagt, at jeg jo egenlig ikke var Andet end en Bonde, men at det endda kunde være, hvad det var, naar jeg havde været kongelig Skovrider, eller havt en Titel, eller dog idetmindste bare været i en Commission eller saadant Noget, saa at mit Navn dog havde staaet i Avisen. - Seer Du, da jeg havde hørt det, var det, jeg fik saadan en svær Lyst til at komme ind i den Commission, vi havde talt om; og saa kunde jeg ogsaa indsee, at det var nødvendigt, at jeg selv maatte herover og kjøbe de Faar og den Tyr: med det Samme kunde jeg ogsaa faae talt med Dig."

Den Pige, Thomas havde udkaaret sig, var saaledes en Datter af Tante Therese, hvis Mand for et Par Aar siden havde opnaaet at blive Biskop og Tilsynsmand i Kirken. Kort derpaa var hun død, efter et mindre lykkeligt Ægteskab; og det gjorde, som man kan vide, et underligt Indtryk paa mig, nu at høre, at Thomas elskede hendes Datter; men det Fremherskende heri var dog Glæde over, at det ikke var mig, som syntes om hende. løvrigt var den unge Dame for Tiden heri Byen, og da jeg nogle Dage efter gik med Thomas, og vi mødte hende, gik jeg hen og præsenterede mig selv som en gammel Ven og Slægtning af hendes Moder. Hun lignede Therese, var meget blond og havde et smukt og venligt Udseende; men alligevel blev jeg igjen greben af den samme Glæde over, at det ikke var mig; og aldrig havde 249 Prindsesse Blanca staaet mere kraftig og varm og deilig for mig end i dette Øieblik, da jeg saa Thereses Datter.

Nogle Dage efter forelagde jeg Excellencen mit Forslag om den omhandlede Commission og de Medlemmer, af hvilke den skulde bestaae. Han kunde ikke noksom udtrykke sin Tilfredshed over det gode Indfald at sætte Thomas iblandt disse: "Det er et virkeligt praktisk Geni!" udbrød han, "og skjøndt jeg nødig savner Noget af hans Tjeneste, saa tør det dog ikke komme i Betragtning, naar Talen er om det almene Bedste." Denne Yttring maatte jeg naturligvis tiltræde; men fik iøvrigt den Dag kun Lidet udrettet til benævnte Bedste, da Excellencen havde overordenlig travlt med Indstillinger om Titler og Ordener i Anledning af en forestaaende stor Fest; thi disse Indstillinger affattede han altid selv. Et Møde, vi skulde have havt med Conferentsraaden, blev derfor ogsaa udsat til selve den høitidelige Dags Morgen.

Denne oprandt, og jeg ankom til vort Forsamlingsværelse. Som sædvanlig havde Excellencen endnu ikke indfundet sig, hvorimod Conferentsraaden sad ved Bordet i fuld Uniform og prydet med Dannebrogsordenens Storkors, som han samme Dag havde erholdt I faa, men velvalgte Ord frembar jeg min Lykønskning, der blev særdeles vel optagen af den nye hvide Ridder, som i det Hele var usædvanlig mild og meddelende. Som jeg troer, havde han siddet og kastet et Tilbageblik paa sin hidtilværende Løbebane, og efter given Anledning meddelte han mig Et og Andet deraf: "Ja, som jeg siger Dem, min unge Ven! endnu for sexten Aar siden var jeg kun Justitsraad - det vil sige virkelig Justitsraad - og ikke Videre. Men derefter blev jeg, paa Indstilling af min daværende Chef, sal Geheimeraad Vinterhjelm, i mindre end fem Fjerdingaar udnævnt baade til virkelig Etatsraad og Ridder af Dannebrogen, det Første under 3. August, det Sidste under 28. Oktober følgende Aar. Tre Aar efter benaadedes jeg med Dannebrogsmændenes Hæderstegn. I omtrent sex Aar foregik nu ingen Forandring i min ydre Stilling; men derefter blev jeg i Anledning af Deres Majestæters Sølvbryllup udnævnt til Conferentsraad og netop to Aar efter til Commandeur af Dannebrogen. Jeg har saaledes tilvisse al Grund til at glæde mig over den høie Paaskjønnelse, som er ble ven min Embedsvirksomhed tildel, især da jeg nu efter den usædvanlig korte Tid af ikkun lidt over halvfjerde Aar seer mig hædret 250 med Dannebrogsordenens Storkors." - - "Næste Skridt bringer altsaa i første Classe, Hr. Conferentsraad!" - "Ak, min kjære unge Ven!" udbrød Conferentsraaden, idet han halvt smilende, halvt misbilligende rystede paa Hovedet, "der er kun liden Udsigt til, at jeg i min fremrykkede Alder skulde opleve noget Saadant. Imidlertid," tilføiede han, - "under Gud mig Livet, da er en slig Muelighed jo tilstede: min Konges Naade er visselig aldrig bleven mig tilmaalt med knap Haand eller i ringe Maade." - -

Her bleve vi afbrudte, idet Døren med Larm blev slaaet op; Budene bukkede endnu dybere end sædvanlig, og Excellencen traadte ind endnu livligere i sine Bevægelser end sædvanlig og endnu prægtigere

end Conferentsraaden. Hans Kjole var rød, hans Vest hvid og hans Buxer blaae med Guld; to Stjerner funklede paa Brystet, og en colossal Ordenskjede hang ham om Halsen. Han var idag bleven udnævnt til Ridder af Elephanten. - Imponerede reiste vi os og begyndte paa en Lykønskning. "Ah! mine Herrer!" afbrød han os, og slog ligegyldig med Haanden: "Lad os gjøre den Sag kort! - Jeg takker Dem for Deres Velvillie; men vi ere vel enige om, at i vor Tid kan en Mands Værd ikke sees udenpaa. - - En Orden," vedblev han, idet han satte sig og kastede et Blik i Speilet, "er jo i Virkeligheden nærmest at betragte som en *qffaire de toilette;* men som saadan iøvrig smagfuld og fortræffelig. Den franske Æreslegion paa en sort Kjole er virkelig elegant, især naar man blot, som Tilfældet var under mit Ophold i Paris, bar den som en lille rød Sløife eller en Art Rosette. Men ogsaa Dannebrogen maa man, naar man er upartisk, virkelig erkjende for en særdeles smuk og smagfuld Orden, som navnlig baade paa Sort og Grønt tager sig overordenlig godt ud; - paa en Jagtdragt f.Ex. gjør den en fortrinlig Virkning. - Nordstjernen med sit sorte Baand er især meget heldig paa Rødt, og vi burde maaskee egenlig gjøre et Mageskifte med vore svenske Brødre, thi paa Blaat er den mindre karakteristisk" - Conferentsraaden, paa hvem denne Tale vist havde gjort et noget forargeligt Indtryk, sad imidlertid med et alvorligt Ansigt og forsøgte nu at tage Ordet om en foreliggende Sag; men Excellencen, som endnu ikke var færdig, afbrød ham med den Yttring: "Det er blot forbandet, at man ikke faaer Sligt, naar man er atten Aar og rigtig kunde have Fornøielse af det: - tænk bare, overfor de unge Damer! hvad, Conferentsraad? - - Men naar man er bleven saa gammel som vi To, saa bryder man sig kun lidt om saadanne Forfængeligheder." 251 Ved disse Ord kastede Excellencen endnu et Blik i Speilet og purrede sig i sin sorte Haarbusk; hvorpaa Conferentsraaden svarede: "Min Konges Naade var mig dyrebar i min Ungdom, og den er saa endnu." - Excellencen fortalte os derpaa, at han havde maattet tale Fransk hele Morgenstunden, da han havde havt Visitter baade af den franske Minister og den neapolitanske Chargé d'Affaires. Naar Sligt havde været Tilfældet, kom han ofte i Distraction til at bruge franske Udtryk. Han meddelte os saaledes ikke blot, at Forholdene omkring Middelhavet virkelig foraarsagede ham Inquietude, men da han efter en lille Pause, hvorunder han saa bekymret ud, gik over til Dagsordenen, sluttede han, efterat vi temmelig hurtig vare blevne færdige, med at sige til Conferentsraaden: "I den Sag, kjære Ven! appuyere vi altsaa ganske paa vor *courde comptes*"*;* hvortil Conferentsraaden svarede: "Ja Deres Excellence! I den Sag er det vistnok bedst ganske at henholde sig til Revisionen."

Efterat Conferentsraaden derpaa havde taget Hartkornssagerne under Armen og fjernet sig tilligemed Excellencen, satte jeg mig til Ro for ret at nyde det Extranummer af Collegialtidenden, der i dette Øieblik kom ganske vaadt fra Trykkeriet og indeholdt Listen over alle de med Rang, Titel og Hæderstegn Benaadede. Jeg skal ikke gjengive alle de interessante Nyheder, jeg fandt i dette for Personalstatistiken værdifulde Aktstykke; men den, som mest interesserede mig, og som jeg, ganske uventet, fandt nederst paa næstsidste Side, kan jeg dog ikke undlade at meddele. Det var nemlig ingen ringere end den, at Skovrider Thomas Peder Vendelbo ved kongl. Aabent Brev var udnævnt til Kammerraad med Rang i 7. Classe Nr. 2. - Efter hvad der var passeret, var denne Efterretning mig særdeles fornøielig, saa meget mere, som jeg ved siden at tale med Excellencen erfarede, at jeg selv havde givet Anledningen dertil; "thi," sagde Excellencen, "jeg fandt det dog ikke passende, at han kom ind i den Commission, uden at have en Titel ligesom alle de andre Medlemmer. Han bliver nu ikke engang den sidste i Commissionen; thi Krigsassessor Schrøder til Holmegaard har jo først Rang i 8. Classe."

Denne dobbelte Forfremmelse skaffede virkelig meget snart Thomas baade Bispens og Bispindens Samtykke; men endnu inden jeg erfarede dette, indtraf der Noget, som havde større Betydning for mig. Fra Excellencen, som var reist til sine Godser, modtog jeg nemlig et Brev, hvori han meddelte mig, at, da en stærk Upasselighed hindrede 252 ham selv i at komme til Kjøbenhavn, vilde han, i Tillid til den Habilitet, hvorpaa jeg ofte havde givet ham Beviser, overdrage mig et ligesaa delikat som vigtigt Hverv. "Da Hendes Høihed Prindsesse Blanca i næste Maaned fylder sytten Aar, uden at jeg dog, i lang Tid, havde hørt fra Spanien, skrev jeg for nogen Tid siden til Marquien af Douero, der siden min Broders Død har været Curator for Prindsessens Affairer og for Tiden staaer i særdeles nøie Forhold til det spanske Hof I mit Brev berørte jeg, at den Tid nu var forhaanden, som var bestemt til Prindsessens Tilbagereise, og, idet jeg udtalte min personlige Sorg over Adskillelsen fra Hendes Høihed, udbad jeg mig igjennem Marquien en allerhøieste Instrux. Men istedetfor at erholde denne modtog jeg igaar en privat Skrivelse fra ham, hvori han udtaler, at han, under Forudsætning af, at der blev ført tilbørligt Bevis for, at den unge Dame, som var i mit Huus, virkelig var den imellem os omhandlede høie Person, udtaler sin Forvisning om, at hun, saafremt ellers Intet i Henseende til hendes Tro eller øvrige Forhold derfor maatte være tilhinder, sikkert vilde faae Tilladelse til at vende tilbage til Spanien og der erholde en Stilling, som kunde svare til hendes høie Fødsel og afgive Bevis paa Hendes catholske Majestæts moderlige Omhu for hende.

Denne Skrivelse har ikke kunnet Andet end forurolige mig. Den forudsætter den besynderlige Mulighed, at de fornødne Beviser for Prindsesse Blancas Identitet og virkelige kongelige Fødsel ikke skulde være tilstede, og berører den ikke mindre besynderlige Mulighed, at der kunde reise sig noget Hinder fra hendes Tro, uagtet jeg hvert Aar i min Indberetning udtrykkelig har anført, at Hendes Høihed blev opdragen i den romersk-catholske Lære, og derom har vedføiet den K.K. østerrigske Gesandtskabs-Prædikants Vidnesbyrd; ligesom Skrivelsen endelig i det Hele er affattet i paafaldende svævende og ubestemte Udtryk. Det er mig derfor af stor Vigtighed at forhandle Sagen med den spanske Minister, og da jeg veed, at han om kort Tid gjør en Reise til Madrid, beklager jeg saa meget mere, at min Upasselighed maaskee vil hindre mig i at

træffe ham før hans Afreise. Hvorvel det ikke er heldigt, vilde jeg derfor skriftlig have confereret med ham, men han har udtrykkelig udbedt sig, at vi altid skulde behandle denne delicate Sag mundtlig, saaledes at vi, dersom nogen af os ei personlig kunde være tilstede, da betjente os af en aldeles paalidelig Befuldmægtiget. Denne Befuldmægtigede vil jeg nu bede Dem at 253 være, thi vel tiltog jeg, som De veed, tvende Medcommissairer for Prindsessens Anliggender, dengang de bleve betroede til min Varetægt; men den ene af dem, Geheimeraad Horn, er for tiden ved et Bad; og den anden, vor gode Conferentsraad, er deels, maaskee, mindre skikket til slige mundtlige Underhandlinger, deels har han altid i dette hæderfulde Tillidshverv viist en besynderlig Lunkenhed, som endog snarere er tiltagen end aftagen, og som gjør mig det altfor betænkeligt at benytte hans Mellemkomst. Jeg har derfor blot skrevet til ham for at bemyndige ham til at give Dem enhver Oplysning, som De maatte ønske; ligesom jeg ogsaa har notificeret den spanske Gesandt, hvem De jo allerede flere Gange har truffet hos mig, at han med fuld Tillid kan forhandle med Dem." - Herpaa fulgte Fremstillingen af, hvad der især ønskedes oplyst, navnlig om Prindsessen strax skulde reise hjem eller oppebie nærmere Underretning; om hun kunde vente strax at blive officielt anerkjendt og indsat i sine Rettigheder; om hendes Familiegodser vilde blive hende tilbagegivne o^.v: - og endelig sluttede Brevet med en Appel til min Iver og diplomatiske Takt.

Der behøvedes heller ikke ganske Lidet af den sidste Egenskab for tilfredsstillende at løse den stillede Opgave, der led Noget af samme Uklarhed, som det Brev, der havde givet Anledning dertil, og desuden var vanskelig nok at fremføre, naar man stod saa fjernt fra Sagen som jeg. Alligevel maatte jeg glæde mig over Excellencens urolige Iver, som strax vilde have Sagen klaret og derved havde sat mig i Forbindelse med den. Med bankende Hjerte, men med en Forretningsmands ydre Ro, gik jeg op til Conferentsraaden for der at faae de nærmere Oplysninger, han kunde meddele. Han behandlede, som Excellencen havde sagt, Sagen i Begyndelsen med en vis Lunkenhed og erklærede, at han egenlig ikke vidste Andet om den, end hvad der ogsaa var meddelt mig. Da jeg imidlertid et Par Gange havde udtalt, at der i hele Forholdet var mig noget Uklart, som jeg i høi Grad maatte ønske hævet, inden jeg talte med den spanske Minister, sagde han, efter nogen Betænkning: "Ja, jeg maa deri give Dem Ret, og da Excellencen i sit Brev bestemt anmoder mig om ikke blot at berette de Facta, jeg veed, men ogsaa meddele Dem Alt, hvad jeg i det Hele troer kunde tjene til Sagens sande Oplysning, saa vil jeg ikke tilbageholde min Mening om den virkelige Sammenhæng. - Jeg vil ikke fæste mig ved det Mærkelige deri, at en Infantinde af Spanien overhovedet 254 saaledes skulde blive betroet til Fremmedes Varetægt, thi Forholdene i Spanien vare paa den Tid unægtelig meget opløste; men hvorfor betroe hende til Undersaatter, om end, som jeg villig indrømmer, distinguerede Undersaatter? Der maatte jo dog findes Fyrstehuse nok, som vilde regne sig det til Ære at give Ly til en Ætling af Familien Bourbon. Og hvorledes kunde dette Forhold være vedblevet, saasnart det spanske Monarchi fik den mindste Ro, om end blot for en kort Tid? Dets første Sorg maatte jo dog være at samle det adspredte Kongehuus, naar og hvor dette blot nogenlunde lod sig gjøre. Selv den danske Regering kunde jo umulig ignorere, at en Infantinde af Spanien, en Arveberettiget til Portugals, ja legaliter maaskee til Frankrigs og begge Siciliernes Kroner, opholdt sig indenfor Statens Territorium. Og hvorledes skulde denne Sag endvidere kunne gaae næsten stiltiende af, uden at blive Gjenstand for Folketale? Det er jo kun i en, forholdsvis, ganske snever Kreds og blot i det sidste Aars Tid, siden Frøkenen blev voxen, at den er bleven Gjenstand for Samtale."

Disse Ord gjorde stærkt Indtryk paa mig. Det var vel ikke Andet, end hvad jeg selv omtrent havde tænkt, da jeg først hørte dette Forhold omtale, men lige fra det Øieblik, jeg saa Prindsessen, havde baade hun selv og alle Andre forudsat hendes høie Fødsel som saa afgjort, og der var siden i den Kreds, hvori jeg stedse saa hende, saa lidet bleven reist endog den fjerneste Tvivl derom, at det ogsaa for mig var blevet noget ganske Naturligt og Sikkert, at hun virkelig var den, hun blev anseet for; og med Folk, som stode udenfor hendes Kreds, havde jeg saa godt som aldrig talt om hende. Conferentsraadens bestemt udtalte Tvivl slog mig derfor saa meget mere, og, da han standsede, yttrede jeg, efter et Øiebliks Taushed, blot det Spørgsmaal: hvem han da antog Prindsessen for at være, og hvad han troede var Grunden til en saa mærkelig Fremgangsmaade.

"Noget Bestemt," svarede han, "er det jo meget vanskeligt at antage om et Forhold som dette. Om den unge Dame skulde have staaet i noget Slægtskabs-Forhold enten til Excellencens salig Broder eller til nogen betydende spansk Familie, hvem han vilde vise en Tjeneste, drister jeg mig ikke til at have nogen Mening om; men vist er det, at, naar han vilde opnaae Noget, saa var han ikke ængstelig i Valget af sine Midler, ligesom han heller ikke frygtede for at drage overmaade betydelige Vexler paa vor nuværende Excellences Overbærenhed. I 255 Begges yngre Aar spillede han ham, som man siger, mange slemme Puds; og det skulde ikke just undre mig, om han, naar han ønskede at berede den unge Dame en sikker og særlig god Modtagelse af.Excellencen og Hendes Naade, da kunde være falden paa selv noget saa Fripostigt som at tillægge hende kongelig Byrd: han vidste, at han altid kunde stole paa Excellencens Godhed, hvad der end skete; og efter nogle Yttringer, han engang lod falde, maa jeg troe, at han vel endog har kunnet antage, at man ikke ubetinget vilde fæste Lid til Excellencens Ord, hvis denne skulde lade sig forlyde med, at han havde en spansk Infantinde i sit Huus." - Disse Ord, der jo ikke antydede, at Excellencens Medborgere havde nogen høi Mening om hans Paalidelighed, naar der blev Tale om den Ære at staae i Forbindelse med allerhøieste Personer, forekom dog i det Samme Conferentsraaden altfor uforbeholdne endog til at gjentages, og han tilføiede derfor strax: "Som De hører, var det en høist besynderlig Mand; men just derfor kunde man ogsaa vente selv den besynderligste Fremgangsmaade af ham, naar han derved kunde befordre sine Øiemed. -

løvrigt maa jeg tilføie, at alle de Dokumenter, som jeg har seet vedkommende denne Sag, formelt have været fuldkomment i Orden. For at have nogen egenlig Betydning burde de jo imidlertid være verificerede af den herværende spanske Minister; men noget Saadant har ikke fundet Sted"

"Som sagt," sluttede han, "det er jo kun en Conjectur, jeg her fremsætter; men, da jeg er anmodet om at meddele Dem alt, hvad jeg troer kunde tjene til Sagens Oplysning, har jeg ikke villet holde den tilbage."

Efter endnu at have modtaget Svar paa nogle Spørgsmaal forlod jeg Conferentsraaden. Jeg vovede ikke at troe, at han havde Ret; men i de paafølgende E?age paatrængte hans Anskuelse sig mig mere og mere som det eneste Forstandige. Den modsatte Mening, maatte jeg sige mig selv, er jo dog urimelig i høieste Grad: hvem har vel nogensinde hørt, at en Prindsesse saaledes bliver sendt ud i den vide Verden; og maatte man ikke, som Conferentsraaden sagde, allerede længe og meget mere have hørt tale om denne Sag? - Saasnart den spanske Minister kom ind fra sit Landsted, kunde jeg ikke lade være at opsøge ham. Med urolig Forventning traadte jeg ind til ham, og idet jeg efter Evne tog mig sammen, røgtede jeg mit Ærende, medens jeg dog undgik selv at fremsætte nogen bestemt Mening om Sagen, 256 hvorimod jeg søgte at faae Ministeren til at udtale sig. Dette gjorde han imidlertid ikke, men alligevel bestyrkede hans Maade at tage Sagen paa i høi Grad Conferentsraadens Anskuelse. Han havde, sagde han, vel oftere hørt denne unge spanske Dame omtale og vidste, at hendes Stilling var af en særegen Art, men som Gesandt havde han aldrig faaet nogen Instrux om dette Forhold Paa mit Spørgsmaal, om hun vilde handle rigtig, hvis hun vendte tilbage til Spanien, uden nærmere Opfordring, svarede han, at det jo upaatvivlelig stod Enhver frit for baade at besøge Spanien og at bosætte sig der, men at det jo vistnok her, som altid, vilde være særdeles ønskeligt, at man var paa det Rene med, hvilken Stilling man vilde og kunde indtage, da det jo, ganske vist, kunde medføre høist ubehagelige og uheldige Følger, hvis man, i saa Henseende var ble ven skuffet afsig selv eller Andre. - Ogsaa for Excellencen, tilføiede han, vilde Delagtigheden i noget Saadant, efter den Stilling, han indtog her i Landet, kunne medføre store Ubehageligheder.

Han udtalte alt dette paa en Maade, som om han vilde sige: "Tro dog ikke paa slige Sagn om spanske Prindsesser; og fremfor Alt: lad være at handle derefter."

Hvad der iøvrigt blev talt, bestyrkede mig blot i den samme Tro; og da jeg forlod ham, forekom det mig næsten sikkert, at Blanca ikke var Prindsesse. Jeg gik ud af Porten, og jo længer jeg gik, desto stærkere blev Følelsen af den Betydning, som denne Opdagelse havde for mig. Vel havde jeg mange Gange og med fuld Overbevisning sagt, at hvis hun blot elskede mig, saa betydede alt det Andet kun lidet; men mange Gange kunde jeg dog heller ikke dølge for mig, at selv om jeg var saa lykkelig, at hendes Følelser stemmede med mine, kunde dog det, at hun var Prindsesse, blive en næsten uovervindelig Hindring. Opfyldelsen af mit Haab havde derfor staaet baade nær og fjern for mig; der maatte, var det forekommet mig, skee et eller andet Uventet, for at Spaniens Infantinde kunde blive min, men hvad det skulde være, vidste jeg ikke. Nu derimod var Alt paa een Gang forandret: elskede hun mig, da havde jeg en virkelig Udsigt til at kunne naae min Lykke. Fornemmelsen af denne Virkelighed greb mig saa stærkt, at jeg sikkert, hvis jeg havde været ene, havde kastet mig paa Knæ og takket Himlen. Men de Forbivandrende saae dog ikke deltagende nok ud, til at jeg saaledes vilde lade dem læse i mit Indre; og jeg maatte derfor, idet jeg gik under et stort Træ og saa, at der i det Øieblik 257 Ingen var i Nærheden, nøies med at give min Glæde Luft ved at omfavne og trykke det til mit Hjerte. Paa een Gang fik jeg en Erindring om, at der endnu var Noget iveien, og at der jo havde været endnu en Hindring; urolig standsede jeg, og efter et Øieblik at have tænkt mig om huskede jeg min Frygt for, at hele min Kjærlighed blot skulde være Phantasi, at jeg ikke skulde elske Blanca, men blot Prindsessen: - elskede jeg hende da nu ikke mere? - Med en Følelse af uendelig Tryghed i denne Henseende fortsatte jeg min Gang, og sendte med det Samme min henrykte Tak til Blanca for Alt, hvad jeg skyldte hende: det var ikke blot denne sidste, lykkelige Seir over Phantasien; men mine mange tidligere Seire over den, hvor nær vare de ikke ved at omskiftes. med Nederlag, eller dog med Indeslutning i en Fæstning, dengang hun kom og igjen førte mig ud i den skjønne og morsomme Verden.

Disse Følelser greb mig dobbelt, da jeg kom forbi Frederiksberg og Søndermarken til det Sted, hvor jeg engang havde staaet med hende og seet ud over den store Slette. Men nu var det ikke Vaar som dengang: Stakkene stode allerede rundt omkring ved Gaardene; Gæssene gik med Behag og smaasnakkende om paa Bygstubben; og den tætte, grønne Kløvermark var nu det eneste tydelige Vidnesbyrd om Jordens Frugtbarhed Tilhøire bleve Køerne allerede trukne hjem for at overnatte paa Stalden, men tilvenstre fulgte man endnu de gamle Principer, og Drengen var just ifærd med at flytte til Natten. Slagene af Tøirekøllen lød mig saa velbekjendte: først et Par smaa for at fæste Pælen og saa fire eller fem solide for at slaae den ned; dette gjentog sig, indtil alle Køerne vare flyttede, og tilsidst kom det Bump, hvormed Køllen blev slængt hen i Græsset - saa langt bort som muligt og, da det vistnok har været en betænksom Dreng, udenfor Tøiret, for at ikke Koen skulde hilde sig. Denne Lyd af Tøirekøllen kan vel neppe i sig selv gjøre Fordring paa Poesi, men den er dog saa sommerlig, og for de Fleste medfører den oplivende Erindringer fra den Tid, da man, idetmindste i Sommerferien, freidig og fri for alle Sorger fulgte med i Marken, naar Drengen skulde ud at flytte. Hvor mange Gange havde jeg ikke selv just en saadan Aften, naar Solen gik ned, fulgt med Thomas og hørt ham slænge Tøirekøllen fra sig, naar Tyren, som var den sidste i Rækken, havde faaet begge sine Pæle nedrammede; - thi som Alt, den vedkommende, var vigtigt og extraordinært, saaledes kunde den heller ikke nøies med ringere end to Tøirepæle.

258

Erindringen om hine gode Dage traadte levende frem for mig, og med det Samme den Følelse, jeg saa ofte havde havt i Løbet af det sidste Aar: Følelsen af, hvor uendelig faa de gode Dage vare, som jeg siden hin Tid havde levet. Først havde jeg favnet de brogede Skyer, saa at deres Mængde tilsidst var nær ved at kvæle mig i lummer og bedøvende Luft; og derpaa havde jeg søgt Redning ved at styrte mig ind i den kolde Region, som jeg gjerne med en vis Stolthed vilde betragte som et med majestætiske Fjelde opfyldt Isbælte, men som dog rigtignok mest lignede dette deri, at det hverken bar Blomster eller Frugter. Fra disse havde jeg saaledes længe været adskilt - saa længe, at jeg næsten havde glemt dem, indtil den varme spanske Sol pludselig mødte mig, opløste den kolde Taage, hvori jeg med Tilfredshed havde svøbt mig, og kastede sin Glands over Verden, saa at jeg paany begyndte at see idetmindste nogle Glimt af det Deilige og Lystige i den, for hvilket jeg engang havde havt saa megen Sands, men nu saa længe lukket Øiet til. - Jeg fik en stærk Længsel efter igjen at fryde mig baade ved dette og ved den Sol, som havde vist mig det; den muntre Vei, der tabte sig langt ude i det Fjerne, vinkede ad mig; og idet jeg hurtig tog min Beslutning, kørte jeg endnu samme Aften Klokken 11 ud af Postgaarden, for selv jo før jo heller at give Excellencen mundtlig Besked om det mig overdragne Hverv.

Vognen rullede hurtig hen ad Veien; Maanen stod blank og eensom paa Himlen, og Luften var ganske stille. Træernes Blade, under hvilke vi kørte, hang tause og ubevægelige ned; kun naar Vognen i sin hastige Fart kom nær ved dem, bevægede de sig sagte, og Duggen, der sad paa dem, blinkede i Maaneskinnet. De Steder, vi fore forbi, var jeg vant til at see ved Dagen, for det Meste omgivne af livlig Færdsel, og det gjorde derfor et underligt Indtryk nu at see dem ligge saa tause i det blege Maanelys: det var, som om disse Huse og Træer og Buske nu førte et andet og mattere Liv end det sædvanlige; ja, selv Støvet, der reiste sig efter Hjulene, havde en anden Karakter end om Dagen. Men Natten svandt med alle sine Hemmeligheder; og Solen reiste "atter af Østersø sig op". Nogle Timer efter gik vi over Bæltet, og derpaa dreiede jeg af fra den ordinære Route ind paa den Sidevei, som gjennem romantiske Skove førte til Excellencens Borg. Snart 259 naaede jeg den Bro, som forrige Aar sædvanlig havde været Grændsen for vore Spadseretoure, og derpaa kom det ene Sted efter det andet og bragte Minder fra ifjor. Endelig kørte vi ud af Skoven, og paa den anden Side af den store Eng laa nu Slotshaven foran os med sine gamle Træer, der kastede Skygge langt ud over Engen; og hist henne under et af dem laa Høien med Frøken Blancas Bænk, hvor vi saa ofte havde siddet. Naar man efter længere Tids Fraværelse vender tilbage til et Sted, hvor der er Mennesker, for hvem man har Interesse, tænker man sig ofte iforveien den Situation, hvori man igjen skal træffe dem; og jeg havde saaledes altid tænkt mig, at naar jeg her kom af Skoven, skulde jeg paa hin Bænk see et Glimt af hendes Kjole, efterhaanden blive mere og mere vis paa, at det virkelig var hende, springe af Vognen, naar den kom lige ud for, og derpaa ad Stien over den lille Bro ile op imod hende, bringe min Hilsen og modtage hendes. Glimtet af hendes Kjole syntes jeg virkelig ogsaa, at jeg saa, dengang jeg kom ud af Skoven, men til min Skuffelse blev jeg mere og mere vis paa, at hun ikke var der, men at Stedet var tomt. Det Udraab, hvormed jeg vilde bede Kudsken at standse, blev til Intet; som om Bænken slet ikke stod der, kørte vi forbi den og fulgte den brede Vei langs med Ladebygningen op til Hovedgaarden.

Der traf jeg Excellencen, som i Spidsen for et stort Jagtselskab just i samme Øieblik kom hjem fra Dagens Bedrifter. Han havde selv skudt en vild Svane, som blev baaret bag efter ham, men som han dog hævdede sin Anpart i ved med den ene Haand at holde den om Halsen og saaledes selv deltage i Transporten af den fældede "hvide Fregat". Han syntes nu at være fuldkommen restitueret og idet han saa mig, viste han paa det tagne Bytte, som fulgte bagefter, og tilraabte mig lystig:

"Den tolvte September har Jægeren kjær:
Fra Væggen han tager sit gode Gevær."

Jeg bør ei undlade at meddele Læseren, at den tolvte September er den Dag, paa hvilken Jagten gaaer ind, og at Thomas Ugen iforveien havde forherliget en stor, paa denne Dag afholdt Jagt ved at skrive et Poem, af hvilket Ovenstaaende udgjorde første Vers. Jeg erindrer endnu et Par af dem og vil til alle Jægeres Opbyggelse her lade dem følge:
260

De røde Ræve, de Vildænder graae,
De brune Hjorte, dem agter han paa.

Og sender saa Bøssen sit smældende Plaf,
Da rime de Hunde saa lystig: "Vaf, Vafl"

- Saa snart jeg havde hilst paa Damerne, og den første Uro efter Jægernes Ankomst havde sat sig, udspurgte Excellencen mig om Resultatet af mit Ærende. I mit Svar berørte jeg, at Gesandtens Yttringer maaskee kunde forstaaes som en Benægtelse af Frøken Blancas kongelige Fødsel, men den første Antydning heraf gjorde Excellencen saa hæftig, at jeg indsaa, at det vilde være unyttigt for Øieblikket at gaae nærmere ind paa den Sag. Han paastod, at ethvert saadant Foregivende beroede paa den skammeligste Underfundighed, og erklærede, at om endog det ældste Kongehuus i Europa vilde opgive Legitimiteten, saa

vilde han dog af yderste Evne forsvare den paa hvert Punkt, hvor han kunde siges at være sat til dens Værge. - Et Øieblik efter reiste han sig og gik ind til den Kreds, hvor Prindsessen sad Her blandede han sig i Samtalen, udviste derunder en ganske særdeles Ærbødighed for hende og behandlede hende aldeles som en kongelig Person; og da hun reiste sig og vilde gaae ud, aabnede han selv med et dybt Buk Døren og saa sig derpaa omkring med et trodsigt og udfordrende Blik.

Den Ridderlighed, som laa til Grund for denne Opførsel, bevirkede iøvrigt, at det var næsten umuligt at komme til at tale ene med Frøken Blanca: Excellencen syntes, at hun bestandig skulde have et standsmæssigt Følge med sig; og naar hun derfor enten ene eller fulgt af En eller nogle Faa vilde gaae udenfor Døren, saa ilede han øieblikkelig selv til for at ledsage hende. Prindsessen var øiensynlig utilfreds med denne Etiquette, men ventede, vistnok med Rette, at den snart igjen vilde tabe sig: en Forventning, som jeg med Utaalmodighed delte. Men allerede den anden Dag efter min Ankomst erklærede Excellencen, at han, da de fleste Jagtgæster nu ogsaa skulde reise, selv uopholdelig vilde tage til Kjøbenhavn for at undersøge den omhandlede Sag, og udtalte derhos det Ønske, at jeg vilde reise med for deri at være ham behjælpelig. Jeg havde ingen Anledning til at afslaae dette, og saaledes maatte jeg uden at have talt Andet med Prindsessen end nogle faa indholdsløse Ord, igjen forlade det Sted, hvorhen jeg 261 med saa forventningsfuld Uro var reist Blot i det Øieblik, da jeg reiseklædt stod i Forsalen, og Excellencen for at hente Noget, han havde glemt, igjen var ilet ind i Salen, kom jeg et Minut til at tale alene med hende. Hun udtalte sin Beklagelse over, at vi havde faaet talt saa Lidt sammen, og i den Stemning, hvori jeg var, vidste jeg ikke noget andet Svar at give hende, end at bøie mig og kysse den Haand, som hun i det Samme til Afsked rakte mig. Det var saa længe siden, jeg paa en saadan ydre Maade havde vist noget Fruentimmer mine Følelser, at jeg fik en Fornemmelse, som om jeg igjen var sytten Aar: jeg følte, hvor stærkt jeg rødmede, og vovede ikke at see paa hende. Ligesom overrasket traadte hun et Skridt tilbage, og i det Samme kom Tjeneren og derpaa Excellencen igjen ud; i dette Øieblik var han mig næsten velkommen, og først da jeg sad i Vognen, turde jeg atter ret løfte mine Øine. Men da var hun forsvunden; og hvor ofte jeg end saa mig tilbage, øinede jeg dog ikke mere noget Glimt af hende.

Efterat have kørt et Par Mil kom vi til en Gaard, hvor Excellencen havde sagt mig, at han nødvendig maatte gjøre et Besøg paa nogle Timer. Da jeg ikke havde Lyst til nu at gjøre nye Bekjendtskaber, foretrak jeg at stige ud, hvor Veien bøiede af, og vente i et Værtshuus, indtil Excellencen kom tilbage og hentede mig der. - Jeg satte mig til at læse i en Bog, jeg havde med mig, men lagde den snart igjen bort og saa gjennem Vinduet ud i Gaarden. Der saa ikke opmuntrende ud: en stor Mødding laa midt i den; ved dens ene Ende var henslængt en sønderbrudt Tromle, og paa den sad Gaardskarlen som Marius paa Carthagos Ruiner; af og til saa han ud ad Veien, naar en Vogn kunde høres, men de faa, der kom, kørte forbi, og han hensank da igjen i sin tause Grubien. Det eneste synlige Væsen, foruden ham, var Værtshuuskonen, hvis gnavne Ydre allerede paa Hidreisen, da vi et Øieblik standsede her, var faldet mig paa; hun gjenkjendte ogsaa mig og yttrede, formodenlig i Anledning af mit neppe meget muntre Udseende: "Naa, er den Glæde nu allerede forbi? Jeg troede, han skulde have stoltseret og jaget hos Baronens, lige til det blev Vinter." - Jeg fandt det unødvendigt at give noget Svar paa denne deltagende Yttring, og klapprede blot med Laaget paa Ølkanden med det tynde 01 i: den ensformige Lyd plagede dog snart mig selv, og jeg faldt i Tanker over den Daarlighed, jeg begik ved at sidde her og bortkaste Tiden, neppe to Mile fra Gjenstanden for al min Længsel, medens jeg nys havde reist saa mange Mile for at faae et Blik af hende og nu snart 262 igjen skulde være langt fra hende. "Var blot ikke den fordømte Conveniens," udbrød jeg for mig selv, "saa reiste jeg i dette Øieblik tilbage og brugte Tiden til endnu engang at see hende!" - "Og hvad bryder Du Dig om Conveniensen?" svarede jeg; "og hvad bryder hun sig om den? - Nu er hun alene; nu kan Du faae hende itale: grib Minuttet, og sig hende Alt, hvad Du vil have sagt." - "Og hvis hun saa viser mig bort?" - "Ja, saa vil jo alligevel Alt være tabt." Endnu et Øieblik vaklede jeg; derpaa gik jeg hen og aabnede Vinduet, og vækkede Gaardskarlen med det Spørgsmaal, om jeg kunde faae en Ridehest. Han foer op og forsikkrede, at de havde en, som kunde "rende hen ad Veien". Jeg bad ham om strax at sadle den; skrev et Par Ord til Excellencen, hvori jeg for det Tilfælde, at han kom tilbage førend jeg, lovede at træffe ham i næste Kjøbstad; og jog derpaa hen ad Veien, saa hastig, at Gaardskarlens Forsikkring fik fuld Leilighed til at staae sin Prøve.

Det har flere end een Gang hændt mig, at jeg, naar jeg har forladt Steder eller Personer, som vare mig kjære, i den Tanke, at jeg ikke i længere Tid skulde træffe dem, da pludselig er kommen til at vende tilbage og saaledes uventet og hurtig har gjenseet dem. Er Interessen kun halv, da kan dette stundom være ubehageligt, men er den heel, da er, synes mig, det Modsatte i høi Grad Tilfældet: man er just ved Afskedens Sorg bleven stemt til ret at skjønne paa den Gjenstand, man forlod, og, hvis det lader sig gjøre, ret trykke den til sit Hjerte og sige den, hvor meget man holder af den. - Denne Følelse havde jeg vel ogsaa nu mere levende end nogensinde; men den var blandet med Frygt og Uro, saa at de kjendte Steder, jeg foer forbi, fik Karakteren af gamle Venner, hvem jeg med Henrykkelse gjensaa endnu engang, men tillige med en smertelig Frygt for, at denne Gang skulde være den sidste. Den indfaldende Skumring og det Efteraarsagtige i Naturen forøgede Styrken deraf, og naar jeg siden har tænkt paa eller drømt om disse Steder, have de næsten altid vist sig i dette tiltalende, men tungsindige Lys. - Jeg satte min Hest hos en Bonde, da jeg kom til Engen foran Haven; og endnu idet jeg gjorde dette, tilraabte en indre Stemme mig: "Vend om, vend tilbage til Dit Arbeide og Dine Forretninger i Dit Collegium! Der gjør Du dog nogen Nytte; der er Du ikke udsat for at blive latterlig; - men her bliver Du ikke Andet; - Du naaer dog aldrig den Lykke, Du higer efter!" - Men jeg

afviste med Harme dette Raab, og gik hurtig hen ad Stien over Engen; og 263 ved hvert Skridt jeg gik, stødte jeg nu paa Noget, som forøgede den Sindsbevægelse, hvori jeg var. Hvilke Minder fremkaldte ikke blot Lyden af mine Fodtrin paa den lille Bro, som vi saa tit vare gaaede over, naar vi spadserede sammen; og de store Træer, som fra Haven hang langt ud over Engen: hvor tiltalende var dog ikke deres sagte Susen, og det tætte mystiske Mørke, som var inde under dem, medens det endnu var halvt lyst ude paa Engen; ja selv den hvinende Lyd af Havelaagen, skjøndt den ikke var smuk og i dette Øieblik helst maatte være bleven borte, - hvor mange gode Timer vare dog ikke knyttede til den; hvor mange af vore deilige Toure vare ikke begyndte og endte med den!

Sagte lukkede jeg Laagen efter mig, og stod nu derinde. Jeg lyttede, om Nogen var i Nærheden, men hørte Intet uden Røgterne, som i deres klapprende Træskoe gik over den ydre Gaard for at komme ned og fodre Kvæget. Det var næsten mørkt, og jeg vidste, at ved denne Tid var Maaltidet forbi, og at Prindsessen, naar der ikke vare Fremmede, da pleiede at gaae alene ned i Haven. Jeg gik hen i Alleen, som fra Blomsterkvarteret foran Havestuen løb ned igjennem Haven, og hvorfra man kunde see op til Vinduerne; der stillede jeg mig under et af de store Træer, stirrede op imod Bygningen og lyttede efter enhver Bevægelse. Der var endnu ikke tændt Lys, og Alt var ganske stille: jeg hørte blot den sagte Lyd af de faldende Blade, som dalede ned fra Træerne, og den stærkere, naar et Æble faldt til Jorden. - Saaledes stod jeg en Stund i ængstelig Forventning, da paa een Gang Vinduerne bleve oplyste, og Stemmer lode sig høre; Døren fra Havestuen blev aabnet, og en Dame løb hurtig ned ad Trappen: da hun var kommen ned, vendte hun sig og sagde nogle Ord, og paa disse hørte jeg, at det var hende. Døren blev igjen lukket, og hun kom ned ad Alleen; jeg følte Tilskyndelse baade til at flygte og til at ile hende imøde, og medens jeg vaklede herimellem, kom hun næsten hen til Stedet, hvor jeg stod Uvilkaarlig traadte jeg frem, hvorpaa hun standsede og spurgte, hvem det var: da jeg svarede, udraabte hun overrasket mit Navn og ilede hurtig nogle Skridt hen imod mig, men standsede derpaa igjen. Jeg samlede alt mit Mod og sagde, skjøndt i det Øieblik med en Følelse af Haabløshed: "Tilgiv, naadigste Frøken! tilgiv, at jeg saaledes nærmer mig Dem. Men jeg maa endelig tale med Dem: - ak, De veed jo nok, hvad jeg vil sige Dem." - "Nei, tal!" svarede hun hæftig. - "Ak, Frøken Blanca! tro mig, jeg føler, at 264 jeg ikke har Lov til at løfte mine Øine til Dem; men jeg kan ikke lade det være, og selv om De bliver vred derover, maa jeg dog sige Dem det." - "Er det virkelig sandt?" - udbrød hun. - "Sandt! Ja, Himlen og Jorden ere blevne anderledes, siden jeg saa Dem; og selv om jeg iaften seer Dem for sidste Gang, saa vil Alt i Verden dog være tusinde Gange bedre, end det var, førend jeg kjendte Dem. - O, Blanca! Ingen kan elske Dem, som jeg gjør det i dette Øieblik." - Idet jeg udbrød dette, traadte jeg et Skridt nærmere og greb uvilkaarlig hendes Haand: hun stod et Øieblik stille med bøiet Hoved, derpaa kastede hun sig til mit Hjerte med det Udraab: "Saa lad der komme, hvad der vil, i Himlen eller paa Jorden: nu bryder jeg mig lidt om det altsammen!"

Kort efter vor Tilbagekomst havde jeg hos Conferentsraaden en Samtale med Geheimeraad Horn, den anden af de Medcuratorer for Prindsessen, som Excellencen havde tiltaget: en meget duelig og paalidelig Mand. Conferentsraaden gjentog for ham sine Tvivl om det hele Forhold, ligesom jeg efter hans Ønske gav ham et Referat af min Samtale med den spanske Minister. Da vi forlode Conferentsraaden, yttrede Geheimeraaden til min Overraskelse den Tro, at Conferentsraaden dog havde Uret. "Jeg tiltroer," sagde han, "ikke Excellencens afdøde Broder den Uklogskab, at udgive en ung Pige for Prindsesse, naar hun ikke var det: det maatte dog engang opdages, og da vilde hendes Stilling jo blive dobbelt uheldig og besynderlig. Hvad det angaaer, at han, hvis hun virkelig var Prindsesse, ialfald aldrig vilde have overgivet hende til Excellencen, da kunde det vel være, at Broderen just har ment, at de, som ikke nøie kjende vor vurderede Ven Excellencen, netop derved kunde ledes paa Vildspor. Muligen kunde de, saaledes som jo just er blevet Tilfældet med Conferentsraaden selv, komme paa den Tro, at han i sin Iver og Varme havde taget feil og udgivet en Person for at være, kongelig født, uagtet den ikke var det. Iøvrigt var der, under de daværende Forhold i Spanien, vistnok ikke Meget eller Mange at vælge imellem; og, naar Prindsessen engang var kommen til et Sted, hvor hun var sikkret, saa vilde det have været uklogt uden Nødvendighed igjen at føre hende et andet Sted hen." - Da jeg herimod anførte, hvad der forekom at fremgaae 265 af den spanske Ministers Adfærd, svarede han, at der vel heri var noget Uklart, men at det maaskee dog kunde beroe deels paa diplomatisk Forsigtighed og deels paa et Ønske om at tvinge Prindsessen til at opgive Fordringer, som den spanske Regering ikke vilde fyldestgjøre, og som man derfor ved at gjøre Vanskeligheder vilde true hende til at give slip paa.

Skjønt jeg, som sagt, blev noget overrasket ved disse Yttringer, lagde jeg dog ikke stor Vægt paa dem. Sagen forekom mig altfor æventyrlig, og jeg var altfor lykkelig til nu at troe paa Vanskeligheder. Mere urolig blev jeg, da jeg næste Dag kom op til Excellencen, efterat han og Geheimeraaden havde havt en Sammenkomst med den spanske Minister. Efter deres Yttringer maatte han, som det syntes, virkelig have anerkjendt Excellencens Myndling for Prindsesse af Spanien og blot vægret sig ved at yttre Noget om hendes fremtidige Stilling, førend han derom erholdt nærmere Instruxer, hvilke han dog snart ventede. Til Indholdet af disse syntes iøvrigt Geheimeraaden ikke at have god Tro, hvorimod Excellencen var opfyldt af det bedste Haab og havde skrevet til Prindsessen, at hun jo før jo hellere maatte komme til Byen for at være tilstede, naar det Slør skulde falde, der hidtil havde omgivet hendes høie Herkomst.

Jeg kunde kun lidet sympathisere med hans Glæde, og i samme Forhold, som jeg nys havde været rolig, steg nu min Frygt for, at Æventyret dog skulde være sandt, og at hun virkelig skulde være Prindsesse. Endnu

før hendes Ankomst havde Ministeren erholdt de forventede Instruxer, og saa snart Prindsessen endelig kom, foranstaltede Excellencen et høitideligt Møde imellem hende og den spanske Minister.

Til den Tid, da dette kunde ventes sluttet, havde han anmodet mig om at komme, og jeg indfandt mig i en Stemning, der, som man kan tænke, var alt Andet end rolig. Jeg traf.Excellencen i hans Værelse, hvor han gik hæftig op og ned ad Gulvet. Da han saa mig, udbrød han i stærke Yttringer mod de legitime Regeringer, som selv gjøre Alt for at ødelægge det monarkiske Princip. "Hvorledes!" spurgte jeg hastig, "har den spanske Regering nægtet at anerkjende Prindsessen?"

"O nei, paa ingen Maade! Hun anerkjendes som Descendent af Hans catholske Majestæt, virkelig Infantinde af Spanien og Prindsesse af Huset Anjou-Bourbon."

"Maa hun da ikke vende tilbage?"
266

"Jo, Gudbevares! Saa meget hun vil. Men da det vilde gjøre den spanske Regering saa inderlig ondt at sætte en saa ung og skjøn Prindsesse i Kloster - hvilket naturligviis var det Eneste, hun kunde vente sig, naar hun vendte tilbage -, saa lader man hende underhaanden formærke, at hun jo ogsaa kunde undgaae dette f.Ex. ved at skifte Religion eller indgaae Mesalliance; thi saa kunde der jo ikke være Tale om igjen at modtage hende. Med andre Ord: man vindicerer ikke med Alvor en Infantinde og Prindsesse af Blodet for Riget, være sig saa for derefter at sætte hende i Kloster eller behandle hende paa anden med hendes Fødsel stemmende Vis: - det kunde jeg finde mig i; det var en Opførsel, værdig et catholsk Fyrstehuus, værdig Ætlinger af Kong Philip den Anden! - Men man siger: "Vi vil allerhelst være frie for Dig; vi stole nu ikke engang ret paa vore Klostre mere: derfor bede vi Dig, Datterdatter af den catholske Majestæt og Ætling af Familien Bourbon, om at afsværge den catholske Religion eller gifte Dig med en eller anden Landløber: saa skal Du blive fri baade for Kloster og mange andre meget slemme Ubehageligheder!"" - - "Hvad siger Prindsessen dertil?" spurgte jeg, idet jeg tvang mig til at antage et roligt Ydre.

"Prindsessen har naturligvis ikke værdiget noget Svar paa saadanne Propositioner," svarede Excellencen, og vedblev derpaa i sin forrige Tone: "O, var jeg blot Keiser af Rusland, og ikke bunden ved den Forbindelse, som ellers udgjør mit Livs Lykke! - Jeg skulde inden 24 Timer tilbyde Prindsessen min Haand, og saa skulde jeg lære Spanien, om et af Europas ældste Fyrstehuse skal ville forlokke sine Medlemmer til at skifte Tro eller indgaae Mesalliancer! - - Ja, var jeg blot ugift, og iøvrigt den, jeg er: jeg skulde tilbyde hende at slutte den Mesalliance, man foreslaaer hende, og vise Verden, hvad en Mand af ædel Slægt og med fast Villie formaaer, naar han strider i en stor Idees Tjeneste; - jeg skulde vise dem, hvad en saadan Mand kunde formaae, naar han, en Undersaat, i Legitimitetens Tjeneste stred imod en Regering, der haaner Legitimiteten." - Den sidste Yttring forekom maaskee Excellencen selv noget for stærk, og han afbrød sig med det Udraab: "Men nu veed jeg hverken ud eller ind* - Gud give dog denne Sag en lykkelig Ende!" og bad mig, som om Intet var passeret, at træde ind og gjøre Prindsessen min Opvartning.

Vi traf hende alene og, som det syntes, uagtet de indtrufne Vanskeligheder fornøiet og vel tilmode. Excellencens Sindsbevægelse tillod 267 ham imidlertid ikke vedblivende at deltage i den begyndte Samtale: han gik fra og til og gjentog flere Gange, naar han paa sine Vandringer kom i Nærheden af os: "Ja, nu veed jeg virkelig hverken ud eller ind - Hvad skal Enden dog blive paa dette? - Hvad skal vi dog gribe til? - Hvad kan og hvad skal en høisindet Karakter vælge blandt slige Alternativer!" Da han engang med særdeles Hæftighed udbrød i disse sidste Ord og med det Samme standsede foran Prindsessen, svarede hun, efter et Øiebliks Taushed, i en halvt hjertelig, halvt spøgende Tone: "Ja, naar De, min kjære og trofaste Formynder! selv er saa tvivlraadig, saa maa jeg vel sige Dem, hvad jeg tænker om de tre Vilkaar, der ere os stillede. At skifte Religion, har De jo selv sagt, var det, jeg allermindst burde vælge; og i Kloster vil jeg rigtignok meget nødig: der er saaledes ikke Andet tilbage end at indgaae en Mesalliance, og vi have derfor tænkt, - vi vil derfor spørge Dem, om De vil give os Deres Samtykke dertil?"

Excellencen havde, forsikkrede alle hans Venner, endnu aldrig kunnet nægte Prindsesse Blanca Opfyldelsen af nogen Bøn; og skjøndt det denne Gang maaskee faldt ham vanskeligere end nogensinde før, gjorde han dog heller ikke nu nogen Undtagelse fra Reglen.

Ende.